

PORABA ZDRAVIL V SLOVENIJI V LETU 2016

PORABA ZDRAVIL V SLOVENIJI V LETU 2016

Urednika:

Tatja Kostnapfel Rihtar

Tit Albreht

Izdajatelj:

Nacionalni inštitut za javno zdravje, Trubarjeva 2, Ljubljana

Za izdajatelja:

Ivan Eržen

Elektronski vir:

<http://www.nijz.si>

Kraj in leto izdaje:

Ljubljana, 2017

Publikacija ni lektorirana.

Oblikovanje: Erna Bric

Uporaba in objava podatkov, v celoti ali deloma, dovoljena le z navedbo vira.

ISSN 2385-9741

Strokovni pregled:

Jurij Fürst

**PORABA ZDRAVIL
V SLOVENIJI V LETU
2016**

KAZALO

KAZALO.....	4
KAZALO SLIK.....	7
KAZALO TABEL.....	9
UVOD.....	11
POVZETEK.....	12
1 POMEN SPREMLJANJA PORABE ZDRAVIL ZA JAVNO ZDRAVJE.....	14
1.1 Anatomoško - terapevtsko – kemična (ATC) klasifikacija zdravil.....	15
1.2 Metodologija spremljanja porabe zdravil.....	15
1.3 Razvrščanje zdravil na listo.....	16
1.4 Terapevtske skupine zdravil.....	18
1.5 Vrednotenje zdravstvenih tehnologij.....	18
2 SPLOŠNI PODATKI O PORABI ZDRAVIL V LETU 2016.....	19
2.1 Demografski podatki.....	19
2.2 Podatki o številu farmacevtov.....	20
2.3 Število izdanih receptov v letu 2016.....	23
2.4 Predpisovanje zdravil glede na razvrstitev na liste.....	25
2.5 Predpisovanje zdravil po regijah.....	26
2.6 Predpisovanje zdravil po starostnih skupinah in spolu.....	27
3 PREDPISOVANJE ZDRAVIL PO GLAVNIH ANATOMSKIH SKUPINAH ATC KLASIFIKACIJE V LETU 2016.....	28
3.1 Splošno.....	28
3.2 Število izdanih receptov po ATC skupinah in regijah v letu 2016.....	30
Bolezni prebavil in presnove (skupina A).....	31
Bolezni srca in ožilja (skupina C).....	31
Bolezni živčevja (skupina N).....	32
3.3 Število receptov po ATC skupinah in listah zdravil v letu 2016.....	33
3.4 Število receptov po ATC skupinah, po statističnih regijah, po starostnih skupinah in spolu v letu 2016.....	34
3.5 Najpogosteje predpisana gotova zdravila in zdravilne učinkovine (5. nivo ATC klasifikacije) v letu 2016.....	37
Zdravila, predpisana na zeleni recept.....	37
Zdravila, predpisana na beli recept.....	38
3.6 Poraba zdravil po ATC klasifikaciji, prikazana v številu DDD in DID.....	41
4 PORABA AMBULANTNO PREDPISANIH ZDRAVIL PO POSAMEZNIH ANATOMSKIH SKUPINAH ATC KLASIFIKACIJE.....	43
4.1 A Zdravila za bolezni prebavil in presnove.....	43
A01 Zdravila v zobozdravstvu.....	46
A02 Zdravila za kislinsko pogojene bolezni.....	46

A03	Zdravila za zdravljenje gastrointestinalnih funkcijskih motenj	47
A06	Odvajala.....	47
A10	Zdravila za zdravljenje diabetesa	47
A11	Vitamini	50
A12	Minerali	50
4.2 B	Zdravila za bolezni krvi in krvotvornih organov	50
B01	Antitrombotiki	52
B02	Antihemoragiki	53
B03	Zdravila za zdravljenje slabokrvnosti.....	53
4.3 C	Zdravila za bolezni srca in ožilja	54
C01	Zdravila za bolezni srca	57
C02	Antihipertenzivi	57
C03	Diuretiki	58
C04	Periferni vazodilatatorji	58
C05	Vazoprotektivi	58
C07	Antagonisti adrenergičnih receptorjev beta	58
C08	Zaviralci kalcijevih kanalčkov.....	59
C09	Zdravila z delovanjem na renin – angiotenzinski sistem	60
C10	Zdravila za spreminjanje ravni serumskih lipidov	62
4.4 D	Zdravila za bolezni kože in podkožnega tkiva	63
D01	Antimikotiki za zdravljenje dermatoloških bolezni.....	64
D05	Antipsoriatiki.....	65
D06	Antibiotiki in kemoterapevtiki za uporabo v dermatologiji	65
D07	Kortikosteroidi – dermatiki	65
D10	Zdravila za zdravljenje aken	66
4.5 G	Zdravila za bolezni sečil in spolovil ter spolni hormoni	67
G01	Ginekološka protimikrobna zdravila in antiseptiki.....	68
G02	Druga ginekološka zdravila.....	68
G03	Spolni hormoni in zdravila za uravnavanje delovanja spolovil	69
G04	Zdravila za bolezni sečil.....	70
4.6 H	Hormonska zdravila za sistemsko zdravljenje – razen spolnih hormonov in inzulinov	71
H01	Hipofizni in hipotalamičnih hormoni ter sorodne učinkovine.....	72
H02	Kortikosteroidi za sistemsko zdravljenje	73
H03	Zdravila za bolezni ščitnice	73
H04	Hormoni trebušne slinavke	74
H05	Zdravila za uravnavanje homeostaze kalcija.....	74
4.7 J	Zdravila za sistemsko zdravljenje infekcij	74
J01	Zdravila za sistemsko zdravljenje bakterijskih infekcij.....	76
J02	Antimikotiki za sistemsko zdravljenje	77
J04	Učinkovine za zdravljenje infekcij z mikobakterijami	77
J05	Zdravila za sistemsko zdravljenje virusnih infekcij	77
4.8 L	Zdravila z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorji	78

L01	Zdravila z delovanjem na novotvorbe (citostatiki).....	80
L02	Endokrino zdravljenje	80
L03	Zdravila za spodbujanje imunske odzivnosti	81
L04	Zdravila za zaviranje imunske odzivnosti	81
4.9 M	Zdravila za bolezni mišično – skeletnega sistema	81
M01	Zdravila s protivnetnim in protirevmatičnim učinkom.....	82
M02	Zdravila za lokalno zdravljenje mišičnih in sklepnih bolečin	83
M03	Mišični relaksanti	83
M04	Zdravila za zdravljenje protina	84
M05	Zdravila za bolezni kosti	84
4.10	N Zdravila z delovanjem na živčevje.....	84
N01	Lokalni anestetiki	87
N02	Analgetiki	87
N03	Antiepileptiki.....	89
N04	Antiparkinsoniki.....	89
N05	Psihopleptiki.....	89
N06	Psihoanaleptiki.....	92
N07	Druga zdravila z delovanjem na živčevje	95
	Zdravila za zdravljenje bolezni odvisnosti od opioidov	96
	Predpisovanje zdravil iz kanabinoidov	97
4.11	P Antiparazitiki, insekticidi in repelenti	100
4.12	R Zdravila za bolezni dihal	101
R01	Zdravila za zdravljenje bolezni nosne sluznice.....	102
R03	Zdravila za obstruktivne pljučne bolezni	102
R05	Zdravila za zdravljenje kašlja in prehlada	104
R06	Antihistaminiki za sistemsko zdravljenje.....	104
4.13	S Zdravila za bolezni čutil	105
S01	Zdravila za očesne bolezni	105
4.14	V Razna zdravila	106
5	BOLNIŠNIČNA ZDRAVILA.....	108
6	ZDRAVILA ZA IZVAJANJE PROGRAMA CEPLJENJA	117
7	LITERATURA IN VIRI.....	121

Kazalo slik

Slika 2.1: Mreža lekarn javne lekarniške enote, 2000-2016, Slovenija (15).....	21
Slika 2.2: Število prebivalcev na enega lekarniškega farmacevta po statističnih regijah, Slovenija, 2016.....	22
Slika 2.3: Število izdanih receptov na enega lekarniškega farmacevta, zaposlenega na primarni ravni po statističnih regijah, Slovenija, 2016	22
Slika 2.4: Rast števila izdanih receptov (v 1000) od leta 2004 do 2016.....	23
Slika 2.5: Vrednost izdanih zdravil v milijonih EUR, Slovenija, 2004 – 2016.	24
Slika 2.6: Skupni stroški (v 1000 EUR) za ambulantno predpisana zdravila ter stroški za zdravila iz OZZ v letih 2005 – 2016	24
Slika 2.7: Število izdanih receptov na 1000 prebivalcev po statističnih regijah, Slovenija, 2016.....	26
Slika 2.8: Povprečna vrednost zdravil na enega prebivalca v EUR po statističnih regijah, Slovenija, 2016... ..	26
Slika 2.9: Število izdanih receptov / 100 prebivalcev po starostnih skupinah in spolu, Slovenija, 2016	27
Slika 3.1: Deleži v številu izdanih receptov, Slovenija, 2016.....	29
Slika 3.2: Deleži v vrednosti izdanih receptov, Slovenija, 2016	30
Slika 3.3: Število receptov /1000 prebivalcev za bolezni prebavil in presnove (skupina A), po regijah in spolu, Slovenija, 2016	31
Slika 3.4: Število receptov / 1000 prebivalcev za bolezni srca in ožilja (skupina C), po regijah in spolu, Slovenija, 2016	32
Slika 3.5: Število receptov/1000 prebivalcev za zdravila z delovanjem na živčevje (skupina N), po regijah in spolu, Slovenija, 2016.....	32
Slika 3.6: Pogostost predpisovanja zdravil po spolu in starostnih skupinah, slovenija, 2016 (na 1000 prebivalcev)	35
Slika 3.7: Število receptov / 1000 prebivalcev po ATC skupinah in spolu, Slovenija, 2016.....	35
Slika 3.8: Skupno število Rp na 1000 prebivalcev po statističnih regijah in spolu	36
Slika 3.9: Trend porabe zdravil po izbranih ATC skupinah v DDD v letih 2009 do 2016	41
Slika 3.10: Trend porabe zdravil po nekaterih ATC skupinah v DID v letih 2009 do 2016	42
Slika 4.1: Odstotek oseb, katerim je bil predpisan zaviralec protonske črpalke (A02BC) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2016	47
Slika 4.2: Odstotek oseb, katerim so bila predpisana zdravila za zdravljenje diabetesa (A10) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2016	48
Slika 4.3: Odstotek oseb, katerim so bili predpisani insulini in analogi (A10A) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2016.	49
Slika 4.4: Odstotek oseb, katerim so bili predpisani insulini in analogi (A10B) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2016.	50
Slika 4.5: Odstotek oseb, katerim je bila predpisana acetilsalicilna kislina (100 mg) (B01AC06) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2016.	52
Slika 4.6: Odstotek oseb, katerim so bili predpisani selektivne antagonistne adrenergičnih receptorjev beta (C07AB) v letu 2016.	59
Slika 4.7: Odstotek oseb, katerim je bil predpisan zaviralec kalcijevih kanalčkov v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2016.	60

Slika 4.8: Odstotek oseb, katerim so bila predpisana zdravila z delovanjem na renin-angiotenzinski sistem v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2016.....	61
Slika 4.9: Odstotek oseb, katerim so bili predpisani zaviralci kalcijevih kanalčkov in zdravila z delovanjem na renin-angiotenzinski sistem v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2016.	61
Slika 4.10: Odstotek oseb, katerim so bila predpisana zdravila za spreminjanje ravni serumskih lipidov v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2016.....	62
Slika 4.11: Odstotek oseb, katerim so bila predpisani kortikosteroidi-dermatiki (D07) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2016.	66
Slika 4.12: Odstotek žensk, katerim so bili predpisani hormonski sistemski kontraceptivi v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2015.	69
Slika 4.13: Odstotek moških, katerim so bili predpisana zdravila za zdravljenje benigne hipertrofije prostate v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2015.....	71
Slika 4.14: Odstotek oseb, katerim so bili predpisana zdravila za zdravljenje hipotiroze v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2016.	73
Slika 4.15: Odstotek oseb, katerim so bili predpisana zdravila za sistemsko zdravljenje bakterijskih infekcij v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2016.....	77
Slika 4.16: Odstotek oseb, katerim so bili predpisana zdravila z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorje v statističnih regijah R Slovenije v letu 2016.	80
Slika 4.17: Odstotek oseb, katerim so bila predpisana nesteroidna protivnetna in protirevmatična zdravila v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2016.....	83
Slika 4.18: Odstotek oseb, katerim so bila predpisani tramadol in kombinacije v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2016.	88
Slika 4.19: Odstotek oseb, katerim so bili predpisani antipsihotiki v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2016.....	90
Slika 4.20: Odstotek oseb, katerim so bila predpisani anksiolitiki v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2016.	91
Slika 4.21: Odstotek oseb, katerim je bil predpisan zolpidem v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2016.	92
Slika 4.22: Odstotek oseb, katerim so bili predpisani antidepresivi v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2016.....	94
Slika 4.23: Odstotek oseb v vsaki starostni skupini, ki so v letu 2016 prejeli vsaj 1 recept za navedena zdravila.....	94
Slika 4.24: Trend porabe zdravil v programu zdravljenja odvisnosti izražen v enotah v mere po šifrantu osnovnih pakiranj v CBZ (npr: škatla, steklenica, ...)	97
Slika 4.25: Skupno število izdanih receptov in količine THC in CBD v letih 2014 – 2016.....	99
Slika 4.26: Odstotek oseb, katerim so bila predpisana zdravila za obstruktivne pljučne bolezni v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2016.	103
Slika 6.1: Trend porabe cepiva proti gripi pri odraslih in otrocih.....	119
Slika 6.2: Trend porabe cepiva proti KME in gripe pri odraslih	120

Kazalo tabel

Tabela 2.1: Prebivalstvo po spolu in statističnih regijah, Slovenija, 2016	19
Tabela 2.2: Prebivalstvo po spolu in starostnih skupinah, Slovenija, 2016.....	20
Tabela 2.3: Zaposleni magistri farmacije (farmacevti) v lekarnah na primarni ravni po statističnih regijah, Slovenija, 2016	21
Tabela 2.4: Število in vrednost receptov, Slovenija, 2015 - 2016	23
Tabela 2.5: Število izdanih receptov glede na razvrstitev na listo zdravil, Slovenija, 2010 – 2016	25
Tabela 2.6: Povprečna vrednost enega recepta glede na razvrstitev na liste v EUR, Slovenija, 2010 – 2016	25
Tabela 2.7: Število in vrednost (v EUR) izdanih receptov po vrsti recepta in glavnih skupinah ATC klasifikacije, Slovenija, 2016.....	25
Tabela 3.1: Število receptov za glavne anatomske skupine ATC klasifikacije, Slovenija, 2016	28
Tabela 3.2: Število izdanih receptov na 1000 prebivalcev po ATC skupinah in statističnih regijah, Slovenija, 2016	30
Tabela 3.3: Število in vrednost izdanih receptov po listah zdravil in po anatomskih skupinah ATC klasifikacije, Slovenija, 2016.....	33
Tabela 3.4: Število izdanih receptov ter vrednosti po ATC skupinah ter spolu, Slovenija, 2016	34
Tabela 3.5: Skupno število receptov po statističnih regijah in spolu v letu 2016	36
Tabela 3.6: Deset najpogosteje predpisanih zdravil na zeleni recept, Slovenija, 2016	37
Tabela 3.7: Deset zdravil z najvišjo vrednostjo izdanih receptov na zeleni recept, Slovenija, 2016.....	38
Tabela 3.8: Deset najpogosteje predpisanih zdravil na beli recept, Slovenija, 2016	39
Tabela 3.9: Deset zdravil z najvišjo vrednostjo izdanih belih receptov, Slovenija, 2016	39
Tabela 3.10: Najpogosteje predpisane učinkovine, Slovenija, 2016	40
Tabela 3.11: Deset učinkovin, za katere je bilo porabljenih največ sredstev, Slovenija, 2016	40
Tabela 3.12: Število DDD po glavnih skupinah ATC klasifikacije v letih 2009 do 2016	41
Tabela 3.13: Število DID po glavnih skupinah ATC klasifikacije v letih 2009 do 2016	42
Tabela 4.1: Število predpisanih receptov, vrednost izdanih zdravil ter število DDD in DID v skupini – zdravil za bolezni prebavil in presnove (A), Slovenija, 2016.....	43
Tabela 4.2: Število predpisanih receptov, vrednost izdanih zdravil ter število DDD in DID v skupini – zdravil za bolezni krvi in krvotvornih organov (B), Slovenija, 2016.....	51
Tabela 4.3: Število predpisanih receptov, vrednost izdanih zdravil ter število DDD in DID v skupini zdravil za bolezni srca in ožilja, Slovenija, 2016.....	54
Tabela 4.4: Najpogosteje predpisane zdravilne učinkovine v skupini C po številu receptov (DDD, DID) ter vrednosti (DDD, DID), Slovenija, 2016	57
Tabela 4.5: Število predpisanih receptov, vrednost izdanih zdravil ter število DDD in DID v skupini zdravil za bolezni kože in podkožnega tkiva, Slovenija, 2016	63
Tabela 4.6: Število predpisanih receptov, vrednost ter število porabljenih DDD in DID za zdravila za bolezni sečil in spolovil ter spolni hormoni, Slovenija, 2016	67
Tabela 4.7: Število predpisanih receptov, vrednosti ter porabljenih DDD in DID za hormonska zdravila za sistemsko zdravljenje – razen spolnih hormonov in insulinov, Slovenija, 2016	72

Tabela 4.8: Število predpisanih receptov, porabljenih DDD, DID ter zdravil za sistemsko zdravljenje infekcij, Slovenija, 2016	74
Tabela 4.9: Število predpisanih receptov, vrednost ter število porabljenih DDD in DID za zdravila z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorji, Slovenija, 2016	78
Tabela 4.10: Število predpisanih receptov, vrednost izdanih zdravil, porabljenih DDD in DID za zdravila za bolezni mišično – skeletnega sistema, Slovenija, 2016	82
Tabela 4.11: Število predpisanih receptov, vrednosti ter porabljenih DDD in za zdravila z delovanjem na živčevje, Slovenija, 2016	85
Tabela 4.12: Najpogosteje predpisane učinkovine v skupini N, Slovenija, 2016	87
Tabela 4.13: Deset učinkovin iz skupine N, za katere je bilo porabljenih največ sredstev, Slovenija, 2016 ..	87
Tabela 4.14: Poraba anksiolitikov (N05B) v številu DDD ter DID po spolu od leta 2002 do 2016	91
Tabela 4.15: Poraba antidepresivov (N06A) po spolu v številu DDD ter DID od leta 2002 do 2016	93
Tabela 4.16: Število izdanih receptov in količine THC in CBD v letih 2014 – 2016	98
Tabela 4.17: Število predpisanih receptov, vrednosti zdravil ter porabljenih DDD in DID za antiparazitike, insekticide in repelente, Slovenija, 2016	100
Tabela 4.18: Število predpisanih receptov, vrednosti zdravil ter porabljenih DDD in DID za zdravila za bolezni dihal, Slovenija, 2016.....	101
Tabela 4.19: Število predpisanih receptov, vrednost zdravil ter porabljenih DDD in DID za zdravila za zdravljenje očesnih, Slovenija, 2016	105
Tabela 4.20: Število predpisanih receptov, vrednosti zdravil ter porabljenih DDD in DID za skupno razna zdravila, Slovenija, 2016.....	106
Tabela 5.1: Poraba dragih bolnišničnih zdravil (seznam B) v letu 2016	109
Tabela 5.2: Poraba ampuliranih zdravil (seznam A) v letu 2016.....	115
Tabela 6.1: Število izdanih odmerkov zdravil za izvajanje programa cepljenja v letih 2012, 2013, 2014, 2015 in 2016	117

UVOD

Ponovno je pred vami publikacija Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIJZ) o porabi zdravil, predpisanih na zelene in bele recepte v Sloveniji v letu 2016. Dodatno je vključen del porabe dragih bolnišničnih zdravil (seznam B) ter poraba ampuliranih zdravil (seznam A).

Objavljene podatke o predpisanih zdravilih Nacionalni inštitut za javno zdravje pridobi iz baz Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS), kamor jih, skladno z Zakonom o zbirkah podatkov s področja zdravstvenega varstva, pošiljajo lekarne. Podatke o bolnišničnih zdravilih ZZZS zbrane pošlje NIJZ.

V Sloveniji za spremljanje predpisovanja zdravil uporabljamo Anatomsko - terapevtsko - kemijsko (ATC) klasifikacijo, porabo zdravil pa prikazujemo v številu izdanih receptov ter številu definiranih dnevni odmerkov (DDD) ter številu definiranih dnevni odmerkov na 1000 prebivalcev na dan (DID) na petih nivojih ATC klasifikacije.

V tabelah glavnih ATC skupin je poraba vseh zdravil predstavljena s številom predpisanih receptov, vrednostjo zdravil v EUR, povprečno vrednostjo zdravila na enem receptu, številom receptov na 1000 prebivalcev, številom DDD in številom DID ter indeksi glede na preteklo leto. Dodatno je poraba zdravil predstavljena tudi po starostnih skupinah in po spolu prejemnikov ter po listah zdravil. Za nekatere najbolj aktualne skupine je poraba zdravil predstavljena tudi po statističnih regijah prebivališč prejemnikov.

Že četrto leto zapored je prikazana tudi poraba cepiv in trendi.

Spremljanje porabe zdravil je eno izmed pomembnih področij javnega zdravja ter prispeva k odgovornejšemu predpisovanju in uporabi zdravil ter tako predstavlja podlago za načrtovanje in spremljanje sistema zdravstvenega varstva.

Na podlagi podatkov o porabi zdravil je potrebno preverjati tudi skladnost s strokovnimi smernicami zdravljenja ter pripravljati predloge za učinkovitejše terapevtske prakse. S pravilno, varno in odgovorno rabo zdravil lahko izvajalci zdravstvenega varstva izboljšajo učinke zdravljenja ter zmanjšajo tveganja za nastanek neželenih učinkov zdravil pri bolnikih, pri čemer pa je seveda potrebno, da so dobro informirani in sodelujoči tudi bolniki sami.

Za celostno sliko o porabljenih zdravilih bi bilo v prihodnje potrebno vzpostaviti še sistem spremljanja porabe zdravil, izdanih brez recepta - tako imenovanih OTC (over the counter) zdravilih ter porabo vseh bolnišničnih zdravil.

Tatja Kostnapfel Rihtar, Tit Albreht

POVZETEK

V nadaljevanju so navedene pomembnejše ugotovitve za leto 2016, po nekaterih glavnih anatomskih skupinah ATC klasifikacije.

Kot v preteklem letu, je bilo največ receptov izdanih za zdravila za bolezni srca in ožilja, za zdravila z delovanjem na živčevje ter za zdravila za bolezni prebavil in presnove.

V skupini *zdravil za bolezni prebavil in presnove (ATC skupina A)* je bila v letu 2016 poraba za 5 % višja kot v letu prej, za 6 % pa so bili višji skupni stroški za ta zdravila. Podrobneje je z navedenimi regijami največje porabe opisana poraba zaviralcev protonske črpalke (najvišja poraba teh zdravil v letu 2016 je bila v podravski regiji), poraba peroralnih antidiabetikov (najvišja poraba je bila v zasavski regiji) ter poraba inzulinov in analogov (najvišja poraba je bila prav tako v zasavski regiji).

Med *zdravili za bolezni krvi in krvotvornih organov (ATC skupina B)* je natančneje predstavljena poraba acetilsalicilne kisline, z najvišjo porabo le-te v pomurski regiji. Skupna poraba zdravil iz skupine B je bila za 3 % višja kot v letu 2015, medtem ko so se stroški povišali za 13 %.

V okviru *zdravil za bolezni srca in ožilja (ATC skupina C)* so izpostavljene 3 skupine zdravil: zaviralci kalcijevih kanalčkov z najvišjo porabo v Jugovzhodni Sloveniji in v pomurski regiji, zdravila z delovanjem na renin - angiotenzinski sistem z najvišjo porabo v posavski regiji in zdravila za spreminjanje ravni serumskih lipidov z najvišjo porabo v pomurski in zasavski statistični regiji. V celotni skupini C je bila poraba zdravil za 1 % višja kot v letu 2015, stroški pa so se znižali za 2 %.

Med *zdravili za bolezni kože in podkožnega tkiva (skupina D)* je v publikaciji dodatno slikovno prikazana poraba kortikosteroidov – dermatikov, le-te so največ predpisovali v primorsko-notranjski regiji. Tako skupna poraba zdravil za bolezni kože in podkožnega tkiva, kot tudi skupni stroški, so bili v letu 2016 za 1 % nižji kot leto prej.

V sklopu *zdravil za bolezni sečil in spolovil ter spolnih hormonov (skupina G)* sta podrobneje predstavljeni porabi dveh skupin zdravil in sicer poraba hormonskih sistemskih kontraceptivov, ki je bila v letu 2016 najvišja v pomurski in zasavski regiji ter poraba zdravil za zdravljenje benigne hipertrofije prostate, ki je bila najvišja v juv Sloveniji in obalno-kraški regiji Slovenije. Poraba zdravil iz skupine G je bila za 1 % višja kot prejšnje leto, medtem ko so se stroški povišali za 4 %.

Izmed *hormonskih zdravil za sistemsko zdravljenje - razen spolnih hormonov in inzulinov (skupina H)*, je podrobneje predstavljena poraba zdravil za zdravljenje hipotiroze, najvišja poraba teh zdravil je bila v obalno-kraški regiji. Poraba zdravil iz skupine H je bila v primerjavi s preteklim letom višja za 6 %, stroški pa so se povišali za 9 %.

Skupina J predstavlja *zdravila za sistemsko zdravljenje infekcij*, izmed katerih je natančneje predstavljena poraba zdravil za sistemsko zdravljenje bakterijskih infekcij, katerih najvišja poraba je bila v preteklem letu v pomurski regiji. Poraba zdravil iz skupine J je bila nižja za 5 %, stroški pa so se v primerjavi z letom 2015 povišali za 11 %.

Dodatno je slikovno prikazana tudi *poraba zdravil z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorje (ATC skupina L)* - najvišja poraba teh je bila v goriški regiji. Poraba zdravil iz te skupine je bila za 10 % višja kot v letu prej, za enak odstotek so se povišali tudi stroški.

Pri *zdravilih za bolezni mišično – skeletnega sistema (ATC skupina M)* je podrobneje prikazana poraba nesteroidnih protivnetnih in protirevmatičnih zdravil, ki je bila najvišja v podravski regiji. V skupini M se je poraba zmanjšala za 2 %, stroški pa so ostali enaki kot v preteklem letu.

Prav tako so podrobneje predstavljena *Zdravila z delovanjem na živčevje (ATC skupina N)*. Natančneje je predstavljena poraba tramadola in kombinacij, ki so jih največ predpisovali koroški regiji, poraba antipsihotikov, ki je bila najvišja v primorsko-notranjski regiji ter poraba anksiolitikov z najvišjim predpisovanjem v pomurski in podravske regiji. Predstavljen je tudi trend porabe anksiolitikov v zadnjih 15 letih, ki postopno pada. Iz skupine benzodiazepinom podobnih zdravil je podrobneje predstavljena poraba zolpidema, ki je bila najvišja v primorsko-notranjski regiji. Natančneje so s trendom porasta porabe prikazani tudi antidepresivi - najvišjo poraba le teh je bila v zasavski regiji. V sklopu zdravil za zdravljenje odvisnosti je prikazan trend porabe zdravil za zdravljenje odvisnosti, in sicer metadona, morfina, buprenorfina ter kombinacije buprenorfina in naloksona v zadnjih štirih letih. Poraba zdravil iz skupine N je bila v letu 2016 v primerjavi z letom prej za 1 % višja, enako tudi stroški.

Poraba zdravil iz *ATC skupine P - antiparazitiki, insekticidi in repelenti* je bila za 6 % višja kot v letu 2015, stroški zanje so se povišali za 8 %.

Izmed *zdravil za bolezni dihal (skupina R)* je bolj podrobno predstavljena poraba zdravil za zdravljenje obstruktivnih pljučnih bolezni - najvišja je bila v posavski regiji. Poraba zdravil iz skupine R je bila za 1 % višja kot v letu 2015, stroški zanje so se povišali za 3 %.

Poraba *zdravil za bolezni čutil (skupina S)*, kjer so bila vsa zdravila skupine zdravil za očne bolezni, je poraba v letu 2016 ostala enaka kot v letu prej, prav tako tudi stroški.

V skupini V (razna zdravila) je bila poraba v letu 2016 višja za 20 %, in sicer predvsem na račun porabe osnovnih hranil. Stroški so se znižali za 7 %.

---

1 POMEN SPREMLJANJA PORABE ZDRAVIL ZA JAVNO ZDRAVJE

Tatja Kostnapfel Rihtar, Andreja Belščak

Spremljanje porabe zdravil je eno izmed področij javnega zdravja, katerega dolgoročni cilj je preprečevanje bolezni ter varovanje in izboljševanje zdravja, s tem pa tudi kvalitete življenja. Ustrezno predpisovanje zdravil ob upoštevanju strokovnih in ekonomskih vidikov ima pomembno družbeno vlogo, stalno spremljanje porabe pa pri tem prispeva k bolj odgovornemu ravnanju in pravilni rabi zdravil. Pregled nad podatki omogoča tudi posredno pridobivanje informacij o obolevnosti in nudi podlago za pripravo predlogov za bolj učinkovite terapevtske prakse.

Spremljanje in analizo podatkov o porabi zdravil skladno z *Zakonom o zbirkah podatkov s področja zdravstvenega varstva* za nacionalne namene opravlja Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ) kot neodvisna organizacija. NIJZ podatke pridobiva iz baz Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS), kamor jih pošiljajo lekarne. Za celostno sliko o porabljenih zdravilih v Sloveniji bi sicer potrebovali sistem spremljanja porabe zdravil v bolnišnicah in sistem spremljanja zdravil, izdanih brez recepta, ki pa (razen dragih bolnišničnih ter ampuliranih zdravil, ki ju spremlja ZZZS), zaenkrat še nista vzpostavljena.

Glavni namen analize podatkov o porabi zdravil je podati informacije o preskrbi z zdravili, opozoriti na vlogo odgovornega predpisovanja zdravil ter vplivati na učinkovito porabo sredstev za zdravila, spremljanje podatkov pa predstavlja tudi podlago za spremljanje in načrtovanje sistema zdravstvenega varstva in je pomembno tudi iz ekonomskega vidika, saj je strošek zdravil eden izmed večjih neposrednih medicinskih stroškov.

Informacije, ki jih pridobimo preko analize podatkov o porabi zdravil, so koristne tudi z vidika ugotavljanja, katerim skupinam bolnikov se predpisujejo posamezna zdravila - tako lahko reevalviramo ustreznost terapevtskih smernic.

Glede na staranje prebivalstva je velikega pomena spremljanje porabe zdravil po starosti, iz katerega lahko sklepamo na razlike v obolevnosti med starostnimi skupinami. Z ocenjevanjem razlik v porabi zdravil med regijami lahko po drugi strani ugotavljamo lokalno povečano specifično obolevnost ali morebitna odstopanja od terapevtskih smernic.

Način spremljanja predpisovanja zdravil nam omogoča tudi mednarodno primerljivost podatkov. S povezovanjem z drugimi podatkovnimi bazami, kot je baza podatkov izvajalcev, lahko primerjamo, kako zdravila predpisujejo zdravniki različnih specialnosti in prikažemo trende, ki veljajo pri predpisovanju zdravil za zdravnike posameznih strokovnih usmeritev. Strokovne razprave za določitev vzrokov opisanih razlik in za morebitno usklajevanje prakse predpisovanja zdravil, lahko omogočijo potencialno sprejemanje ukrepov za preprečevanje neracionalne porabe zdravil.

Z vidika ohranjanja javnega zdravja je še posebej pomembno opazovanje predpisovanja *zdravil za bolezni srca in ožilja* (posebej antihipertenzivov in statinov), *zdravil za bolezni prebavil in presnove* (posebej zaviralcev protonske črpalke), *protimikrobnih zdravil* (posebej antibiotikov) in *zdravil z delovanjem na živčevje* (posebej anksiolitikov in antidepresivov). Določen poudarek je potrebno nameniti tudi polifarmakoterapiji.

Državni zbor je 29. marca 2016 sprejel *Resolucijo plana zdravstvenega varstva (ResNPZV) 2016-2025 »Skupaj za družbo zdravja«*, ki predstavlja podlago za razvoj zdravstva v Sloveniji v naslednjih desetih letih ter v središče postavlja tako uporabnika kot izvajalca. Resolucija načrtuje zagotovitev

pravilne in varne uporabe zdravil ter za vse enako dostopnost do kakovostne in varne zdravstvene oskrbe čim bližje prebivalcem, integrirano in celovito obravnavo, upoštevane zdravstvene potrebe starajoče se populacije, usmerjenost v uporabnika ter njegovo opolnomočenje ob hkratni stroškovni učinkovitosti na področju porabe zdravil (1).

Preko te resolucije se bo z različnimi ukrepi zagotovila racionalna raba zdravil in boljša dostopnost do kakovostne farmacevtske oskrbe. Vzpostavljen bo sistem preskrbe z redkimi zdravili, in sicer ne glede na to, ali gre za nova zdravila s centraliziranim dovoljenjem za promet ali za stara, uveljavljena zdravila, ki so zaradi majhnega obsega prometa v Sloveniji nedosegljiva. Okrepljeni bodo tudi ukrepi za preprečevanje nelojalne konkurence. Nadgrajena bo tudi dejavnost klinične farmacije v procese uporabe zdravil na vseh ravneh zdravstvene obravnave bodo vključeni klinični farmacevti. Zagotovila se bo optimizacija predpisovanja in izdajanja zdravil, med drugim tudi z reševanjem problematike polifarmakoterapije (1).

1.1 Anatomo - terapevtsko – kemična (ATC) klasifikacija zdravil

ATC klasifikacija je mednarodni univerzalni klasifikacijski sistem za zdravila. Zdravila razvršča glede na njihovo glavno indikacijo, najprej v 14 glavnih (anatomskih) skupin (prva raven); anatomsko skupino označuje velika tiskana črka. Druga raven klasifikacije ATC je lahko glavna terapevtska skupina ali pa glavna farmakološka skupina, označuje jo dvomestno število. Tretja raven je terapevtska oziroma terapevtsko-farmakološka podskupina, označena z veliko tiskano črko. Četrta raven je terapevtsko-farmakološko-kemična podskupina, ki jo označuje velika tiskana črka. Peta raven je učinkovina (ime INN), ki jo označuje dvomestno število. ATC oznako vsakega zdravila torej sestavlja 7 številsko-črkovnih znakov.

Zdravilo (določajo ga sestava, jakost, farmacevtska oblika in pakiranje) ima lahko le eno oznako ATC, četudi ima več enako pomembnih glavnih indikacij (pri večkomponentnih zdravilih se indikacija nanaša na glavno učinkovino). Če pa obstajajo zdravila z isto učinkovino v dveh ali več različnih jakostih ali različnih farmacevtskih oblikah z namenom, da bi dosegli drugačen terapevtski učinek, imajo tudi različne oznake ATC.

DDD (definirani dnevni odmerek, Defined Daily Dose) je statistična enota, ki jo je SZO opredelila za določitev porabe zdravila. DDD-ji se uporabljajo za standardizirane primerjave porabe različnih zdravil med seboj ali med okolji z različnimi sistemi zdravstvenega varstva. DDD je povprečni vzdrževalni odmerek zdravila, ki ga odrasel bolnik prejme v enem dnevu za zdravljenje glavne indikacije zdravila. Dejansko odmerjanje, ki je vedno individualno prilagojeno, se lahko zelo razlikuje od teoretično določenih vzdrževalnih odmerkov.

DID (definirani dnevni odmerek na 1000 prebivalcev na dan) je po SZO priporočen prikaz porabe ambulantno predpisanih zdravil. Izračuna se na podlagi celoletne porabe zdravil v določeni skupini ATC (v DDD) in števila prebivalcev v določenem letu (na dan 30.6.) (2, 3).

1.2 Metodologija spremljanja porabe zdravil

Podatke o izdanih zdravilih, predpisanih na recept, skladno z Zakonom o zbirkah podatkov s področja zdravstvenega varstva, lekarnе pošiljajo Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS), od koder se zbrane in obdelane podatke pošlje Nacionalnemu Inštitutu za javno zdravje (NIJZ). Podatki izdaje zdravil so zajeti tako iz receptov s predpisanimi zdravili in živili za posebne zdravstvene namene, za katere v celoti ali delno stroške krije obvezno zdravstveno zavarovanje (OZZ) - zeleni recepti, kot tudi iz receptov s predpisanimi zdravili, ki niso pravica iz OZZ - beli recepti.

Podatke o porabi ambulantno predpisanih zdravil v Sloveniji prikazujemo po ATC/DDD metodologiji, ki jo priporoča Svetovna zdravstvena organizacija (SZO) (2, 3). Porabo zdravil poročamo po statističnih regijah prebivališča prejemnikov, po starostnih skupinah in po spolu.

Spremljanje porabe zdravil ter upravljanje s stroški zdravil je osnova farmakoekonomike. Skupni stroški v zdravstvenem sektorju so v stalnem porastu in znaten del le-teh predstavljajo izdana zdravila, ki so eden izmed neposrednih medicinskih stroškov.

Cene zdravil so predmet državne regulacije na podlagi *Zakona o zdravilih* in predmet dogovarjanja o cenah med dobavitelji zdravil ter kupci oziroma plačniki. Število izdanih enot pri zdravilih na recept je odraz individualnih strokovnih odločitev oseb, pooblaščenih za predpisovanje zdravil, v določeni meri pa tudi odraz sistemskih odločitev, npr. v okviru sistema medsebojno zamenljivih zdravil in sistema terapevtskih skupin zdravil (4, 5, 6).

1.3 Razvrščanje zdravil na listo

Upravičenost zavarovanih oseb do zdravil določata obvezno in prostovoljno zdravstveno zavarovanje. Obseg obveznega zdravstvenega zavarovanja določa *Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (ZZVZZ)*, Za razvrščanje zdravil na listo je zadolžen Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS) (7).

ZZZS iz obveznega zdravstvenega zavarovanja (OZZ) v celoti zagotavlja sredstva za zdravila iz prvega odstavka 23. člena ZZVZZ, oziroma jih zagotavlja v ustreznem odstotnem deležu glede na razvrstitev zdravila na pozitivno oziroma vmesno listo. Ob izdaji dovoljenja za promet zdravilo ni razvrščeno na listo.

Zdravilo, ki se predpisuje na recept, ZZZS razvršča na osnovi predloga za razvrstitev in skladno s Pravilnikom o razvrščanju zdravil na liste (8). Pri tem se upoštevajo strokovna, doktrinarna in ekonomska merila:

- pomen zdravila z vidika javnega zdravja,
- prednostne naloge izvajanja programa zdravstvenega varstva,
- terapevtski pomen zdravila,
- relativna terapevtska vrednost zdravila,
- ocena farmakoekonomskih podatkov za zdravilo,
- ocena etičnih vidikov,
- prioritete programov zdravstvenega varstva,
- podatki in ocene iz referenčnih virov.

Obvezno zdravstveno zavarovanje krije stroške za zdravila v ustreznem odstotnem deležu glede na razvrstitev zdravila na listo, preostali delež krije prostovoljno dopolnilno zdravstveno zavarovanje ali pa ga zavarovana oseba doplača sama.

Zdravila in živila za posebne zdravstvene namene, za katere v celoti ali delno stroške krije obvezno zdravstveno zavarovanje, se predpisujejo na zelene recepte. Izdajatelj in formalni lastnik zelenih receptov je ZZZS.

ZZZS lahko pri razvrstitvi na *pozitivno* in *vmesno* listo določi omejitev predpisovanja in/ali izdajanja, kar je v oznaki za listo označeno z zvezdico (*). Skladno s *Pravilnikom o razvrščanju zdravil na listo* se lahko omejitev predpisovanja in/ali izdajanja nanaša na:

- populacijsko skupino, ki lahko zdravilo prejema, določeno s starostjo ali drugimi populacijskimi značilnostmi,
- indikacijsko področje, za katero se zdravilo lahko predpiše; izbere se lahko ena ali več odobrenih terapevtskih indikacij iz povzetka glavnih značilnosti zdravila; v okviru indikacijskega področja se lahko omeji tudi čas zdravljenja,
- stopnjo izraženosti bolezni, za katero se zdravilo lahko predpiše,
- vrsto specializacije zdravnika, ki zdravilo lahko predpiše, to je klinično specialnost ali skupino pooblaščenih zdravnikov, ki lahko predpišejo zdravila,
- obveznost predhodne odobritve strokovne komisije, ki odloča o predpisovanju določenih zdravil, pridobljenih z biotehnološkimi postopki,
- časovno ali količinsko omejitev izdajanja,
- bolnišnico, ki v skladu z dovoljenjem ministrstva, pristojnega za zdravje, izvaja zdravstveni program s tem zdravilom.

ZZS krije v skladu z ZZVZZ ceno zdravil v:

- 100 % deležu (za zdravila razvrščena na P100 listo, ki se uporabljajo za zdravljenje oseb, bolezni in stanj iz četrte do trinajste alineje 1. točke prvega odstavka 23. člena ZZVZZ),
- 70 % deležu (za zdravila razvrščena na P70 listo),
- 10 % deležu (za zdravila razvrščena na V listo).

Nerazvrščena zdravila so v celoti samoplačniška, predpisujejo pa se lahko na beli, samoplačniški recept. Veljavnost tako zelenega kot belega recepta je 30 dni od datuma predpisa zdravila. Če je na zeleni recept predpisan antibiotik, je veljavnost tega recepta samo 3 dni od datuma predpisa.

Celotna vrednost recepta je torej skupna vrednost zdravil na receptu. Sestavljena je iz deleža cene, ki jo pokrije OZZ, deleža cene, ki jo pokrije PZZ oz. pacient, če nima urejenega PZZ, in deleža cene, ki jo doplača pacient v primeru, če je cena zdravila, vključenega v seznam medsebojno zamenljivih zdravil ali seznam terapevtskih skupin zdravil, višja od njegove najvišje priznane vrednosti.

Ne glede na zgoraj navedeno so v celoti oziroma do najvišje priznane vrednosti (NPV) krita zdravila iz OZZ zdravila z oznako P70, ki so potrebna za zdravljenje oseb in stanj iz četrte do trinajste alineje 1. točke prvega odstavka 23. člena ZZVZZ, to je npr. zdravljenje in rehabilitacija otrok, učencev in študentov, ki se redno šolajo in otrok in mladostnikov z motnjami v telesnem in duševnem razvoju, zdravstveno varstvo žensk v zvezi s svetovanjem pri načrtovanju družine, kontracepcijo, nosečnostjo in porodom, preprečevanje, odkrivanje in zdravljenje infekcije HIV in nalezljivih bolezni, obvezna cepljenja, imunoprofilaksa in kemoprofilaksa skladno s programom, zdravljenje in rehabilitacija malignih bolezni, mišičnih in živčno-mišičnih bolezni, paraplegije, tetraplegije, cerebralne paralize, epilepsije, hemofilije, duševnih bolezni, razvitih oblik sladkorne bolezni, multiple skleroze in psoriaze, itd... (7).

Oznako P70 imajo tudi zdravila z V liste za otroke, učence, dijake, vajence, študente, osebe z motnjami v telesnem in duševnem razvoju (v skladu s petnajsto alinejo 1. točke 23. člena ZZVZZ). Preostali delež zavarovana oseba plača sama oziroma prostovoljno dopolnilno zdravstveno zavarovanje (PZZ), v kolikor ga ima zavarovana oseba sklenjenega pri ponudniku tovrstnega zavarovanja.

Zdravstveno zavarovanje (obvezno in dopolnilno) krije razvrščena zdravila le do najvišje priznane vrednosti, ki jo določa ZZS. *Sistem najvišjih priznanih vrednosti (NPV)* je bil uveden leta 2003 za skupine medsebojno zamenljivih zdravil, ki jih določa Javna agencija za zdravila in medicinske

pripomočke. ZZZS določa NPV za skupino medsebojno zamenljivih zdravil na ravni najcenejšega zdravila glede na primerljivi odmerek v skupini (9, 10, 11).

1.4 Terapevtske skupine zdravil

Sistem NPV je bil oktobra 2013 na podlagi Zakona o uravnoteženju javnih financ (ZUJF) razširjen na terapevtske skupine zdravil. Terapevtske skupine zdravil, ki jih določa ZZZS, združujejo različna zdravila z enako terapevtsko indikacijo, ki so med seboj primerljiva v učinkovitosti in varnosti. ZZZS določa NPV za terapevtsko skupino zdravil na ravni cene primerljivega odmerka zdravila z najugodnejšim razmerjem med stroški in učinki zdravljenja, tako, da krije vse odmerke vsaj enega zdravila v tej terapevtski skupini zdravil. Pri tem ZZZS upošteva zadnje dostopne letne podatke o izdanih zdravilih, izražene v definiranih dnevni odmerkih (DDD).

Strokovne zdravniške in farmacevtske organizacije že od uvedbe terapevtskih skupin izražajo pomisleke, da večkratna menjava terapije lahko pri bolnikih povzroči podvajanje terapije ali prekinitev jemanja zdravil, oboje pa je za zdravje bolnikov nevarno in posledično stroškovno obremenjujoče. Za oceno vpliva uvedbe terapevtskih skupin zdravil bi bila potrebna natančna analiza, ki bi pokazala, ali je prišlo v preteklem obdobju do sprememb v vedenju bolnikov, ki bi lahko vodile v dolgoročno negativne posledice za zdravje.

V letu 2016 je so bile s strani ZZZS na novo uvedene naslednje terapevtske skupine zdravil:

- **zaviralci angiotenzinske konvertaze**, v katero so uvrščeni zaviralci agiotenzinske konvertaze, enokomponentna zdravila in kombinacije - C09AA, C09BA, C09BB in C09BX (26.02.2016)
- **zdravila za zniževanje holesterola**, v katero so uvrščeni vsi statini, kombinacije s statini in ezetimib – C10AA, C10BA in C10BX (26.02.2016)
- **zdravila z lokalnim delovanjem za zdravljenje alergijskega rinitisa** – R01AD (26.02.2016)
- **zdravila s somatropinom** - H01AC01 (15.09.2016)

1.5 Vrednotenje zdravstvenih tehnologij

Vrednotenje zdravstvenih tehnologij (VZT; angl. Health Technology Assessment – HTA) je pomembno orodje za sprejemanje odločitev v zdravstvenih sistemih in za ustvarjanje zdravstvene politike na vseh ravneh. Z javno-finančnega vidika VZT skrbi za transparentno alokacijo sredstev med zdravstvene programe in s tem vpliva na postavljanje prioritete oziroma pomaga pri odločanju o izbiri najučinkovitejših programov. Slednja je pomembna tako za bolnika kakor tudi za zavarovalnice, nenazadnje z zdravstvenega in finančnega vidika.

Sistem VZT za zdravila je pri nas že dobro zaživel. Od zadnje spremembe Pravilnika o razvrščanju zdravil na listo iz leta 2013 je za vložitev vloge za razvrstitev novega zdravila ali nove indikacije že razvrščenega zdravila obvezna tudi farmakoekonomska raziskava. Farmakoekonomske analize, ki se lahko uporabijo kot temelj za oceno farmakoekonomskih podatkov, so analiza stroškovne učinkovitosti, analiza stroškovne koristnosti, analiza zmanjševanja stroškov ali analiza stroškov (1, 10, 12).

2 SPLOŠNI PODATKI O PORABI ZDRAVIL V LETU 2016

Tatja Kostnapfel Rihtar, Andreja Belščak, Tone Hribovšek, Aleš Korošec

2.1 Demografski podatki

Poraba zdravil je odvisna od števila, starosti in spola prebivalcev ter drugih dejavnikov. V tabeli 2.1 je prikazano število prebivalcev v Sloveniji glede na statistične regije. Podatki se nanašajo na stanje z dne 1. 7. 2016 in so uporabljeni tudi v nadaljnjih izračunih, tabelah in grafih te publikacije (13).

Po številu prebivalcev je največja osrednjeslovenska regija, v kateri živi dobra četrtina vseh prebivalcev Slovenije (26,1 %), sledi podravska regija, s 15,9 % slovenskega prebivalstva. Najmanjša regija po številu prebivalcev je primorsko-notranjska regija - tu živi le 2,5 % vseh prebivalcev Slovenije, sledi ji zasavska regija, kjer živijo skoraj trije odstotki prebivalstva (tabela 2.1).

Tabela 2.1: Prebivalstvo po spolu in statističnih regijah, Slovenija, 2016

Statistične regije	Skupaj	Moški	Ženske
Pomurska	115.818 (5,6 %)	56.939	58.879
Podravska	321.493 (15,6 %)	159.690	161.803
Koroška	71.010 (3,4 %)	35.623	35.387
Savinjska	254.824 (12,3 %)	127.598	127.226
Zasavska	57.466 (2,8 %)	28.324	29.142
Posavska	75.694 (3,7 %)	38.084	37.610
Jugovzhodna Slovenija	142.672 (6,9 %)	71.971	70.701
Osrednjeslovenska	537.893 (26,1 %)	263.149	274.744
Gorenjska	203.654 (9,9 %)	100.881	102.773
Primorsko-notranjska	52.593 (2,5 %)	26.624	25.969
Goriška	117.931 (5,7 %)	58.970	58.961
Obalno-kraška	113.193 (5,5 %)	56.019	57.174
SLOVENIJA	2.064.241	1.023.872	1.040.369

Tabela 2.2 prikazuje število prebivalcev po posameznih starostnih skupinah in spolu. Število moških je največje v starostni skupini 30-39 let, število žensk pa v starostni skupini 50-59 let. Število tako žensk kot moških je najmanjše v starostni skupini 85 let in več, žensk pa je v tej starostni skupini skoraj trikrat več kot moških. Število moških je višje od števila žensk v vseh starostnih skupinah do 60. leta, ko se začne zmanjševati in je po sedemdesetem letu bistveno manjše od števila žensk.

Tabela 2.2: Prebivalstvo po spolu in starostnih skupinah, Slovenija, 2016

Starostne skupine	Skupaj	Moški	Ženske
SKUPAJ	2.064.241	1.023.872	1.040.369
0 – 4 let	106.470	54.702	51.768
5 – 9 let	108.822	56.051	52.771
10 – 14 let	92.088	47.422	44.666
15 – 19 let	94.096	48.592	45.504
20 – 29 let	229.253	118.356	110.897
30 – 39 let	299.695	157.149	142.546
40 – 49 let	299.241	154.798	144.443
50 – 59 let	303.816	153.517	150.299
60 – 69 let	265.226	130.463	134.763
70 – 79 let	161.662	70.036	91.626
80 – 84 let	56.730	20.296	36.434
85 let +	47.142	12.490	34.652

2.2 Podatki o številu farmacevtov

Lekarniška dejavnost je javna služba, s katero se zagotavlja trajna in nemotena oskrba prebivalstva in izvajalcev zdravstvene dejavnosti z zdravili ter farmacevtska obravnava pacientov. Izvaja se na primarni, sekundarni in terciarni ravni zdravstvene dejavnosti. Mrežo lekarniške dejavnosti na primarni ravni zagotavlja občina ali več sosednjih občin skupaj, na sekundarni in terciarni ravni pa država.

Lekarniška dejavnost na primarni ravni se izvaja v lekarni, v podružnicah lekarne ter s priročno zalogo zdravil.

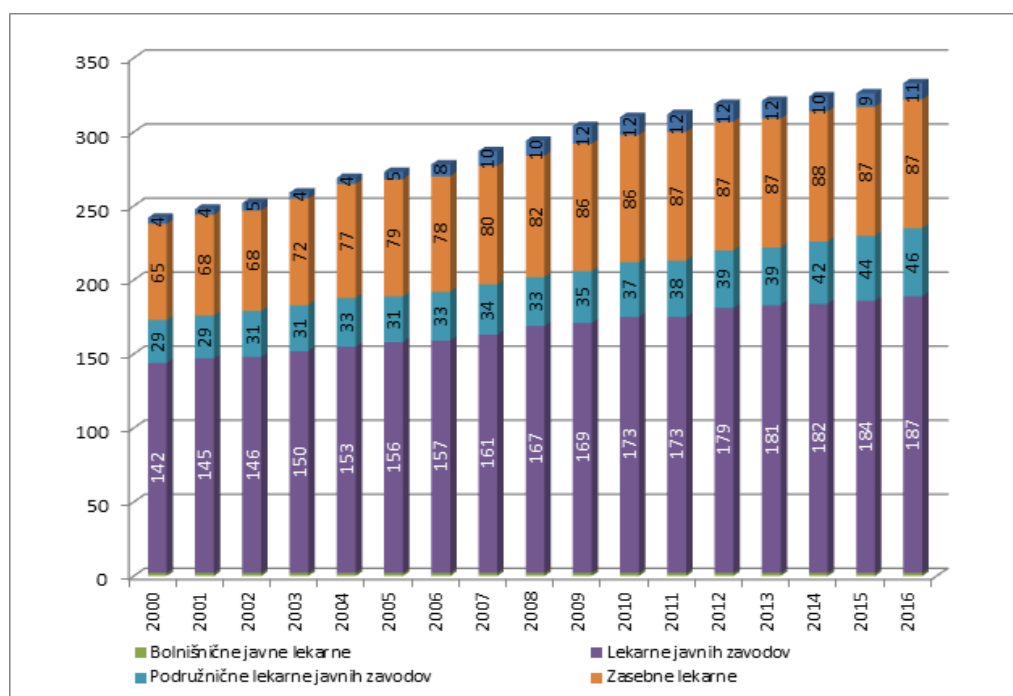
Namen lekarniške dejavnosti je zagotavljanje kakovostne in učinkovite preskrbe z zdravili in drugimi izdelki za podporo zdravljenja in ohranitev zdravja ter svetovanje glede njihove varne, pravilne in učinkovite uporabe pacientom in zdravstvenim delavcem v zdravstvu. Nosilec lekarniške dejavnosti je magister (-tra) farmacije (14).

Javno lekarniško službo je 31.12.2016 opravljalo 24 javnih lekarniških zavodov s 187 lekarnami in 46 lekarniški podružnicami, 87 zasebnih lekarn z 11 lekarniški podružnicami ter 2 bolnišnični lekarni, ki opravljata tudi javno lekarniško službo, skupaj 333 lekarniških enot. Leta 2015 je bilo 326 lekarniških enot. Lekarniška enota je v povprečju oskrbovala 6.204 prebivalcev (št. preb. 2.065.879 - stanje na dan 1.10.2016 – podatki SURS).

Bolnišnične lekarne s stalno zaposlenimi farmacevti so bile organizirane v 26 bolnišnicah s 27 lekarniški enotami.

Po podatkih Lekarniške zbornice prikazujemo število lekarn od leta 2000 do 2016 (15).

Slika 2.1: Mreža lekarn javne lekarniške enote, 2000-2016, Slovenija (15)

Tabela 2.3: Zaposleni magistri farmacije (farmacevti) v lekarnah na primarni ravni po statističnih regijah, Slovenija, 2016

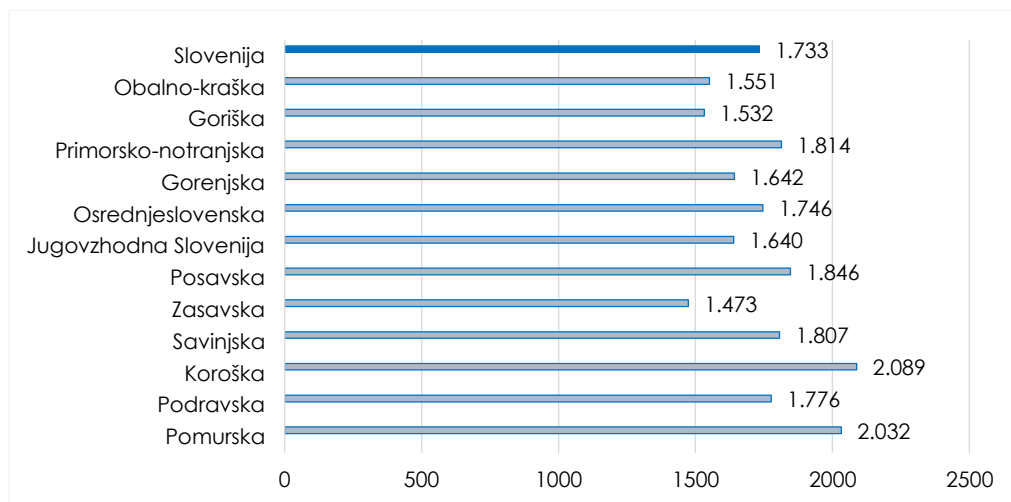
Statistične regije	Javne lekarne	Zasebne lekarne	Skupaj
Pomurska	42	15	57
Podravska	126	55	181
Koroška	31	3	34
Savinjska	117	24	141
Zasavska	36	3	39
Posavska	33	8	41
Jugovzhodna Slovenija	66	21	87
Osrednjeslovenska	209	99	308
Gorenjska	96	28	124
Primorsko-notranjska	29	0	29
Goriška	45	32	77
Obalno-kraška	47	26	73
SLOVENIJA	877	314	1.191

V letu 2016 je bilo v slovenskih lekarnah, organiziranih na primarni ravni zaposlenih 1191 magistrov farmacije oz. farmaceutov, od tega 73,6 % v javnih lekarnah in 24,4 % v zasebnih (tabela 2.3). Leto prej je bilo zaposlenih 1094 farmaceutov.

Največji delež farmaceutov, zaposlenih v zasebnih lekarnah, je v goriški regiji (41,5 %), primorsko-notranjska regija zasebne lekarne nima, v osrednjeslovenski regiji je delež 32,1 %, v pomurski pa 26,3 % (16).

V povprečju je v letu 2016 vsak *lekarniški farmacevt zaposlen na primarni ravni* skrbel za 1733 prebivalcev Slovenije, kar je manj kot leto prej (1886 prebivalcev). Tudi v letu 2016 so bili najbolj obremenjeni farmaceuti v koroški regiji, kjer je en farmacevt skrbel za 2089 oseb, sledili sta pomurska regija s 2032 ter posavska s 1846 osebami. Najmanj so bili obremenjeni v zasavski regiji,

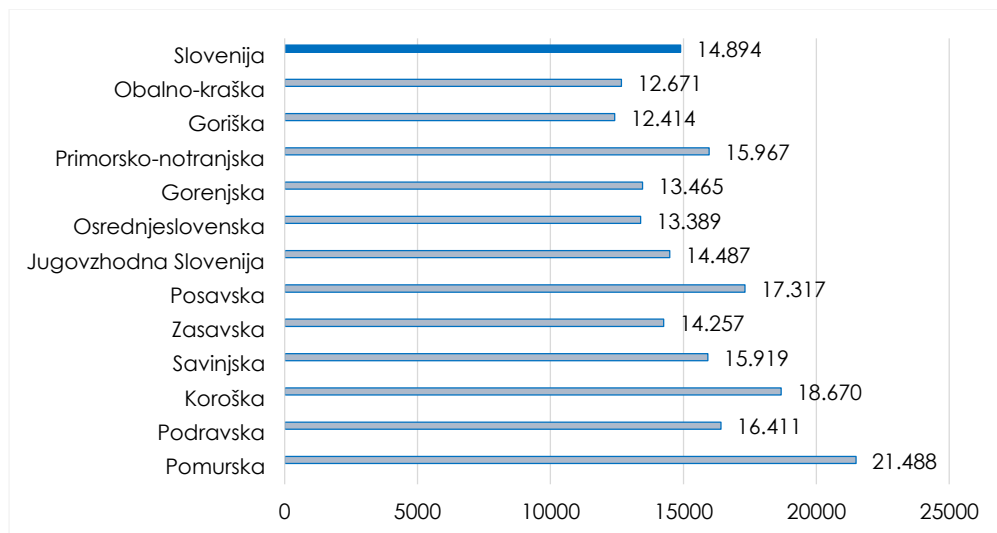
kjer so skrbeli za 1473 prebivalcev (v letu 2015 za 1153, v letu 2014 za 1600, leta 2013 za 1700 prebivalcev), vendar je treba upoštevati spremenjeno sestavo občin v regiji (slika 2.2).

Slika 2.2: Število prebivalcev na enega lekarniškega farmacevta po statističnih regijah, Slovenija, 2016

Povprečno število izdanih in obdelanih receptov na vsakega *lekarniškega farmacevta, zaposlenega na primarni ravni* v Sloveniji v letu 2016 je bilo 14.894, kar je manj kot leto poprej (16.033 receptov).

Število izdanih receptov na enega farmacevta je bilo največje v pomurski regiji – 21.488 receptov in najmanjše v goriški regiji (12.414 receptov) (slika 2.3).

Slika 2.3: Število izdanih receptov na enega lekarniškega farmacevta, zaposlenega na primarni ravni po statističnih regijah, Slovenija, 2016

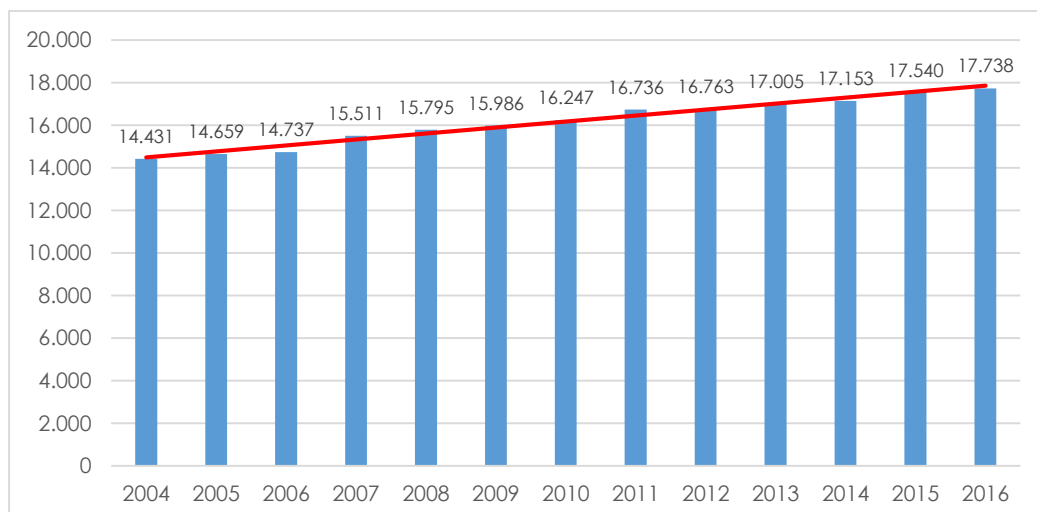
2.3 Število izdanih receptov v letu 2016

V letu 2016 je bilo izdanih preko 17,7 milijonov receptov za ambulantno predpisana zdravila v vrednosti 466,7 milijonov EUR. Vsak prebivalec Slovenije je v povprečju prejel 8,6 recepta s predpisanimi zdravili v skupni vrednosti 226 evrov (tabela 2.4).

Tabela 2.4: Število in vrednost receptov, Slovenija, 2015 - 2016

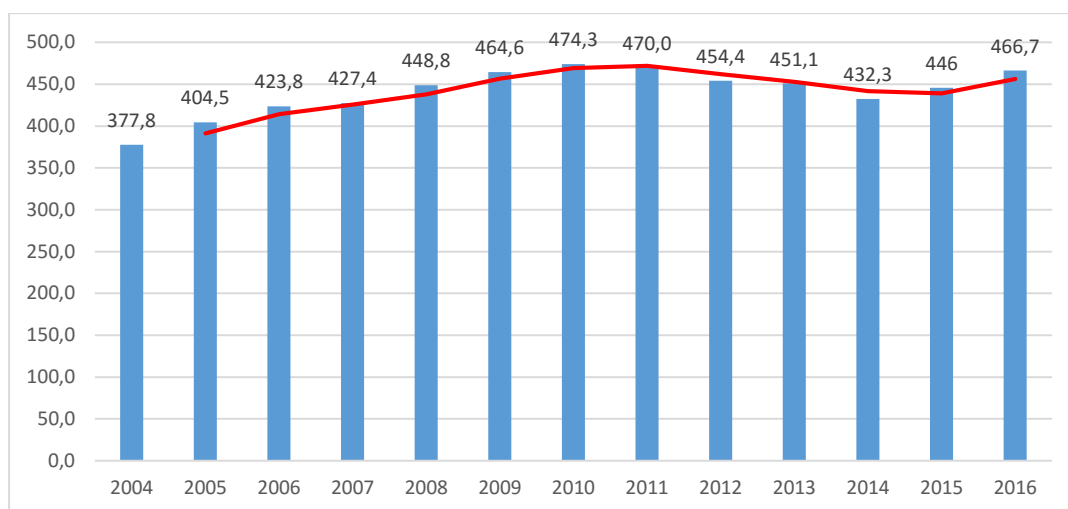
Skupina	Štev. Rp 2015	Štev. Rp 2016	Indeks 2016 / 2015	Štev. Rp na 1 prebivalca 2016	Vred. Rp (v EUR) 2016	Indeks 2016 / 2015	Vrednost na 1 Rp (v EUR) 2016
Originalna in generična zdravila	17.191.860	17.404.684	101	8,43	458.794.570	105	26,36
Magistralni pripravki	348.356	333.648	96	0,16	7.926.555	107	23,76
SKUPAJ	17.540.216	17.738.332	101	8,59	466.721.125	105	26,31

V letih 2004 do 2016 je število izdanih receptov poraslo za 21 % (slika 2.4).

Slika 2.4: Rast števila izdanih receptov (v 1000) od leta 2004 do 2016

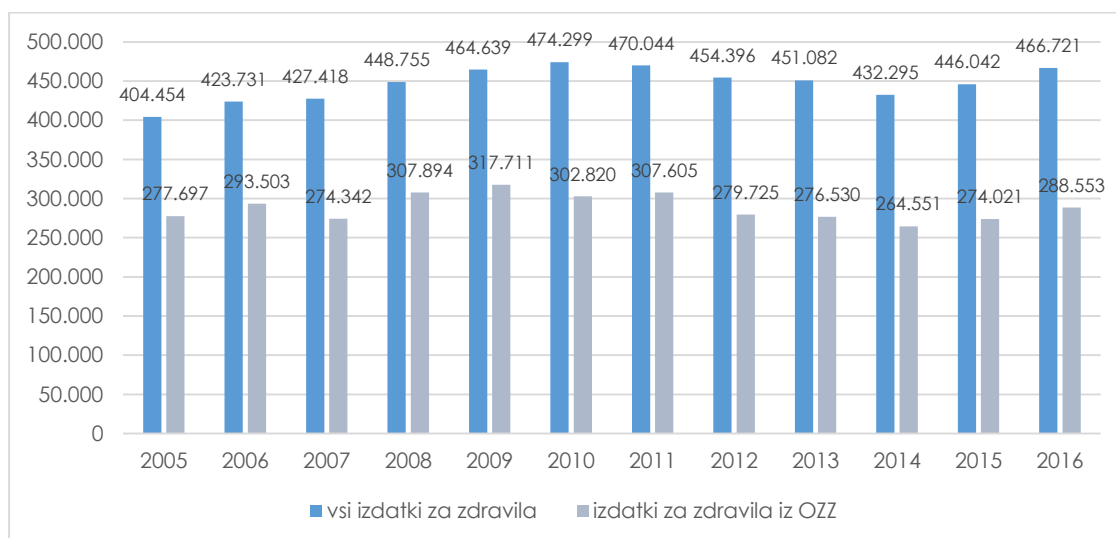
Slika 2.4 prikazuje vrednost izdanih zdravil v EUR. Med letoma 2012 in 2013 je prišlo do zmanjšanja vrednosti izdanih zdravil v EUR za 0,73 % (od 454.396 EUR do 451.082 EUR), trend upada se kaže tudi v letu 2014 (zmanjšanje za 4,16 %). V letu 2015 je nakazan trend porasta vrednosti zdravil (za 3 %), porast vrednosti se je nadaljeval tudi v letu 2016 (za 4,6 %).

Slika 2.5: Vrednost izdanih zdravil v milijonih EUR, Slovenija, 2004 – 2016.

Skupni stroški za zdravila so se v letih 2010 - 2014 manjšali, v 2015 pa nekoliko povežali, kar se je zgodilo tudi v letu 2016.

Delež zdravil iz OZZ je prav tako padel od leta 2011 (65,4 % delež) do leta 2014 (61,2 % delež), nato pa je v letu 2015 nekoliko narasel (61,4 % delež). Narasel je tudi v letu 2016 (61,8 % delež).

Slika 2.6: Skupni stroški (v 1000 EUR) za ambulantno predpisana zdravila ter stroški za zdravila iz OZZ v letih 2005 – 2016

Na zelene recepte je bilo predpisanih 2514 različnih šifer oz. 2.493 zdravil (660 učinkovin), kar je 3 % zdravil več in 3 % učinkovin več kot leto prej.

Na bele recepte je bilo predpisanih 2171 različnih šifer oz. 2.147 zdravil (735 učinkovin), kar je skoraj enako kot leto prej (2169 različnih šifer oz. 2.151 zdravil s 739 učinkovinami).

Skupno je bilo leta 2016 predpisanih 3082 zdravil (2 % več kot leto prej) z 868 učinkovinami (2 % več kot leto prej).

2.4 Predpisovanje zdravil glede na razvrstitev na liste

Število izdanih receptov glede na razvrstitev na listo v letih od 2010 – 2016 prikazuje tabela 2.5, medtem ko tabela 2.6 za enako obdobje prikazuje povprečne vrednosti enega recepta glede na razvrstitev zdravil. Skupno število receptov za originalna in generična zdravila narašča, medtem ko je njihova povprečna vrednost padala do leta 2015, ko se je rahlo dvignila, dvig povprečne vrednosti pa se je nadaljeval tudi v letu 2016.

Tabela 2.5: Število izdanih receptov glede na razvrstitev na listo zdravil, Slovenija, 2010 – 2016

Razvrstitev	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
pozitivna	11.383.683	10.835.180	10.071.702	9.260.346	9.298.880	9.410.682	9.441.000
vmesna	4.284.392	5.094.691	5.874.120	6.943.437	7.057.060	7.316.306	7.479.371
izven OZZ	276.246	473.767	485.227	470.234	459.969	464.872	484.313
SKUPAJ	15.944.321	16.403.638	16.431.049	16.674.017	16.815.909	17.191.860	17.404.684

Tabela 2.6: Povprečna vrednost enega recepta glede na razvrstitev na liste v EUR, Slovenija, 2010 – 2016

Razvrstitev	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
pozitivna	29,07	28,87	30,09	32,59	30,99	31,62	32,99
vmesna	30,91	28,12	23,43	19,73	18,50	18,39	18,74
izven OZZ	16,69	15,16	13,83	11,51	14,22	14,07	14,88
POVPREČJE	29,35	28,24	27,23	26,64	25,29	25,51	26,36

V letu 2016 je bilo izdanih 97,2 % zelenih receptov ter 2,8 % belih receptov (tabela 2.7).

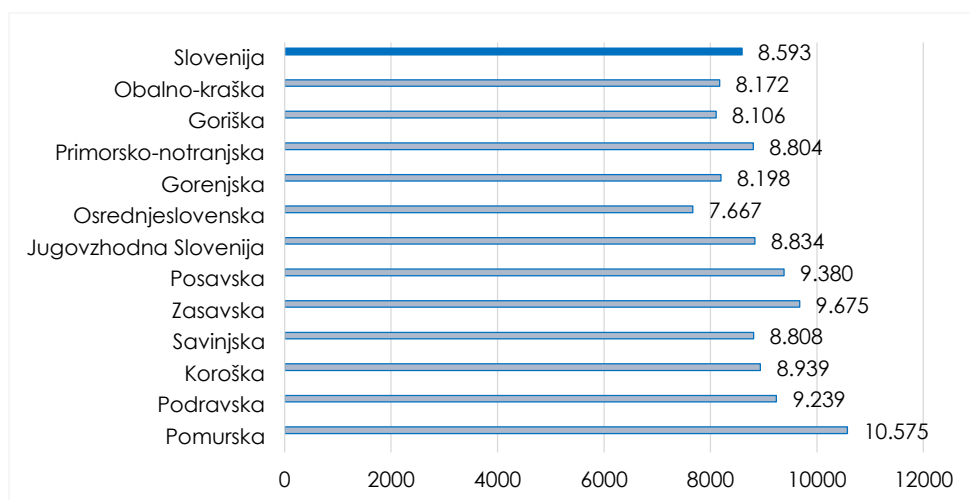
Tabela 2.7: Število in vrednost (v EUR) izdanih receptov po vrsti recepta in glavnih skupinah ATC klasifikacije, Slovenija, 2016

ATC	Število receptov zeleni	Vrednost receptov zeleni	Število receptov beli	Vrednost receptov beli
A	2.214.584	55.623.454	36.714	514.649
B	977.940	39.459.163	36.221	553.215
C	4.580.911	74.734.157	60.757	837.788
D	495.442	6.675.014	127.188	1.152.533
G	813.602	21.509.484	53.974	2.003.527
H	408.629	10.718.504	1.947	52.076
J	1.060.663	29.251.921	19.959	245.103
L	151.599	89.346.508	373	86.828
M	1.149.983	15.405.966	15.727	191.303
N	3.240.185	67.529.459	48.319	799.657
P	57.600	521.433	1.562	18.553
R	1.028.629	26.724.592	45.650	466.936
S	668.021	8.030.967	35.685	269.148
V	72.583	6.058.094	237	14.539
Ostalo	319.189	7.589.077	14.459	337.478
Skupaj	17.239.560	459.177.793	498.772	7.543.334

2.5 Predpisovanje zdravil po regijah

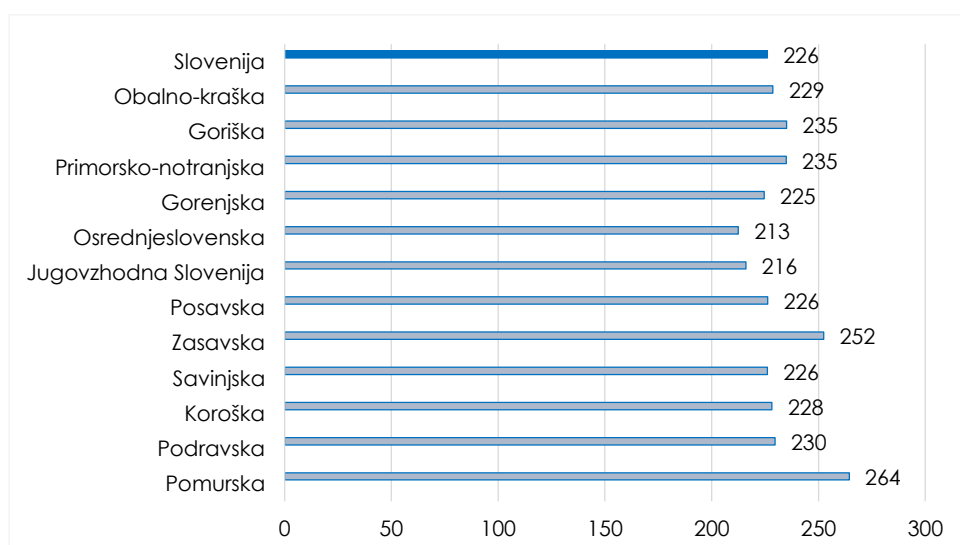
Število izdanih receptov je odvisno od stopnje obolevnosti prebivalcev v posamezni regiji, na kar vpliva več dejavnikov (socialno stanje, odstotek starostnikov v regiji, stopnja brezposelnosti, različna zdravstvena obravnava, oskrba z zdravili, ...). Na število izdanih receptov na prebivalca vpliva regija njegovega prebivališča.

V letu 2016 je bilo relativno število izdanih receptov največje v pomurski regiji, kjer so zdravniki predpisali 10.575 receptov/1000 prebivalcev, sledili sta zasavska regija z 9.675 recepti/1000 prebivalcev in posavska regija z 9.380 recepti/1000 prebivalcev. Najmanj receptov je bilo predpisanih v osrednjeslovenski regiji, kjer so zdravniki predpisali 7.667 receptov/1000 prebivalcev. Slovensko povprečje v letu 2016 je bilo 8.593 receptov/1000 prebivalcev (slika 2.7).

Slika 2.7: Število izdanih receptov na 1000 prebivalcev po statističnih regijah, Slovenija, 2016

Povprečna vrednost izdanih zdravil na prebivalca nam pove ceno posameznih zdravil v statističnih regijah. Nekaj let zapored je bila vrednost največja v zasavski regiji, v letu 2016 je to mesto prevzela pomurska regija s 264 EUR/prebivalca. Vrednost je bila tudi v letu 2016 najmanjša v osrednjeslovenski regiji (213 EUR/prebivalca). Slovensko povprečje v letu 2016 je znašalo 226 EUR/prebivalca (leta 2015 216 EUR/prebivalca) (slika 2.8).

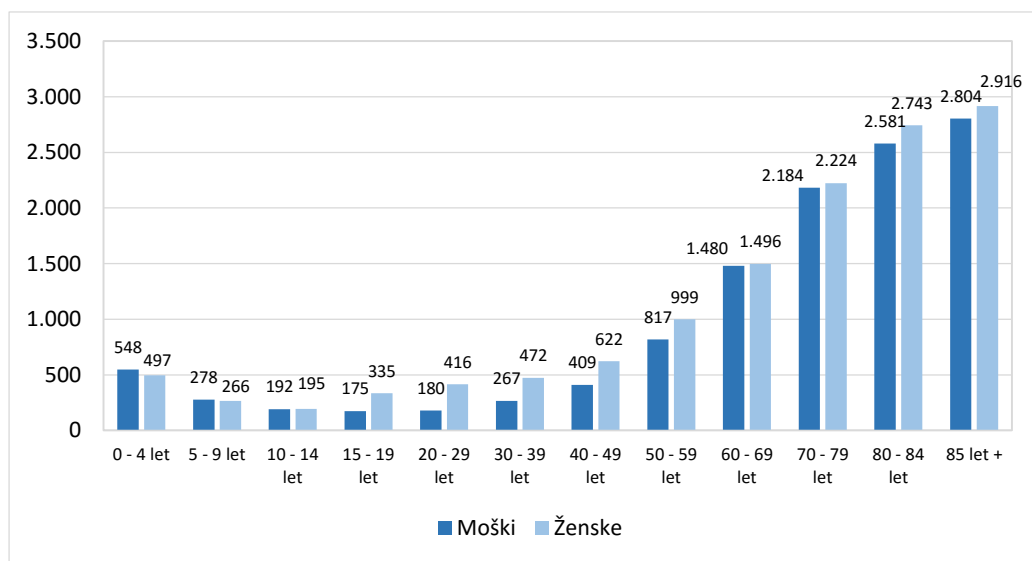

Slika 2.8: Povprečna vrednost zdravil na enega prebivalca v EUR po statističnih regijah, Slovenija, 2016

2.6 Predpisovanje zdravil po starostnih skupinah in spolu

S starostjo pogostost predpisovanja zdravil narašča, opazen porast predpisovanja zdravil se kaže po 60. letu. Največje je predpisovanje pri starejših od 85 let. Pogostost predpisovanja je najmanjša v starostnih skupinah od 5 - 9, 10 - 14 ter 15 - 19 let.

Do desetega leta starosti so zdravila pogosteje dobili dečki, v ostalih starostnih skupinah pa so pogosteje predpisovali zdravila ženskam (slika 2.9). Razlika v predpisovanju receptov po spolu je bila pri dečkih v starostni skupini 0-4 let večja kot v starostni skupini 5-9 let, pri ženskah pa je bila razlika v predpisovanju receptov po spolu največja v starostni skupini 20-29 let.

Slika 2.9: Število izdanih receptov / 100 prebivalcev po starostnih skupinah in spolu, Slovenija, 2016

3 PREDPISOVANJE ZDRAVIL PO GLAVNIH ANATOMSKIH SKUPINAH ATC KLASIFIKACIJE V LETU 2016

Tatja Kostnapfel Rihtar, Andreja Belščak, Tone Hribovšek, Aleš Korošec

3.1 Splošno

V tabeli 3.1 prikazujemo število in vrednost izdanih receptov ter število DDD in DID za glavne anatomske skupine ATC klasifikacije v letu 2016 v primerjavi z letom 2015.

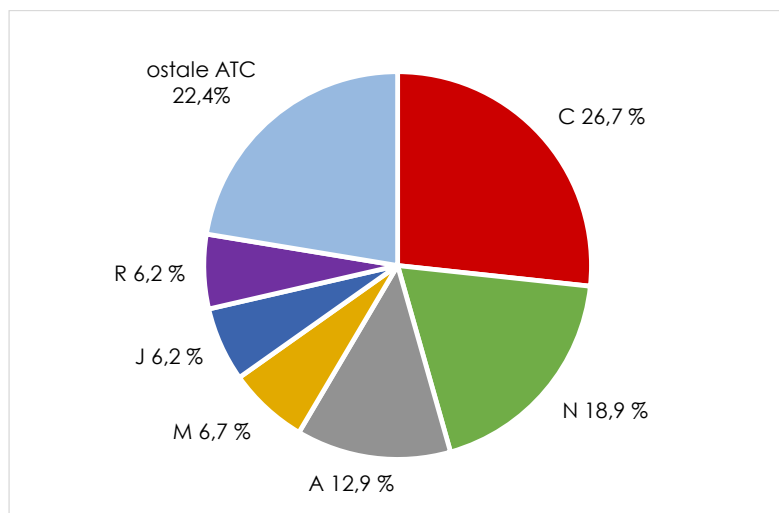
Tabela 3.1: Število receptov za glavne anatomske skupine ATC klasifikacije, Slovenija, 2016

Glavne anatomske skupine	Naziv skupine	Število Rp	Indeks 2016/2015	Vrednost zdravil v EUR	Indeks 2016/2015	Povprečna vrednost na 1 Rp	Število Rp na 1000 prebivalcev	Število DDD	Število DID
A	zdravila za bolezni prebavil in presnove	2.251.298	105	56.138.103	106	24,9	1.091	159.036.489	211,1
B	zdravila za bolezni krvi in krvotvornih organov	1.014.161	103	40.012.378	114	39,5	492	79.325.482	105,3
C	zdravila za bolezni srca in ožilja	4.641.668	101	75.571.944	98	16,3	2.250	420.263.675	557,8
D	zdravila za bolezni kože in podkožnega tkiva	622.630	99	7.827.547	99	12,6	302	31.159.671	41,4
G	zdravila za bolezni sečil in spolovil ter spolni hormoni	867.576	101	23.513.011	104	27,1	421	55.601.358	73,8
H	hormonska zdravila za sistemsko zdravljenje - razen spolnih hormonov in inzulinov	410.576	106	10.770.580	109	26,2	199	18.182.359	24,1
J	zdravila za sistemsko zdravljenje infekcij	1.080.622	95	29.497.024	111	27,3	524	11.463.078	15,2
L	zdravila z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorji	151.972	110	89.433.336	110	588,5	74	8.743.973	11,6
M	zdravila za bolezni mišično-skeletnega sistema	1.165.710	98	15.597.269	100	13,4	565	45.638.374	60,6
N	zdravila z delovanjem na živčevje	3.288.504	101	68.329.116	101	20,8	1.594	112.142.745	148,8
P	antiparazitiki, insekticidi in repelenti	59.162	106	539.986	108	9,1	29	368.283	0,5
R	zdravila za bolezni dihal	1.074.279	101	27.191.528	103	25,3	521	55.297.726	73,4
S	zdravila za bolezni čutil	703.706	100	8.300.115	100	11,8	341	16.379.603	21,7
V	razna zdravila	72.820	120	6.072.633	93	83,4	35	354.851	0,5
SKUPAJ		17.404.684	101	458.794.570	105	26,4	8.437	1.013.957.670	1345,8

Število receptov je bilo v letu 2016 največje v skupinah:

- C** zdravila za bolezni srca in ožilja (4.641.668 - 26,7 % vseh receptov)
- N** zdravila z delovanjem na živčevje (3.288.504 - 18,9 % vseh receptov)
- A** zdravila za bolezni prebavil in presnove (2.251.298 - 12,9 % vseh receptov)
- M** zdravila za bolezni mišično – skeletnega sistema (1.165.710 - 6,7 % vseh receptov)
- J** zdravila za sistemsko zdravljenje infekcij (1.080.622 - 6,2 % vseh receptov)
- R** zdravila za bolezni dihal (1.074.279 - 6,2 % vseh receptov).

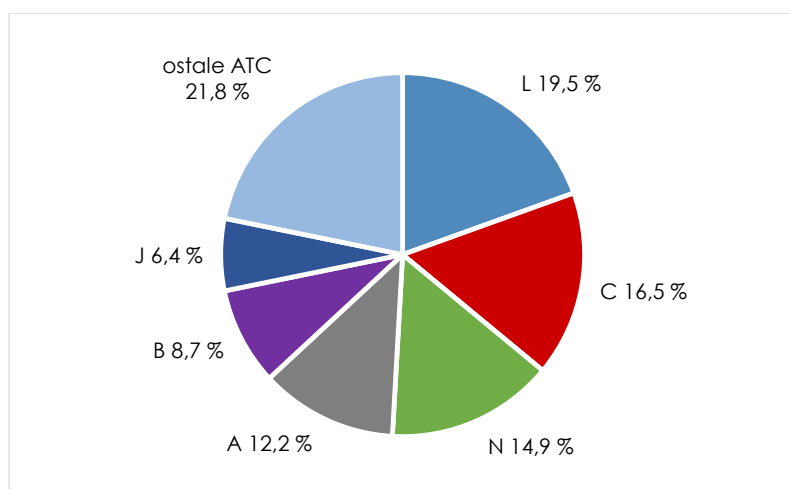

Slika 3.1: Deleži v številu izdanih receptov, Slovenija, 2016

Največji vrednostni odstotni deleži so bili porabljeni za zdravila iz skupin:

- L** zdravila z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorji (89.433.336 EUR, 19,5 % vseh stroškov za zdravila)
- C** zdravila za bolezni srca in ožilja (75.571.944 EUR, 16,5 % vseh stroškov za zdravila)
- N** zdravila z delovanjem na živčevje (68.329.116 EUR, 14,9 % vseh stroškov za zdravila)
- A** zdravila za bolezni prebavil in presnove (56.138.103 EUR, 12,2 % vseh stroškov za zdravila)
- B** zdravila za bolezni krvi in krvotvornih organov (40.012.378 EUR, 8,7 % vseh stroškov za zdravila)
- J** zdravila za zdravljenje sistemskih infekcij (29.497.024 EUR, 6,4 % vseh stroškov za zdravila).

Slika 3.2: Deleži v vrednosti izdanih receptov, Slovenija, 2016

3.2 Število izdanih receptov po ATC skupinah in regijah v letu 2016

Tabela 3.2 prikazuje število izdanih receptov na 1000 prebivalcev po ATC skupinah in statističnih regijah. V Sloveniji je povprečno število izdanih receptov na 1000 prebivalcev 8593. Največ receptov, 23 % nad slovenskim povprečjem, je bilo predpisanih v pomurski regiji, najmanj receptov, 10,8 % manj od povprečja, pa je bilo predpisanih v osrednjeslovenski regiji. Pod slovenskim povprečjem po številu predpisanih receptov na 1000 prebivalcev so še gorenjska, goriška in obalno-kraška regija, ostale regije pa so nad povprečjem.

Največ receptov je predpisanih za bolezni srca in ožilja (2249 receptov/1000 prebivalcev), sledijo zdravila z delovanjem na živčevje (1593 receptov/1000 prebivalcev) ter zdravila za bolezni prebavil in presnove (1091 receptov/1000 prebivalcev).

Zdravila za zdravljenje bolezni srca in ožilja (C) so bila najpogosteje predpisana v pomurski (2945 receptov/1000 prebivalcev) in v zasavski regiji (2661 receptov/1000 prebivalcev).

Precejšnje razlike v pogostnosti predpisovanja so pri zdravilih z delovanjem na živčevje (N). Tudi ta vrsta zdravil je bila najpogosteje predpisana v pomurski regiji (2044 receptov/1000 prebivalcev) najmanj pa so jih predpisovali v osrednjeslovenski regiji (1315 receptov/1000 prebivalcev).

Tabela 3.2: Število izdanih receptov na 1000 prebivalcev po ATC skupinah in statističnih regijah, Slovenija, 2016

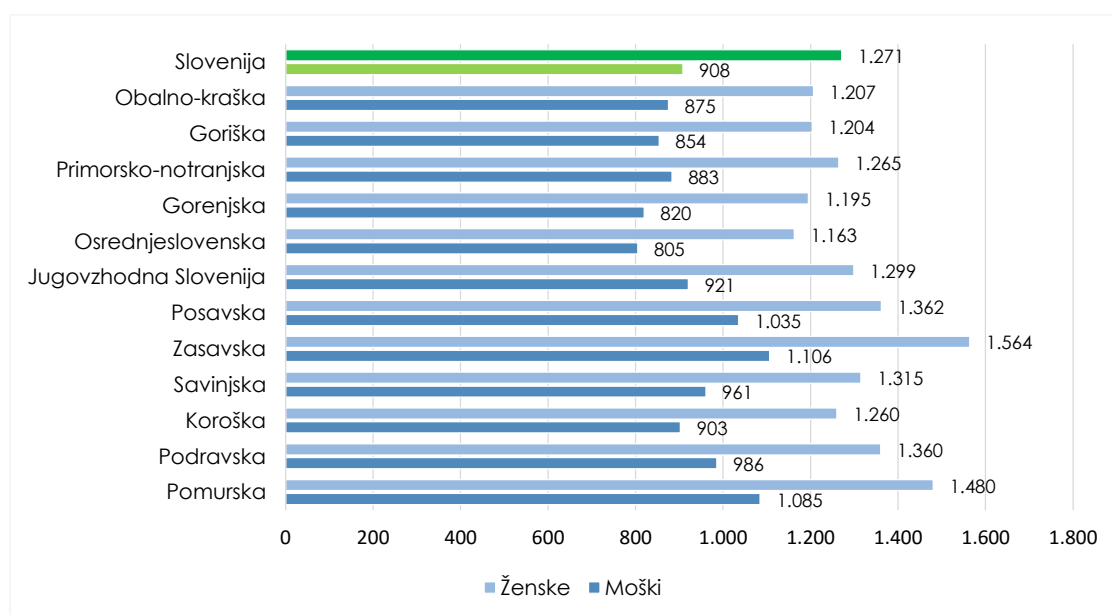
ATC	STATISTIČNE REGIJE												
	Slovenija	Pomurska	Podravska	Koroška	Savinjska	Zasavska	Posavska	Jugovzhodna Slovenija	Osrednje-slovenska	Gorenjska	Primorsko-notranjska	Goriška	Obalno-kraška
A	1.091	1.286	1.174	1.081	1.138	1.338	1.198	1.108	988	1.009	1.072	1.029	1.043
B	491	594	524	462	501	541	524	488	449	488	474	504	453
C	2.249	2.945	2.334	2.212	2.226	2.661	2.553	2.438	2.000	2.074	2.268	2.325	2.119
D	302	355	310	274	315	285	308	317	293	298	322	247	291
G	420	493	477	463	410	484	405	422	376	407	381	388	442
H	199	168	163	189	204	199	195	183	214	211	221	218	226
J	523	654	542	578	540	513	611	585	469	485	583	455	508
L	74	73	68	79	73	80	76	71	70	73	84	88	81
M	565	688	694	655	608	566	638	581	467	499	588	527	458

N	1.593	2.044	1.836	1.818	1.705	1.885	1.803	1.579	1.315	1.480	1.675	1.410	1.456
P	29	31	27	26	27	21	31	36	30	30	30	21	29
R	520	640	554	570	509	576	558	520	473	536	570	435	508
S	341	380	338	312	317	315	316	337	335	371	353	324	399
V	35	33	33	31	40	41	27	34	36	38	39	32	34
Ostalo	162	191	166	191	196	170	136	135	150	200	145	104	124
SKUPAJ	8.593	10.575	9.239	8.939	8.808	9.675	9.380	8.834	7.667	8.198	8.804	8.106	8.172

Obstajajo pa nekatere razlike v predpisovanju zdravil iz posameznih skupin ATC klasifikacije po regijah. Podrobneje prikazujemo razlike v številu receptov/1000 prebivalcev za zdravila iz skupin A, C in N.

Bolezni prebavil in presnove (skupina A)

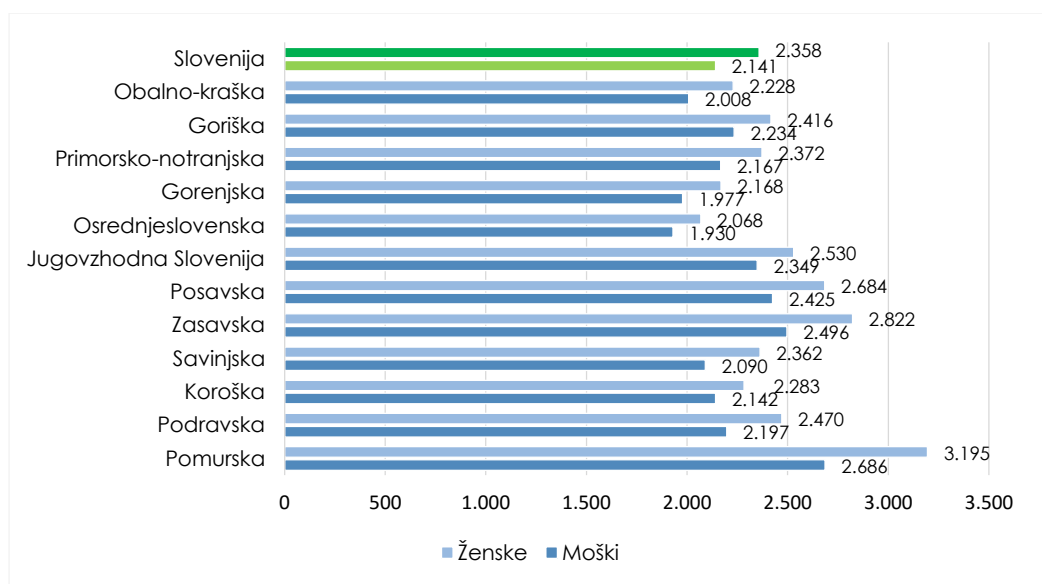
Povprečno je bilo na 1000 prebivalcev Slovenije predpisanih 1271 receptov za bolezni prebavil in presnove za ženske in 908 receptov za moške, največ v zasavski regiji (1564 receptov za ženske in 1106 za moške), najmanj pa v osrednjeslovenski regiji (1163 receptov za ženske in 805 receptov za moške) (slika 3.3).

Slika 3.3: Število receptov /1000 prebivalcev za bolezni prebavil in presnove (skupina A), po regijah in spolu, Slovenija, 2016

Bolezni srca in ožilja (skupina C)

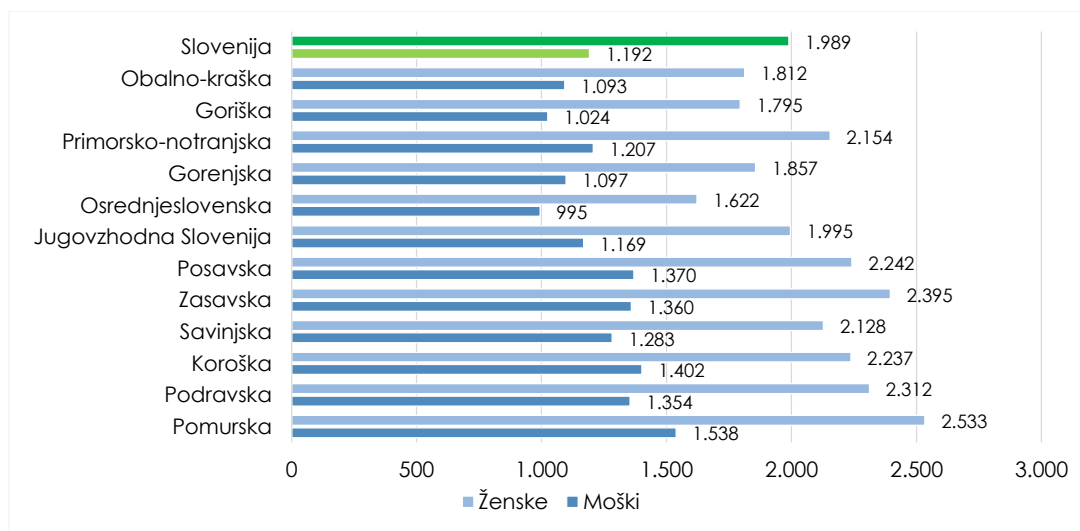
Povprečno je bilo na 1000 prebivalcev Slovenije predpisanih 2358 receptov bolezni srca in ožilja za ženske in 2141 receptov za moške. Pri ženskah je bilo predpisanih največ receptov v pomurski regiji (3195 receptov), sledi zasavska (2822 receptov) in posavska (2684 receptov). Pri moških je bilo predpisanih največ receptov v pomurski regiji (2686 receptov), sledita zasavska regija (2496 receptov) in jugovzhodna Slovenija (2349 receptov). Najmanj receptov je bilo tako za moške kot za ženske predpisanih v osrednjeslovenski regiji (slika 3.4).

Slika 3.4: Število receptov / 1000 prebivalcev za bolezni srca in ožilja (skupina C), po regijah in spolu, Slovenija, 2016

Bolezni živčevja (skupina N)

Povprečno je bilo na 1000 prebivalcev Slovenije predpisanih 1989 receptov za zdravila z delovanjem na živčevje za ženske in 1192 receptov za moške, pri obeh spolih največ v pomurski regiji, sledita zasavska in podravska regija pri ženskah ter koroška in posavska regija pri moških. Najmanj receptov je bilo predpisanih tako za ženske kot za moške v osrednjeslovenski regiji (slika 3.5).

Slika 3.5: Število receptov/1000 prebivalcev za zdravila z delovanjem na živčevje (skupina N), po regijah in spolu, Slovenija, 2016

3.3 Število receptov po ATC skupinah in listah zdravil v letu 2016

Tabela 3.3 prikazuje število in vrednost izdanih receptov po listah zdravil in po skupinah ATC klasifikacije. Prikazane vrednosti so celotni stroški za zdravila. Glede na to, da se razvrstitev za posamezna zdravila preko leta spreminja, smo upoštevali razvrstitev zdravil na liste na dan 31.12.2016.

Recepti s predpisanimi zdravili, razvrščenimi na pozitivne liste (lista P100, PC100, P70, PC70), so v letu 2016 predstavljali 55,1 %, z vmesnih list (lista V, VC) 42,2 %, recepti z nerazvrščenimi zdravili pa 2,7 % delež v številu receptov.

Pri večini ATC skupinah zdravil je bilo predpisanih največ zdravil z ene izmed pozitivnih list. Izjeme so skupine C, G in M, kjer je bilo predpisano največ zdravil iz ene izmed vmesnih list.

Delež vrednosti izdanih zdravil razvrščenih na pozitivno listo je 68,4 %, na vmesno listo 30 % ter nerazvrščenih zdravil 1,6 %.

Za večino skupin zdravil je bilo porabljenih več sredstev za zdravila s pozitivne liste.

Izjeme so zdravila za bolezni srca in ožilja (skupina C), kjer je bilo porabljenih 60,8 % sredstev za zdravila z vmesne liste, za bolezni sečil in spolni hormoni (skupina G), kjer je bilo porabljenih 61 % sredstev za zdravila z vmesne liste ter za bolezni mišično - skeletnega sistema (skupina M), kjer je bilo porabljenih 87,8 % sredstev za zdravila z vmesne liste (tabela 3.3.).

Tabela 3.3: Število in vrednost izdanih receptov po listah zdravil in po anatomskih skupinah ATC klasifikacije, Slovenija, 2016

ATC	Število receptov				Vrednost receptov (v EUR)			
	vsi Rp	pozitivna	vmesna	izven OZZ	vsi Rp	pozitivna	vmesna	izven OZZ
A	2.251.298	1.121.660	1.092.924	36.714	56.138.103	39.849.021	15.774.433	514.649
B	1.014.161	830.150	147.790	36.221	40.012.378	23.923.964	15.535.199	553.215
C	4.641.668	1.946.045	2.634.866	60.757	75.571.944	28.796.290	45.937.866	837.788
D	622.630	430.017	65.425	127.188	7.827.547	5.624.765	1.050.249	1.152.533
G	867.576	392.391	421.211	53.974	23.513.011	7.161.695	14.347.789	2.003.527
H	410.576	403.502	5.127	1.947	10.770.580	8.751.342	1.967.162	52.076
J	1.080.622	1.046.388	14.275	19.959	29.497.024	29.012.505	239.416	245.103
L	151.972	149.558	2.041	373	89.433.336	88.370.514	975.994	86.828
M	1.165.710	170.579	979.404	15.727	15.597.269	1.710.844	13.695.122	191.303
N	3.288.504	1.761.600	1.478.585	48.319	68.329.116	46.649.923	20.879.536	799.657
P	59.162	57.600	0	1.562	539.986	521.433	0	18.553
R	1.074.279	675.428	353.201	45.650	27.191.528	22.550.560	4.174.032	466.936
S	703.706	446.441	221.580	35.685	8.300.115	5.729.548	2.301.419	269.148
V	72.820	9.641	62.942	237	6.072.633	2.804.290	3.253.804	14.539
Ostalo	333.648	329.531	0	4.117	7.926.555	7.833.890	0	92.665
Skupaj	17.738.332	9.770.531	7.479.371	488.430	466.721.125	319.290.584	140.132.021	7.298.520

3.4 Število receptov po ATC skupinah, po statističnih regijah, po starostnih skupinah in spolu v letu 2016

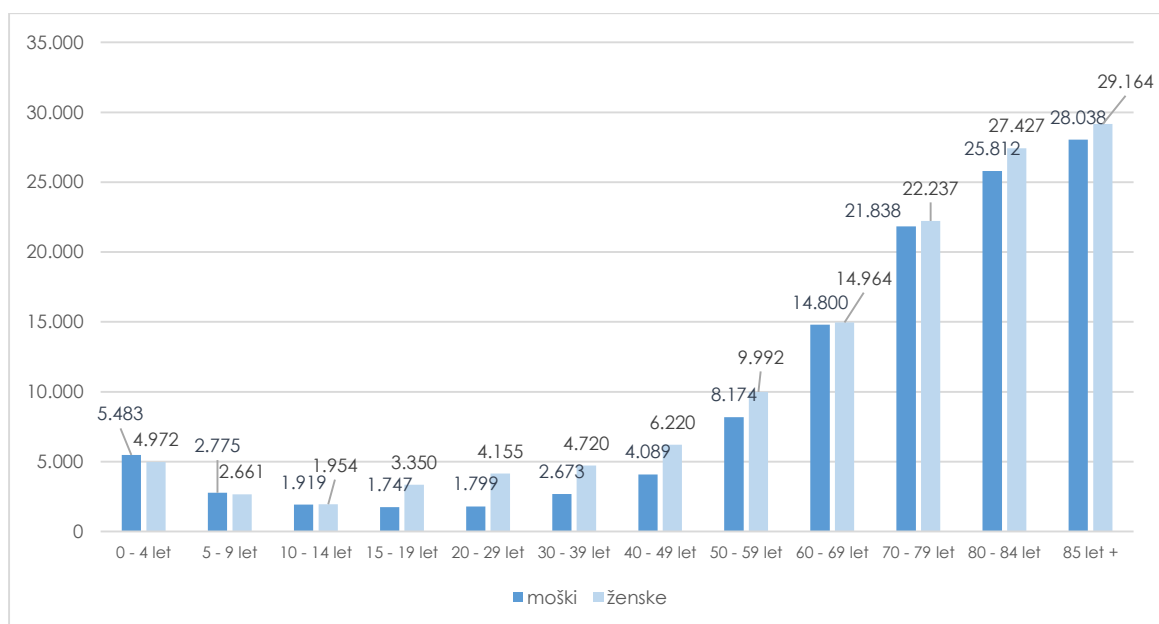
Vsak prebivalec Slovenije je prejel v povprečju 8,59 recepta, vrednost enega recepta je bila 26,31 EUR, skupna vrednost porabljenih zdravil na enega prebivalca je bila 226,09 EUR (tabela 3.4). Recepti so bili za vse ATC skupine, razen za skupino V (Razna zdravila), predpisani večkrat ženskam kakor moškim.

Tabela 3.4: Število izdanih receptov ter vrednosti po ATC skupinah ter spolu, Slovenija, 2016

ATC	SLOVENIJA							
	Število Rp			Vrednost izdanih zdravil			Vrednost Rp/1 preb.	Povprečna vrednost/ 1Rp
	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj		
A	928.371	1.322.927	2.251.298	26.911.652	29.226.451	56.138.103	27	25
B	484.532	529.629	1.014.161	21.175.788	18.836.590	40.012.378	19	39
C	2.188.249	2.453.419	4.641.668	36.819.418	38.752.527	75.571.945	37	16
D	271.092	351.538	622.630	3.760.949	4.066.598	7.827.547	4	13
G	331.034	536.542	867.576	11.653.636	11.859.375	23.513.011	11	27
H	80.022	330.554	410.576	4.380.881	6.389.699	10.770.580	5	26
J	446.553	634.069	1.080.622	17.256.764	12.240.261	29.497.025	14	27
L	62.376	89.596	151.972	47.008.666	42.424.670	89.433.336	43	588
M	481.965	683.745	1.165.710	4.683.033	10.914.235	15.597.268	8	13
N	1.218.497	2.070.007	3.288.504	27.216.724	41.112.392	68.329.116	33	21
P	24.957	34.205	59.162	228.374	311.612	539.986	0	9
R	501.510	572.769	1.074.279	13.921.046	13.270.482	27.191.528	13	25
S	299.955	403.751	703.706	3.259.852	5.040.263	8.300.115	4	12
V	41.357	31.463	72.820	3.549.429	2.523.203	6.072.632	3	83
ostalo	134.353	199.295	333.648	3.432.644	4.493.911	7.926.555	4	24
SKUPAJ	7.494.823	10.243.509	17.738.332	225.258.856	241.462.269	466.721.125	226	26

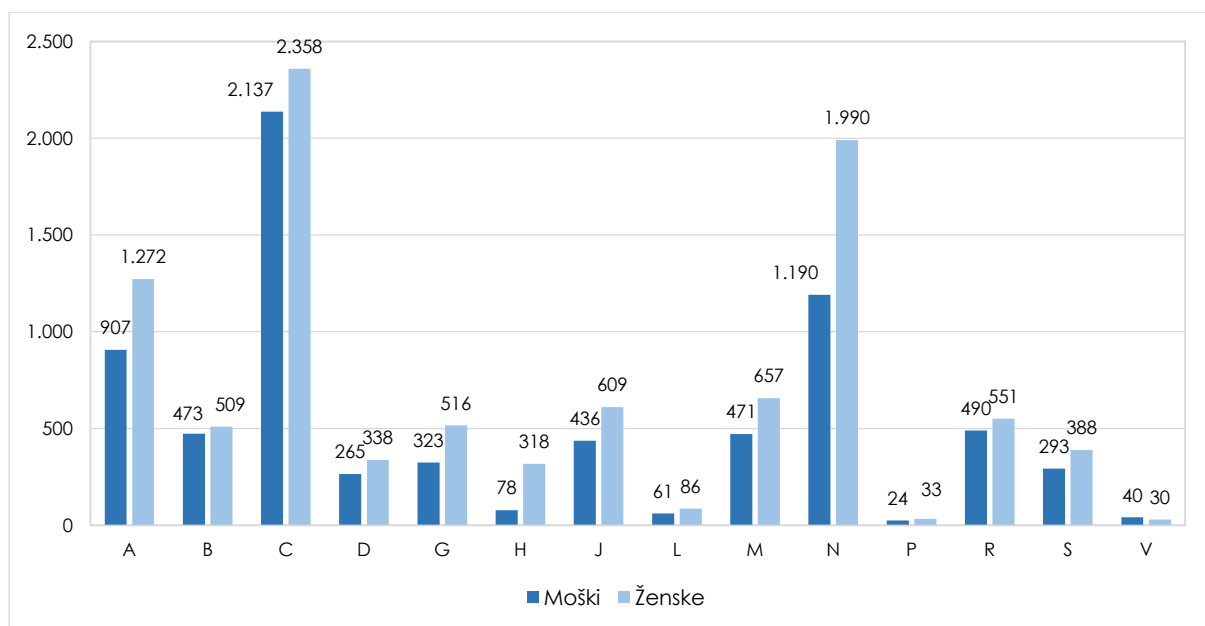
Večje razlike v številu predpisanih receptov med spoloma so bile pri zdravilih iz skupine zdravil z delovanjem na živčevje (N), iz skupine zdravil za bolezni prebavil in presnove (A), iz skupine zdravil za bolezni sečil in spolovil ter spolni hormoni (G) ter v skupini hormonska zdravila za sistemsko zdravljenje (H).

Pogostost predpisovanja zdravil s starostjo narašča. Največja je pri starejših od 85 let. Do desetega leta starosti so zdravila pogosteje predpisovali dečkom, v ostalih starostnih skupinah pa pogosteje ženskam. Pri ženskah je bila razlika v predpisovanju receptov po spolu največja v starostni skupini 20-29 let (Slika 3.6).

Slika 3.6: Pogostost predpisovanja zdravil po spolu in starostnih skupinah, slovenija, 2016 (na 1000 prebivalcev)

Število receptov na 1000 žensk je bilo v skupini N 1,67-krat, v skupini A pa 1,40-krat večje kot število receptov na 1000 moških. Pričakovano je bilo v skupini G 1,59-krat ter v skupini H 4,08-krat večje število receptov na 1000 žensk, kakor število receptov na 1000 moških (Slika 3.7).

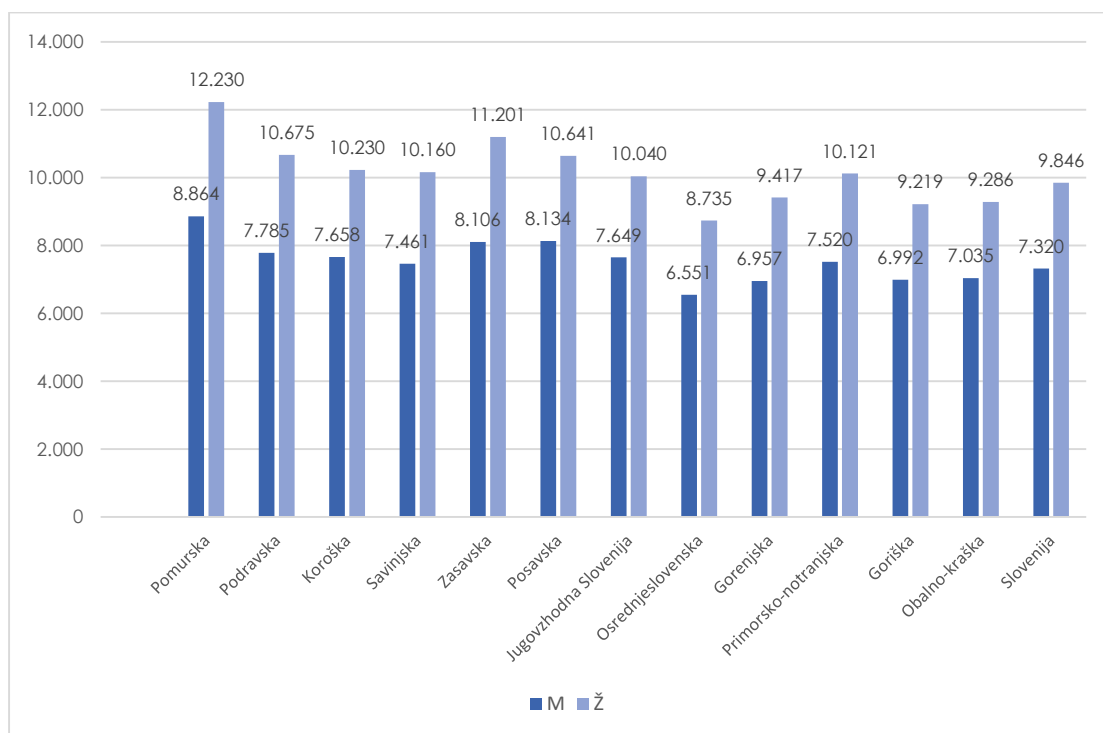
Slika 3.7: Število receptov / 1000 prebivalcev po ATC skupinah in spolu, Slovenija, 2016

Število predpisanih receptov je bilo v vseh statističnih regijah večje za ženske, kakor za moške (Tabela 3.5).

Tabela 3.5: Skupno število receptov po statističnih regijah in spolu v letu 2016

	M	Ž	Skupno število Rp	Skupno število Rp/ 1000 preb.
Pomurska	504.693	720.102	1.224.795	10.575
Podravska	1.243.116	1.727.273	2.970.389	9.239
Koroška	272.789	362.000	634.789	8.939
Savinjska	952.003	1.292.559	2.244.562	8.808
Zasavska	229.584	326.420	556.004	9.675
Posavska	309.790	400.210	710.000	9.380
Jugovzhodna Slovenija	550.532	709.853	1.260.385	8.834
Osrednjeslovenska	1.723.860	2.399.935	4.123.795	7.667
Gorenjska	701.815	967.828	1.669.643	8.198
Primorsko-notranjska	200.208	262.837	463.045	8.804
Goriška	412.346	543.567	955.913	8.106
Obalno-kraška	394.087	530.925	925.012	8.172
Slovenija	7.494.823	10.243.509	17.738.332	8.593

Razlika v številu predpisanih receptov na 1000 prebivalcev je bila med moškimi in ženskami najvišja v Pomurski in v Zasavski regiji (Slika 3.8).

Slika 3.8: Skupno število Rp na 1000 prebivalcev po statističnih regijah in spolu

3.5 Najpogosteje predpisana gotova zdravila in zdravilne učinkovine (5. nivo ATC klasifikacije) v letu 2016

Zdravila, predpisana na zeleni recept

V letu 2016 je bilo najpogosteje predpisano zdravilo aspirin protect 100 mg (analgetik, zaviralec agregacije trombocitov), kar je predstavljalo 2,93 % delež vseh predpisanih receptov in 0,61 % vrednostni delež. Na drugem mestu je bil lekadol 500 mg, ki je predstavljal 2,78 % delež vseh predpisanih receptov, oziroma 0,66 % vrednostni delež. Sledila sta analgetik nalgesin ter zdravilo z vitaminom D3 (holekalciferol).

Med prvimi desetimi je bilo tudi zdravilo iz skupine zdravil za bolezen srca in ožilja, in sicer antagonist adrenergičnih receptorjev beta, concor cor 2,5 mg (bisoprolol). Po pogostosti predpisovanja mu je med prvimi desetimi sledilo zdravilo za zaviranje izločanja želodčne kisline, nolpaza 20 mg (pantoprazol).

Najpogosteje predpisani antibiotik je bil tudi v letu 2016 amoksiklav 875mg/125mg.

Deset najpogosteje predpisanih zdravil v letu 2016 je predstavljalo 15 % vseh izdanih receptov, ki so predstavljala 4,52 % vrednostni delež vseh predpisanih receptov (tabela 3.6).

Tabela 3.6: Deset najpogosteje predpisanih zdravil na zeleni recept, Slovenija, 2016

ATC	Zdravilo	Pakiranje	Aktivna učinkovina	Število Rp	% števila Rp	% vrednosti Rp
B01AC06	aspirin protect 100 mg gastrorezistentne tablete	10 x 10 tablet v pretisnem omotu	acetilsalicilna kislina	504.279	2,93	0,61
N02BE01	lekadol 500 mg tablete	2 x 10 tablet v pretisnem omotu	paracetamol	479.268	2,78	0,66
M01AE02	nalgesin forte 550 mg filmsko obložene tablete	2 x 10 tablet v pretisnem omotu	naproksen	281.700	1,63	0,46
A11CC05	plivit d3 4000 i.e./ml peroralne kapljice	10 ml raztopina	holekalciferol	261.124	1,51	0,43
M01AB05	naklofen duo 75 mg kapsule	3 x 10 tablet v pretisnem omotu	diklofenak	201.534	1,17	0,36
J01CR02	amoksiklav 875 mg/125 mg filmsko obložene tablete	2 x 5 tablet v pretisnem omotu	amoksicilin in zaviralci laktamaz beta	196.443	1,14	0,52
N02BB02	analgin 500 mg tablete	1 x 10 tablet v pretisnem omotu	natrijev metamizolat	191.574	1,11	0,36
C07AB07	concor cor 2,5 mg filmsko obložene tablete	3 x 10 tablet v pretisnem omotu	bisoprolol	178.327	1,03	0,46
A02BC02	nolpaza 20 mg gastrorezistentne tablete	2 x 14 tablet v pretisnem omotu	pantoprazol	163.221	0,95	0,36
N02AX52	doreta 37,5 mg/325 mg filmsko obložene tablete	3 x 10 tablet v pretisnem omotu	tramadol, kombinacije	128.813	0,75	0,30
SKUPAJ				2.586.283	15,00	4,52

Med zdravili z najvišjo vrednostjo vodi humira 40 mg (adalimumab), ki spada v skupino zdravil z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorje in zavira imunsko odzivnost kot zaviralec tumor-nekrotizirajočega faktorja alfa. Humiri sta sledili zdravili xarelto 20 mg (rivaroksaban), ki se uporablja za preprečevanje možganske kapi in sistemske embolije pri odraslih z atrijsko fibrilacijo in zdravilo za diabetes novomix 30 flexpen 100 i.e./ml (insulin aspart).

Med prvimi desetimi zdravili jih je bilo sicer kar pet iz skupine zdravil z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorje (skupina L).

V letu 2016 se je med deset zdravil z najvišjo vrednostjo izdanih receptov uvrstilo tudi zdravilo harvoni 90 mg/400 mg (ledipasvir/sofosbuvir), ki se uporablja za zdravljenje hepatitisa C (tabela 3.7).

Tabela 3.7: Deset zdravil z najvišjo vrednostjo izdanih receptov na zeleni recept, Slovenija, 2016

ATC	Zdravilo	Pakiranje	Aktivna učinkovina	Vrednost Rp	% vrednosti Rp	% števila Rp
L04AB04	humira 40 mg raztopina za injiciranje	v napolnjeni injekcijski brizgi	adalimumab	13.100.018	2,85	0,09
B01AF01	xarelto 20 mg filmsko obložene tablete	škatla z 28 tabletami v pretisnem omotu	rivaroksaban	4.322.758	0,94	0,18
A10AB05	novomix 30 flexpen 100 i.e./ml	v napolnjenem injekcijskem peresniku (3 ml peresnik 5x)	insulin aspart	3.941.598	0,86	0,19
M05BX04	prolia 60 mg raztopina za injiciranje	v napolnjeni injekcijski brizgi (1x)	denozumab	3.940.213	0,86	0,13
L04AC05	stelara 45 mg raztopina za injiciranje	škatla z eno 2 ml stekleno vialo	ustekinumab	3.482.465	0,76	0,01
J05AX65	harvoni 90 mg/400 mg filmsko obložene tablete	škatla s plastenko z 28 tabletami	ledipasvir/sofosbuvir	3.363.314	0,73	0,00
L04AB01	enbrel 50 mg raztopina za injiciranje	v napolnjenem injekcijskem peresniku (4x)	etanercept	3.358.414	0,73	0,02
L04AA27	gilenya 0,5 mg trde kapsule	škatla z 28 kapsulami v pretisnem omotu	fingolimod	3.195.478	0,70	0,01
N07XX09	tecfidera 240 mg gastrorezistentne trde kapsule	56 kapsul v pretisnih omotih	dimetilfumarat	3.137.096	0,68	0,02
L02BB04	xtandi 40 mg mehke kapsule	112 mehkih kapsul	enzalutamid	3.107.967	0,68	0,01
SKUPAJ				44.949.321	9,79	0,66

Zdravila, predpisana na beli recept

V letu 2016 so bila najpogosteje predpisana zdravila na beli recept folacin (folna kislina), garamycin (gentamicin), in diprogenta (betametazon in gentamicin).

Med prvimi desetimi je bilo kar pet zdravil iz skupine zdravil za bolezni kože in podkožnega tkiva (skupina D).

Med zdravili, ki so bila najpogosteje predpisana na beli recept, sta bila tudi antibiotik kloramfenikol ter antiperistaltik seldiar (loperamid).

Deset najpogosteje predpisanih zdravil na beli recept v letu 2016 je predstavljalo 31,16 % vseh izdanih receptov (tabela 3.8).

Tabela 3.8: Deset najpogostejše predpisanih zdravil na beli recept, Slovenija, 2016

ATC	Zdravilo	Pakiranje	Aktivna učinkovina	Število Rp	% števila Rp	% vrednosti Rp
B03BB01	folacin 5 mg	škatla z 20 tabletami (2 x 10 tablet v pretisnem omotu)	folna kislina	29.739	5,96	5,74
D06AX07	garamycin 1 mg/g	škatla s tubo s 15 g mazila	gentamicin	25.532	5,12	2,03
D07CC01	diprogenta 0,5 mg/1 mg v 1 g krema	škatla s tubo s 15 g kreme	betametazon (0,5 mg/1 g), gentamicin (1 mg/1 g)	15.362	3,08	1,40
S01AA01	chloramphenicol krka 10 mg/g mazilo za oko	škatla s tubo s 5 g mazila	kloramfenikol	14.578	2,92	0,93
D06AX01	fucidin 20 mg/g krema	škatla s tubo s 15 g kreme	fusidna kislina	13.781	2,76	1,42
D01AC20	lotriderm 0,5 mg/g/10 mg/g	škatla s tubo s 15 g kreme	kombinacije	13.024	2,61	1,28
C05AD04	faktu 10 mg/50 mg v 1 g rektalno mazilo	škatla s tubo z 20 g mazila in aplikatorjem	cinhokain (9 mg/1 g), poliketuzulen (50 mg/1 g)	12.672	2,54	1,55
D07CC01	diprogenta 0,5 mg/1 mg v 1 g mazilo	škatla s tubo s 15 g mazila	betametazon in antibiotiki	10.873	2,18	0,99
A07DA03	seldiar 2 mg trde kapsule	škatla s stekleničko z 20 kapsulami	loperamid	10.455	2,10	0,89
J05AB01	virolex 50 mg/g krema 5 g	škatla s tubo s 5 g kreme	aciklovir	9.423	1,89	1,01
SKUPAJ				155.439	31,16	17,24

Izmed zdravil z najvišjo vrednostjo izdanih receptov na beli recept jih je bilo kar šest za zdravljenje erektilne disfunkcije (tadalafil, sildenafil), v zdravilih tornetis, cialis in vizarsin (tabela 3.9).

Deset najpogostejše predpisanih zdravil z najvišjo vrednostjo, izdanih na beli recept v letu 2016 je predstavljalo 26,21 % vseh izdanih receptov (tabela 3.9).

Tabela 3.9: Deset zdravil z najvišjo vrednostjo izdanih belih receptov, Slovenija, 2016

ATC	Zdravilo	Pakiranje	Aktivna učinkovina	Vrednost Rp	% vrednosti Rp	% števila Rp
B03BB01	folacin 5 mg	škatla z 20 tabletami (2 x 10 tablet v pretisnem omotu)	folna kislina	432.837	5,74	5,96
G04BE03	tornetis 100 mg tablete	škatla s 4 tabletami (1 x 4 tablete v pretisnem omotu)	sildenafil	257.631	3,42	1,47
G04BE08	cialis 20 mg filmsko obložene tablete	škatla z 8 tabletami v pretisnem omotu	tadalafil	199.162	2,64	0,38
G04BE08	cialis 5 mg filmsko obložene tablete	škatla z 28 tabletami v pretisnem omotu	tadalafil	193.716	2,57	0,38
G04BE03	vizarsin 50 mg orodisperz. tablete	škatla z 8 tabletami v pretisnem omotu	sildenafil	169.111	2,24	1,15
G04BE03	vizarsin 100 mg filmsko obložene tablete	škatla s 4 tabletami v pretisnem omotu	sildenafil	155.858	2,07	0,90
N06BX03	nootopil 1200 mg filmsko obložene tablete	škatla s 60 tabletami (6 x 10 tablet v pretisnem omotu)	piracetam	155.735	2,06	1,22
D06AX07	garamycin 1 mg/g	škatla s tubo s 15 g mazila	gentamicin	153.366	2,03	5,12
G04BE08	cialis 20 mg filmsko obložene tablete	škatla s 4 tabletami (2 x 2 tableti v pretisnem omotu)	tadalafil	142.892	1,89	0,45
C05AD04	faktu 10 mg/50 mg v 1 g rektalno mazilo	škatla s tubo z 20 g mazila in aplikatorjem	cinhokain (9 mg/1 g), poliketuzulen (50 mg/1 g)	117.057	1,55	2,54
SKUPAJ				1.977.365	26,21	19,57

V letu 2016 je bila najpogosteje predpisana učinkovina analgetik paracetamol, sledita mu zaviralec protonske črpalke pantoprazol in acetilsalicilna kislina.

Med prvimi desetimi so tri učinkovine iz skupine zdravil za bolezni srca in ožilja, in sicer selektivni antagonist adrenergičnih beta receptorjev (bisoprolol), zaviralec angiotenzinske konvertaze (perindopril) ter rosuvastatin iz skupine zdravil za zmanjšanje ravni serumskih lipidov. Med prvimi desetimi sta dve učinkovini iz skupine zdravil z delovanjem na živčevje, in sicer analgetika paracetamol (antipiretik) ter tramadol v kombinacijah (opioid), dve pa sta iz skupine zdravil za bolezni mišično-skeletnega sistema, nesteroidna antirevmatika diklofenak in naproksen.

Tabela 3.10: Najpogosteje predpisane učinkovine, Slovenija, 2016

ATC	Zdravilna učinkovina	Število Rp	% v štev. Rp
N02BE01	paracetamol	642.770	3,7
A02BC02	pantoprazol	564.725	3,2
B01AC06	acetilsalicilna kislina	544.840	3,1
C07AB07	bisoprolol	527.389	3,0
C09AA04	perindopril	382.905	2,2
C10AA07	rosuvastatin	367.699	2,1
M01AE02	naproksen	341.169	2,0
H03AA01	natrijev levotiroksinat	329.176	1,9
N02AX52	tramadol, kombinacije	312.883	1,8
M01AB05	diklofenak	300.519	1,7
SKUPAJ		4.314.075	24,7

Največ sredstev je bilo porabljenih za inhibitor TNF- α adalimumab, sledita antitrombotik rivaroksaban in zaviralec protonske črpalke pantoprazol (tabela 3.11).

Med prvimi desetimi učinkovinami, za katere je bilo porabljenih največ sredstev, so tri iz skupine zdravil z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorje, vse tri spadajo med zdravila za zaviranje imunske odzivnosti: adalimumab, lenalidomid in ustekinumab.

Tri učinkovine iz skupine desetih, za katere je bilo porabljenih največ sredstev, so bile iz skupine zdravil za bolezni srca in ožilja, in sicer rosuvastatin iz skupine zdravil za zmanjšanje ravni serumskih lipidov, selektivni antagonist adrenergičnih beta receptorjev bisoprolol in zaviralec angiotenzinske konvertaze perindopril.

Tabela 3.11: Deset učinkovin, za katere je bilo porabljenih največ sredstev, Slovenija, 2016

ATC	Zdravilna učinkovina	Vrednost Rp v EUR	% v vred. Rp
L04AB04	adalimumab	13.278.414	2,9
B01AF01	rivaroksaban	6.559.888	1,4
A02BC02	pantoprazol	6.007.439	1,3
C10AA07	rosuvastatin	5.958.940	1,3
C07AB07	bisoprolol	5.665.772	1,2
L04AX04	lenalidomid	5.476.720	1,2
C09AA04	perindopril	4.843.824	1,1
A10AD05	insulin aspart	4.825.112	1,1
C09BA04	perindopril in diuretiki	4.707.239	1,0
L04AC05	ustekinumab	4.614.489	1,0
SKUPAJ		61.937.837	13,5

3.6 Poraba zdravil po ATC klasifikaciji, prikazana v številu DDD in DID

Podatki o porabi zdravil v DDD/1000 prebivalcev na dan so uporabni tudi za mednarodne primerjave, kot tudi za ugotavljanje trendov predpisovanja količine učinkovin iz posameznih skupin zdravil.

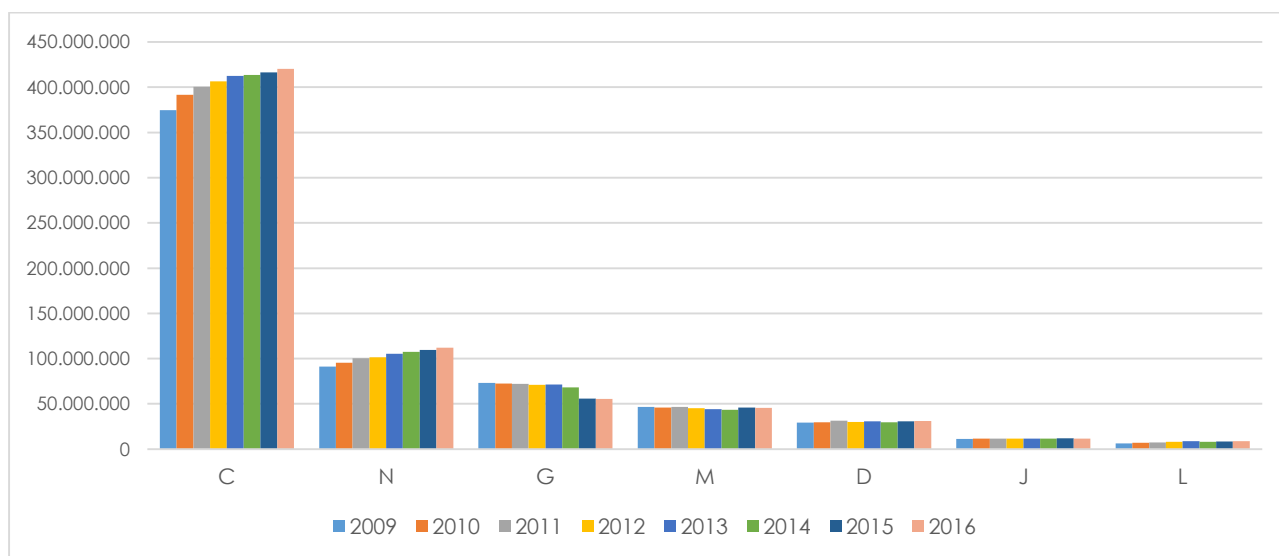
V tabeli 3.12 in na sliki 3.9 prikazujemo trend porabe zdravil po ATC klasifikaciji, prikazan v definiranih dnevni odmerkih (DDD) od leta 2009 do leta 2016.

V tabeli 3.13 in na sliki 3.10 prikazujemo trend, prikazan v definiranih dnevni odmerkih na 1000 prebivalcev na dan (DID) od leta 2009 do leta 2016.

V primerjavi z letom 2015 vidimo v letu 2016 porast števila DDD in DID v vseh skupinah, razen v skupinah G (zdravila za bolezni sečil in spolovil ter spolni hormoni), kjer je v zadnjih 7 letih že vseskozi trend padajoč, v skupini V (razna zdravila) ter padec v skupini J (zdravila za sistemska zdravljenje infekcij).

Tabela 3.12: Število DDD po glavnih skupinah ATC klasifikacije v letih 2009 do 2016

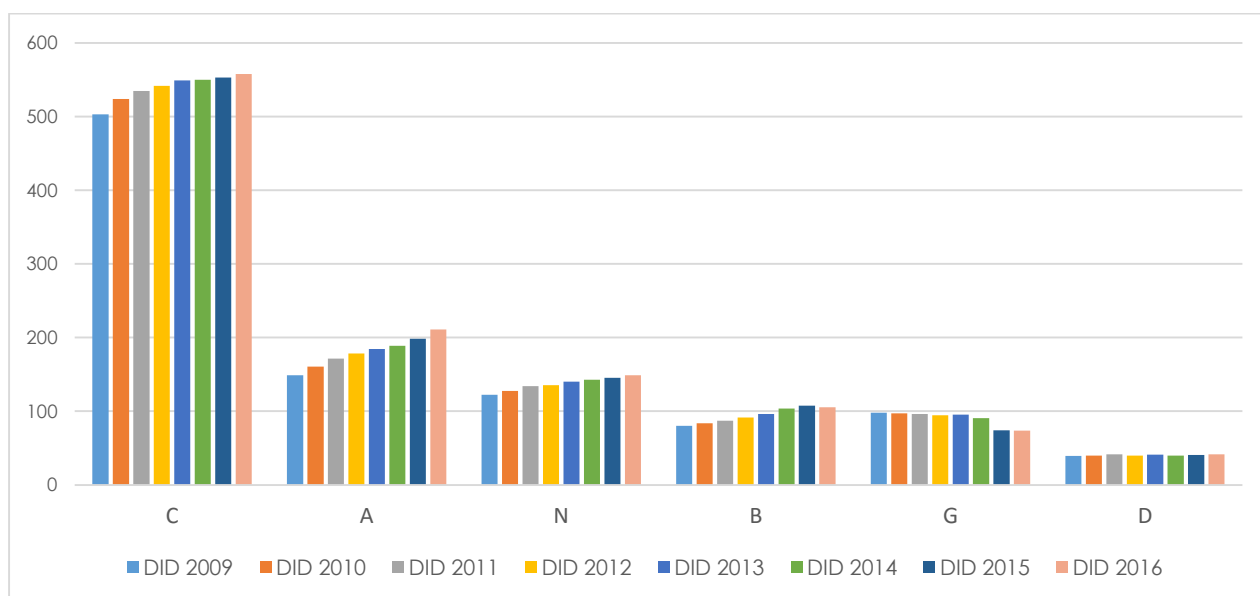
	DDD 2009	DDD 2010	DDD 2011	DDD 2012	DDD 2013	DDD 2014	DDD 2015	DDD 2016
A	111.030.704	120.169.134	128.344.628	133.915.200	138.680.372	142.117.700	149.355.585	159.036.489
B	59.810.885	62.517.807	65.402.517	68.525.672	72.387.825	77.936.229	81.074.966	79.325.482
C	374.822.500	391.755.325	400.612.684	406.488.850	412.681.448	413.691.091	416.425.659	420.263.675
D	29.438.435	29.596.482	31.247.441	29.845.633	30.857.795	29.822.682	30.608.942	31.159.671
G	73.206.444	72.586.731	72.210.951	70.877.518	71.541.472	68.200.399	55.804.848	55.601.358
H	12.960.945	13.751.122	14.801.951	15.377.207	16.179.821	16.793.851	17.695.818	18.182.359
J	11.416.049	11.451.139	11.566.191	11.497.778	11.695.344	11.474.615	12.087.031	11.463.078
L	6.413.751	6.848.815	7.408.899	8.003.001	8.665.494	8.196.464	8.402.027	8.743.973
M	46.473.029	46.052.367	46.648.429	45.158.021	44.054.560	43.582.482	45.961.735	45.638.374
N	91.335.826	95.470.927	100.563.381	101.621.554	105.340.959	107.320.659	109.549.444	112.142.745
P	150.638	166.883	251.413	247.938	270.732	311.596	351.160	368.283
R	46.550.156	48.212.738	49.291.712	48.826.902	50.665.569	52.136.718	54.203.859	55.297.726
S	12.532.712	13.262.745	13.872.869	14.166.807	14.617.204	15.285.780	15.935.921	16.379.603
V	144.168	164.439	219.451	281.552	327.779	550.761	413.710	354.851

Slika 3.9: Trend porabe zdravil po izbranih ATC skupinah v DDD v letih 2009 do 2016

Tabela 3.13: Število DID po glavnih skupinah ATC klasifikacije v letih 2009 do 2016

	DID 2009	DID 2010	DID 2011	DID 2012	DID 2013	DID 2014	DID 2015	DID 2016
A	148,94	160,66	171,32	178,43	184,52	188,86	198,3	211,1
B	80,23	83,58	87,30	91,30	96,31	103,57	107,7	105,3
C	502,81	523,75	534,75	541,60	549,09	549,76	553,0	557,8
D	39,49	39,57	41,71	39,77	41,06	39,63	40,6	41,4
G	98,20	97,04	96,39	94,44	95,19	90,63	74,1	73,8
H	17,39	18,38	19,76	20,49	21,53	22,32	23,5	24,1
J	15,31	15,31	15,44	15,32	15,56	15,25	16,1	15,2
L	8,60	9,16	9,89	10,66	11,53	10,89	11,2	11,6
M	62,34	61,57	62,27	60,17	58,62	57,92	61	60,6
N	122,52	127,64	134,23	135,40	140,16	142,62	145,5	148,8
P	0,20	0,22	0,34	0,33	0,36	0,41	0,5	0,5
R	62,45	64,46	65,80	65,06	67,41	69,29	72	73,4
S	16,81	17,73	18,52	18,88	19,45	20,31	21,2	21,7
V	0,19	0,22	0,29	0,38	0,44	0,73	0,5	0,5

Slika 3.10: Trend porabe zdravil po nekaterih ATC skupinah v DID v letih 2009 do 2016

Podrobnejši podatki o porabi zdravil na vseh petih nivojih ATC klasifikacije, izraženo v definiranih dnevni odmerkih in stroške za zdravila so prikazani v nadaljevanju.

4 PORABA AMBULANTNO PREDPISANIH ZDRAVIL PO POSAMEZNIH ANATOMSKIH SKUPINAH ATC KLASIFIKACIJE

Tatja Kostnapfel Rihtar, Andreja Belščak, Aleš Korošec, Tone Hribovšek

4.1 A Zdravila za bolezni prebavil in presnove

Zdravila za bolezni prebavil in presnove so razvrščena v 16 podskupin.

Za zdravila za bolezni prebavil in presnove je bilo v letu 2016 izdanih preko 2,2 milijona receptov, v vrednosti 56,1 milijonov evrov. Glede na leto 2015 se je število receptov povečalo za 5 %, stroški so se povišali za 6 %. Povprečna vrednost recepta z zdravili iz te skupine je znašala 24,9 EUR, leto prej 24,6 EUR. V povprečju je vsak prebivalec Slovenije prejel 1,091 recepta z zdravili za bolezni prebavil in presnove.

Predpisanih je bilo 159.036.489 DDD, kar je 211,1 DDD na 1000 prebivalcev na dan. Največ DDD na 1000 prebivalcev na dan je bilo predpisanih v skupini zdravil za zdravljenje diabetesa (A10), sledila je skupina zdravil za kislinsko pogojene bolezni (A02).

Tabela 4.1: Število predpisanih receptov, vrednost izdanih zdravil ter število DDD in DID v skupini – zdravil za bolezni prebavil in presnove (A), Slovenija, 2016

ATC skupina	Število Rp	Indeks št. Rp 16/15	Vrednosti zdravil 2016	Indeks srednosti 16/15	Povprečna vrednost na 1 Rp	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD	Število DID
A – ZDRAVILA ZA BOLEZNI PREBAVIL IN PRESNOVE	2.251.298	105	56.138.103	106	24,9	1.091	159.036.489	211,1
A01 – ZDRAVILA V ZOBOZDRAVSTVU	23.620	100	217.190	103	9,2	11	236.355	0,3
A01A – Zdravila v zobozdravstvu	23.620	100	217.190	103	9,2	11	236.355	0,3
A01AA – Zdravila za zaščito pred zobnim kariesom	1		25		24,7	0		0,0
A01AB – Protimikrobne učinkovine in antiseptiki za lokalno oralno zdravljenje	21.073	99	175.855	103	8,3	10	122.944	0,2
A01AD – Druga zdravila za lokalno oralno zdravljenje	2.546	107	41.311	102	16,2	1	113.411	0,2
A02 – ZDRAVILA ZA KISLINSKO POGOJENE BOLEZNI	907.312	104	11.285.993	99	12,4	440	50.034.578	66,4
A02A – Antacidi	14.720	111	723.731	110	49,2	7	421.519	0,6
A02AD – Zdravila z aluminijem, kalcijem in magnezijem	5.551	94	35.867	90	6,5	3	22.469	0,0
A02AH – Antacidi z natrijevim hidrogenkarbonatom	9.169	124	687.864	111	75,0	4	399.050	0,5
A02B – Zdravila za zdravljenje peptične razjede in gastroezofagealne refluksne bolezni (gerb)	892.592	104	10.562.263	99	11,8	432	49.613.060	65,8
A02BA – Antagonisti histaminskih receptorjev H2	53.044	97	819.005	91	15,4	26	2.223.890	3,0
A02BC – Zaviralci protonске črpalke	839.548	105	9.743.258	100	11,6	407	47.389.170	62,9
A03 – ZDRAVILA ZA ZDRAVLJENJE GASTROINTESTINALNIH FUNKCIONALNIH MOTENJ	53.489	100	449.443	103	8,4	26	949.322	1,3
A03A – Zdravila za zdravljenje gastrointestinalnih funkcionalnih motenj	1.226	133	15.184	242	12,4	1	20.097	0,0
A03AA – Sintezni antiholinergiki s terciarno amonijevo skupino	424		9.501		22,4	0	16.380	0,0
A03AX – Druga zdravila za zdravljenje gastrointestinalnih funkcionalnih motenj	802	87	5.683	91	7,1	0	3.717	0,0

ATC skupina	Število Rp	Indeks št. Rp 16/15	Vrednosti zdravil 2016	Indeksvrednosti 16/15	Povprečna vrednost na 1 Rp	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD	Število DID
A03B – Alkaloidi volčje češnje in njihovi derivati, enokomponentna zdravila	12.981	97	132.358	102	10,2	6	87.250	0,1
A03BA – Alkaloidi volčje češnje s strukturo terciarnih aminov	5	83	67	100	13,5	0	10	0,0
A03BB – Polsintezni alkaloidi volčje češnje s kvaterno amonijevo skupino	12.976	97	132.291	102	10,2	6	87.240	0,1
A03F – Propulzivi	39.213	100	301.125	100	7,7	19	841.015	1,1
A03FA – Propulzivi	39.213	100	301.125	100	7,7	19	841.015	1,1
A04 – ANTIEMETIKI IN ZDRAVILA PROTI SLABOSTI	6.413	102	456.821	99	71,2	3	42.574	0,1
A04A – Antiemetiki in zdravila proti slabosti	6.413	102	456.821	99	71,2	3	42.574	0,1
A04AA – Antagonisti serotoninjskih 5-HT3-receptorjev	3.632	94	201.564	92	55,5	2	27.804	0,0
A04AD – Drugi antiemetiki	2.781	116	255.257	106	91,8	1	14.770	0,0
A05 – ZDRAVILA ZA BOLEZNI ŽOLČA IN JETER	7.038	112	336.116	111	47,8	3	401.328	0,5
A05A – Zdravila za boleznijo žolča	7.038	112	336.116	111	47,8	3	401.328	0,5
A05AA – Žolčne kisline	6.940	112	335.035	111	48,3	3	400.583	0,5
A05AX – Druga zdravila za boleznijo žolča	98	97	1.081	118	11,0	0	745	0,0
A06 – ZDRAVILA PROTI ZAPRTJU	151.643	106	1.761.325	110	11,6	73	10.587.190	14,1
A06A – Zdravila proti zaprtju	151.643	106	1.761.325	110	11,6	73	10.587.190	14,1
A06AB – Kontaktna odvajala	5.818	107	48.188	113	8,3	3	74.813	0,1
A06AC – Odvajala za povečanje volumna črevesne vsebine	1	100	5	88	5,4	0	14	0,0
A06AD – Osmozna odvajala	142.370	106	1.675.383	110	11,8	69	10.452.539	13,9
A06AH – Periferno delujoči antagonisti opioidnih receptorjev	48	86	10.513	95	219,0	0	854	0,0
A06AX – Druga zdravila proti zaprtju	3.406	98	27.235	97	8,0	2	58.970	0,1
A07 – ANTIDIAROIKI, PROTIVNETNA IN PROTIMIKROBNA ZDRAVILA	53.422	103	3.256.346	102	61,0	26	2.596.011	3,4
A07B – Zdravila z adsorpcijskim delovanjem v črevesju	118	75	1.113	76	9,4	0	113	0,0
A07BA – Zdravila z ogljem	118	75	1.113	76	9,4	0	113	0,0
A07C – Elektroliti z ogljikovimi hidrati	6.759	99	56.218	106	8,3	3	42.558	0,1
A07CA – Soli za peroralno rehidracijo	6.759	99	56.218	106	8,3	3	42.558	0,1
A07D – Antiperistaltiki	12.028	106	78.042	115	6,5	6	67.500	0,1
A07DA – Antiperistaltiki	12.028	106	78.042	115	6,5	6	67.500	0,1
A07E – Zdravila s protivnetnim delovanjem v črevesju	29.077	102	3.054.963	102	105,1	14	2.445.150	3,2
A07EA – Kortikosteroidi z lokalnim delovanjem	3.302	115	506.375	105	153,4	2	142.104	0,2
A07EC – Aminosalicilna kislina in njeni derivati	25.775	100	2.548.587	101	98,9	12	2.303.045	3,1
A07F – Mikroorganizmi z antidiaroičnim delovanjem	824	96	11.092	98	13,5	0	6.995	0,0
A07FA – Mikroorganizmi z antidiaroičnim delovanjem	824	96	11.092	98	13,5	0	6.995	0,0
A07X – Drugi antidiaroiiki	4.616	108	54.920	108	11,9	2	33.691	0,0
A07XA – Drugi antidiaroiiki	4.616	108	54.920	108	11,9	2	33.691	0,0
A08 – ZAVIRALCI APETITA, BREZ DIETNIH PRIPRAVKOV	172	81	15.456	80	89,9	0	5.698	0,0
A08A – Zaviralci apetita, brez dietnih pripravkov	172	81	15.456	80	89,9	0	5.698	0,0
A08AB – Zaviralci apetita s perifernim delovanjem	172	81	15.456	80	89,9	0	5.698	0,0

ATC skupina	Število Rp	Indeks št. Rp 16/15	Vrednosti zdravil 2016	Indeksvrednosti 16/15	Povprečna vrednost na 1 Rp	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD	Število DID
A09 – DIGESTIVI, VKLJUČNO Z ENCIMI	13.618	104	1.128.312	107	82,9	7	790.833	1,0
A09A – Digestivi, vključno z encimi	13.618	104	1.128.312	107	82,9	7	790.833	1,0
A09AA – Encimska zdravila	13.618	104	1.128.312	107	82,9	7	790.833	1,0
A10 – ZDRAVILA ZA ZDRAVLJENJE DIABETESA	635.367	105	30.383.775	105	47,8	308	59.472.708	78,9
A10A – Insulini in analogi	156.589	104	17.401.915	102	111,1	76	17.302.129	23,0
A10AB – Insulini in analogi za injiciranje, s hitrim delovanjem	43.696	105	4.486.166	105	102,7	21	4.957.725	6,6
A10AC – Insulini in analogi za injiciranje, s srednje dolgim delovanjem	20.328	102	1.396.812	98	68,7	10	1.759.913	2,3
A10AD – Insulini in analogi za injiciranje, s srednje dolgim ali dolgotrajnim delovanjem, s takojšnjim učinkom	60.102	101	6.898.036	100	114,8	29	7.406.550	9,8
A10AE – Insulini in analogi za injiciranje, z dolgotrajnim delovanjem	32.463	110	4.620.901	104	142,3	16	3.177.941	4,2
A10B – Antidiabetiki, brez insulinov	478.778	106	12.981.860	110	27,1	232	42.170.579	56,0
A10BA – Bigvanidi	228.487	105	2.499.050	106	10,9	111	17.438.476	23,1
A10BB – Sulfonilsečnine	158.212	102	3.174.516	94	20,1	77	17.214.240	22,8
A10BD – Kombinacije peroralnih antidiabetikov	37.816	111	2.443.100	115	64,6	18	3.558.922	4,7
A10BF – Zaviralci glukozidaze alfa	4.375	85	174.880	77	40,0	2	252.125	0,3
A10BH – Zaviralci dipeptidil-peptidaze 4 (DPP-4)	18.228	108	1.592.532	108	87,4	9	1.370.455	1,8
A10BX – Drugi antidiabetiki razen insulinov	31.660	139	3.097.782	140	97,8	15	2.336.361	3,1
A11 – VITAMINI	304.732	110	3.099.854	135	10,2	148	31.267.696	41,5
A11A – Multivitamini, kombinacije	21	525	378	815	18,0	0	411	0,0
A11AA – Multivitamini z minerali	21	525	378	815	18,0	0	411	0,0
A11B – Multivitamini brez dodatkov	8	89	64	64	8,0	0	310	0,0
A11BA – Multivitamini brez dodatkov	8	89	64	64	8,0	0	310	0,0
A11C – Vitamina A in D ter njune kombinacije	300.661	109	3.041.750	135	10,1	146	31.151.850	41,3
A11CB – Vitamina A in D v kombinacijah	7.392	64	54.226	67	7,3	4	502.607	0,7
A11CC – Vitamin D in analogi	293.269	111	2.987.524	137	10,2	142	30.649.243	40,7
A11D – Vitamin B1, enokomponentna zdravila in v kombinaciji z vitaminoma B6 in B12	1.402	121	25.568	129	18,2	1	63.960	0,1
A11DB – Vitamin B1 v kombinaciji z vitaminom B6 ali B12 ali obema	1.402	121	25.568	129	18,2	1	63.960	0,1
A11E – Vitamini kompleksa B (tudi kombinacije)	1.635	130	17.604	116	10,8	1	32.130	0,0
A11EA – Vitamini kompleksa B brez dodatkov	1.634	130	17.599	116	10,8	1	32.130	0,0
A11EX – Vitamini kompleksa B, druge kombinacije	1	100	5	100	5,1	0		0,0
A11G – Askorbinska kislina (vitamin C) in v kombinacijah	102	44	1.131	79	11,1	0	4.560	0,0
A11GA – Askorbinska kislina (vitamin C), enokomponentna zdravila	37	37	286	46	7,7	0	3.050	0,0
A11GB – Askorbinska kislina (vitamin C) v kombinacijah	65	50	845	104	13,0	0	1.510	0,0
A11H – Druga enokomponentna vitaminska zdravila	903	400	13.359	558	14,8	0	14.475	0,0
A11HA – Druga enokomponentna vitaminska zdravila	903	400	13.359	558	14,8	0	14.475	0,0
A12 – MINERALI	93.828	102	1.059.080	107	11,3	45	2.602.616	3,5
A12A – Kalcij	70.048	102	718.521	108	10,3	34	2.176.730	2,9
A12AA – Kalcij	70.048	102	718.521	108	10,3	34	2.176.730	2,9

ATC skupina	Število Rp	Indeks št. Rp 16/15	Vrednosti zdravil 2016	Indeksvrednosti 16/15	Povprečna vrednost na 1 Rp	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD	Število DID
A12B – Kalij	23.323	100	337.791	103	14,5	11	424.942	0,6
A12BA – Kalij	23.323	100	337.791	103	14,5	11	424.942	0,6
A12C – Drugi minerali	457	129	2.768	125	6,1	0	943	0,0
A12CC – Magnezij	457	129	2.768	125	6,1	0	943	0,0
A16 – DRUGA ZDRAVILA ZA BOLEZNI PREBAVIL IN PRESNOVE	644	106	2.688.390	132	4.174,5	0	49.580	0,1
A16A – Druga zdravila za bolezni prebavil in presnove	643	106	2.688.372	132	4.181,0	0	49.580	0,1
A16AA – Aminokisliline in njihovi derivati	47	78	28.854	63	613,9	0	1.470	0,0
A16AB – Encimi	214	135	2.071.311	157	9.679,0	0	1.573	0,0
A16AX – Razna zdravila za bolezni prebavil in presnove	382	98	588.207	87	1.539,8	0	46.536	0,1

A01 Zdravila v zobozdravstvu

Za zdravila v zobozdravstvu je bilo predpisano 23.620 receptov, od tega največ za mikonazol (A01AB09) – 21.073 receptov.

Za razne učinkovine (A01AD11) je bilo predpisano 2.311 receptov, za benzidamin (A01AD02) pa 235 receptov.

A02 Zdravila za kislinsko pogojene bolezni

Ta skupina predstavlja največji delež celotne skupine A v številu receptov (40.3 %). Število receptov za skupino A02 se je v letu 2016 glede na prejšnje leto povečalo za 4 %, vrednost izdanih zdravil pa se je znižala za 0,5 %.

Skupno je bilo izdanih 440 receptov za zdravila za kislinsko pogojene bolezni na 1000 prebivalcev, leto prej 415 receptov.

Najpogosteje so predpisana zdravila iz skupine A02B, to so zdravila za zdravljenje peptične razjede in gastroezofagealne refluksne bolezni, preko 892,6 tisoč receptov, od tega največ zaviralci protonske črpalke (A02BC), preko 839,5 tisoč receptov. Delež receptov za slednje je višji za 4,6 odstotkov od leta 2015, vrednost izdanih zdravil se je v istem obdobju znižala za 0,5 %.

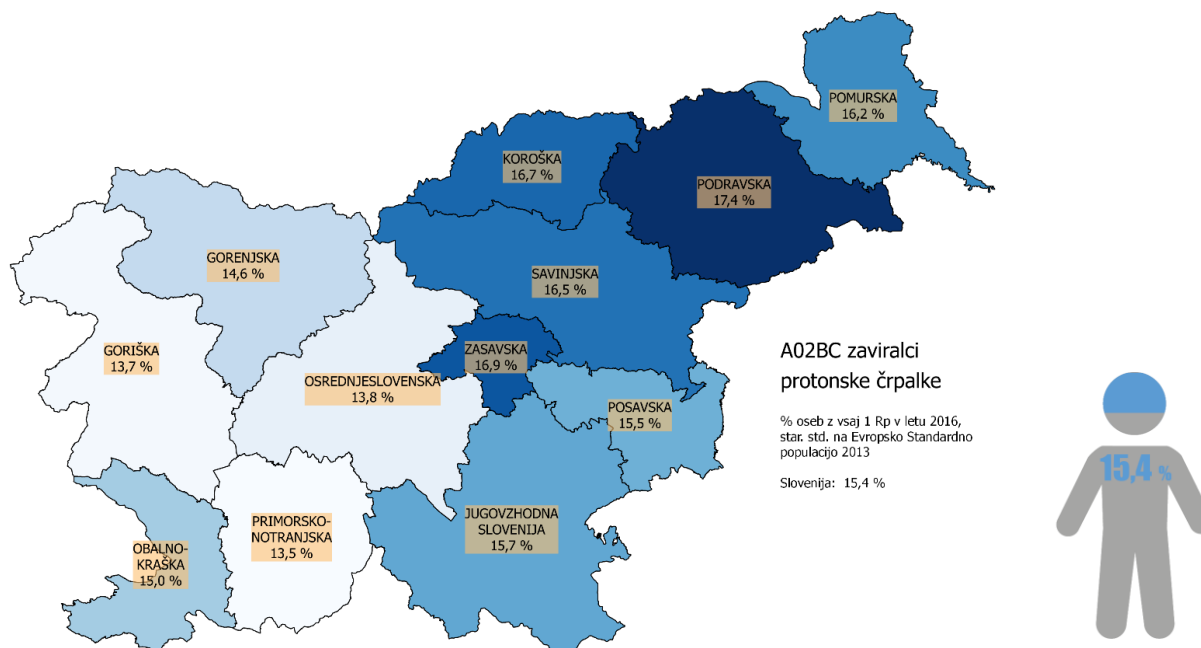
Predpisanih je bilo 47.389.170 DDD zaviralcev protonske črpalke (A02BC) oziroma 62,9 DDD na 1000 prebivalcev na dan. Najpogosteje predpisan zaviralec protonske črpalke je bil pantoprazol (A02BC02) s 564,7 tisoč recepti, sledita mu esomeprazol (A02BC05) s 148 tisoč recepti in omeprazol (A02BC01) s 113 tisoč recepti.

Predpisovanje pantoprazola se je povečalo za 9,6 % (leta 2015 je bilo 514 tisoč receptov). Dejanska poraba pantoprazola je še višja, ker je možno zdravila s to učinkovino kupiti v lekarnah tudi brez zdravniškega recepta (acipan, controloc, nolpaza, pantoprazol Krka, pantoprazol Teva in drugi.)

Predpisanih je bilo 2.223.890 DDD oz. 3,0 DID antagonistov histaminskih receptorjev H2 (A02BA). Daleč najpogosteje predpisan antagonist histaminskih H2 receptorjev (A02BA) ostaja ranitidin (A02BA02) s 53 tisoč recepti (leta 2015 55 tisoč receptov). Predpisovanje omenjene skupine se je v letu 2015 zmanjšalo za 3 % glede na prejšnje leto.

Največ so zaviralce protonske črpalke predpisovali v podravski regiji, sledijo zasavska, koroška, savinjska in pomurska regija. Povprečno je zaviralce protonske črpalke, ki zavirajo izločanje

želodčne kisline in delujejo protiulkusno, prejelo 15,4 % prebivalcev, nekoliko več kot v letu 2015 (15,0 %).

Slika 4.1: Odstotek oseb, katerim je bil predpisan zaviralec protonске črpalke (A02BC) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2016

A03 Zdravila za zdravljenje gastrointestinalnih funkcijskih motenj

V letu 2016 je bilo predpisanih 53,5 tisoč receptov (leta 2015 53,7 tisoč receptov). Njihova vrednost se je povečala za 3 %. Največ je bilo predpisanih propulzivov (A03F), ki so v podskupini A03 zavzemali 73,3 % receptov v vrednosti 301 tisoč EUR, kar je 66,9 % delež stroškov za zdravila v podskupini A03. V podskupini propulzivov (A03F) je bilo predpisanih 841.015 DDD oz. 1,1 DID. Iz podskupine A03F sta se v največji meri predpisovala metoklopramid (A03FA01) z 24,8 tisoč recepti in domperidon (A03FA03) s 14 tisoč recepti.

A06 Odvajala

Število predpisanih receptov za vsa odvajala skupaj je bilo v letu 2016 za 5,5 % višje kot v letu 2015. Najpogosteje, v skoraj 94 % so bila predpisana osmозна odvajala (A06AD), laktuloza (A06AD11) v več kot 100 tisoč receptov. Predpisanih je bilo 10.452.539 DDD oz. 13,9 DID osmoznih odvajal (A06AD).

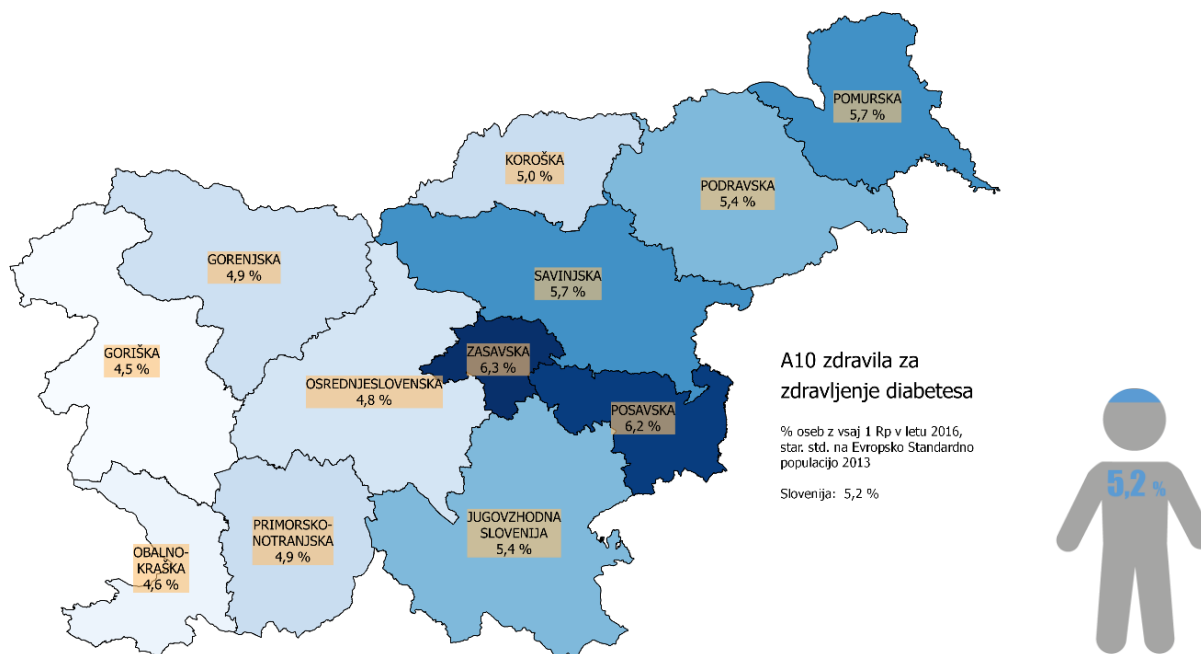
A10 Zdravila za zdravljenje diabetesa

Zdravila za zdravljenje diabetesa (A10) so predstavljala 28 % delež števila receptov in 54 % vrednostni delež zdravil skupine A. Glede na leto 2015 se je povečalo število receptov za 5,5 %, vrednost zdravil pa se je povečala za 5 %.

Število receptov s peroralnimi antidiabetiki (A10B) je znašalo 75 % števila receptov med zdravili za zdravljenje diabetesa. Vrednost teh zdravil je znašala 42,7 % stroškov, vrednost inzulinov (A10A) pa 57,2 % vseh stroškov med zdravili za zdravljenje diabetesa.

Povprečna vrednost na enem receptu je za skupino A10 znašala 47,8 EUR, povprečna vrednost recepta za inzuline in analoge je znašala 111 EUR, za peroralne antidiabetike pa 27,11 EUR. Na 1000 prebivalcev je bilo predpisanih kar 308 receptov za zdravila za zdravljenje diabetesa (A10).

Največ so zdravila za zdravljenje diabetesa predpisovali v Zasavski regiji, sledi Posavska. Povprečno je zdravila za zdravljenje diabetesa prejelo 5,2 % prebivalcev, enako kot v letu 2015 (slika 4.2).

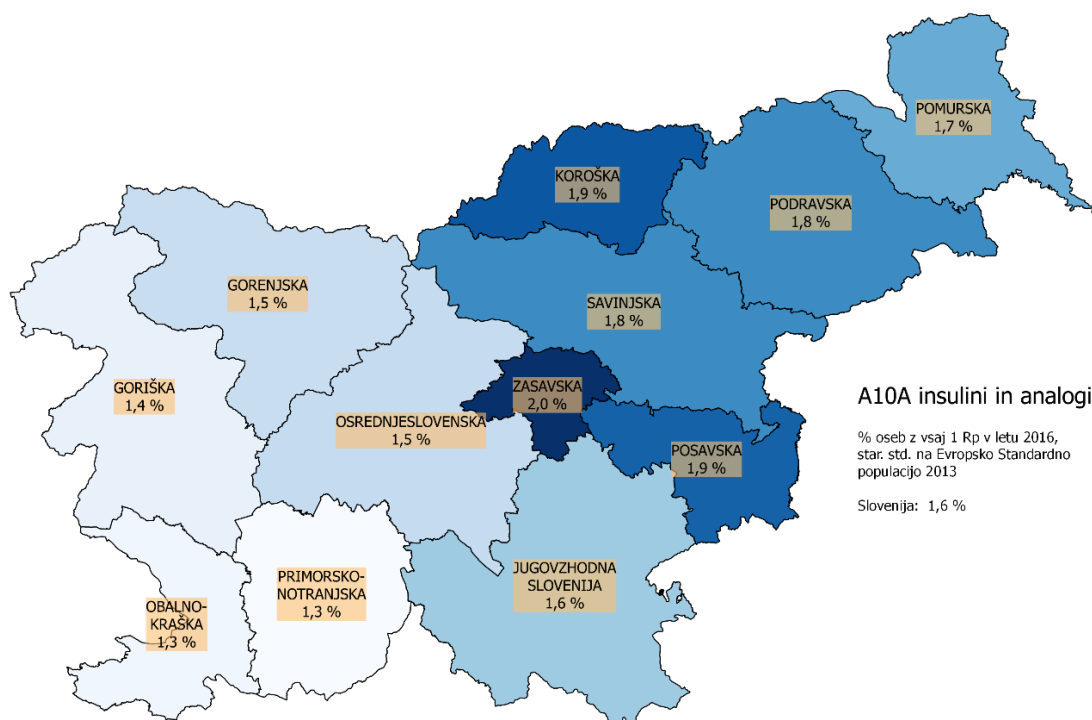

Slika 4.2: Odstotek oseb, katerim so bila predpisana zdravila za zdravljenje diabetesa (A10) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2016

V letu 2016 se je glede na leto 2015 povečalo število receptov z **inzulini in analogi (A10A)** za 3,9 %, njihova vrednost pa za 2,1 %. Na 1000 prebivalcev se predpiše 76 receptov z inzulini in analogi. V tej skupini je bilo predpisanih 17.302.129 DDD oz. 23 DID.

Največ so se predpisovali insulini in analogi za injiciranje s srednje dolgim delovanjem, s takojšnjim učinkom (A10AD) (preko 60 tisoč receptov), vrednost je ostala enaka, ter insulini in analogi za injiciranje s hitrim delovanjem (A10AB) (43,7 tisoč receptov), vrednost se je povečala za 5 %.

Največ so inzuline in analoge predpisovali v zasavski regiji, sledi koroška, najmanj pa v obalno kraški in primorsko-notranski regiji. Povprečno je inzuline in analoge prejelo 1,6 % prebivalcev, enako kot v letu 2015 (slika 4.3).

Slika 4.3: Odstotek oseb, katerim so bili predpisani insulini in analogi (A10A) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2016.

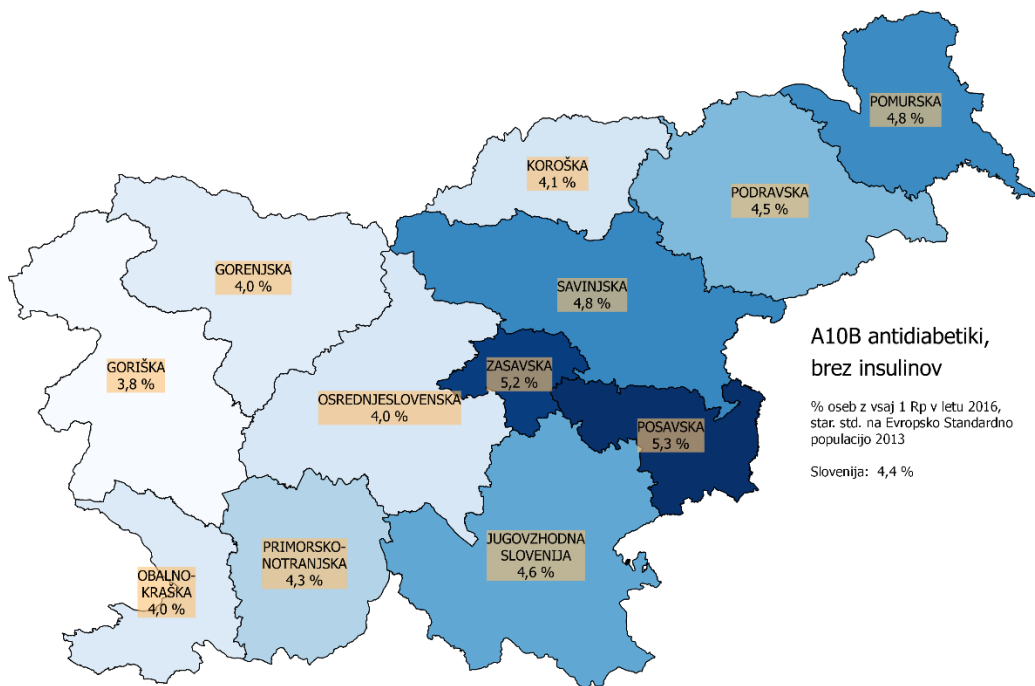
Število receptov s **peroralnimi antidiabetiki (A10B)** se je povečalo za skoraj 6 %, vrednost pa je narasla za 10 %. V tej skupini je bilo predpisanih 42.170.579 DDD oz. 56 DID.

Med peroralnimi antidiabetiki je bilo predpisanih največ receptov z bigvanidi (A10BA) in sulfonamidi (A10BB), ki skupaj predstavljata 80,7 % vseh predpisanih receptov s peroralnimi antidiabetiki. Glede na leto 2015 se je za 5 % povečalo predpisovanje bigvanidov in za skoraj 15 % zmanjšalo predpisovanje zaviralcev glukozidaze alfa (A10BF).

Od bigvanidov imamo v Sloveniji samo metformin (A10BA02), ki je bil predpisan na 228 tisoč receptih v vrednosti skoraj 2,5 milijona EUR. Med sulfonamidnimi antidiabetiki pa sta se največ predpisovala gliklazid (A10BB09) z 99,8 tisoč recepti v vrednosti čez 1,7 milijona EUR in glimepirid (A10BB12) s 23,5 tisoč recepti v vrednosti 293 tisoč EUR. Predpisanih je bilo 17.214.240 DDD oz. 22,8 DID sulfonamidnih antidiabetikov.

Za 10,6 % se je povečalo predpisovanje kombinacij peroralnih antidiabetikov (A10BD).

Tudi to leto je opazen trend zmanjševanja predpisovanja zaviralcev glukozidaze alfa (A10BF), in sicer za 14,8 % glede na leto 2015. Antidiabetike, brez insulinov prejema 4,4 % populacije, največ v zasavski in posavski regiji (slika 4.4).

Slika 4.4: Odstotek oseb, katerim so bili predpisani insulini in analogi (A10B) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2016.

A11 Vitamini

Predpisanih je bilo 9,8 % več receptov za vitamine, ob skoraj 35 % povečanju stroškov. Večina receptov in s tem povezanih stroškov pripada vitaminu A in D ter njunim kombinacijam (A11C), kar predstavlja 98,6 % vseh receptov podskupine A11.

Iz podskupine A11C je bilo največ receptov predpisanih s holekalciferolom (vitamin D, A11CC05), in sicer 262 tisoč RP v vrednosti 1,9 milijona EUR. Za vitamin D in analoge (A11CC) je bilo predpisanih 30.649.243 DDD oz. 40,7 DID.

A12 Minerali

V primerjavi z letom 2015 se je povečalo število receptov za 1,9 % in vrednost za 6,6 %.

Od mineralov se je predpisoval predvsem kalcijev karbonat (A12AA04) s 70 tisoč recepti v vrednosti 718 tisoč EUR in kombinacije mineralov (A12BA30) s 18,8 tisoč recepti v vrednosti 282,7 tisoč EUR. Predpisalo se je 2.176.730 DDD oz. 2,9 DID kalcija (A12A) in 424.942 DDD oz. 0,6 DID kalija (A12B).

4.2 B Zdravila za bolezni krvi in krvotvornih organov

Zdravila za bolezni krvi in krvotvornih organov so razvrščena v pet podskupin. V letu 2016 je bilo izdanih 1.014.161 receptov, kar je 3,1 % več kot leta 2015. Vrednost teh zdravil je znašala 40 milijonov EUR, kar je 14 % več kot leto prej.

Povprečna vrednost enega recepta z zdravili za bolezni krvi in krvotvornih organov je znašala 39,5 EUR, na tisoč prebivalcev je bilo izdanih 491 receptov.

Predpisanih je bilo 79.325.482 DDD, to je 105,3 DDD na 1000 prebivalcev na dan. Največ DDD na 1000 prebivalcev na dan (96,3) je bilo predpisanih v skupini antitrombotikov (B01).

Tabela 4.2: Število predpisanih receptov, vrednost izdanih zdravil ter število DDD in DID v skupini – zdravil za bolezni krvi in krvotvornih organov (B), Slovenija, 2016

ATC skupina	Število Rp	Indeks št. Rp 16/15	Vrednosti zdravil 2016	Indeks vrednosti 16/15	Povprečna vrednost na 1 Rp	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD	Število DID
B – ZDRAVILA ZA BOLEZNI KRVNI IN KRVOTVORNIH ORGANOV	1.014.161	103	40.012.379	114	39,5	491	79.325.482	105,3
B01 – ANTITROMBOTIKI	874.576	103	27.642.455	117	31,6	424	72.524.266	96,3
B01A – Antitrombotiki	874.576	103	27.642.455	117	31,6	424	72.524.266	96,3
B01AA – Antagonisti vitamina K	104.217	97	1.147.864	102	11,0	50	6.537.648	8,7
B01AB – Heparinska skupina	73.981	102	7.065.439	101	95,5	36	3.527.707	4,7
B01AC – Zaviralci agregacije trombocitov brez heparina	594.882	100	6.332.553	107	10,6	288	56.906.331	75,5
B01AE – Direktni zaviralci trombina	31.494	125	4.477.555	127	142,2	15	1.825.348	2,4
B01AF – Direktni zaviralci faktorja Xa	67.941	133	8.447.508	142	124,3	33	3.683.103	4,9
B01AX – Drugi antitrombotiki	2.061	114	171.536	117	83,2	1	44.130	0,1
B02 – ANTIHEMORAGIKI	3.023	123	6.410.998	124	2.120,7	1	60.905	0,1
B02A – Antifibrinolitiki	353	8825	10.533	8567	29,8	0	8.283	0,0
B02AA – Aminokisliline	353	8825	10.533	8567	29,8	0	8.283	0,0
B02B – Vitamin K in drugi hemostatiki	2.670	108	6.400.465	124	2.397,2	1	52.622	0,1
B02BA – Vitamin K	8	47	57	17	7,2	0	39	0,0
B02BD – Krvni koagulacijski faktorji	386	129	3.235.443	141	8.382,0	0	9.753	0,0
B02BX – Drugi hemostatiki za sistemsko zdravljenje	2.276	106	3.164.965	111	1.390,6	1	42.831	0,1
B03 – ZDRAVILA ZA ZDRAVLJENJE SLABOKRVNOSTI	135.166	106	5.899.536	96	43,6	65	6.689.991	8,9
B03A – Zdravila z železom	95.368	100	1.682.067	93	17,6	46	5.227.444	6,9
B03AA – Zdravila z dvovalentnim železom za peroralno uporabo	35.934	305	513.640	308	14,3	17	1.114.212	1,5
B03AB – Zdravila s trovalentnim železom za peroralno uporabo	59.431	71	1.168.283	72	19,7	29	4.113.224	5,5
B03AC – Zdravila z železom za parenteralno uporabo	3	30	145	15	48,2	0	8	0,0
B03B – Vitamin B12 in folna kislina	30.179	137	437.682	142	14,5	15	812.510	1,1
B03BA – Vitamin B12 (cianokobalamin in analogi)	265	72	2.649	88	10,0	0	254.800	0,3
B03BB – Folna kislina in njeni derivati	29.914	138	435.034	142	14,5	14	557.710	0,7
B03X – Druga zdravila za zdravljenje slabokrvnosti	9.619	101	3.779.787	94	393,0	5	650.037	0,9
B03XA – Druga zdravila za zdravljenje slabokrvnosti	9.619	101	3.779.787	94	393,0	5	650.037	0,9
B05 – NADOMESTKI KRVNI IN PERFUZIJSKE RAZTOPINE	1.369	75	12.812	85	9,4	1	50.262	0,1
B05A – Kri in sorodna zdravila	9		134		14,9	0		0,0
B05AA – Nadomestki krvi in plazemske proteinske frakcije	9		134		14,9	0		0,0
B05B – Raztopine za intravensko uporabo	1.357	74	12.517	83	9,2	1	50.261	0,1
B05BB – Raztopine za uravnavanje ravnotežja elektrolitov	1.357	75	12.517	83	9,2	1	50.261	0,1
B05C – Raztopine za izpiranje	1	50	2	27	2,3	0	1	0,0
B05CB – Raztopine soli	1	50	2	27	2,3	0	1	0,0
B05X – Dodatki intravenskim raztopinam	2		159		79,6	0		0,0
B05XC – Vitamini	2		159		79,6	0		0,0
B06 – DRUGA KRVNA ZDRAVILA	27	5	46.577	130	1.725,1	0	58	0,0
B06A – Druga krvna zdravila	27	5	46.577	130	1.725,1	0	58	0,0
B06AA – Encimi	2	0	27	0	13,4	0	33	0,0
B06AC – Zdravila za zdravljenje hereditarnega angioedema	25	167	46.550	167	1.862,0	0	25	0,0

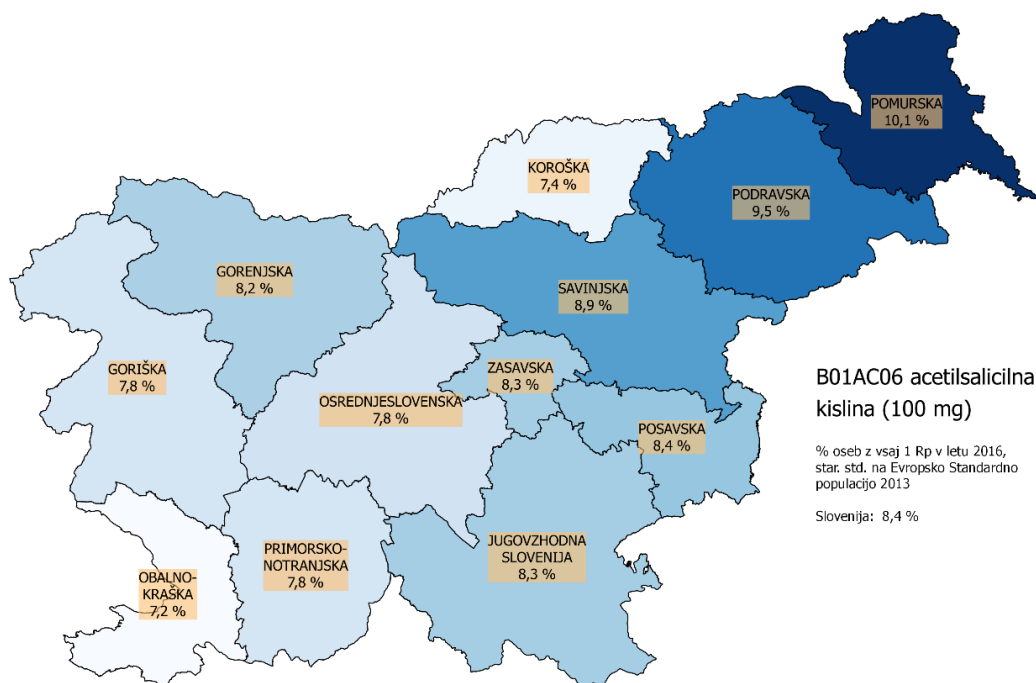
B01 Antitrombotiki

Antitrombotiki so v letu 2016 v okviru ATC skupine B zavzemali 86 % delež receptov in 69 % delež stroškov za zdravila. Glede na leto 2015 se je število receptov s predpisanimi antitrombotiki povečalo za 2,3 %, vrednost izdanih zdravil pa za 16,8 %.

Največ porabljenih antitrombotikov je bilo iz podskupine zaviralcev agregacije trombocitov brez heparina (B01AC), ki so predstavljali 68 % delež v številu receptov in 23 % delež stroškov za antitrombotike.

Najpogosteje predpisana učinkovina z antitrombotiki je acetilsalicilna kislina, in sicer predpisano je bilo 544,8 tisoč receptov v vrednosti 3 milijone EUR.

Največ so acetilsalicilno kislino 100 mg predpisovali v pomurski regiji, sledita podravska in savinjska regija. V povprečju je 8,4 % prebivalcev prejelo acetilsalicilno kislino 100 mg, ki zmanjšuje tveganja za nastanek krvnih strdkov ter s tem pripomore pri preprečevanju srčnega infarkta, angine pektoris in možganske kapi (slika 4.5).

Slika 4.5: Odstotek oseb, katerim je bila predpisana acetilsalicilna kislina (100 mg) (B01AC06) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2016.

Število receptov z antagonisti vitamina K (B01AA) se je glede na prejšnje leto zmanjšalo za skoraj 3 %, stroški pa so se povečali za 2,4 %. Največ je bilo predpisanih receptov z varfarinom (B01AA03), in sicer 97,7 tisoč receptov v vrednosti čez 1 milijon EUR.

V heparinski skupini zdravil (B01AB) je število receptov poraslo za 2,4 % glede na leto 2015, stroški so se povečali za 0,7 %. Predpisanih je bilo 3.527.707 DDD oz. 4,7 DID zdravil heparinske skupine. Največ so se predpisovala zdravila z dalteparinom (B01AB04) s 44 tisoč recepti v vrednosti skoraj 4,3 milijone EUR. Sledila sta nadroparin (B01AB06) z 20 tisoč recepti v vrednosti 2 milijona EUR in enoksaparin (B01AB05) z 9,8 tisoč recepti v vrednosti 756 tisoč EUR.

Med direktnimi zaviralci trombina (B01AE) je na slovenskem tržišču prisoten le dabigatraneteksilat (B01AE07) z 31,5 tisoč recepti v vrednosti skoraj 4,5 milijona EUR. Predpisanih je bilo 1.825.348 DDD oz. 2,4 DID tega zdravila.

B02 Antihemoragiki

Skupina antihemoragikov (zdravila, ki zaustavljajo krvavenje) predstavlja le 0,3 % delež v tej skupini, predpisanih je bilo 3.023 receptov, a je njihova vrednost znašala 6,4 milijona EUR, kar pa predstavlja 16 % delež vrednosti v tej skupini.

Vrednost enega recepta za ta zdravila je znašala 2.120,7 EUR in je močno odstopala od povprečne vrednosti enega recepta s predpisanimi zdravili iz skupine B (39,5 EUR). V letu 2016 je bilo predpisanih 22,6 % več receptov ob 24 % večjih stroških kot leto poprej.

Največ receptov je bilo predpisanih z eltrombopagom (B02BX05), predpisanim na 1322 receptih v vrednosti 1,5 milijona EUR in z romiplostimom (B02BX04), predpisanim na 950 receptih v vrednosti 1,6 milijona EUR.

Predpisanih je bilo 386 receptov za krvne koagulacijske faktorje v vrednosti 3.235.443 EUR. Povprečna vrednost enega recepta je bila 8.382,0.

Največ sredstev je bilo porabljenih za zdravila s [koagulacijskim faktorjem VIII \(B02BD02\)](#), ki se uporablja kot nadomestno zdravljenje pri hemofiliji; predpisanih je bilo 360 receptov v vrednosti 2,8 milijonov EUR.

[Hemofilija](#) je na X-kromosom recesivno vezana dedna motnja strjevanja krvi. Pojavnost je 1/10.000 moških pri hemofiliji A (HA) in 1/60.000 moških pri hemofiliji B (HB). Učinkovito je nadomestno zdravljenje, t.j. nadomeščanje faktorja strjevanja krvi, ki ga bolnik nima oz. je znižan, v veno.

Register bolnikov s prirojenimi motnjami strjevanja krvi je v Sloveniji aktiven in ga vodi Nacionalni center za hemofilijo (NCH).

Register bolnikov s prirojenimi motnjami strjevanja krvi je v Sloveniji aktiven od ustanovitve Nacionalnega centra za hemofilijo leta 1967. uradno je bil priznan na podlagi Zakona o zbirkah podatkov s področja zdravstvenega varstva. Konec leta 2016 je bilo vanj vključenih 191 bolnikov s hemofilijo A, 24 s hemofilijo B, 187 s VWB (Von Willebrandova bolezen) in 110 z redkejšimi prirojenimi motnjami strjevanja krvi.

Zbirno letno poročilo za celotno populacijo bolnikov s prirojeno motnjo strjevanja krvi sestavlja poraba vseh faktorjev strjevanja krvi v Sloveniji za hemofilijo A in B, preračunano na prebivalca Slovenije.

V Sloveniji se je poraba F VIII na prebivalca dvignila od 3,1 IE v letu 2000 na 6 oziroma 6,3 v letu 2011 in 2012 in na 7,9 v letu 2015, kar uvršča Slovenijo v države z razvitim zdravstvom.

B03 Zdravila za zdravljenje slabokrvnosti

V primerjavi z letom 2015 se je število receptov povečalo za 6,3 % ob 3,8 % nižjih stroških.

Največji delež v številu receptov so predstavljala zdravila z železom, in sicer zdravila s trovalentnim železom za peroralno uporabo (B03AB). Predpisanih je bilo 29 % manj receptov za ta zdravila kot leto poprej, stroški pa so bili nižji za 28,4 %. Predpisanih je bilo 4.113.224 DDD oz. 5,5 DID zdravil s trovalentnim železom za peroralno uporabo.

Predpisanih je bilo 812.510 DDD oz. 1,1 DID vitamina B12 in folne kisline (B03B).

Največji del stroškov, 64 %, so predstavljala druga zdravila za zdravljenje slabokrvnosti (B03X), povprečna vrednost recepta je bila 393 EUR. Predpisanih je bilo 650.037 DDD oz. 0,9 DID drugih zdravil za zdravljenje slabokrvnosti. Zdravila iz te skupine so vsebovala darbepoetin alfa (B03XA02) s 4.044 recepti v vrednosti 1,9 milijon EUR, eritropoetin (B03XA01) s 4.032 recepti v vrednosti 1,5 milijona EUR in metokspolietilenglikol epoetin beta (B03XA03) s 1.543 recepti v vrednosti 342 tisoč EUR.

4.3 C Zdravila za bolezni srca in ožilja

Zdravila za bolezni srca in ožilja so razvrščena v 9 podskupin. Zdravila za bolezni srca in ožilja so najpogosteje predpisana zdravila. V letu 2016 je bilo izdanih več kot 4,6 milijona receptov v vrednosti preko 75,5 milijonov EUR. Glede na leto 2015 je bilo predpisanih primerljivo število receptov, stroški so se zmanjšali za 2 %.

Največ receptov (1,7 milijona) z najvišjimi stroški (preko 28 milijonov EUR) je v skupini zdravil z delovanjem na renin angiotenzinski sistem (C09). Glede na leto 2015 je bilo predpisanih 1 % več receptov, stroški pa so se zmanjšali za 6 %.

Na 1000 prebivalcev je predpisanih 836 receptov.

Skupno je bilo predpisanih preko 420 milijonov DDD, to je 557,8 DDD na 1000 prebivalcev na dan. Največ DDD na 1000 prebivalcev na dan je bilo predpisanih v skupini zdravil z delovanjem na renin – angiotenzinski sistem (C09), in sicer 256 DID.

Tabela 4.3: Število predpisanih receptov, vrednost izdanih zdravil ter število DDD in DID v skupini zdravil za bolezni srca in ožilja, Slovenija, 2016

ATC skupina	Število Rp	Indeks 2016/2015	Vrednosti zdravil 2016	Indeks 2016/2015	Povprečna vrednost na 1 recept	Št. Rp na 1000 prebivalcev	Število DDD	Število DID
C - ZDRAVILA ZA BOLEZNI SRCA IN OŽILJA	4.641.668	101	75.571.945	98	16,3	2.249	420.263.675	557,8
C01 - ZDRAVILA ZA BOLEZNI SRCA	195.239	98	7.156.749	101	36,7	95	15.785.775	21,0
C01A - Kardiotonični glikozidi	38.725	94	290.444	102	7,5	19	1.603.600	2,1
C01AA - Digitalisovi glikozidi	38.725	94	290.444	102	7,5	19	1.603.600	2,1
C01B - Antiaritmiki, skupini I in III	33.652	98	973.038	94	28,9	16	3.113.150	4,1
C01BC - Antiaritmiki skupine IC	13.636	98	300.867	98	22,1	7	1.262.780	1,7
C01BD - Antiaritmiki skupine III	20.016	98	672.171	92	33,6	10	1.850.370	2,5
C01C - Spodbujevalci srčne funkcije brez kardiotoničnih glikozidov	3.234	94	154.887	92	47,9	2	2.203	0,0
C01CA - Adrenergiki in dopaminergiki	3.234	94	154.887	92	47,9	2	2.203	0,0
C01D - Vazodilatatorji za zdravljenje koronarne ishemije	67.216	95	2.082.277	96	31,0	33	5.566.728	7,4
C01DA - Organski nitrati	67.216	95	2.082.277	96	31,0	33	5.566.728	7,4
C01E - Druga zdravila za bolezni srca	52.412	104	3.656.103	106	69,8	25	5.500.093	7,3
C01EB - Druga zdravila za bolezni srca	52.411	104	3.656.099	106	69,8	25	5.500.043	7,3
C02 - ANTIHIPERTENZIVI	114.453	101	3.158.760	93	27,6	55	11.262.847	14,9
C02A - Antiadrenergiki s centralnim delovanjem	14.242	106	297.087	103	20,9	7	1.255.205	1,7
C02AB - Metildopa	1.577	109	48.154	102	30,5	1	47.975	0,1
C02AC - Agonisti imidazolinskih receptorjev	12.665	105	248.933	103	19,7	6	1.207.230	1,6
C02C - Antiadrenergiki s perifernim delovanjem	99.406	100	1.864.805	95	18,8	48	9.984.068	13,3
C02CA - Antagonisti adrenergičnih receptorjev alfa	99.406	100	1.864.805	95	18,8	48	9.984.068	13,3
C02K - Drugi antihipertenzivi	805	123	996.868	87	1.238,3	0	23.574	0,0
C02KX - Antihipertenzivi za zdravljenje pljučne arterijske hipertenzije	805	123	996.868	87	1.238,3	0	23.574	0,0
C03 - DIURETIKI	451.947	96	6.352.472	101	14,1	219	26.973.897	35,8
C03B - Diuretiki dilucijskega segmenta, brez tiazidov	153.067	91	2.147.583	95	14,0	74	7.996.081	10,6
C03BA - Sulfonamidi, enokomponentna zdravila	153.067	91	2.147.583	95	14,0	74	7.996.081	10,6

ATC skupina	Število Rp	Indeks 2016/2 015	Vrednosti zdravil 2016	Indeks 2016/2 015	Povprečna vrednost na 1 recept	Št. Rp na 1000 prebivalcev	Število DDD	Število DID
C03C - Diuretiki vhodnega kraka Henlejeve zanke	226.327	100	2.413.648	109	10,7	110	16.229.165	21,5
C03CA - Sulfonamidi, enokomponentna zdravila	226.327	100	2.413.648	109	10,7	110	16.229.165	21,5
C03D - Antikaliuretični diuretiki (varčevalni s kalijem)	72.553	97	1.791.241	100	24,7	35	2.748.652	3,6
C03DA - Antagonisti aldosteronskih receptorjev	72.553	97	1.791.241	100	24,7	35	2.748.652	3,6
C04 - PERIFENI VAZODILATORJI	7.721	98	116.230	100	15,1	4	243.612	0,3
C04A - Periferni vazodilatatorji	7.721	98	116.230	100	15,1	4	243.612	0,3
C04AD - Derivati purina	5.530	96	88.924	98	16,1	3	190.412	0,3
C04AE - Alkaloidi ergot	2.191	105	27.306	106	12,5	1	53.200	0,1
C05 - VAZOPROTEKTIVI	41.646	114	537.751	112	12,9	20	1.173.875	1,6
C05A - Učinkovine za lokalno zdravljenje hemoroidov in analne fisure	30.950	117	302.404	115	9,8	15	530.760	0,7
C05AD - Lokalni anestetiki	20.370	109	196.030	107	9,6	10	407.980	0,5
C05AX - Druge učinkovine za lokalno zdravljenje hemoroidov in analne fisure	10.580	136	106.373	133	10,1	5	122.780	0,2
C05B - Antivarikozno zdravljenje	3.357	97	40.708	98	12,1	2	325.400	0,4
C05BA - Heparini ali heparinoidi za lokalno zdravljenje	3.355	97	40.548	98	12,1	2	325.400	0,4
C05BB - Sklerozirajoča sredstva za lokalno injiciranje	2		160		80,1			
C05C - Zdravila za stabiliziranje kapilar	7.338	109	194.630	112	26,5	4	317.700	0,4
C05CA - Bioflavonoidi	7.338	109	194.630	112	26,5	4	317.700	0,4
C07 - ANTAGONISTI ADRENERGIČNIH RECEPTORJEV BETA	808.682	103	10.067.608	106	12,4	392	33.512.566	44,5
C07A - Antagonisti adrenergičnih receptorjev beta	793.722	103	9.788.614	106	12,3	385	32.228.736	42,8
C07AA - Neselektivni antagonisti adrenergičnih receptorjev beta	26.130	111	390.907	126	15,0	13	962.900	1,3
C07AB - Selektivni antagonisti adrenergičnih receptorjev beta	659.231	105	7.440.887	109	11,3	319	26.706.988	35,4
C07AG - Antagonisti adrenergičnih receptorjev alfa in beta	108.361	94	1.956.820	95	18,1	52	4.558.848	6,1
C07B - Antagonisti adrenergičnih receptorjev beta in tiazidi	14.960	102	278.994	103	18,6	7	1.283.830	1,7
C07BB - Selektivni antagonisti adrenergičnih receptorjev beta in tiazidi	14.960	102	278.994	103	18,6	7	1.283.830	1,7
C08 - ZAVIRALCI KALCIJEVIH KANALČKOV	416.021	99	5.963.673	97	14,3	202	43.891.578	58,3
C08C - Selektivni zaviralci kalcijevih kanalčkov z delovanjem na žile	394.025	100	5.509.885	97	14,0	191	42.720.283	56,7
C08CA - Derivati dihidropiridina	394.025	100	5.509.885	97	14,0	191	42.720.283	56,7
C08D - Selektivni zaviralci kalcijevih kanalčkov z direktnim delovanjem na prevodni sistem srca	20.729	91	433.507	93	20,9	10	1.082.165	1,4
C08DA - Fenilalkilaminski derivati	15.855	89	263.590	91	16,6	8	827.135	1,1
C08DB - Derivati benzotiazepina	4.874	95	169.918	95	34,9	2	255.030	0,3
C08G - Zaviralci kalcijevih kanalčkov in diuretiki	1.267	181	20.281	200	16,0	1	89.130	0,1
C08GA - Zaviralci kalcijevih kanalčkov in diuretiki	1.267	181	20.281	200	16,0	1	89.130	0,1
C09 - ZDRAVILA Z DELOVANJEM NA RENIN-ANGIOTENZINSKI SISTEM	1.726.309	101	28.158.686	94	16,3	836	192.910.835	256,0
C09A - Zaviralci angiotenzinske konvertaze, enokomponentna zdravila	757.731	98	9.953.722	94	13,1	367	101.209.282	134,3
C09AA - Zaviralci angiotenzinske konvertaze, enokomponentna zdravila	757.731	98	9.953.722	94	13,1	367	101.209.282	134,3

ATC skupina	Število Rp	Indeks 2016/2015	Vrednosti zdravil 2016	Indeks 2016/2015	Povprečna vrednost na 1 recept	Št. Rp na 1000 prebivalcev	Število DDD	Število DID
C09B - Zaviralci angiotenzinske konvertaze, kombinacije	530.962	107	10.165.351	99	19,1	257	45.265.788	60,1
C09BA - Zaviralci angiotenzinske konvertaze in diuretiki	361.211	100	6.270.714	90	17,4	175	31.457.822	41,8
C09BB - Zaviralci angiotenzinske konvertaze in zaviralci kalcijevih kanalčkov	126.437	110	2.817.853	103	22,3	61	10.549.006	14,0
C09BX - Zaviralci angiotenzinske konvertaze, druge kombinacije	43.314	214	1.076.784	186	24,9	21	3.258.960	4,3
C09C - Antagonisti angiotenzina II, enokomponentna zdravila	232.257	99	3.625.701	91	15,6	113	29.945.268	39,7
C09CA - Antagonisti angiotenzina II, enokomponentna zdravila	232.257	99	3.625.701	91	15,6	113	29.945.268	39,7
C09D - Antagonisti angiotenzina II, kombinacije	205.209	102	4.407.551	86	21,5	99	16.478.542	21,9
C09DA - Antagonisti angiotenzina II in diuretiki	160.330	101	3.047.063	94	19,0	78	12.865.510	17,1
C09DB - Antagonisti angiotenzina II in zaviralci kalcijevih kanalčkov	21.631	104	530.214	68	24,5	10	1.796.392	2,4
C09DX - Antagonisti angiotenzina II, druge kombinacije	23.248	108	830.273	78	35,7	11	1.816.640	2,4
C09X - Druga zdravila z delovanjem na renin-angiotenzinski sistem	150	18	6.362	14	42,4	0	11.956	0,0
C09XA - Zaviralci renina	150	18	6.362	14	42,4	0	11.956	0,0
C10 - ZDRAVILA ZA SPREMINJANJE RAVNI SERUMSKIH LIPIDOV	879.649	104	14.060.005	101	16,0	426	94.508.690	125,4
C10A - Zdravila za spreminjanje ravni serumskih lipidov, enokomponentna zdravila	862.388	103	13.460.444	100	15,6	418	93.250.770	123,8
C10AA - Zaviralci reduktaze HMG CoA	826.127	103	12.261.081	99	14,8	400	89.861.953	119,3
C10AB - Fibrati	24.976	110	699.002	110	28,0	12	2.572.298	3,4
C10AX - Druga zdravila za spreminjanje ravni serumskih lipidov	11.285	104	500.362	105	44,3	5	816.520	1,1
C10B - Zdravila za spreminjanje ravni serumskih lipidov, kombinacije	17.261	144	599.561	124	34,7	8	1.257.920	1,7
C10BA - Zaviralci reduktaze HMG-CoA v kombinaciji z drugimi zdravili za spreminjanje ravni serumskih lipidov	13.166	125	512.532	117	38,9	6	984.770	1,3
C10BX - Zaviralci reduktaze HMG CoA, druge kombinacije	4.095	281	87.028	195	21,3	2	273.150	0,4

Deset najpogosteje predpisanih učinkovin skupine C je predstavljalo 55 % vseh predpisanih receptov iz skupine C, medtem ko je deset učinkovin za katere je bilo porabljenih največ sredstev predstavljalo 46,6 % stroškov za zdravila skupine C.

Najbolj predpisana zdravilna učinkovina v letu 2015 je bil bisoprolol (C07AB07) s 527 tisoč recepti, sledijo perindopril (C09AA04) s skoraj 383 tisoč recepti, rosuvastatin (C10AA07) s 367 tisoč recepti in atorvastatin (C10AA05) s skoraj 289 tisoč recepti.

Največ sredstev je bilo porabljenih za rosuvastatin (skoraj 6 milijonov EUR), bisoprolol (5,7 milijona EUR), perindopril (C09AA04) - 4,8 milijona EUR, perindopril in diuretike (C09BA04) - 4,7 milijona EUR in atorvastatin (3,9 milijona EUR).

Tabela 4.4: Najpogosteje predpisane zdravilne učinkovine v skupini C po številu receptov (DDD, DID) ter vrednosti (DDD, DID), Slovenija, 2016

ATC	Zdravilna učinkovina	Število Rp	Število DDD	Število DID
C07AB07	bisoprolol	527.389	17.445.297	23,1
C09AA04	perindopril	382.905	41.244.390	54,7
C10AA07	rosuvastatin	367.699	49.644.794	65,9
C10AA05	atorvastatin	288.933	27.829.275	36,9
C09BA04	perindopril in diuretiki	245.699	21.220.650	28,2
C09AA05	ramipril	173.816	32.497.138	43,1
C03CA01	furosemid	168.906	14.178.512	18,8
C03BA11	indapamid	151.217	7.862.886	10,4
C08CA01	amlodipin	147.869	17.559.560	23,3
C08CA09	lacidipin	124.080	10.741.164	14,3

C01 Zdravila za bolezni srca

Predpisanih je bilo preko 195 tisoč receptov skupine zdravil za bolezni srca, kar predstavlja 4,2 % delež vseh zdravil za bolezni srca in ožilja. Glede na leto 2015 so stroški za ta zdravila ob 2 % manjšem številu receptov za 1 % višji. Povprečna vrednost na en recept v podskupini C01 je znašala 36,7 EUR (leta 2015 - 35,6 EUR).

Najpogosteje predpisana zdravila v tej skupini so tudi v letu 2016 vazodilatatorji za zdravljenje koronarne ishemije (C01D). Predpisano je bilo več kot 67 tisoč receptov v vrednosti skoraj 2,1 milijona EUR, oziroma 5.566.728 DDD oz. 7,4 DID vazodilatatorjev za zdravljenje koronarne ishemije (gliceriltrinitrat in drugi).

Med kardiotoničnimi glikozidi (C01A) je bila edina predpisana učinkovina metildigoksin (C01AA08) z 38,7 tisoč recepti. Njegova uporaba še vedno upada - v letu 2016 se je tako število teh receptov znižalo za 6 %. Predpisanih je bilo 1.603.600 DDD oz. 2,1 DID metildigoksina.

V skupini antiaritmiki skupine I in III (C01B) sta najpogosteje predpisana amjodaron (C01BD01) z 19 tisoč recepti v vrednosti 550 tisoč EUR in propafenon (C01BC03) s 13,6 tisoč recepti v vrednosti 300,8 tisoč EUR. Število receptov za podskupino C01B se je znižalo za 2 % ob 6 % znižanjem stroškov v primerjavi z letom 2015. Predpisanih je bilo 3.113.150 DDD oz. 4,1 DID antiaritmikov iz skupin I in III (C01B).

Stroški med zdravili za bolezni srca so bili najvišji pri drugih zdravilih za bolezni srca (C01E) – 3,6 milijona EUR - največ sta se predpisovala trimetazidin (C01EB15) s 25,3 tisoč recepti in ivabradin (C01EB17) s 14 tisoč recepti.

C02 Antihipertenzivi

Glede na leto 2015 se je število receptov zvišalo za 1 % ob 7 % nižjih stroških. Povprečna vrednost na en recept s predpisanimi antihipertenzivi je znašala 27,6 EUR.

Podkupina *antiadrenergikov s perifernim delovanjem* (C02C) je predstavljala 86,8 % vseh predpisanih receptov z antihipertenzivi. Največji delež receptov med antihipertenzivi je predstavljala učinkovina doksazosin (C02CA04) z 99 tisoč recepti v vrednosti 1,8 milijona EUR.

Iz skupine *antiadrenergikov s centralnim delovanjem* (C02A) se je poleg metildope (C02AB01) s 1.577 recepti v vrednosti 48 tisoč EUR predpisoval še moksonidin (C02AC05) z 12,6 tisoč recepti v

vrednosti 248,9 tisoč EUR. Predpisanih je bilo 1.255.205 DDD oz. 1,7 DID antiadrenergikov s centralnim delovanjem.

Med temi zdravili nekoliko izstopa bosentan (C02KX01), ki se uporablja le za dodatno zdravljenje bolnikov s pljučno hipertenzijo, pri katerih je dokazan signifikanten fiziološki odziv in le na osnovi mnenja komisije. Predpisanih je bilo 574 receptov za to zdravilo, v skupnem znesku 0,5 milijona EUR.

C03 Diuretiki

Število izdanih receptov se je zmanjšalo za 4 % ob 1 % povečanju stroškov. Najpogosteje se predpisujejo *diuretiki dilucijskega segmenta brez tiazidov (C03B)* s 153 tisoč recepti v vrednosti 2,1 milijona EUR in *diuretiki vhodnega kraka Henlejeve zanke (C03C)* z 226 tisoč recepti v vrednosti 2,4 milijona EUR. Obe skupini skupaj predstavljata 84 % vseh predpisanih receptov z diuretiki in skoraj 72 % stroškov za monokomponentna diuretična zdravila.

Največ receptov iz skupine diuretikov dilucijskega segmenta brez tiazidov je bilo predpisanih za indapamid (C03BA11), in sicer 151 tisoč receptov v vrednosti 2,1 milijona EUR. Med diuretiki vhodnega kraka Henlejeve zanke pa so največji delež predstavljali recepti s furosemidom (C03CA01), predpisanim na skoraj 169 tisoč receptih v vrednosti 1,5 milijona EUR. V letu 2015 se je predpisovanje *antikaliuretičnih diuretikov (C03D)* za 3 % zmanjšalo, stroški so ostali enaki. V tej skupini sta spironolakton (C03DA01) s 65 tisoč recepti in eplerenon (C03DA04) s 7,7 tisoč recepti. Skupno je bilo predpisanih 2.748.652 DDD oz. 3,6 DID antikaliuretičnih diuretikov.

C04 Periferni vazodilatatorji

Pri vazodilatatorjih se nadaljuje trend zmanjševanja predpisovanja le-teh, zajema le 0,2 % vseh predpisanih zdravil za bolezni srca in ožilja. Število receptov se je v letu 2016 glede na leto 2015 zmanjšalo za 2 %, skupna vrednost je ostala enaka.

Najpogosteje je bil predpisan pentoksifilin (C04AD03) s 5,5 tisoč recepti.

C05 Vazoprotektivi

Predpisovanje vazoprotektivov se je v letu 2015 povečalo za 14 %, stroški pa so se povečali za 12 %. Delež teh zdravil je 0,9 %.

Največ receptov je bilo predpisanih z antihemoroidiki za lokalno zdravljenje s cinhokainom (C05AD04), predpisanim na 19 tisoč receptih in z drugimi učinkovinami v kombinacijah (C05AX03), predpisanimi na 10,5 tisoč receptih.

Nekateri vazoprotektivi so na voljo v lekarnah tudi brez zdravniškega recepta, zato je dejanska poraba večja od prikazane.

C07 Antagonisti adrenergičnih receptorjev beta

Število receptov iz podskupine C07 se je v letu 2016 povečalo za 3 %, stroški za zdravila pa za 6 % glede na leto 2015. Vrednost enega recepta s predpisanimi zdravili iz podskupine C07 je bila 12,4 EUR.

Največ se predpisujejo *selektivni antagonisti adrenergičnih receptorjev beta (C07AB)*, glede na celotno podskupino C07A so v letu 2016 zavzemali 83 % delež v številu predpisanih receptov. V letu

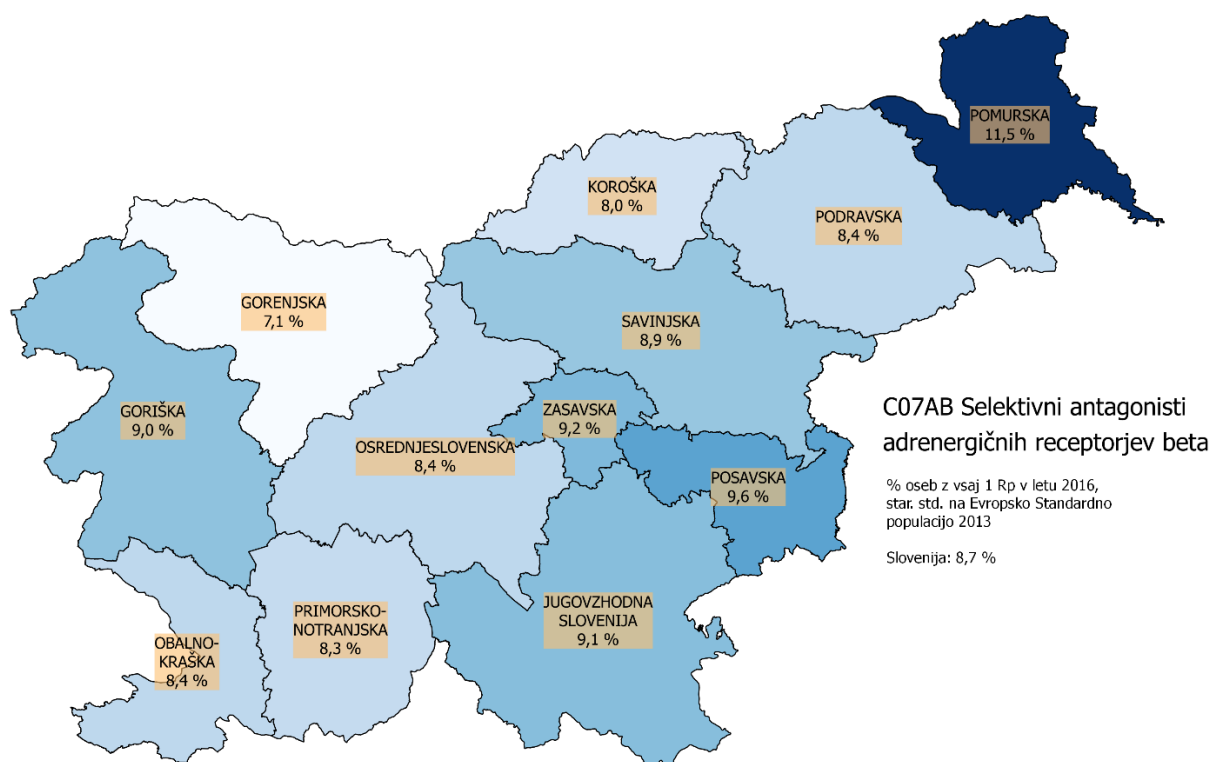
2016 se je njihovo predpisovanje povečalo za 5 % in njihovi stroški za 9 %. Predpisanih je bilo 26.706.988 DDD oz. 35,4 DID selektivnih antagonistov adrenergičnih receptorjev beta. Najpogosteje je bil predpisan bisoprolol (C07AB07) s 527 tisoč recepti v vrednosti 5,6 milijonov EUR. Sledil mu je nebivolol (C07AB12) z 62 tisoč recepti.

Uporabljajo se za zdravljenje visokega krvnega tlaka (hipertenzije), zdravljenje angine pectoris ter zdravljenja stabilnega kroničnega srčnega popuščanja.

Neselektivni antagonisti adrenergičnih receptorjev beta (C07AA) se glede na selektivne predpisujejo manj. V letu 2016 je bilo predpisanih 26 tisoč receptov, 962.900 DDD oz. 1,3 DID teh zdravil, od tega največ s propranololom (C07AA05), ki je bil predpisan na 21 tisoč receptih.

Med antagonisti adrenergičnih alfa in beta receptorjev (C07AG) se prepisuje le karvedilol (C07AG02) s 108,4 tisoč receptov. Število receptov se je zmanjšalo za 6 %, vrednost pa za 5 % glede na leto 2014.

Največ so selektivne antagoniste adrenergičnih receptorjev beta (C07AB) predpisovali v pomurski regiji, sledijo posavska, zasavska regija in regija jugovzhodna Slovenija. Povprečno je v Sloveniji prejemalo antagoniste adrenergičnih receptorjev beta 8,7 % prebivalcev (slika 4.6).

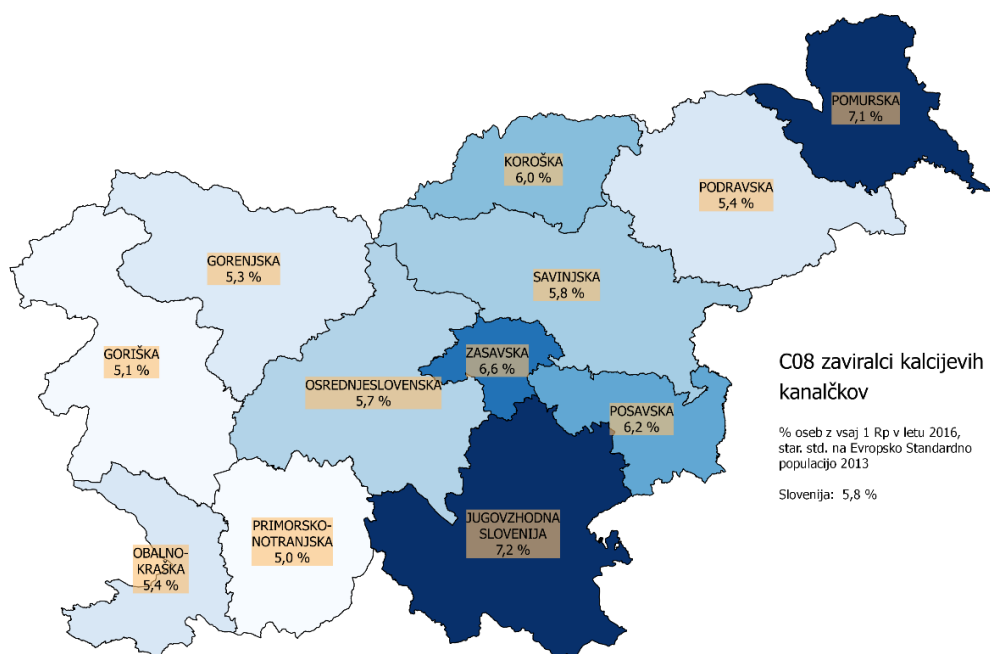
Slika 4.6: Odstotek oseb, katerim so bili predpisani selektivne antagoniste adrenergičnih receptorjev beta (C07AB) v letu 2016.

C08 Zaviralci kalcijevih kanalčkov

Število receptov se je zmanjšalo za 1 %, stroški za zdravila pa so se zmanjšali za 3 % glede na leto 2015. Povprečna vrednost recepta z zdravili iz podskupine C08 je znašala 14,3 EUR. Predpisanih je bilo 43.891.578 DDD oz. 58,3 DID zaviralcev kalcijevih kanalčkov (C08). Predpisanih je bilo 42.720.283 DDD oz. 56,7 DID selektivnih zaviralcev kalcijevih kanalčkov z delovanjem na žile (C08C).

Večina vseh predpisanih zdravil iz te skupine je pripadala *selektivnim zaviralcem kalcijevih kanalčkov z delovanjem na žile (C08C)*, od tega je bilo največ derivatov dihidropiridina in sicer amlodipin (C08CA01) s 147,8 tisoč recepti v vrednosti 1,6 milijona EUR, ter lacidipin (C08CA09) s 124 tisoč receptov v vrednosti 1,9 milijona EUR. Sledila sta lerkanidipin (C08CA13) s 79 tisoč recepti v vrednosti 887 tisoč EUR in nifedipin (C08CA05) s skoraj 42 tisoč recepti v vrednosti 1 milijon EUR.

Največ so zaviralce kalcijevih kanalčkov predpisovali v jugovzhodni Sloveniji in pomurski regiji. V povprečju je 5,8 % prebivalcev prejemalo zaviralce kalcijevih kanalčkov (slika 4.7).

Slika 4.7: Odstotek oseb, katerim je bil predpisan zaviralec kalcijevih kanalčkov v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2016.

C09 Zdravila z delovanjem na renin – angiotenzinski sistem

Zdravila z delovanjem na renin – angiotenzinski sistem (C09), so zavzemala največji delež, to je 37,2 % v številu receptov in prav tako 37,2 % v deležu stroškov zdravil za bolezni srca in ožilja. Predpisanih je bilo 1,7 milijonov receptov, stroški zanje pa so bili dobrih 28 milijonov EUR. Predpisanih je bilo 192.910.835 DDD oz. 256 DID zdravil z delovanjem na renin-angiotenzinski sistem (C09).

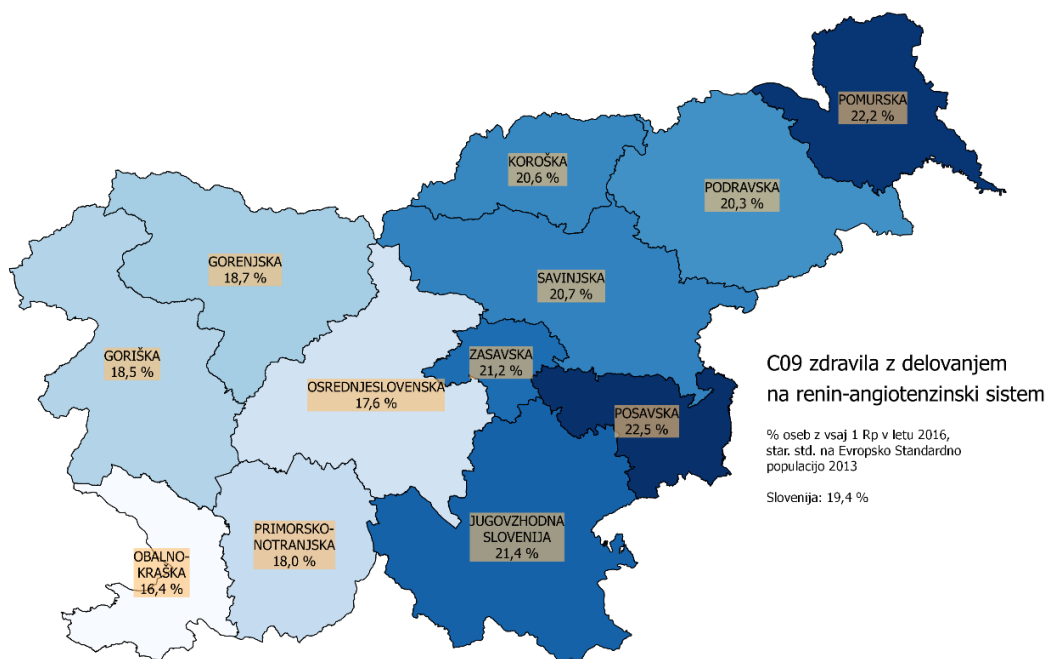
Zaviralci angiotenzinske konvertaze (C09A in C09B) vključujejo učinkovine iz skupin C09AA, C09BA, C09BB in C09BX. Predpisanih je bilo 146.475.070 DDD in 194,4 DID zaviralcev angiotenzinske konvertaze (C09A in C09B).

Največji delež v številu in v vrednosti izdanih zdravil so zavzemala enokomponentna zdravila iz skupine zaviralcev angiotenzinske konvertaze (C09A). V letu 2016 je bilo predpisanih 101.209.282 DDD oz. 134,3 DID zdravil iz te skupine. Najpogosteje so predpisovala zdravila s perindoprilom (C09AA04) s 382,9 tisoč recepti v vrednosti 4,8 milijona EUR. Sledila so zdravila z ramiprilom (C09AA05) s 173,8 tisoč recepti v vrednosti 1,9 milijona EUR in enalaprilom (C09AA02) s 117,4 tisoč recepti v vrednosti 1,7 milijona EUR.

Antagonisti angiotenzina II vključujejo učinkovine iz skupin C09C in C09D. Predpisanih je bilo 46.423.810 DDD oz. 61,6 DID zdravil iz te skupine.

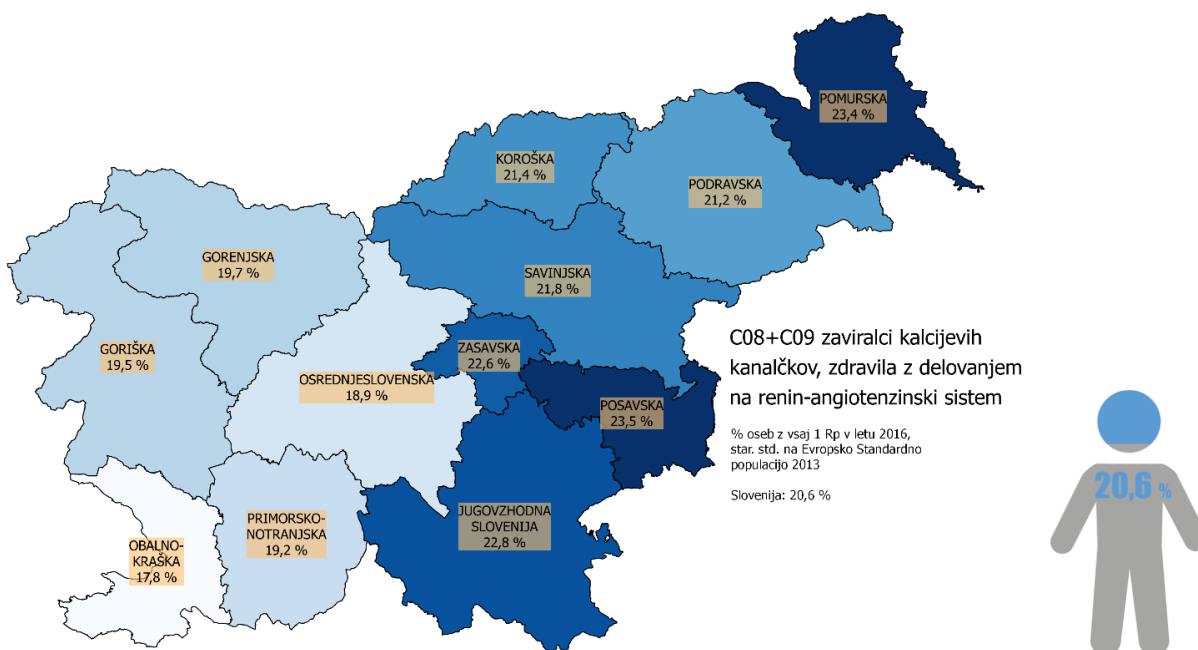

Največ zdravil z delovanjem na renin-angiotenzinski sistem so predpisali posavski (22,5 %) in pomurski regiji (22,2 %), v povprečju pa 19,4 % prebivalcev prejelo zdravila z delovanjem na renin-angiotenzinski sistem, leto prej 19,6 % (slika 4.8).

Slika 4.8: Odstotek oseb, katerim so bila predpisana zdravila z delovanjem na renin-angiotenzinski sistem v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2016.

Vidimo pa, da več kot 20 % prebivalcev prejema antihipertezive, in sicer zaviralce kalcijevih kanalčkov in zdravila z delovanjem na renin-angiotenzinski sistem (slika 4.9).

Slika 4.9: Odstotek oseb, katerim so bili predpisani zaviralci kalcijevih kanalčkov in zdravila z delovanjem na renin-angiotenzinski sistem v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2016.

C10 Zdravila za spreminjanje ravni serumskih lipidov

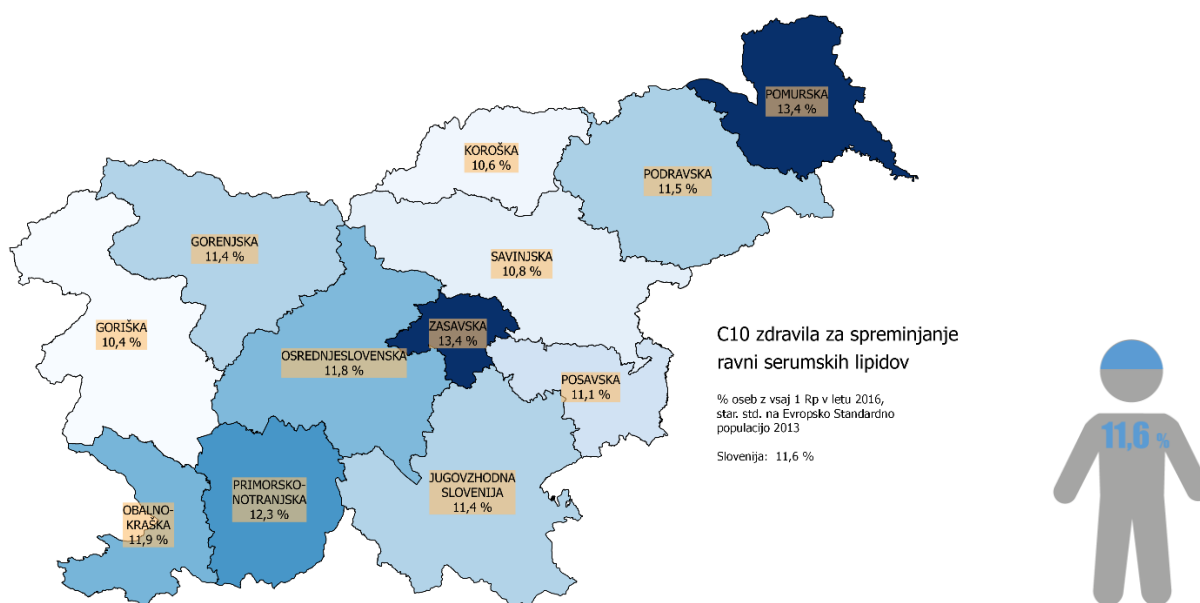
V letu 2016 se je število receptov povečalo za 4 % ob 1 % višjih stroških. Predpisanih je bilo 879,6 tisoč receptov v vrednosti 14 milijonov EUR. Vrednost na en recept je znašala 16 EUR in se znižuje že šesto leto zapored (od 36,27 EUR v letu 2011, 31,74 EUR v letu 2012, 29,77 EUR v letu 2013, 17,47 v letu 2014 in 17 EUR v letu 2015).

Porabljenih je bilo 94.508.690 DDD zdravil za spreminjanje ravni serumskih lipidov (C10AA, C10AB, C10AX, C10B), oziroma 125,4 DDD na 1000 prebivalcev na dan.

Znotraj podskupine zdravil za spreminjanje ravni serumskih lipidov (enokomponentna zdravila) (C10A) so predpisovali predvsem *zaviralce reduktaze HMG - CoA (C10AA)*. Najpogosteje je bil predpisan rosuvastatin (C10AA07) s 367,7 tisoč recepti v vrednosti 5,9 milijonov EUR. Sledita mu atorvastatin (C10AA05) z 288,9 tisoč recepti v vrednosti 3,9 milijona EUR in simvastatin (C10AA01) s 120,8 tisoč recepti v vrednosti 1,6 milijona EUR.

Predpisanih je bilo 24.976 receptov v vrednosti 699 tisoč EUR, 2.572.298 DDD oz. 3,4 DID fibratov (C10AB).

Največ so zdravila za spreminjanje ravni serumskih lipidov predpisovali v pomurski in zasavski regiji, sledijo primorsko-notranjska in obalno-kraška regija, povprečno pa jemlje ta zdravila 11,6 % populacije (slika 4.10).

Slika 4.10: Odstotek oseb, katerim so bila predpisana zdravila za spreminjanje ravni serumskih lipidov v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2016.

4.4 D Zdravila za bolezni kože in podkožnega tkiva

Zdravila za bolezni kože in podkožnega tkiva so razvrščena v 11 podskupin.

Predpisanih je bilo preko 622,6 tisoč receptov z zdravili za zdravljenje bolezni kože in podkožnega tkiva, v vrednosti 7,8 milijonov EUR.

Število receptov s predpisanimi zdravili za bolezni kože in podkožnega tkiva se je zmanjšalo za 1 %, prav tako se je za 1% znižala skupna vrednost izdanih zdravil. Najbolj, za 11 % se je povečalo število receptov za zdravila za oskrbo ran in razjed (D03).

Povprečna vrednost predpisanih zdravil za bolezni kože in podkožnega tkiva na en recept je znašala 12,6 EUR. Najvišja vrednost recepta je bila za zdravila s predpisanimi antipsoriatiki (D05) in je znašala 73 EUR.

Skupno je bilo predpisanih preko 31 milijonov DDD, oziroma 41,4 DDD na 1000 prebivalcev na dan. Največ, 20 DDD na 1000 prebivalcev na dan je bilo predpisanih v skupini kortikosteroidov – dermatikov (D07).

Tabela 4.5: Število predpisanih receptov, vrednost izdanih zdravil ter število DDD in DID v skupini zdravil za bolezni kože in podkožnega tkiva, Slovenija, 2016

ATC skupina	Število Rp	Indeks 2016/2015	Vrednosti zdravil 2016	Indeks 2016/2015	Povprečna vrednost na 1 recept	Št. Rp na 1000 prebivalcev	Število DDD	Število DID
D - ZDRAVILA ZA BOLEZNI KOŽE IN PODKOŽNEGA TKIVA	622.630	99	7.827.547	99	12,6	302	31.159.671	41,4
D01 - ANTIMIKOTIKI ZA ZDRAVLJENJE DERMATOLOŠKIH BOLEZNI	180.185	97	1.698.218	96	9,4	87	6.184.834	8,2
D01A - Antimikotiki za lokalno zdravljenje	166.512	98	1.374.947	99	8,3	81	5.629.867	7,5
D01AC - Derivati imidazola in triazola	112.040	97	832.230	99	7,4	54	3.877.765	5,1
D01AE - Drugi antimikotiki za lokalno zdravljenje	54.472	98	542.717	99	10	26	1.752.102	2,3
D01B - Antimikotiki za sistemsko zdravljenje	13.673	95	323.271	87	23,6	7	554.967	0,7
D01BA - Antimikotiki za sistemsko zdravljenje	13.673	95	323.271	87	23,6	7	554.967	0,7
D02 - ZDRAVILA ZA MEHČANJE IN VAROVANJE KOŽE	14.490	104	136.865	102	9,4	7	1.307.600	1,7
D02A - Zdravila za mehčanje in varovanje kože	14.490	104	136.865	102	9,4	7	1.307.600	1,7
D02AE - Zdravila s sečnino	14.429	104	136.303	101	9,4	7	1.300.300	1,7
D02AF - Zdravila s salicilno kislino	1	13	24	12	24,1	0		0,0
D02AX - Druga zdravila za mehčanje in varovanje kože	60	200	537	226	9	0	7.300	0,0
D03 - ZDRAVILA ZA OSKRBO RAN IN RAZJED	3.990	111	43.326	115	10,9	2	1.336.315	1,8
D03A - Zdravila za oskrbo brazgotin	3.990	111	43.326	115	10,9	2	1.336.315	1,8
D03AX - Druga zdravila za oskrbo brazgotin	3.990	111	43.326	115	10,9	2	1.336.315	1,8
D04 - ANTIPRURITIKI Z ANTIHISTAMINIKI, ANESTETIKI ITD.	757	90	7.224	89	9,5	0	23.335	0,0
D04A - Antipruritik z antihistaminiki, anestetiki itd.	757	90	7.224	89	9,5	0	23.335	0,0
D04AA - Antihistaminiki za lokalno zdravljenje	750	89	7.185	89	9,6	0	22.950	0,0
D04AB - Anestetiki za lokalno zdravljenje	7		39		5,6		385	0,0
D05 - ANTIPSORIATIKI	17.962	104	1.312.111	96	73	9	2.118.343	2,8
D05A - Antipsoriatiki za lokalno zdravljenje	16.853	104	1.278.836	97	75,9	8	2.083.830	2,8
D05AX - Drugi antipsoriatiki za lokalno zdravljenje	16.853	104	1.278.836	97	75,9	8	2.083.830	2,8
D05B - Antipsoriatiki za sistemsko zdravljenje	1.109	115	33.275	76	30	1	34.513	0,0
D05BB - Retinoidi za zdravljenje psorize	1.109	115	33.275	76	30	1	34.513	0,0
D06 - ANTIBIOTIKI IN KEMOTERAPEVTIKI ZA UPORABO V DERMATOLOGIJI	86.143	102	892.157	104	10,4	42	1.765.289	2,3

ATC skupina	Število Rp	Indeks 2016/2015	Vrednosti zdravil 2016	Indeks 2016/2015	Povprečna vrednost na 1 recept	Št. Rp na 1000 prebivalcev	Število DDD	Število DID
D06A - Antibiotiki za lokalno zdravljenje	58.452	100	444.922	109	7,6	28	979.525	1,3
D06AX - Drugi antibiotiki za lokalno zdravljenje	58.452	100	444.922	109	7,6	28	979.525	1,3
D06B - Kemoterapevtiki za lokalno zdravljenje	27.691	104	447.235	99	16,2	13	785.764	1,0
D06BA - Sulfonamidi	3.405	93	32.584	103	9,6	2	231.150	0,3
D06BB - Protivirusna zdravila	12.171	106	265.568	98	21,8	6	149.323	0,2
D06BX - Drugi kemoterapevtiki	12.115	106	149.084	99	12,3	6	405.291	0,5
D07 - KORTIKOSTEROIDI - DERMATIKI	250.429	99	2.118.620	98	8,5	121	15.106.160	20,0
D07A - Kortikosteroidi, enokomponentna zdravila	183.795	99	1.589.404	96	8,6	89	10.285.905	13,7
D07AB - Kortikosteroidi z zmernim učinkom (skupina II)	49.123	98	378.175	103	7,7	24	2.059.000	2,7
D07AC - Kortikosteroidi z močnim učinkom (skupina III)	134.672	99	1.211.229	94	9,0	65	8.226.905	10,9
D07C - Kortikosteroidi v kombinaciji z antibiotiki	28.251	108	200.754	107	7,1	14	508.005	0,7
D07CC - Kortikosteroidi z močnim učinkom v kombinaciji z antibiotiki	28.251	108	200.754	107	7,1	14	508.005	0,7
D07X - Kortikosteroidi, druge kombinacije	38.383	95	328.461	101	8,6	19	4.312.250	5,7
D07XC - Kortikosteroidi z močnim učinkom, druge kombinacije	38.383	95	328.461	101	8,6	19	4.312.250	5,7
D08 - ANTISEPTIKI IN DEZINFICIENSI	213	88	1.039	87	4,9	0	21.780	0,0
D08A - Antiseptiki in dezinficiens	213	88	1.039	87	4,9	0	21.780	0,0
D08AC - Bigvanidi in amidini	2	200	30	102	15,1	0		0,0
D08AG - Jodova zdravila	183	97	860	95	4,7	0	18.300	0,0
D08AJ - Spojine s kvarterno amonijevo skupino	3		26		8,8	0		0,0
D08AX - Drugi antiseptiki in dezinficiens	25	46	122	47	4,9	0	3.480	0,0
D09 - ZDRAVILNE OBVEZE	465	93	2.041	89	4,4	0	19.805	0,0
D09A - Zdravilne obveze	465	93	2.041	89	4,4	0	19.805	0,0
D09AB - Cinkovi povoji	465	93	2.041	89	4,4	0	19.805	0,0
D10 - ZDRAVILA ZA ZDRAVLJENJE AKEN	49.283	99	695.773	96	14,1	24	2.513.530	3,3
D10A - Zdravila za lokalno zdravljenje aken	42.771	98	540.744	98	12,6	21	2.343.640	3,1
D10AD - Retinoidi za lokalno zdravljenje aken	8.961	101	91.159	95	10,2	4	408.210	0,5
D10AF - Protimikrobne učinkovine za zdravljenje aken	22.125	101	249.865	102	11,3	11	1.206.390	1,6
D10AX - Druga zdravila za lokalno zdravljenje aken	11.685	93	199.720	94	17,1	6	729.040	1,0
D10B - Zdravila za sistemske zdravljenje aken	6.512	100	155.029	90	23,8	3	169.890	0,2
D10BA - Retinoidi za zdravljenje aken	6.512	100	155.029	90	23,8	3	169.890	0,2
D11 - DRUGA ZDRAVILA ZA BOLEZNI KOŽE IN PODKOŽNEGA TKIVA	18.712	98	920.166	107	49,2	9	762.645	1,0
D11A - Druga zdravila za bolezni kože in podkožnega tkiva	18.712	98	920.166	107	49,2	9	762.645	1,0
D11AH - Učinkovine za zdravljenje dermatitisa, razen kortikosteroidov	16.579	97	796.341	104	48,0	8	660.315	0,9
D11AX - Druga dermatološka zdravila	1.947	121	122.679	125	63,0	1	67.530	0,1

D01 Antimikotiki za zdravljenje dermatoloških bolezni

Recepti s predpisanimi antimikotiki za zdravljenje dermatoloških bolezni so predstavljali skoraj 29 % delež receptov in 22 % delež stroškov za zdravila za bolezni kože in podkožnega tkiva. Glede na leto 2015 se je število receptov zmanjšalo za 3 %, za 4 % pa se je zmanjšala skupna vrednost teh receptov. Veliko antimikotikov za lokalno zdravljenje, ki predstavljajo večino izdanih zdravil iz te skupine, ima režim izdaje brez recepta, zato je prikazana poraba nižja od dejanske.

Od antimikotikov za lokalno zdravljenje, ki vsebujejo imidazolove in triazolove derivate (D01AC) so bila najpogosteje predpisana zdravila z klotrimazolom (D01AC01) – 76 tisoč receptov z vrednostjo predpisanih zdravil 556,6 tisoč EUR. Skupno je bilo predpisanih 3.877.765 DDD oz. 5,1 DID imidazolovih in triazolovih derivatov.

Od zdravil ki vsebujejo druge antimikotike za lokalno zdravljenje (D01AE) je bil v največjem deležu predpisan terbinafin (D01AE15) na 54 tisoč receptih z vrednostjo predpisanih zdravil 534,8 tisoč EUR.

D05 Antipsoriatiki

Število receptov s predpisanimi antipsoriatiki je sorazmerno majhno. V letu 2016 je bilo predpisanih 17,9 tisoč receptov. Predpisanih je bilo 2.118.343 DDD oz. 2,8 DID antipsoriatikov.

Primerjalno z letom 2015 se je število receptov povečalo za 4 %, vrednost pa se je zmanjšala za 4 %.

Iz te skupine so zdravniki predpisovali kalcipotriol (D05AX02) z 973 recepti v vrednosti 41 tisoč EUR, zdravila, ki vsebujejo kombinacije s kalcipotriolom (D05AX52) na skoraj 16 tisoč receptih v vrednosti 1,2 milijona EUR in acitretin (D05BB02) s tisoč recepti v vrednosti 33 tisoč EUR.

D06 Antibiotiki in kemoterapevtiki za uporabo v dermatologiji

V letu 2016 se je število receptov s predpisanimi zdravili iz podskupine D06 povečalo za 2 % glede na leto poprej, stroški pa so se povečali za 4 %. Predpisanih je bilo dobrih 86 tisoč receptov, od tega 58 tisoč z antibiotiki za lokalno zdravljenje in 27,6 tisoč receptov za kemoterapevtike za lokalno zdravljenje.

Predpisanih je bilo 979.525 DDD oz. 1,3 DID antibiotikov za lokalno zdravljenje (D06A). Število receptov z antibiotiki za lokalno zdravljenje (D06A) je v letu 2016 znašalo: z gentamicinom (D06AX07) 25,5 tisoč receptov, fusidno kislino (D06AX01) 22,6 tisoč receptov, mupirocinom (D06AX09) 8 tisoč receptov.

Predpisanih je bilo 785.764 DDD oz. 1,0 DID kemoterapevtikov za lokalno zdravljenje (D06B). Največ, 11,6 tisoč receptov, je bilo predpisanih z metronidazolom (D06BX01), sledijo z 9 tisoč recepti aciklovir (D06BB03), s 3,4 tisoč recepti srebrov sulfadiazinat (D06BA01) in s 2,7 tisoč recepti imikvimod (D06BB10).

D07 Kortikosteroidi – dermatiki

Največji delež, 40 % predpisanih receptov je pripadal kortikosteroidom – dermatikom. Tudi vrednostno je podskupina D07 s 27 % zavzemala največji delež stroškov za zdravila za bolezni kože in podkožnega tkiva.

Glede na leto 2015 je bilo izdanih za 1 % manj receptov, vrednost izdanih zdravil pa se je zmanjšala za 2 %. Povprečna vrednost na en recept s predpisanimi kortikosteroidi – dermatiki je znašala 8,5 EUR, kar je primerljivo z letom 2015.

Največji delež števila receptov in stroškov je pripadal enokomponentnim zdravilom, med njimi so največji delež zavzemali kortikosteroidi z močnim učinkom (skupina III) (D07AC). Predpisanih je bilo 8.226.905 DDD oz. 10,9 DID zdravil skupine D07AC.

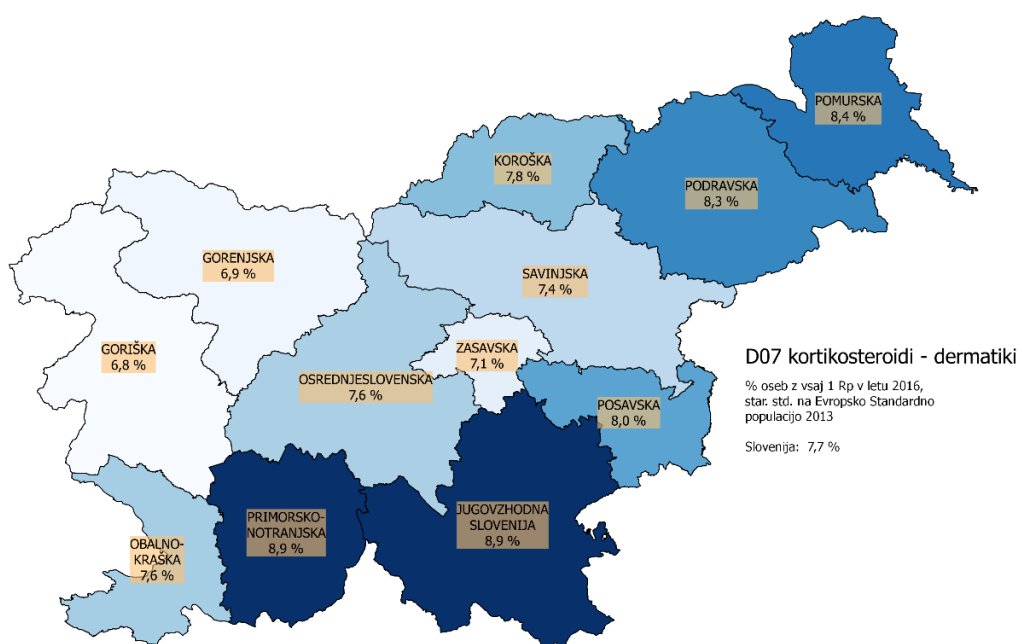
Iz te podskupine so se najpogosteje predpisovala zdravila z mometazonom (D07AC13) s 62,7 tisoč recepti in z metilprednizolonaceponatom (D07AC14) s 40,8 tisoč recepti. Sledili so kortikosteroidi z

zmernim učinkom (skupina II) (D07AB), od tega največ zdravila z hidrokortizonbutiratom (D07AB02), predpisanim na 32,7 tisoč receptih.

V kombiniranih zdravilih s kortikosteroidi z močnim učinkom v kombinaciji z antibiotiki (D07CC) so vsa predpisana zdravila vsebovala betametazon in antibiotike (D07CC01) s 28,2 tisoč recepti, 508.005 DDD oz. 0,7 DID.

Med zdravili ki so vsebovala kortikosteroide v kombinaciji z drugimi učinkovinami (D07X), so vsa predpisana zdravila vsebovala betametazon (D07XC01) s 38,4 tisoč recepti, 4.312.250 DDD oz. 5,7 DID.

Največ so kortikosteroide – dermatike predpisovali v primorsko-notranski regiji ter regiji jugovzhodna Slovenija, povprečno so kortikosteroide predpisali 7,7 % prebivalcem (slika 4.11).

Slika 4.11: Odstotek oseb, katerim so bila predpisani kortikosteroidi-dermatiki (D07) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2016.

D10 Zdravila za zdravljenje aken

Število izdanih receptov z zdravili za lokalno zdravljenje aken (D10A) se je glede na preteklo leto zmanjšalo za 2 %, število izdanih receptov za sistemsko zdravljenje aken (D10B) pa je ostalo enako kot leto prej.

V letu 2016 je bilo največ izdanih receptov z zdravili za lokalno zdravljenje aken s klindamicinom (D10AF01) na 21 tisoč receptih, sledila so zdravila z azelainsko kislino (D10AX03) na 9,6 tisoč receptih. Skupno je bilo predpisanih 2.343.640 DDD oz. 3,1 DID zdravil za lokalno zdravljenje aken.

Vsa zdravila za sistemsko zdravljenje aken so vsebovala izotretinoin (D10BA01) s 6,5 tisoč recepti.

4.5 G Zdravila za bolezní sečil in spolovil ter spolni hormoni

Zdravila za bolezní sečil in spolovil ter spolni hormoni so razvrščeni v 4 podskupine.

Za bolezní sečil in spolovil ter spolne hormone je bilo glede na leto 2015 izdanih za 1 % več receptov s povprečno vrednostjo predpisanih zdravil na en recept 27,1 EUR.

Predpisanih je bilo 55.601.358 DDD, to je 73,8 DDD na 1000 prebivalcev na dan. Največ DDD na 1000 prebivalcev na dan je bilo predpisanih v skupini spolnih hormonov in zdravil za uravnavanje delovanja spolovil ter zdravil za bolezní sečil (G03).

Tabela 4.6: Število predpisanih receptov, vrednost ter število porabljenih DDD in DID za zdravila za bolezní sečil in spolovil ter spolni hormoni, Slovenija, 2016

ATC skupina	Število Rp	Indeks 2016/2015	Vrednosti zdravil 2016	Indeks 2016/2015	Povprečna vrednost na 1 recept	Št. Rp na 1000 prebivalcev	Število DDD	Število DID
G - ZDRAVILA ZA BOLEZNI SEČIL IN SPOLOVIL TER SPOLNI HORMONI	867.576	101	23.513.011	104	27,1	420	55.601.358	73,8
G01 - GINEKOLOŠKA PROTIMIKROBNA ZDRAVILA IN ANTISEPTIKI	85.138	101	756.053	99	8,9	41	865.722	1,1
G01A - Protimikrobna zdravila in antiseptiki brez kombinacij s kortikosteroidi	85.138	101	756.053	99	8,9	41	865.722	1,1
G01AA - Antibiotiki	17.080	127	177.520	106	10,4	8	148.320	0,2
G01AD - Organske kisline	13.605	102	110.393	105	8,1	7	135.436	0,2
G01AF - Derivati imidazola	51.415	97	441.092	97	8,6	25	536.536	0,7
G01AX - Druge protimikrobne učinkovine in antiseptiki	3.038	74	27.047	74	8,9	1	45.430	0,1
G02 - DRUGA GINEKOLOŠKA ZDRAVILA	26.899	100	827.569	105	30,8	13	2.426.817	3,2
G02B - Lokalni kontraceptivi	25.523	100	798.889	105	31,3	12	2.365.494	3,1
G02BA - Intrauterini kontraceptivi (maternični vložki)	235	134	23.535	132	100,1	0	264.990	0,4
G02BB - Intravaginalni kontraceptivi	25.288	100	775.354	104	30,7	12	2.100.504	2,8
G02C - Druga ginekološka zdravila	1.376	107	28.680	99	20,8	1	61.323	0,1
G02CB - Zaviralci prolaktina	1.366	106	28.519	99	20,9	1	61.023	0,1
G03 - SPOLNI HORMONI IN ZDRAVILA ZA URAVNAVANJE DELOVANJA SPOLOVIL	356.665	95	7.475.578	97	21,0	173	25.927.256	34,4
G03A - Hormonski sistemski kontraceptivi	250.169	95	4.589.251	95	18,3	121	20.557.985	27,3
G03AA - Progestogeni in estrogeni, enofazna zdravila	201.658	93	3.437.868	94	17,0	98	16.542.092	22,0
G03AB - Progestogeni in estrogeni, dvo- ali trifazna zdravila	14.336	91	412.470	88	28,8	7	1.179.780	1,6
G03AC - Progestogeni	34.099	106	737.665	106	21,6	17	2.836.036	3,8
G03AD - Urgentni kontraceptivi	76	67	1.248	70	16,4	0	77	0,0
G03B - Androgeni	4.634	110	472.561	107	102,0	2	304.616	0,4
G03BA - Derivati 3-oksandrost-4-ena	4.634	110	472.561	107	102,0	2	304.616	0,4
G03C - Estrogeni	28.503	98	495.719	98	17,4	14	921.451	1,2
G03CA - Naravni in polysintezni estrogeni, enokomponentna zdravila	26.344	98	401.353	100	15,2	13	749.139	1,0
G03CX - Drugi estrogeni	2.159	98	94.366	87	43,7	1	172.312	0,2
G03D - Progestogeni	44.103	100	658.602	97	14,9	21	1.724.507	2,3
G03DA - Derivati pregnena	10.728	100	267.929	94	25,0	5	359.101	0,5
G03DB - Derivati pregnadiena	11.779	109	277.591	101	23,6	6	671.816	0,9
G03DC - Derivati estrena	21.596	96	113.082	97	5,2	10	693.590	0,9
G03F - Progestogeni v kombinaciji z estrogeni	16.492	96	244.579	94	14,8	8	1.324.316	1,8
G03FA - Progestogeni in estrogeni, kombinacije	9.256	96	193.165	93	20,9	4	754.180	1,0

ATC skupina	Število Rp	Indeks 2016/2015	Vrednosti zdravil 2016	Indeks 2016/2015	Povprečna vrednost na 1 recept	Št. Rp na 1000 prebivalcev	Število DDD	Število DID
G03FB - Progestogeni in estrogeni, dvo- ali trifazna zdravila	7.236	96	51.414	98	7,1	4	570.136	0,8
G03G - Gonadotropni hormoni in drugi spodbujevalci ovulacije	2.469	101	151.023	111	61,2	1	144.752	0,2
G03GA - Gonadotropni hormoni	455	107	95.370	114	209,6	0	19.141	0,0
G03GB - Sintezni spodbujevalci ovulacije	2.014	99	55.652	106	27,6	1	125.611	0,2
G03H - Antiandrogeni	7.709	80	335.396	74	43,5	4	754.945	1,0
G03HA - Antiandrogeni, enokomponentna zdravila	2.071	86	258.440	78	124,8	1	269.425	0,4
G03HB - Antiandrogeni in estrogeni	5.638	78	76.955	64	13,6	3	485.520	0,6
G03X - Drugi spolni hormoni in zdravila za uravnavanje delovanja spolovil	2.586	110	528.448	138	204,3	1	194.684	0,3
G03XB - Modulatorji progesteronskega receptorja	1.418	157	465.460	158	328,3	1	99.400	0,1
G03XC - Selektivni modulatorji estrogenskega receptorja	1.168	80	62.988	72	53,9	1	95.284	0,1
G04 - ZDRAVILA ZA BOLEZNI SEČIL	398.874	107	14.453.811	108	36,2	193	26.381.564	35,0
G04B - Zdravila za bolezni sečil	141.922	107	7.099.952	108	50,0	69	5.060.716	6,7
G04BC - Topila za konkremente	948	113	11.259	116	11,9	0	12.517	0,0
G04BD - Zdravila za zdravljenje povečane pogostosti uriniranja in inkontinence	100.684	102	4.430.155	105	44,0	49	4.601.960	6,1
G04BE - Zdravila za zdravljenje erektilne disfunkcije	40.107	122	2.655.263	114	66,2	19	445.009	0,6
G04BX - Drugi urologiki	183	92	3.275	98	17,9	0	1.231	0,0
G04C - Zdravila za zdravljenje benigne hipertrofije prostate	256.952	106	7.353.859	107	28,6	124	21.320.848	28,3
G04CA - Antagonisti adrenergičnih receptorjev alfa	181.034	108	5.163.183	109	28,5	88	15.083.742	20,0
G04CB - Zviranci testosteron-5-alfa reduktaze	75.827	102	2.187.617	104	28,9	37	6.229.966	8,3

G01 Ginekološka protimikrobna zdravila in antiseptiki

Ginekološka protimikrobna zdravila in antiseptiki so v letu 2016 zavzemala 9,8 % delež v številu receptov in 3,2 % delež vrednosti zdravil iz skupine G, od tega so bila vsa zdravila antimikrobna zdravila in antiseptiki brez kombinacij s kortikosteroidi (G01A). Večinoma so bili derivati imidazola (G01AF), ki jih je bilo predpisanih 536.536 DDD oz. 0,7 DID. Predpisani derivati imidazola so bila zdravila s klotrimazolom (G01AF02) na 32 tisoč receptih in z mikonazolom (G01AF04) na 19 tisoč receptih. Sledili so antibiotiki (G01AA), vsa zdravila so vsebovala klindamicin (G01AA10) s 17 tisoč recepti.

Klotrimazol v obliki zdravil za vaginalno uporabo, se izdaja v lekarnah tudi brez zdravniškega recepta, zato je prikazana poraba nižja od celotne porabe.

G02 Druga ginekološka zdravila

Število receptov za druga ginekološka zdravila je ostalo enako glede na leto 2015, vrednost izdanih zdravil pa se je povišala za 5 %. Povprečna vrednost zdravil predpisanih na en recept je znašala 30,8 EUR, kar je primerljivo z letom 2015.

Iz te skupine so bili predpisani vaginalni obročki s progestogenom in estrogenom (G02BB01) na 25 tisoč receptih v vrednosti 775 tisoč EUR. Sledil je bromokriptin (G02CB01) na 1,3 tisoč receptih v vrednosti dobrih 28 tisoč EUR.

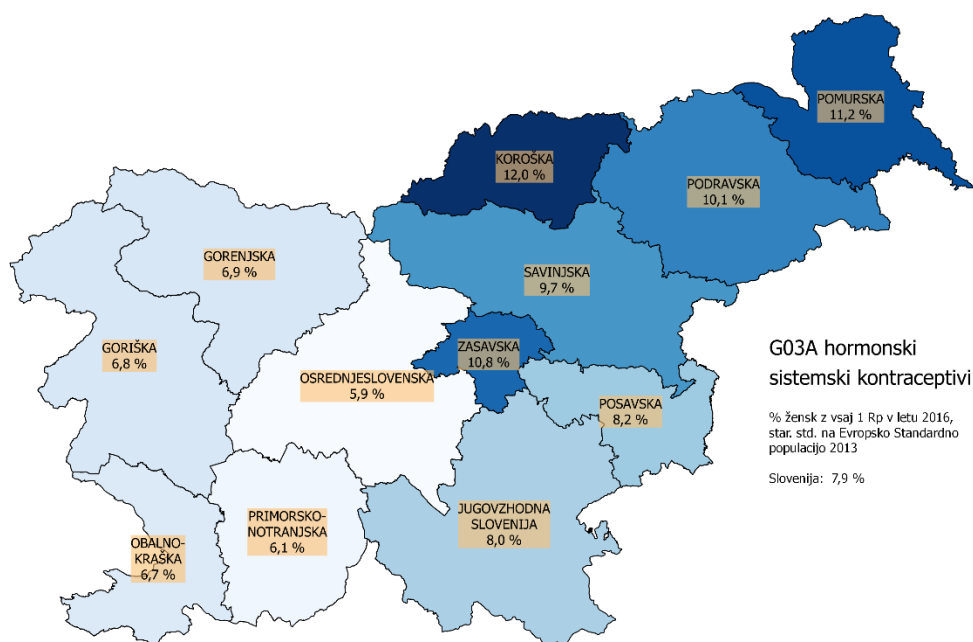

G03 Spolni hormoni in zdravila za uravnavanje delovanja spolovil

Spolni hormoni in zdravila za uravnavanje delovanja spolovil so zavzemali 41 % delež števila receptov in 31,8 % delež vrednosti zdravil. V letu 2016 je bilo predpisanih 5 % manj receptov s 3 % nižjo vrednostjo predpisanih zdravil.

Največji, 70 % delež v številu izdanih receptov so predstavljali hormonski sistemski kontraceptivi (G03A). Število receptov se je zmanjšalo za 5 %, prav tako vrednost izdanih zdravil. Predpisanih je bilo 20.557.985 DDD oz. 27,3 DID hormonskih sistemskih kontraceptivov.

Največ so hormonske sistemske kontraceptive predpisovali v koroški regiji, sledita pomurska in zasavska regija. Povprečno je 7,9 % žensk prejelo hormonske sistemske kontraceptive (slika 4.12).

Slika 4.12: Odstotek žensk, katerim so bili predpisani hormonski sistemski kontraceptivi v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2015.

Najpogosteje predpisani hormonski sistemski kontraceptivi so bila enofazna zdravila, ki so vsebovala progesterone in estrogene (G03AA), in sicer na 201,6 tisoč receptih. Receptov z dvo- ali tri-faznimi zdravili z progesteroni in estrogene (G03AB) je bilo 14 tisoč, samo z progesteroni (G03AC) pa 34 tisoč.

Največ je bilo zdravil s kombinacijo drospirenona in estrogena (G03AA12) s skoraj 99 tisoč recepti v vrednosti 2 milijona EUR. Sledila so zdravila s kombinacijo gestodena in estrogena (G03AA10) na 61 tisoč receptih v vrednosti 726,7 tisoč EUR.

Recepti z *estrogeni* (G03C) so vsebovali zdravila z estradiolom (G03CA03) s 26,3 tisoč recepti in s tibolonom (G03CX01) z 2,1 tisoč recepti. Receptov z estriolom (G03CA04) v letu 2016 ni bilo. Predpisanih je bilo skupno 921.541 DDD oz. 1,2 DID estrogenov. Glede na leto 2015 se je število receptov zmanjšalo za 2 %, prav tako vrednost receptov.

Število receptov s predpisanimi *progesteroni* (G03D) je ostalo enako, vrednost pa se je znižala za 3 %. Predpisanih je bilo 1.724.507 DDD oz. 2,3 DID progesteronov. Glavna učinkovina v številu predpisanih receptov je bila s 17 tisoč recepti noretisteron (G03DC02), sledil je didrogesteron (G03DB01) z 10,8 tisoč recepti.

Pri zdravilih s *progestogeni v kombinaciji z estrogeni (G03F)* je prišlo do 4 % znižanja v številu receptov ob sočasnem 6 % znižanju stroškov. Predpisanih je bilo 1.324.316 DDD oz. 1,8 DID progestogenov v kombinaciji z estrogeni. Najpogosteje predpisana zdravila iz te skupine so vsebovala noretisteron in estrogen (G03FA01) na 5,1 tisoč receptih.

Nadaljuje se zniževanje števila receptov s predpisanimi zdravili iz skupine antiandrogenov (G03H). V letu 2016 se je glede na prejšnje leto znižalo število receptov za 20 %, znižanje skupne vrednosti pa za 26 %. Predpisanih je bilo 754.945 DDD oz. 1 DID antiandrogenov. Glavnino receptov iz te skupine so predstavljali recepti z zdravili, ki so vsebovala kombinacijo ciproterona in estrogena (G03HB01) s 5,6 tisoč recepti, na ostalih receptih iz te skupine je bil predpisan ciproteron (G03HA01), in sicer na 2 tisoč receptih.

G04 Zdravila za bolezni sečil

Zdravila za bolezni sečil predstavljajo 45,9 % delež v številu receptov in 61,5 % delež vrednosti zdravil za bolezni sečil in spolovil ter spolnih hormonov. V letu 2016 je bilo v primerjavi z letom 2015 predpisanih za 7 % več receptov, ob 8 % višji vrednosti. Povprečna vrednost recepta je znašala 36,2 EUR.

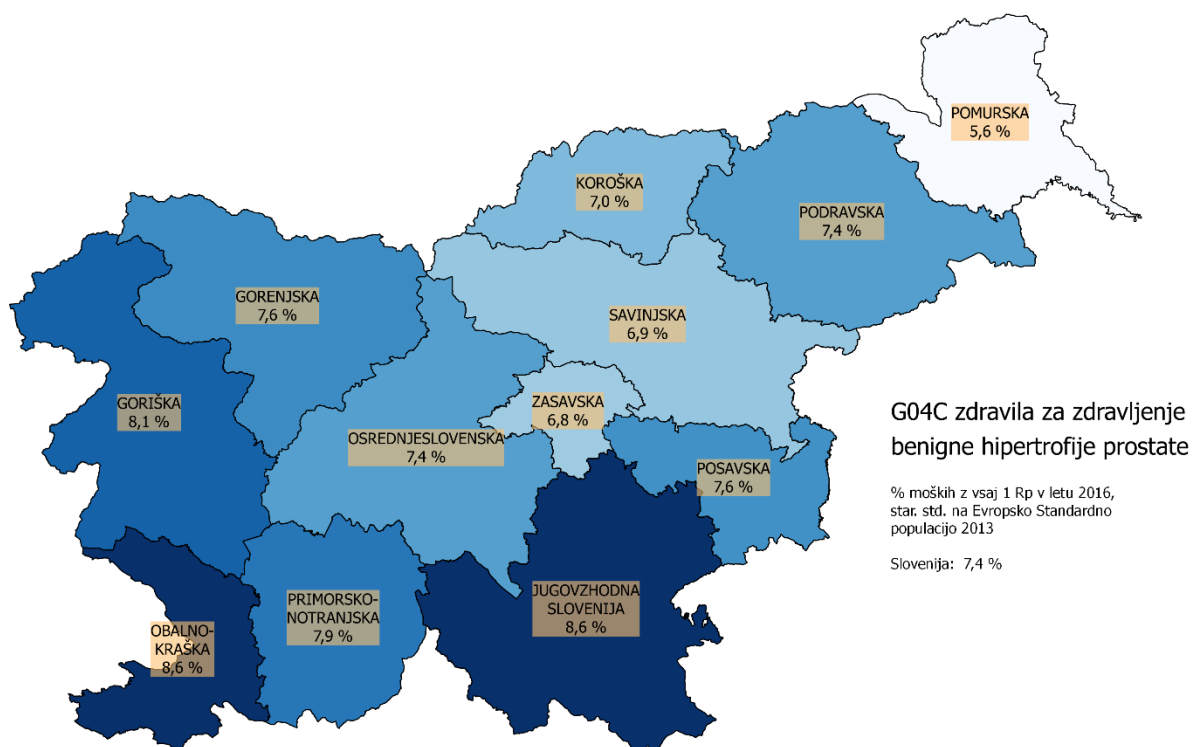
Največ predpisanih zdravil iz podskupine drugih zdravil za bolezni sečil, ki vsebujejo spazmolitike (G04B) je bilo s tropsijem (G04BD09) s skoraj 52 tisoč recepti in solifenacinom (G04BD08) s 17,8 tisoč recepti.

V skupini zdravil za zdravljenje erektilne disfunkcije (G04BE) je bil najpogosteje predpisan sildenafil (G04BE03) na 25 tisoč receptih, kar je 23 % več kot v letu prej.

Zdravila za zdravljenje benigne hipertrofije prostate (G04C) so predstavljala 64,4 % delež v številu receptov in 51 % delež stroškov podskupine G04. V letu 2016 se je povečalo število receptov za 6 %, vrednost izdanih receptov pa za 7 %. Predpisanih je bilo 21.320.848 DDD oz. 26,3 DID zdravil za zdravljenje benigne hipertrofije prostate.

Najpogosteje je bil predpisan tamsulozin (G04CA02) na 112 tisoč receptih, sledi finasterid (G04CB01) na 56 tisoč receptih. Sledijo kombinacija tamsulozin in dutrasterid (G04CA52) na 47 tisoč receptih, dutasterid (G04CB02) na 19,5 tisoč receptih in terazosin (G04CA03) na 17 tisoč receptih. Zdravila s tamsulozinom so predstavljala 13 % števila receptov in 6,4 % delež stroškov za vsa zdravila skupine G.

Največ so zdravila za zdravljenje benigne hipertrofije prostate predpisovali v jugovzhodni Sloveniji in obalno-kraški regiji. Povprečno je ta zdravila prejelo 7,4 % moških (slika 4.13).

Slika 4.13: Odstotek moških, katerim so bili predpisana zdravila za zdravljenje benigne hipertrofije prostate v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2015.

4.6 H Hormonska zdravila za sistemsko zdravljenje – razen spolnih hormonov in inzulinov

Hormonska zdravila za sistemsko zdravljenje - razen spolnih hormonov in insulinov so razvrščena v 5 podskupin.

V letu 2016 se je število predpisanih zdravil na recept iz skupine H povečalo za 6 %, vrednost predpisanih zdravil pa za 9 % glede na leto 2015.

Največji delež (82 %) števila receptov skupine H je pripadal zdravilom za bolezen ščitnice (H03), medtem ko je tej podskupini pripadal 21,6 % vrednostni delež. Največji vrednostni delež (51,5 %) je, kljub nizkemu številu predpisanih receptov, pripadal zdravilom iz podskupine H01 – hipofizni in hipotalamični hormoni ter sorodne učinkovine.

Povprečna vrednost na en recept z zdravili iz skupine H je sicer znašala 26,2 EUR, z odstopanji pri podskupinah H01 (491,1 EUR) in H05 (383,6 EUR).

Predpisanih je bilo 18.182.359 DDD, to je 24,1 DDD na 1000 prebivalcev na dan. Največ DDD na 1000 prebivalcev na dan je bilo predpisanih v skupini zdravil za bolezen ščitnice (H03).

Tabela 4.7: Število predpisanih receptov, vrednosti ter porabljenih DDD in DID za hormonska zdravila za sistemsko zdravljenje – razen spolnih hormonov in insulinov, Slovenija, 2016

ATC skupina	Število Rp	Indeks 2016/2015	Vrednosti zdravil 2016	Indeks 2016/2015	Povprečna vrednost na 1 Rp	Št. Rp na 1000 prebivalcev	Število DDD	Število DID
H - HORMONSKA ZDRAVILA ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE - RAZEN SPOLNIH HORMONOV IN INSULINOV	410.576	106	10.770.580	109	26,2	199	18.182.359	24,1
H01 - HIPOFIZNI IN HIPOTALAMIČNI HORMONI TER SORODNE UČINKOVINE	11.294	108	5.546.342	109	491,1	5	468.706	0,6
H01A - Hormoni prednjega režnja hipofize in sorodne učinkovine	1.978	118	2.479.887	110	1.253,7	1	141.247	0,2
H01AC - Somatropin in njegovi agonisti	1.876	119	2.059.914	111	1.098,0	1	134.947	0,2
H01AX - Drugi hormoni prednjega režnja hipofize in sorodne učinkovine	102	106	419.974	102	4.117,4	0	6.300	0,0
H01B - Hormoni zadnjega režnja hipofize	7.611	104	561.634	102	73,8	4	266.553	0,4
H01BA - Vazopresin in sorodne učinkovine	5.399	104	546.358	102	101,2	3	230.953	0,3
H01BB - Oksitocin in analogi	2.212	102	15.276	103	6,9	1	35.600	0,0
H01C - Hipotalamični hormoni	1.705	114	2.504.821	110	1.469,1	1	60.906	0,1
H01CB - Somatostatin in analogi	1.442	114	2.481.976	110	1.721,2	1	60.318	0,1
H01CC - Antagonisti gonadotropin sproščajočih hormonov	263	115	22.844	113	86,9	0	588	0,0
H02 - KORTIKOSTEROIDI ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE	56.827	99	898.018	100	15,8	28	3.881.925	5,2
H02A - Kortikosteroidi za sistemsko zdravljenje, enokomponentna zdravila	56.827	99	898.018	100	15,8	28	3.881.925	5,2
H02AA - Mineralokortikoidi	5		184		36,9	0	650	0,0
H02AB - Glukokortikoidi	56.822	99	897.834	100	15,8	28	3.881.275	5,2
H03 - ZDRAVILA ZA BOLEZNI ŠČITNICE	335.941	108	2.326.396	113	6,9	163	13.630.363	18,1
H03A - Zdravila za zdravljenje hipotiroze	329.176	108	2.230.671	113	6,8	159	13.120.533	17,4
H03AA - Ščitnični hormoni	329.176	108	2.230.671	113	6,8	159	13.120.533	17,4
H03B - Zdravila za zdravljenje hipertiroze (tirostatiki)	6.765	104	95.725	102	14,2	3	509.830	0,7
H03BA - Tiouracili	511	92	21.615	100	42,3	0	22.780	0,0
H03BB - Derivati imidazola z žveplom	6.253	105	74.088	103	11,8	3	487.050	0,6
H03BC - Perklorati	1		22		22,2	0		0,0
H04 - HORMONI TREBUŠNE SLINAVKE	1.385	105	32.277	103	23,3	1	1.856	0,0
H04A - Glikogenolizni hormoni	1.385	105	32.277	103	23,3	1	1.856	0,0
H04AA - Glikogenolizni hormoni	1.385	105	32.277	103	23,3	1	1.856	0,0
H05 - ZDRAVILA ZA URAVNAVANJE HOMEOSTAZE KALCIJA	5.126	114	1.967.547	107	383,6	2	199.509	0,3
H05A - Obščitnični hormoni in analogi	481	113	472.500	114	982,3	0	44.370	0,1
H05AA - Obščitnični hormoni in analogi	481	113	472.500	114	982,3	0	44.370	0,1
H05B - Paratiroideo zavirajoče učinkovine	4.648	114	1.495.047	105	321,7	2	155.139	0,2
H05BA - Zdravila s kalcitoninom	1	25	19	23	18,8	0	5	0,0
H05BX - Druge paratiroideo zavirajoče učinkovine	4.647	114	1.495.028	105	321,7	2	155.134	0,2

H01 Hipofizni in hipotalamičnih hormoni ter sorodne učinkovine

Predpisovanje hipofiznih in hipotalamičnih hormonov se z leti bistveno ne spreminja. Predvsem se predpisujejo hormoni zadnjega režnja hipofize (H01B), kot sta dezmopresin (H01BA02) na pet tisoč receptih in oksitocin (H01BB02) na dva tisoč receptih. Manj se predpisujejo hormoni prednjega režnja (H01A), med katerimi se je največ predpisoval somatropin (H01AC01) z 1,8 tisoč recepti.

Predpisanih je bilo 141.247 DDD oz. 0,2 DID hormonov prednjega in 266.553 DDD oz. 0,4 DID hormonov zadnjega režnja hipofize.

H02 Kortikosteroidi za sistemsko zdravljenje

Celotno porabo zdravil iz te podskupine predstavljajo enokomponentna zdravila kortikosteroidov za sistemsko zdravljenje, in sicer zdravila z mineralokortikoidi (H02AA) in glukokortikoidi (H02AB). Receptov za zdravila z mineralokortikoidi je bilo v letu 2016 le 5. Povprečna vrednost enega recepta s predpisanimi zdravili iz podskupine H02 je bila 15,8 EUR. Primerjava glede na leto 2015 kaže na 1 % zmanjšanje števila receptov ob enakih stroških.

Predpisanih je bilo 3.881.275 DDD oz. 5,2 DID glukokortikoidov. Med kortikosteroidi za sistemsko zdravljenje se je največ predpisoval metilprednizolon (H02AB04) na 48 tisoč receptih v vrednosti skoraj 493 tisoč EUR. Sledi mu hidrokortizon (H02AB09) s 8,4 tisoč recepti v vrednosti 402 tisoč EUR.

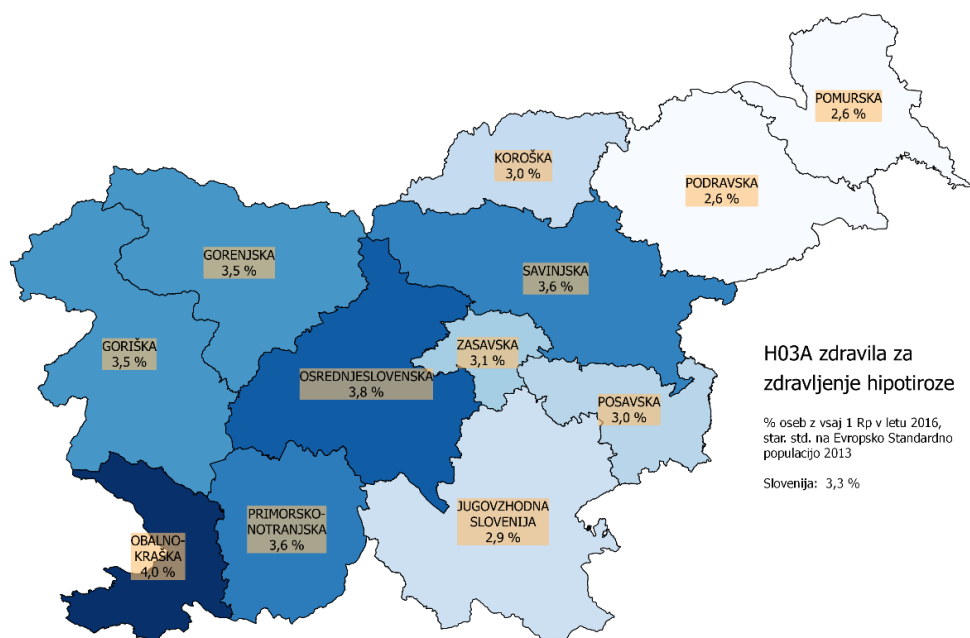
H03 Zdravila za bolezni ščitnice

Povprečna vrednost enega recepta iz podskupine H03 je sorazmerno nizka in je znašala 6,9 EUR. Glede na leto 2015 so zdravniki predpisali 8 % več receptov.

Od zdravil za bolezni ščitnice je v letu 2016 daleč največji delež števila receptov in stroškov pripadal zdravilom za zdravljenje hipotiroze (H03A). Vsa ta zdravila so vsebovala natrijev levotiroksinat (H03AA01), ki je bil predpisan na 329 tisoč receptih in je predstavljal 97,9 % delež receptov v podskupini H03 oziroma 80,2 % v skupini H. Stroškovno je to pomenilo 2,2 milijona EUR oziroma 21 % vrednostni delež zdravil iz skupine H. Predpisanega je bilo 13.120.533 DDD oz. 21 DID natrijevega levotiroksinata.

Predpisanih je bilo 509.830 DDD oz. 0,7 DID zdravil za zdravljenje hipertiroze (H03B).

Največ so zdravila za zdravljenje hipotiroze predpisovali v obalno-kraški regiji (4,0 %), sledi osrednjeslovenska regija (3,8 %). Najmanj so ga predpisovali v pomurski in podravski regiji (slika 4.14).

Slika 4.14: Odstotek oseb, katerim so bili predpisana zdravila za zdravljenje hipotiroze v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2016.

H04 Hormoni trebušne slinavke

Izdanih je bilo 1385 receptov za hormone trebušne slinavke, od tega vsi za glukagon (H04AA01), ki spada v skupino glikogenolizni hormoni (H04A). V letu 2016 se je glede na leto 2015 število receptov povečalo za 5 %, stroški za 3 %. Predpisanega je bilo 1856 DDD glukagona.

H05 Zdravila za uravnavanje homeostaze kalcija

Glede na leto poprej se je število receptov za zdravila za uravnavanje homeostaze kalcija povečalo za 14 % in stroški za 7 %. Povprečna vrednost enega recepta je bila 383,6 EUR.

Predpisovala so se predvsem zdravila s paratiroideo zavirajočimi učinkovinami (H05B). Zdravila so vsebovala cinakalcet (H05BX01) na 2,9 tisoč receptih ter parikalcitol (H05BX02) na 1,7 tisoč receptih. Predpisanih je bilo 155.139 DDD oz. 0,2 DID paratiroideo zavirajočih hormonov.

Skupina občitničnih hormonov in analogov (H05A) je bila zastopana samo s teriparatidom (H05AA02), ki je bil predpisan na 481 receptih v vrednosti 472.499,97 EUR. Predpisanega je bilo 44.370 DDD teriparatida.

4.7 J Zdravila za sistemsko zdravljenje infekcij

Zdravila za sistemsko zdravljenje infekcij so razvrščena v sedem podskupin.

Število receptov s predpisanimi zdravili za sistemsko zdravljenje infekcij se je v letu 2016 znižalo za 5 %, stroški za zdravila pa so se zvišali za 11 %.

Povprečna vrednost zdravil za sistemsko zdravljenje infekcij na en recept je bil 27,3 EUR. Predpisanih je bilo 11.463.078 DDD, to je 15,2 DDD na 1000 prebivalcev na dan. Največ DDD na 1000 prebivalcev na dan je bilo predpisanih v skupini zdravil za sistemsko zdravljenje bakterijskih infekcij (J01).

Iz skupine imunskih serumov in imunoglobulinov (J06) je bilo v letu 2016 predpisanih 78 receptov, kar predstavlja 359 % zvišanje števila teh receptov v primerjavi z letom prej.

Tabela 4.8: Število predpisanih receptov, porabljenih DDD, DID ter zdravil za sistemsko zdravljenje infekcij, Slovenija, 2016

ATC skupina	Število Rp	Indeks 2016/2015	Vrednosti zdravil 2016	Indeks 2016/2015	Povprečna vrednost na 1 recept	Št. Rp na 1000 prebivalcev	Število DDD	Število DID
J - ZDRAVILA ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE INFEKCIJ	1.080.622	95	29.497.024	111	27,3	523	11.463.078	15,2
J01 - ZDRAVILA ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE BAKTERIJSKIH INFEKCIJ	1.020.604	94	11.240.557	99	11,0	494	10.570.232	14,0
J01A - Tetraciklini	10.252	103	79.175	102	7,7	5	365.412	0,5
J01AA - Tetraciklini	10.252	103	79.175	102	7,7	5	365.412	0,5
J01C - Betalaktamski antibiotiki, penicilini	617.671	96	6.654.013	98	10,8	299	7.054.453	9,4
J01CA - Širokospektralni penicilini	204.548	92	1.429.365	93	7,0	99	2.441.384	3,2
J01CE - Penicilini, občutljivi na laktamaze beta	125.856	104	1.767.502	106	14,0	61	1.286.650	1,7
J01CF - Antistafilokokni penicilini (proti laktamazam beta odporni penicilini)	11.950	102	146.269	91	12,2	6	115.460	0,2
J01CR - Kombinacije penicilinov z zaviralci laktamaz beta	275.317	95	3.310.877	96	12,0	133	3.210.959	4,3
J01D - Drugi betalaktamski antibiotiki	24.425	109	380.896	102	15,6	12	247.770	0,3

ATC skupina	Število Rp	Indeks 2016/2015	Vrednosti zdravil 2016	Indeks 2016/2015	Povprečna vrednost na 1 recept	Št. Rp na 1000 prebivalcev	Število DDD	Število DID
J01DB - Cefalosporini prve generacije	5.000	254	47.913	252	9,6	2	25.404	0,0
J01DC - Cefalosporini druge generacije	14.983	95	196.287	88	13,1	7	179.575	0,2
J01DD - Cefalosporini tretje generacije	4.435	93	123.079	94	27,8	2	42.595	0,1
J01DF - Monobaktami	7		13.617		1.945,3	0	196	0,0
J01E - Sulfonamidi in trimetoprim	76.228	91	634.961	108	8,3	37	557.215	0,7
J01EE - Kombinacije sulfonamidov in trimetoprima ter njegovih derivatov	76.228	91	634.961	108	8,3	37	557.215	0,7
J01F - Makrolidi, linkozamidi in streptogramini	164.577	85	1.340.177	93	8,1	80	1.208.630	1,6
J01FA - Makrolidni antibiotiki	136.920	83	973.463	83	7,1	66	1.039.090	1,4
J01FF - Piranozidni antibiotiki (linkozamidi)	27.657	101	366.714	135	13,3	13	169.540	0,2
J01G - Aminoglikozidni antibiotiki	85	97	176.386	98	2.075,1	0	4.707	0,0
J01GB - Drugi aminoglikozidni antibiotiki	85	97	176.386	98	2.075,1	0	4.707	0,0
J01M - Kinolonske protimikrobne učinkovine	100.146	98	1.139.013	96	11,4	49	857.320	1,1
J01MA - Fluorokinoloni	100.146	98	1.139.013	96	11,4	49	857.320	1,1
J01X - Druge protimikrobne učinkovine	27.220	112	835.936	113	30,7	13	274.725	0,4
J01XA - Glikopeptidni antibiotiki	1		21		20,8	0	1	0,0
J01XB - Polimiksini	37	76	36.768	93	993,7	0	1.156	0,0
J01XE - Derivati nitrofurana	26.918	112	537.823	118	20,0	13	270.987	0,4
J01XX - Druge protimikrobne učinkovine	264	115	261.325	107	989,9	0	2.582	0,0
J02 - ANTIMIKOTIKI ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE	23.448	96	1.782.901	122	76,0	11	188.822	0,3
J02A - Antimikotiki za sistemsko zdravljenje	23.448	96	1.782.901	122	76,0	11	188.822	0,3
J02AC - Derivati triazola	23.448	96	1.782.901	122	76,0	11	188.822	0,3
J04 - UČINKOVINE ZA ZDRAVLJENJE INFEKCIJ Z MIKOBakterijAMI	1.149	104	37.645	90	32,8	1	48.342	0,1
J04A - Zdravila z delovanjem na Mycobacterium tuberculosis	1.149	104	37.645	90	32,8	1	48.342	0,1
J04AB - Antibiotiki	153	15300	7.694	69439	50,3	0	4.698	0,0
J04AC - Hidrazidi	165	71	5.781	69	35,0	0	7.217	0,0
J04AK - Druga zdravila z delovanjem na Mycobacterium tuberculosis	2	50	77	40	38,6	0	67	0,0
J04AM - Kombinacije zdravil z delovanjem na Mycobacterium tuberculosis	829	96	24.092	72	29,1	0	36.361	0,0
J05 - ZDRAVILA ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE VIRUSNIH INFEKCIJ	35.291	105	16.226.841	119	459,8	17	651.954	0,9
J05A - Zdravila z direktnim delovanjem na viruse	35.291	105	16.226.841	119	459,8	17	651.954	0,9
J05AB - Nukleozidi in nukleotidi (razen zaviralcev reverzne transkriptaze)	25.600	105	1.344.737	82	52,5	12	171.491	0,2
J05AE - Zaviralci proteaz	1.184	85	970.073	59	819,3	1	36.485	0,0
J05AF - Nukleotidni in nukleozidni zaviralci reverzne transkriptaze	3.424	128	1.499.959	114	438,1	2	148.709	0,2
J05AG - Zaviralci nenukleozidne reverzne transkriptaze	533	92	228.758	90	429,2	0	45.780	0,1
J05AH - Zaviralci nevraminidaz	821	66	18.488	63	22,5	0	4.182	0,0
J05AR - Zdravila za zdravljenje infekcij s HIV, kombinacije	2.500	105	3.069.673	122	1.227,9	1	190.530	0,3
J05AX - Druga zdravila za sistemsko zdravljenje virusnih infekcij	1.229	148	9.095.153	146	7.400,5	1	54.778	0,1
J06 - IMUNSKI SERUMI IN IMUNOGLOBULINI	78	459	206.707	1338	2.650,1	0	3.728	0,0
J06B - Imunoglobulini	78	459	206.707	1338	2.650,1	0	3.728	0,0
J06BA - Imunoglobulini humanega izvora	78	867	206.707	1384	2.650,1	0	3.728	0,0

ATC skupina	Število Rp	Indeks 2016/2015	Vrednosti zdravil 2016	Indeks 2016/2015	Povprečna vrednost na 1 recept	Št. Rp na 1000 prebivalcev	Število DDD	Število DID
J07 - CEPIVA	52	80	2.375	87	45,7	0		0,0
J07B - Virusna cepiva	52	85	2.375	89	45,7	0		0,0
J07BA - Cepiva proti virusom encefalitisa	52	85	2.375	89	45,7	0		0,0

J01 Zdravila za sistemsko zdravljenje bakterijskih infekcij

Največ, 94 %, je bilo predpisanih zdravil za *sistemsko zdravljenje bakterijskih infekcij (J01)*, delež stroškov je znašal 38 %. Predpisanih je bilo 10.570.232 DDD oz. 14 DID teh zdravil.

Med *tetraciklini (J01A)* je bilo edino predpisano zdravilo doksiciklin (J01AA02) na 10,2 tisoč receptih v vrednosti 79 tisoč EUR. Predpisanega je bilo 365.412 DDD oz. 0,5 DID doksiciklina.

Število receptov *betalaktamskih antibiotikov in penicilinov (J01C)* se je znižalo za 4 %, stroški za 2 %. Predpisanih je bilo 7.054.453 DDD oz. 9,4 DID betalaktamskih antibiotikov in penicilinov.

Od širokospektralnih antibiotikov (J01CA) se je uporabljal samo amoksicilin (J01CA04); število receptov se je v primerjavi z letom 2015 znižalo za 8 %, stroški za 7 %. Predpisanega je bilo 2.441.384 DDD oz. 3,2 DID amoksicilina.

Med penicilini, občutljivimi na laktamaze beta (J01CE), so se predpisovali fenoksimetilpenicilin (J01CE02), benzatinijev benzilpenicilat (J01CE08) in benzatinijev fenoksimetilpenicilat (J01CE10). Predpisanih je bilo 1.286.650 DDD oz. 1,7 DID teh zdravil ter 4 % več receptov kot v preteklem letu.

Iz skupine *antistafilokoknih penicilinov* (proti laktamazam beta odpornih penicilinov) (J01CF) se je uporabljal le kloksacilin (J01CF02). Predpisanega je bilo 85.710 DDD oz. 0,1 DID kloksacilina. Njegova poraba je bila za skoraj 34 % nižja kot v preteklem letu.

Največ predpisanih receptov je bilo z zdravili, ki vsebujejo kombinacije amoksicilina z zaviralci laktamaz beta (J01CR), in sicer 275 tisoč receptov. Njihova poraba se je znižala za 5 %. Predpisanih je bilo 3.210.959 DDD oz. 4,3 DID kombinacij penicilinov z zaviralci laktamaz beta.

V skupino *drugih beta-laktamskih antibiotikov (J01D)* so uvrščeni cefalosporini, število receptov je bilo za 9 % večje glede na leto 2014. Predpisanih je bilo 247.770 DDD oz. 0,3 DID cefalosporinov. Največ je bilo predpisanih receptov za cefuroksim (J01DC02) s 13 tisoč recepti in za cefadroksil (J01DB05) s 5 tisoč recepti.

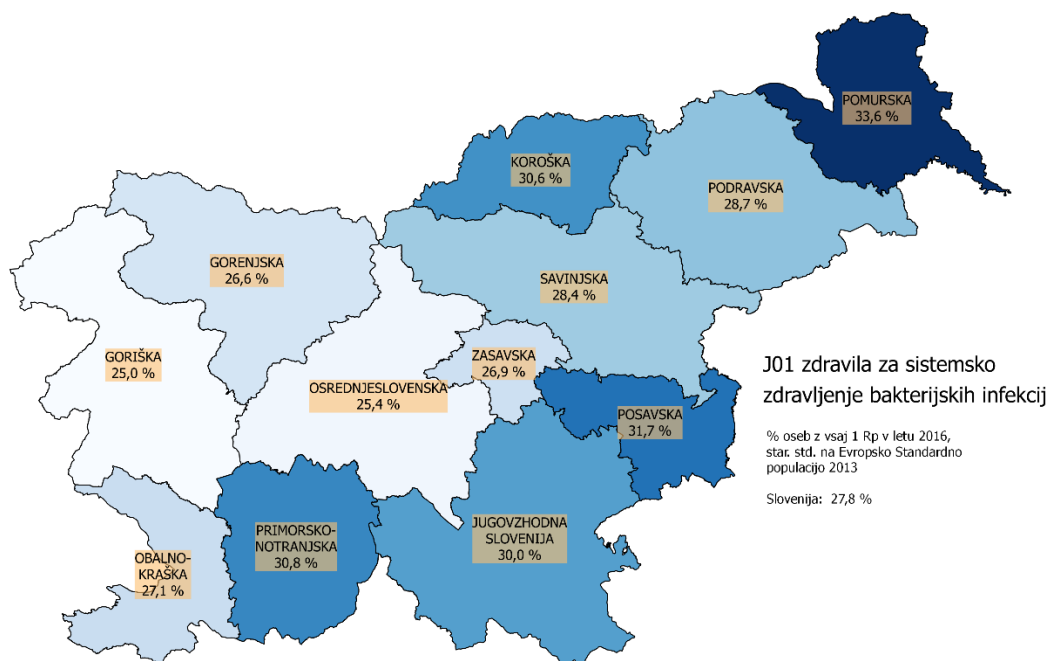
Število izdanih receptov z zdravili s *sulfonamidi in trimetoprimom (J01E)* se je glede na leto 2014 znižalo za 9 %, stroški pa so se povežali za 8 %. Predpisanih je bilo 557.215 DDD oz. 0,7 DID teh zdravil.

Dokaj visoka poraba je tudi v skupini *makrolidov, linkozamidov in streptograminov (J01F)*, čeprav se je skupno število teh receptov v primerjavi z letom 2015 znižalo za 15 %. Najbolj se je znižalo število receptov makrolidnih antibiotikov (J01FA), in sicer za 18 %, predpisanih pa je bilo 1.039.090 DDD oz. 1,4 DID makrolidov. Med njimi so bila najpogosteje predpisana zdravila z azitromicinom (J01FA10) na 105 tisoč receptih in klaritromicinom (J01FA09) na 22 tisoč receptih. Število receptov s piranozidnimi antibiotiki (linkozamidi) (J01FF), katerih edini predstavnik je bil klindamicin (J01FF01), se je glede na leto 2015 zvišalo za 1 %, stroški pa za 35 %. Predpisanega je bilo 169.540 DDD oz. 0,2 DID klindamicina.

Od kinolonskih protimikrobnih učinkovin (J01M), katerih poraba je bila 857.320 DDD oz. 1,1 DID, so bili najpogosteje predpisani ciprofloksacin (J01MA02) na 70,9 tisoč receptih, norfloksacin (J01MA06) na skoraj 13 tisoč receptih in moksifloksacin (J01MA14) na 11 tisoč receptih.

Največ so zdravila za sistemsko zdravljenje bakterijskih infekcij predpisovali v pomurski regiji, sledita posavska in primorsko-notranjska regija. Najmanj so jih predpisovali v goriški in v osrednjeslovenski regiji (slika 4.15).

Slika 4.15: Odstotek oseb, katerim so bili predpisana zdravila za sistemsko zdravljenje bakterijskih infekcij v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2016.

J02 Antimikotiki za sistemsko zdravljenje

Vsi antimikotiki za sistemsko zdravljenje (J02), ki so v prometu v Sloveniji, so derivati tiazola (J02AC). Predpisanih je bilo 23,4 tisoč receptov, od tega 17,6 tisoč receptov s flukonazolom (J02AC01) in 5,1 tisoč z itraconazolom (J02AC02). Z amfotericinom B (J02AA01) tudi v letu 2016 ni bil predpisan noben recept. Povprečna vrednost enega recepta je znašala 76 EUR. V primerjavi z letom 2015 so zdravniki predpisali za 4 % manj receptov, stroški pa so se povežali za 22 %. Predpisanih je bilo 188.822 DDD oz. 0,3 DID antimikotikov za sistemsko zdravljenje.

J04 Učinkovine za zdravljenje infekcij z mikobakterijami

V letu 2016 so zdravniki predpisali 1.149 receptov z zdravili z delovanjem na bakterijo *Mycobacterium tuberculosis* (J04A), od tega največ s kombiniranimi zdravili (J04AM). Povprečna vrednost enega recepta je znašala 32,8 EUR. V primerjavi z letom 2015 je bilo izdanih 4 % več receptov, stroški pa so bili za 10 % nižji. Predpisanih je bilo 48.342 DDD oz. 0,1 DID zdravil z delovanjem na *Mycobacterium tuberculosis*.

J05 Zdravila za sistemsko zdravljenje virusnih infekcij

Izdanih je bilo 35,3 tisoč receptov z zdravili za sistemsko zdravljenje virusnih infekcij, kar je za 5 % več kot leto prej, stroški pa so se povežali za 19 %. Povprečna vrednost na en recept je bila 459,8 EUR.

Od 24 tisoč receptov z *nukleozidi in nukleotidi (razen zaviralcev reverzne transkriptaze)* z ATC oznako J05AB, ki so bili predpisani v 171.491 DDD oz. 0,2 DID, je bilo največ izdanih zdravil z valaciklovirjem (J05AB11) na 14,6 tisoč receptih. Sledila so zdravila z aciklovirjem (J05AB01) na 5,5 tisoč receptih in brivudinom (J05AB15) na 4,4 tisoč receptih. Največ, 503,6 tisoč EUR je bilo porabljenih za 478 receptov z valganciklovirjem (J05AB14).

Predpisanih je bilo 2.500 receptov za *kombinacije zdravil za zdravljenje infekcij s HIV* (J05AR), s povprečno vrednostjo enega recepta 1.227,9 EUR. Predpisanih je bilo 190.530 DDD oziroma 0,3 DDD na 1000 prebivalcev na dan.

Najpogosteje sta bila predpisana lamivudin in abakavir (J05AR02) na 805 receptih ter dizoprosiltenofovirat in emtricitabin (J05AR03) na 768 receptih.

4.8 L Zdravila z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorji

Zdravila z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorji so razvrščena v 4 podskupine.

V Sloveniji je bilo ambulantno predpisanih skoraj 152 tisoč receptov za zdravila z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorji, kar predstavlja manjši delež njihove porabe; večji delež teh zdravil prejmejo bolniki v bolnišnicah. Povprečna vrednost na en recept s predpisanimi zdravili iz skupine L je znašala 588 EUR. Najdražji je bil recept s predpisanimi zdravili z delovanjem na novotvorbe (citostatiki, L01), katerega povprečna vrednost je znašala 1.060 EUR. Skupno je bilo izdanih za 10 % več receptov z 10 % višjo vrednostjo kot v letu prej.

Večina receptov (47 %) je pripadala zdravilom za *zaviranje imunske odzivnosti (L04)*, sledijo zdravila za *endokrino zdravljenje (L02)*.

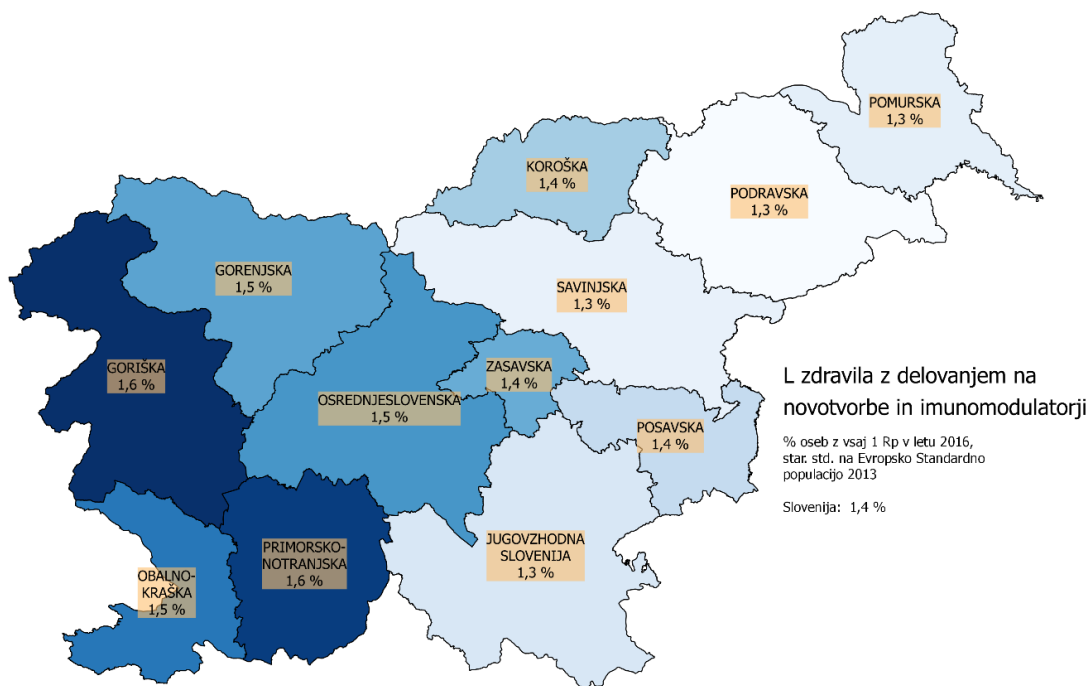
Predpisanih je bilo 8.743.973 DDD, to je 11,6 DDD na 1000 prebivalcev na dan. Največ DDD na 1000 prebivalcev na dan je bilo predpisanih v skupini zdravil za endokrino zdravljenje (L02) ter zdravil za zaviranje imunske odzivnosti (L04).

Tabela 4.9: Število predpisanih receptov, vrednost ter število porabljenih DDD in DID za zdravila z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorji, Slovenija, 2016

ATC skupina	Število Rp	Indeks 2016/2015	Vrednosti zdravil 2016	Indeks 2016/2015	Povprečna vrednost na 1 recept	Št. Rp na 1000 prebivalcev	Število DDD	Število DID
L - ZDRAVILA Z DELOVANJEM NA NOVOTVORBE IN IMUNOMODULATORJI	151.972	110	89.433.337	110	588,5	74	8.743.973	11,6
L01 - ZDRAVILA Z DELOVANJEM NA NOVOTVORBE (CITOSTATIKI)	25.411	106	26.944.162	119	1.060,3	12	940.626	1,2
L01A - Alkilirajoči citostatiki	2.960	89	653.001	92	220,6	1	131.881	0,2
L01AA - Analogi dušikovih iperitov	1.482	91	103.042	92	69,5	1	100.175	0,1
L01AB - Alkilsulfonati	6	200	1.476	200	246,0	0	300	0,0
L01AX - Drugi alkilirajoči citostatiki	1.472	87	548.483	91	372,6	1	31.406	0,0
L01B - Zaviralci celične presnove (antimetaboliti)	9.089	96	1.288.860	97	141,8	4	416.977	0,6
L01BA - Analogi folne kisline	3.872	85	506.622	96	130,8	2	174.988	0,2
L01BB - Analogi purinskih baz	568	101	165.123	99	290,7	0	134.962	0,2
L01BC - Analogi pirimidinskih baz	4.649	108	617.115	98	132,7	2	107.028	0,1
L01C - Rastlinski alkaloidi in druge naravne učinkovine (zaviralci mitoze)	39	163	10.463	159	268,3	0	900	0,0
L01CB - Derivati podofilotoksina	39	170	10.463	167	268,3	0	900	0,0
L01X - Druga zdravila z delovanjem na novotvorbe (citostatiki)	13.323	118	24.991.838	121	1.875,8	6	390.868	0,5

ATC skupina	Število Rp	Indeks 2016/2015	Vrednosti zdravil 2016	Indeks 2016/2015	Povprečna vrednost na 1 recept	Št. Rp na 1000 prebivalcev	Število DDD	Število DID
L01XA - Platinove spojine	1		376		375,7	0		0,0
L01XC - Monoklonska protitelesa	3	150	19.715	308	6.571,6	0		0,0
L01XE - Zaviralci proteinskih kinaz	7.909	118	22.932.575	119	2.899,6	4	225.252	0,3
L01XX - Druga zdravila z delovanjem na novotvorbe (citostatiki)	5.410	118	2.039.173	156	376,9	3	165.616	0,2
L02 - ENDOKRINO ZDRAVLJENJE	39.023	104	7.703.320	119	197,4	19	3.776.516	5,0
L02A - Hormoni in sorodne učinkovine	1.615	106	278.276	108	172,3	1	121.736	0,2
L02AB - Progestogeni	1.532	103	274.033	107	178,9	1	118.090	0,2
L02AE - Analogi gonadotropin sproščajočih hormonov	83	184	4.243	160	51,1	0	3.646	0,0
L02B - Hormonski antagonisti in sorodne učinkovine	37.408	104	7.425.044	119	198,5	18	3.654.780	4,9
L02BA - Antiestrogeni	9.953	108	284.978	103	28,6	5	796.920	1,1
L02BB - Antiandrogeni	9.304	101	4.364.503	145	469,1	5	1.391.348	1,8
L02BG - Zaviralci aromataze	17.500	104	683.359	93	39,0	8	1.443.922	1,9
L02BX - Drugi hormonski antagonisti in sorodne učinkovine	651	97	2.092.204	95	3.213,8	0	22.590	0,0
L03 - ZDRAVILA ZA SPODBUJANJE IMUNSKE ODZIVNOSTI	15.706	97	10.751.291	88	684,5	8	474.181	0,6
L03A - Zdravila za spodbujanje imunske odzivnosti	15.706	97	10.751.291	88	684,5	8	474.181	0,6
L03AA - Kolonije spodbujajoči faktorji	6.967	108	3.605.204	95	517,5	3	100.275	0,1
L03AB - Interferoni	6.095	87	4.763.616	80	781,6	3	300.734	0,4
L03AX - Druga zdravila za spodbujanje imunske odzivnosti	2.642	99	2.382.457	97	901,8	1	73.172	0,1
L04 - ZDRAVILA ZA ZAVIRANJE IMUNSKE ODZIVNOSTI	71.832	118	44.034.564	110	613,0	35	3.552.650	4,7
L04A - Zdravila za zaviranje imunske odzivnosti	71.832	118	44.034.564	110	613,0	35	3.552.650	4,7
L04AA - Zdravila za selektivno zaviranje imunske odzivnosti	15.646	114	6.530.713	120	417,4	8	821.668	1,1
L04AB - Zaviralci tumorje-nekrotizirajočega faktorja alfa (TNF- α)	24.372	123	21.383.380	99	877,4	12	723.711	1,0
L04AC - Zaviralci interleukinov	3.649	228	6.805.641	125	1.865,1	2	257.286	0,3
L04AD - Zaviralci kalcinevrina	10.559	111	1.948.630	106	184,5	5	287.213	0,4
L04AX - Druga zdravila za zaviranje imunske odzivnosti	17.606	107	7.366.200	125	418,4	9	1.462.773	1,9

Največ so zdravila z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorje predpisovali v goriški regiji, sledita primorsko-notranjska in obalno-kraška regija (slika 4.16).

Slika 4.16: Odstotek oseb, katerim so bili predpisana zdravila z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorje v statističnih regijah R Slovenije v letu 2016.

L01 Zdravila z delovanjem na novotvorbe (citostatiki)

V letu 2016 je bilo izdanih 25 tisoč receptov z zdravili z delovanjem na novotvorbe. Kljub sorazmerno nizkemu številu predpisanih receptov so bili stroški (skoraj 27 milijonov EUR) visoki zaradi visoke povprečne vrednosti zdravil, predpisanih na en recept (1.060 EUR).

Največ izdanih zdravil je bilo z *zaviralci celične presnove (antimetaboliti) (L01B)*. Predpisanih je bilo 416.977 DDD oz. 0,6 DID antimetabolitov. Zdravila iz te skupine so najpogosteje vsebovala metotreksat (L01BA01) s 3,8 tisoč recepti in kapecitabin (L01BC06) s 4,6 tisoč recepti.

Med drugimi *zdravili za zdravljenje novotvorb (citostatiki) (L01X)* so bile najpogosteje predpisane učinkovine hidroksikarbamid (L01XX05) s 3 tisoč recepti, anagrelid (L01XX35) z 2 tisoč recepti in imatinib (L01XE01) s 1,6 tisoč recepti. Za omenjene tri učinkovine je bilo porabljenih skupno 4,5 milijon EUR.

L02 Endokrino zdravljenje

Povprečna vrednost enega recepta z zdravili za endokrino zdravljenje je v letu 2016 znašala 197,4 EUR, kar je nekoliko več kot leto prej (174 EUR). Glede na leto 2015 se je število receptov povečalo za 4 %, stroški zanje pa so se povečali za 19 %.

Zdravniki so predpisovali predvsem *hormonske antagoniste in sorodne učinkovine (L02B)*. Tudi število teh receptov se je povečalo za 4 %, vrednost pa za 19 %.

Izmed antiestrogenov (L02BA) se je predpisoval tamoksifen (L02BA01) z 9,9 tisoč recepti, predpisan je bil tudi en recept za fulvestrant (L02BA03). Od antiandrogenov (L02BB) je bilo izdano največ zdravil z bikalutamidom (L02BB03) na 8,3 tisoč receptih. Od zaviralcev aromataze (L02BG) so se predpisovala predvsem zdravila z letrozolom (L02BG04) na 10 tisoč receptih in anastrozolom (L02BG03) na 5,9 tisoč receptih.

Število receptov za izdana zdravila s hormoni in sorodnimi učinkovinami (L02A) se je glede na leto 2015 povečalo za 6 %, vrednost izdanih zdravil pa za 8 %. Skoraj vsa zdravila iz te skupine so bila v podskupini progestogeni (L02AB), od katerih se je predpisoval samo megestrol (L02AB01). Iz skupine estrogenov (L02AA) ni bilo prepisanih zdravil.

L03 Zdravila za spodbujanje imunske odzivnosti

Predpisanih je bilo 15,7 tisoč receptov, vsi iz skupine L03A – citokini in imunomodulatorji.

V podskupini kolonije spodbujajoči faktorji (L03AA) je bil najpogosteje predpisan pegfilgastrim (L03AA13) na 3,4 tisoč receptih, sledi filgastrim (L03AA02) na 2,7 tisoč receptih.

V podskupini *interferonov* (L03AB) so bili največ predpisana interferon beta-1a (L03AB07) z 2,9 tisoč recepti in interferon beta-1b (L03AB08) z 2 tisoč recepti. Sledita interferon alfa-2b (L03AB05) in peginterferon alfa-2b (L03AB10). Skupna vrednost za podskupino interferonov je bila čez 4,7 milijonov EUR. Predpisanih je bilo 300.734 DDD oz. 0,4 DID interferonov (L03AB).

L04 Zdravila za zaviranje imunske odzivnosti

Število receptov z zdravili za zaviranje imunske odzivnosti je predstavljalo 47 % delež v številu receptov in 49 % delež stroškov za zdravila z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorje.

Izmed zdravil za selektivno zaviranje imunske odzivnosti (L04AA) so se največ predpisovala zdravila z mikofenolno kislino (L04AA06) s 6,7 tisoč recepti oziroma leflunomidom (L04AA13) s 4,7 tisoč recepti.

Izmed zaviralcev tumorje-nekrotizirajočega faktorja (L04AB) sta bili najpogosteje predpisani učinkovini adalimumab (L04AB04) s 14,8 tisoč recepti v vrednosti 13 milijonov EUR in etanercept (L04AB01) s skoraj 5,2 tisoč recepti v vrednosti 4,1 milijon EUR.

V skupini inhibitorjev kalcineurina (L04AD) sta bila predpisana ciklosporin (L04AD01) s 4,6 tisoč in takrolimus (L04AD02) s skoraj 6 tisoč recepti.

Od drugih zdravil za zaviranje imunske odzivnosti (L04AX) so zdravniki predpisovali predvsem metotreksat (L04AX03) z 11 tisoč recepti v vrednosti 252 tisoč EUR. Sledil je azatioprin (L04AX01) s 4,8 tisoč recepti v vrednosti skoraj 223 tisoč EUR. Znatno manj je bilo receptov s talidomidom (L04AX02) na 324 receptih v vrednosti 220,9 tisoč EUR in lenalidomidom (L04AX04) na 926 receptih v vrednosti 5,5 milijonov EUR.

Predpisanih je bilo 1.462.773 DDD oz. 1,9 DID zdravil iz skupine L04AX.

4.9 M Zdravila za bolezni mišično – skeletnega sistema

Zdravila za bolezni mišično-skeletnega sistema so razvrščena v šest podskupin.

V letu 2016 je bilo izdanih 1,1 milijon receptov z zdravili za bolezni mišično – skeletnega sistema, v vrednosti skoraj 15,6 milijona EUR. Število receptov se je glede na leto 2015 zmanjšalo za 2 %, skupna vrednost je ostala enaka. Število receptov s predpisanimi zdravili za zdravljenje protina (M04) že nekaj let narašča.

Predpisanih je bilo 45.638.374 DDD, to je 60,6 DDD na 1000 prebivalcev na dan. Največ DDD na 1000 prebivalcev na dan je bilo predpisanih v skupini zdravil s protivnetnim in protirevmatičnim učinkom (M01) (tabela 4.10).

Tabela 4.10: Število predpisanih receptov, vrednost izdanih zdravil, porabljenih DDD in DID za zdravila za bolezni mišično – skeletnega sistema, Slovenija, 2016

ATC skupina	Število Rp	Indeks 2016/2015	Vrednosti zdravil 2016	Indeks 2016/2015	Povprečna vrednost na 1 recept	Št. Rp na 1000 prebivalcev	Število DDD	Število DID
M - ZDRAVILA ZA BOLEZNI MIŠIČNO-SKELETNEGA SISTEMA	1.165.710	98	15.597.269	100	13,4	565	45.638.374	60,6
M01 - ZDRAVILA S PROTIVNETNIM IN PROTIREVMATIČNIM UČINKOM	966.522	97	8.584.910	96	8,9	468	32.749.531	43,5
M01A - Nesteroidna protivnetna in protirevmatična zdravila	966.522	97	8.584.910	96	8,9	468	32.749.531	43,5
M01AB - Derivati očetne kisline in sorodne učinkovine	327.706	94	2.661.523	95	8,1	159	12.091.746	16,0
M01AC - Oksikami	27.948	93	210.547	95	7,5	14	1.312.093	1,7
M01AE - Derivati propionske kisline	568.252	99	4.348.012	96	7,7	275	16.952.870	22,5
M01AH - Koksibi	42.595	97	1.364.469	96	32,0	21	2.392.306	3,2
M01AX - Druge nesteroidne protivnetne in protirevmatične učinkovine	21	16	358	14	17,1	0	515	0,0
M02 - ZDRAVILA ZA LOKALNO ZDRAVLJENJE MIŠIČNIH IN SKLEPNIH BOLEČIN	8.074	100	92.681	100	11,5	4	858.710	1,1
M02A - Zdravila za lokalno zdravljenje mišičnih in sklepnih bolečin	8.074	100	92.681	100	11,5	4	858.710	1,1
M02AA - Protivnetna nesteroidna zdravila za lokalno zdravljenje	8.074	100	92.681	100	11,5	4	858.710	1,1
M03 - MIŠIČNI RELAKSANTI	36.937	99	459.784	106	12,4	18	884.725	1,2
M03A - Mišični relaksanti s perifernim delovanjem	21	124	4.650	134	221,4	0		0,0
M03AX - Drugi periferno delujoči mišični relaksanti	21	124	4.650	134	221,4	0		0,0
M03B - Mišični relaksanti s centralnim delovanjem	36.916	99	455.134	106	12,3	18	884.725	1,2
M03BX - Druge centralno delujoče učinkovine	36.916	99	455.134	106	12,3	18	884.725	1,2
M04 - ZDRAVILA ZA ZDRAVLJENJE PROTINA	76.724	105	806.790	107	10,5	37	2.313.996	3,1
M04A - Zdravila za zdravljenje protina	76.724	105	806.790	107	10,5	37	2.313.996	3,1
M04AA - Zdravila za zaviranje nastajanja sečne kisline	76.724	105	806.790	107	10,5	37	2.313.996	3,1
M05 - ZDRAVILA ZA BOLEZNI KOSTI	77.368	98	5.645.532	104	73,0	37	8.830.290	11,7
M05B - Zdravila z učinkom na strukturo in mineralizacijo kosti	77.368	98	5.645.532	104	73,0	37	8.830.290	11,7
M05BA - Difosfonati	28.609	92	783.202	88	27,4	14	2.559.588	3,4
M05BB - Difosfonati, kombinacije	24.086	91	755.736	83	31,4	12	2.018.940	2,7
M05BX - Druga zdravila z učinkom na strukturo in mineralizacijo kosti	24.673	115	4.106.595	113	166,4	12	4.251.762	5,6
M09 - DRUGA ZDRAVILA ZA ZDRAVLJENJE MOTENJ MIŠIČNO-SKELETNEGA SISTEMA	85	75	7.571	90	89,1	0	1.122	0,0
M09A - Druga zdravila za zdravljenje motenj mišično-skeletnega sistema	85	75	7.571	90	89,1	0	1.122	0,0
M09AX - Druga zdravila za zdravljenje motenj mišično-skeletnega sistema	85	75	7.571	90	89,1	0	1.122	0,0

M01 Zdravila s protivnetnim in protirevmatičnim učinkom

Najpogosteje so bila predpisana zdravila s protivnetnim in protirevmatičnim učinkom (M01), ki so predstavljala s 966 tisoč recepti 83 % delež v številu receptov in 55 % delež stroškov skupine M.

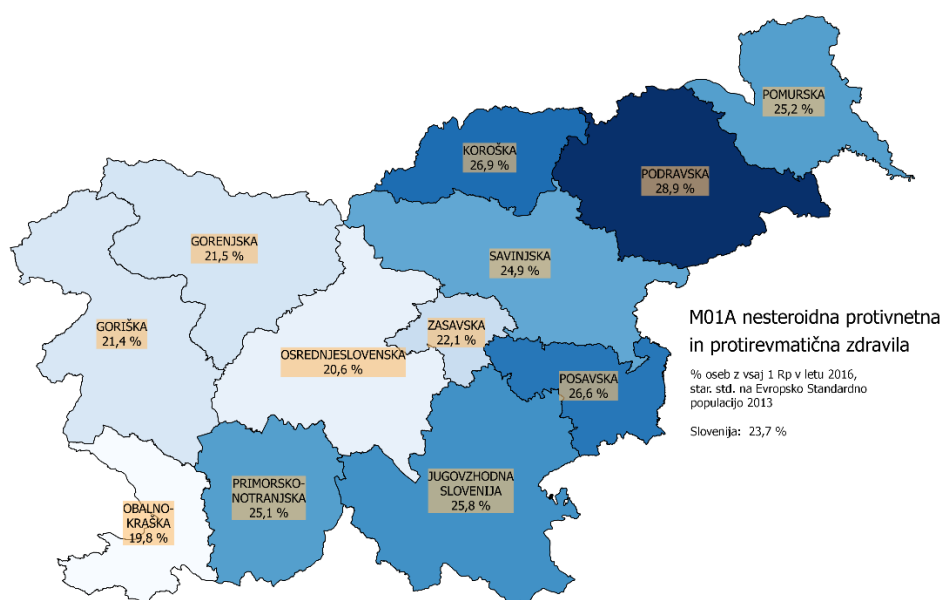
Glede na leto 2015 se je število teh receptov zmanjšalo za 3 %, stroški pa so za 4 %. Povprečno vrednost enega recepta podskupine M01, ki je bila 8,9 EUR, so močno presegali recepti s predpisanimi koksibi (M01AH) s povprečno vrednostjo 32 EUR.

V skupini *nesteroidnih protivnetnih in protirevmatičnih zdravil* (M01A) so bili najpogosteje predpisani derivati propionske kisline (M01AE) s 568 tisoč recepti, med njimi naproksen (M01AE02) s 341 tisoč recepti, za katerega je bilo porabljenih 2,9 milijona EUR. Predstavljal je 29 % delež receptov in 18,6 % delež stroškov skupine M. Drugi najpogosteje predpisan derivat propionske kisline je bil ibuprofen (M01AE01), ki je bil predpisan na 179,7 tisoč receptih. Sledil mu je s 47 tisoč recepti ketoprofen (M01AE03). Skupno je bilo porabljenih je bilo 16.952.870 DDD oz. 22,5 DID derivatov propionske kisline (M01AE).

Med derivati očetne kisline (M01AB) je bil najpogosteje predpisan diklofenak (M01AB05) s 300,5 tisoč recepti, za katerega je bilo porabljenih 2,3 milijona EUR in je predstavljal 25,8 % v številu receptov in skoraj 15 % stroškov skupine M.

Največ so *nesteroidna protivnetna in protirevmatična zdravila* (NM01A) predpisovali v podravski regiji, sledita koroška in posavska. Povprečno so ta zdravila predpisovali kar 23,7 % prebivalcev (slika 4.17).

Slika 4.17: Odstotek oseb, katerim so bila predpisana nesteroidna protivnetna in protirevmatična zdravila v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2016.

M02 Zdravila za lokalno zdravljenje mišičnih in sklepnih bolečin

Število predpisanih receptov z zdravili za lokalno zdravljenje mišičnih in sklepnih bolečin in skupni stroški zanje so glede na leto 2015 ostali enaki. Povprečna vrednost enega recepta je znašala 11,5 EUR. Skoraj na vseh receptih so bila predpisana protivnetna nesteroidna zdravila za lokalno zdravljenje v obliki mazil, ki so vsebovala ketoprofen (M02AA10) s 5 tisoč recepti ali diklofenak (M02AA15) s 3 tisoč recepti. Zdravila za lokalno zdravljenje mišičnih in sklepnih bolečin se lahko dobijo v lekarnah tudi brez recepta, zato je njihova dejanska poraba znatno večja od prikazane.

M03 Mišični relaksanti

Glede na leto 2015 je prišlo do 1 % znižanja števila receptov ob 6 % višjih stroških za zdravila, ki delujejo kot mišični relaksanti. Povprečna vrednost enega recepta je znašala 12,4 EUR (leta 2015 12 EUR in leta 2014 11,73 EUR).

Od mišičnih relaksantov z osrednjim delovanjem sta se predpisovala tizanidin (M03BX02), ki je bil predpisan na 30,6 tisoč receptih in baklofen (M03BX01) na 6,2 tisoč receptih.

M04 Zdravila za zdravljenje protina

Število receptov s predpisanimi zdravili za zdravljenje protina se je glede na leto 2015 povečalo za 5 %, za 7 % pa se povečali stroški zanje. Povprečna vrednost enega recepta je bila 10,5 EUR. Vsa zdravila za zdravljenje protina so iz skupine zdravil, ki zavirajo nastajanje sečne kisline (M04AA) in so v veliki večini primerov vsebovala alopurinol (M04AA01) s 76,6 tisoč recepti v vrednosti 801 tisoč EUR. Na 117 receptih je bil predpisan febuksostat (M04AA03).

M05 Zdravila za bolezni kosti

Drugi največji, 36,2 % vrednostni delež, so predstavljali recepti z zdravili za bolezni kosti, ki so v številu receptov predstavljali 6,6 % delež skupine M. Povprečna vrednost enega recepta je znašala 73 EUR. V primerjavi z letom 2015 je bilo predpisanih 2 % manj receptov, stroški pa so se povišali za 4 % .

Vsa predpisana zdravila te skupine spadajo v podskupino zdravil z učinkom na strukturo in mineralizacijo kosti (M05B). Predpisanih je bilo 8.830.290 DDD oz. 11,7 DID teh zdravil.

V skupini zdravil difosfonatov (M05BA) so bila največkrat predpisana zdravila z ibandronsko kislino (M05BA06) z 20,7 tisoč recepti v vrednosti 359 tisoč EUR.

V skupini difosfonatov in kombinacij (M05BB) je bilo največ zdravil predpisanih z alendronsko kislino v kombinaciji s holekalciferolom (M05BB03), in sicer na 22,6 tisoč receptih v vrednosti 688,5 tisoč EUR.

4.10 N Zdravila z delovanjem na živčevje

Zdravila z delovanjem na živčevje so razvrščena v 7 podskupin.

Izdanih je bilo 3,3 milijonov receptov v vrednosti 68 milijonov EUR, kar je glede na leto 2015 za 1 % več receptov ob 1 % višjih skupnih stroških za ta zdravila.

Od zdravil z delovanjem na živčevje sta največja odstotna deleža v številu receptov pripadala analgetikom (N02) (40,8 %), psiholeptikom (N05) (28,9 %) ter psihoanaleptikom (N06) (19,1 %).

Povprečna vrednost na en recept s predpisanimi zdravili z delovanjem na živčevje je znašala 21 EUR, na 1000 prebivalcev je bilo predpisanih 1577 receptov, največ iz skupine analgetikov (645 receptov), sledijo psiholeptiki (457 receptov) ter psihoanaleptiki (302 receptov). Predpisanih je bilo 109.549.444 DDD, to je 145,48 DDD na 1000 prebivalcev na dan. Največ DDD na 1000 prebivalcev na dan je bilo predpisanih v skupini psihoanaleptikov (N06) ter psiholeptikov (N05).

Tabela 4.11: Število predpisanih receptov, vrednosti ter porabljenih DDD in za zdravila z delovanjem na živčevje, Slovenija, 2016

ATC skupina	Število Rp	Indeks 2016/2015	Vrednosti zdravil 2016	Indeks 2016/2015	Povprečna vrednost na 1 recept	Št. Rp na 1000 prebivalcev	Število DDD	Števil o DID
N - ZDRAVILA Z DELOVANJEM NA ŽIVČEVJE	3.288.504	101	68.329.116	101	20,8	1.593	112.142.745	148,8
N01 - ANESTETIKI	10.934	107	286.638	104	26,2	5		0,0
N01B - Lokalni anestetiki	10.934	107	286.638	104	26,2	5		0,0
N01BB - Amidi	10.934	107	286.638	104	26,2	5		0,0
N02 - ANALGETIKI	1.326.348	100	15.025.122	105	11,3	643	15.964.481	21,2
N02A - Opioidi	432.307	97	8.338.081	104	19,3	209	9.190.509	12,2
N02AA - Opiati	34.354	102	1.641.764	102	47,8	17	437.362	0,6
N02AB - Derivati fenilpiperidina	24.244	95	1.079.560	98	44,5	12	515.368	0,7
N02AC - Derivati difenilpropilamina	1	6	13	4	13,1	0		0,0
N02AE - Derivati oripavina	2.579	86	134.219	77	52,0	1	67.598	0,1
N02AX - Drugi opioidi	371.129	97	5.482.525	106	14,8	180	8.170.181	10,8
N02B - Drugi analgetiki in antipiretiki	859.270	101	5.847.814	109	6,8	416	6.189.495	8,2
N02BA - Salicilna kislina in njeni derivati	1.529	79	29.525	86	19,3	1	14.886	0,0
N02BB - Pirazoloni	210.742	117	1.856.772	127	8,8	102	1.297.572	1,7
N02BE - Anilidi	646.999	97	3.961.516	102	6,1	313	4.877.037	6,5
N02C - Zdravila proti migreni	34.771	99	839.227	95	24,1	17	584.477	0,8
N02CC - Selektivni agonisti serotoninskih 5HT1 receptorjev	34.771	99	839.227	95	24,1	17	584.477	0,8
N03 - ANTIPILEPTIKI	222.148	106	9.151.063	97	41,2	108	8.511.716	11,3
N03A - Antiepileptiki	222.148	106	9.151.063	97	41,2	108	8.511.716	11,3
N03AA - Barbiturati in njihovi derivati	5.242	99	165.327	87	31,5	3	203.549	0,3
N03AB - Derivati hidantoina	453	94	7.062	118	15,6	0	29.533	0,0
N03AD - Derivati sukcinimida	595	100	54.376	94	91,4	0	18.890	0,0
N03AE - Benzodiazepini	14.629	110	227.935	108	15,6	7	202.959	0,3
N03AF - Derivati karboksamida	29.756	97	1.217.420	96	40,9	14	1.392.866	1,8
N03AG - Derivati prostih maščobnih kislin	31.136	101	601.134	106	19,3	15	1.269.227	1,7
N03AX - Drugi antiepileptiki	140.337	109	6.877.809	97	49,0	68	5.394.692	7,2
N04 - ANTIPARKINSONIKI	76.400	103	6.763.383	102	88,5	37	3.257.563	4,3
N04A - Antiholinergiki	23.035	96	241.894	98	10,5	11	611.582	0,8
N04AA - Terciarni amini	23.035	96	241.894	98	10,5	11	611.582	0,8
N04B - Dopaminergiki	53.365	106	6.521.489	102	122,2	26	2.645.980	3,5
N04BA - Dopa in njeni derivati	25.020	108	4.209.891	103	168,3	12	1.276.611	1,7
N04BB - Derivati adamantana	1.469	103	65.684	98	44,7	1	109.260	0,1
N04BC - Agonisti dopamina	22.692	106	1.399.176	103	61,7	11	953.105	1,3
N04BD - Zaviralci monoaminooksidaz tipa B	3.772	100	784.509	98	208,0	2	290.188	0,4
N04BX - Drugi dopaminergiki	412	98	62.229	84	151,0	0	16.816	0,0
N05 - PSIHOLEPTIKI	936.994	99	14.395.103	93	15,4	454	28.806.535	38,2
N05A - Antipsihotiki	284.549	104	9.331.558	91	32,8	138	9.390.723	12,5
N05AA - Fenotiazini z alifatsko stransko verigo	13.816	99	488.140	98	35,3	7	283.763	0,4
N05AB - Fenotiazini s piperazinovo strukturo	7.792	105	286.490	103	36,8	4	457.568	0,6
N05AD - Derivati butirofenona	14.040	103	244.560	107	17,4	7	595.126	0,8
N05AE - Derivati indola	1.590	93	194.808	77	122,5	1	95.505	0,1

ATC skupina	Število Rp	Indeks 2016/2015	Vrednosti zdravil 2016	Indeks 2016/2015	Povprečna vrednost na 1 recept	Št. Rp na 1000 prebivalcev	Število DDD	Števil o DID
N05AF - Derivati tioksantena	1.439	96	35.370	92	24,6	1	101.850	0,1
N05AH - Diazepini, oksazepini, tiazepini in oksepini	156.105	106	3.930.723	105	25,2	76	5.166.661	6,9
N05AL - Benzamidi	25.511	101	508.934	96	19,9	12	380.337	0,5
N05AN - Litij	2.594	97	50.553	109	19,5	1	177.956	0,2
N05AX - Drugi antipsihotiki	61.662	104	3.591.980	77	58,3	30	2.131.958	2,8
N05B - Anksiolitiki	426.645	98	2.683.976	98	6,3	207	11.053.916	14,7
N05BA - Benzodiazepini	426.645	98	2.683.976	98	6,3	207	11.053.916	14,7
N05C - Hipnotiki in sedativi	225.800	96	2.379.568	96	10,5	109	8.361.896	11,1
N05CD - Benzodiazepini	29.226	92	467.894	93	16,0	14	661.665	0,9
N05CF - Benzodiazepinom sorodna zdravila	182.599	97	1.407.319	97	7,7	88	7.539.540	10,0
N05CH - Agonisti melatoninskih receptorjev	819	147	18.649	155	22,8	0	21.756	0,0
N05CM - Drugi hipnotiki in sedativi	13.156	97	485.707	97	36,9	6	138.935	0,2
N06 - PSIHOANALEPTIKI	647.432	104	17.461.221	97	27,0	314	50.446.725	67,0
N06A - Antidepresivi	559.450	104	11.195.045	96	20,0	271	44.271.390	58,8
N06AA - Neselektivni zaviralci privzema monoaminov	18.338	98	194.508	99	10,6	9	547.417	0,7
N06AB - Selektivni zaviralci privzema serotonina	333.222	102	4.083.113	100	12,3	161	29.609.752	39,3
N06AG - Zaviralci monoaminooksidaz A	2.586	98	122.338	97	47,3	1	212.700	0,3
N06AX - Drugi antidepresivi	205.303	107	6.795.025	93	33,1	99	13.901.476	18,5
N06B - Psihostimulansi, učinkovine za zdravljenje hiperkinezije in učinkovine za obnavljanje celic CŽS	14.453	107	951.105	108	65,8	7	609.120	0,8
N06BA - Simpatikomimetiki s centralnim delovanjem	8.369	104	795.370	108	95,0	4	367.560	0,5
N06BX - Drugi psihostimulansi in učinkovine za obnavljanje celic CŽS	6.084	112	155.735	110	25,6	3	241.560	0,3
N06D - Zdravila za zdravljenje demence	73.529	107	5.315.072	97	72,3	36	5.566.215	7,4
N06DA - Antiholinesteraze	51.767	106	4.017.475	97	77,6	25	4.117.877	5,5
N06DX - Druga zdravila za zdravljenje demence	21.762	108	1.297.596	98	59,6	11	1.448.338	1,9
N07 - DRUGA ZDRAVILA Z DELOVANJEM NA ŽIVČEVJE	68.248	106	5.246.586	141	76,9	33	5.155.725	6,8
N07A - Parasimpatikomimetiki	2.484	107	169.522	100	68,2	1	148.415	0,2
N07AA - Antiholinesteraze	2.169	112	126.760	108	58,4	1	129.515	0,2
N07AX - Drugi parasimpatikomimetiki	315	82	42.762	82	135,8	0	18.900	0,0
N07B - Zdravila za zdravljenje zasvojenosti	3.057	103	282.094	100	92,3	1	120.416	0,2
N07BA - Zdravila za zdravljenje zasvojenosti z nikotinom	1.232	125	52.889	125	42,9	1	15.728	0,0
N07BB - Zdravila za zdravljenje zasvojenosti z alkoholom	1.797	92	228.915	95	127,4	1	103.613	0,1
N07BC - Zdravila za zdravljenje zasvojenosti z opiodi	28	80	290	78	10,4	0	1.075	0,0
N07C - Zdravila proti vrtoglavici	56.241	101	608.907	98	10,8	27	4.653.071	6,2
N07CA - Zdravila proti vrtoglavici	56.241	101	608.907	98	10,8	27	4.653.071	6,2
N07X - Druga zdravila z delovanjem na živčevje	6.466	184	4.186.063	158	647,4	3	233.824	0,3
N07XX - Druga zdravila z delovanjem na živčevje	6.466	184	4.186.063	158	647,4	3	233.824	0,3

Tabela 4.12: Najpogosteje predpisane učinkovine v skupini N, Slovenija, 2016

ATC	Zdravilna učinkovina	Število Rp	% v št. Rp
N02BE01	paracetamol	642.770	19,5
N02AX52	tramadol, kombinacije	312.883	9,5
N02BB02	natrijev metamizolat	210.742	6,4
N05CF02	zolpidem	182.599	5,5
N05BA12	alprazolam	165.939	5,0
N06AB10	escitalopram	145.602	4,4
N05BA08	bromazepam	130.620	3,9
N06AB06	sertralin	113.638	3,4
N05AH04	kvetiapin	104.475	3,2
N05BA01	diazepam	73.420	2,2

Tabela 4.13: Deset učinkovin iz skupine N, za katere je bilo porabljenih največ sredstev, Slovenija, 2016

ATC	Zdravilna učinkovina	Vsota vrednosti Rp (EUR)	% v vred. Rp
N02AX52	tramadol, kombinacije	4.151.212	6
N02BE01	paracetamol	3.873.229	5,7
N03AX16	pregabalin	3.245.154	4,7
N04BA02	levodopa in zaviralec dekarboksilaze	3.224.617	4,7
N07XX09	dimetilfumarat	3.188.310	4,6
N06AX21	duloksetin	3.109.138	4,5
N06DA03	rivastigmin	2.742.065	4,0
N05AH04	kvetiapin	2.461.749	3,6
N05AX12	aripiprazol	1.882.586	2,7
N02BB02	natrijev metamizolat	1.856.772	2,7

N01 Lokalni anestetiki

Lokalni anestetiki se praviloma uporabljajo v zdravstvenih zavodih in se jih predpisuje na naročilnice. Izjema so zdravila z lidokainom (N01BB02), ki se predpisujejo tudi na zdravniški recept. V letu 2016 je bilo izdanih 10,9 tisoč receptov lokalnih anestetikov (N01), kar je 7 % več receptov kot v letu 2015, njihova skupna vrednost pa se je povečala za 7 %.

Splošnih anestetikov na recept tudi v letu 2016 ni bilo predpisanih.

N02 Analgetiki

Zdravniki so v letu 2016 predpisali več kot 1,3 milijone receptov z analgetiki (N02), kar je enako kot v letu 2015. Stroški zanje so znašali 15 milijonov EUR, kar je za 5 % več kot leto prej.

Opioidi (N02A) so predstavljali 32,6 % delež v številu receptov med analgetiki in 55,5 % delež stroškov. Glede na leto 2015 se je znižalo število receptov za opioide za 3 %, stroški so porasli za 4 %. Povprečna vrednost enega recepta z opioidi je bila 19,3 EUR. Skupaj je bilo predpisanih 9.190.509 DDD skupine N02A in 12,2 DDD na 1000 prebivalcev na dan.

Predpisanih je bilo 34 tisoč receptov, 437.362 DDD oz. 0,6 DID za opiate (N02AA), največ za oksikodon (N02AA05) ter kombinacije z oksikodonom (N02AA55) s skupaj 27 tisoč recepti. S 6,3 tisoč recepti sledi morfin (N02AA01). Med derivati fenilpiperidina (N02AB) je bil s 24 tisoč recepti zastopan le fentanil (N02AB03). Edini derivat oripavina (N02AE) je bil buprenorfin (N02AE01) s skoraj 2,6 tisoč recepti.

Največ predpisanih opioidov, 371 tisoč receptov je bilo iz skupine drugi opioidi (N02AX), v katero so razvrščena zdravila s tramadolom (N02AX02) na skoraj 50 tisoč receptih in njegovimi kombinacijami (N02AX52) na skoraj 313 tisoč recepti. Predpisanih je bilo 8.057.851 DDD oz. 10,7 DID zdravil s tramadolom in njegovimi kombinacijami.

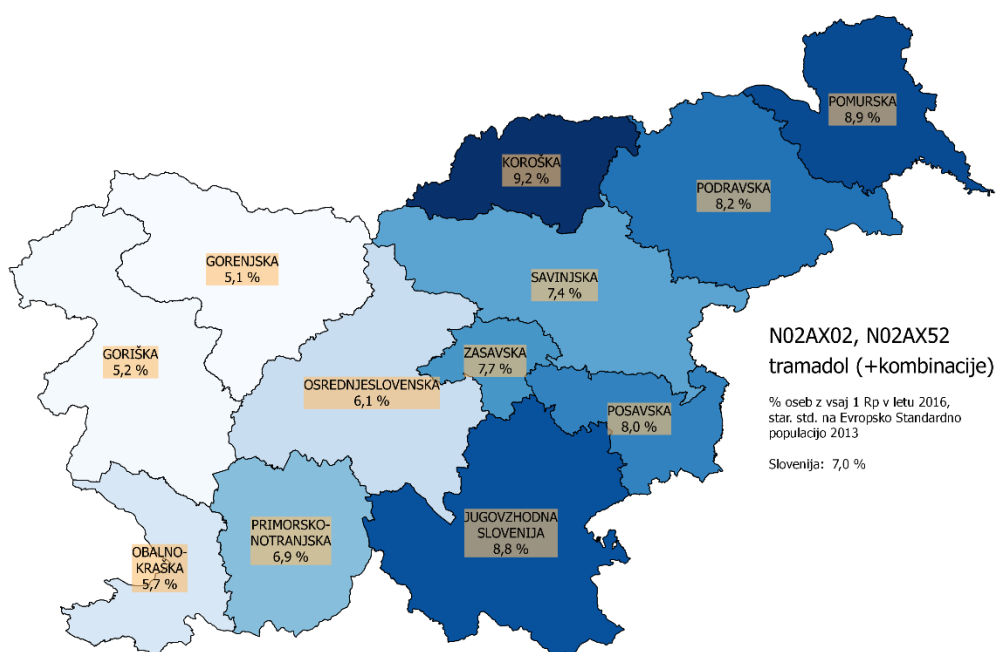
Največ predpisanih analgetikov, 859 tisoč receptov, je bilo iz skupine drugi analgetiki in antipiretiki (N02B). Povprečna vrednost enega recepta je bila 6,8 EUR, na 1000 prebivalcev je bilo predpisanih 416 receptov. Analgetike in antipiretike lahko bolniki kupijo tudi brez recepta v lekarni, zato je njihova poraba znatno večja od prikazane.

Največ, skoraj 647 tisoč receptov za analgetike je bilo iz skupine anilidov (N02BE). Najpogosteje predpisana učinkovina iz te skupine je, tako kot že vrsto let, paracetamol (N02BE01) s skoraj 643 tisoč recepti. Paracetamol pa je dostopen tudi brez recepta, zato je skupna poraba precej višja. Sledil je natrijev metamizolat (N02BB02) s skoraj 211 tisoč recepti iz skupine pirazonov (N02BB). Salicilne kisline in derivatov (N02BA) je bilo predpisanih 1.529 receptov.

Najmanj predpisanih receptov je bilo v skupini zdravil proti migreni (N02C). Število receptov s temi zdravili se je zmanjšalo za 1 %, ob sočasnem znižanju stroškov za 5 %. Najpogosteje predpisana zdravila iz te skupine so selektivni agonisti receptorjev 5HT1 (N02CC). Zdravila s sumatriptanom (N02CC01) so bila predpisana na 20,1 tisoč receptov z vrednostjo skoraj 497 tisoč EUR, sledijo zdravila z eletriptanom (N02CC06) na 5,8 tisoč receptih in zolmitriptanom (N02CC03) na 5,4 tisoč receptih.

Skupaj je bilo predpisanih 584.477 DDD skupine N02C in 0,8 DDD na 1000 prebivalcev na dan, vsa zdravila iz te skupine pa so predstavljali selektivni agonisti serotoninskih 5HT1 receptorjev, podskupina N02CC.

Največ so tramadol in kombinacije predpisovali v koroški regiji, sledita pomurska regija in jugovzhodna regija (slika 4.18).

Slika 4.18: Odstotek oseb, katerim so bila predpisani tramadol in kombinacije v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2016.

N03 Antiepileptiki

V primerjavi z letom 2015 je bilo izdanih 6 % več receptov, za katere so se stroški znižali za 3 %. Povprečna vrednost enega recepta je bila 41,2 EUR, na 1000 prebivalcev je bilo predpisanih 108 receptov.

Iz skupine barbiturati in njihovi derivati (N03AA) so bila najpogosteje predpisana zdravila s primidonom (N03AA03) na 2.428 receptih in s metilfenobarbitalom (N03AA01) na 2.033 receptih. Skupno je bilo predpisanih 203.549 DDD oz. 0,3 DID barbituratov in njihovih derivatov.

Edini predstavnik benzodiazepskih antiepileptikov (N03AE) je klonazepam (N03AE01) s 14,6 tisoč recepti.

Med derivati karboksamidov (N03AF) sta se predpisovala karbamazepin (N03AF01) s 24,1 tisoč recepti in oksakarbazepin (N03AF02) s 5,6 tisoč recepti.

Skoraj vsa zdravila, ki so vsebovala derivate prostih maščobnih kislin (N03AG) so vsebovala valprojsko kislino (N03AG01) s skoraj 30,8 tisoč recepti.

Najpogosteje predpisane učinkovine v podskupini drugi antiepileptiki (N03AX) so bile pregabalin (N03AX16) s skoraj 63,9 tisoč recepti v vrednosti 3,2 milijona EUR, lamotrigin (N03AX09) z 32 tisoč recepti v vrednosti 1,1 milijon EUR in levetiracetam (N03AX14) s skoraj 24,6 tisoč recepti v vrednosti čez milijon EUR. Skupno je bilo predpisanih 5.394.692 DDD oz. 7,2 DID zdravil iz skupine drugih antiepileptikov (N03AX).

N04 Antiparkinsoniki

Predpisanih je bilo 76,4 tisoč receptov z antiparkinsoniki, število receptov se je glede na leto 2015 povečalo za 3 %, njihova vrednost se je zvišala za 2 %. Povprečna vrednost za 1 recept je bila 88,5 EUR, na 1000 prebivalcev je bilo predpisanih 37 receptov.

V podskupini antiholinergiki (N04A) se je zmanjšalo število receptov za 4% in stroški za zdravila za 2 %, v podskupini dopaminergikov (N04B) se je število receptov povečalo za 6 %, stroški so porasli za 2 %.

Edini predstavnik antiholinergikov je bil biperiden (N04AA02) s 23 tisoč recepti.

Predpisanih je bilo 2.645.980 DDD oz. 3,5 DID dopaminergikov (N04B). Povprečna vrednost enega recepta te skupine je bila 122,2 EUR. Najpogosteje predpisani dopaminergiki (N04B) so bila zdravila z levodopo in zaviralcem dekarboksilaze (N04BA02) s 17,8 tisoč recepti v vrednosti čez 3,2 milijona EUR.

Sledila so zdravila, ki delujejo kot agonisti dopamina (N04BC) in so v največjem deležu vsebovala pramipeksol (N04BC05) s 14,2 tisoč recepti v vrednosti skoraj 568 tisoč EUR.

Od zaviralcev monoaminooksidaze tipa B (N04BD) se je predpisoval predvsem razagilin (N04BD02) s 3.651 recepti v vrednosti skoraj 780 tisoč EUR.

N05 Psiholeptiki

Psiholeptiki so druga najpogosteje predpisana podskupina zdravil v skupini N in predstavljajo 28,5 % delež v številu receptov in 21 % delež sredstev za zdravila z delovanjem na živčevje. Za skoraj 937 tisoč receptov s predpisanimi psiholeptiki je bilo porabljenih čez 14 milijonov EUR, stroški so padli za 7 % glede na leto 2014. Povprečna vrednost za 1 recept je znašala 15,4 EUR, na 1000 prebivalcev je bilo predpisanih 454 receptov.

Povprečna vrednosti zdravil iz podskupine antipsihotiki (N05A) predpisanih na en recept je bila 32,8 EUR. Predpisano je bilo 284,5 tisoč receptov (4 % rast števila receptov), porabljen je bilo 9,3 milijonov EUR, kar je 9 % upad stroškov. Predpisanih je bilo 9.390.723 DDD oz. 12,5 DID antipsihotikov. Antipsihotiki, za katere je bilo predpisanih največ receptov, so bili po vrsti glede na število receptov: kvetiapin, risperidon, olanzapin, sulpirid, klopazin, aripiprazol, haloperidol in promazin.

Med derivati butirofenona (N05AD) je bil edini predpisan haloperidol (N05AD01) s 14 tisoč recepti v vrednosti 244,5 tisoč EUR.

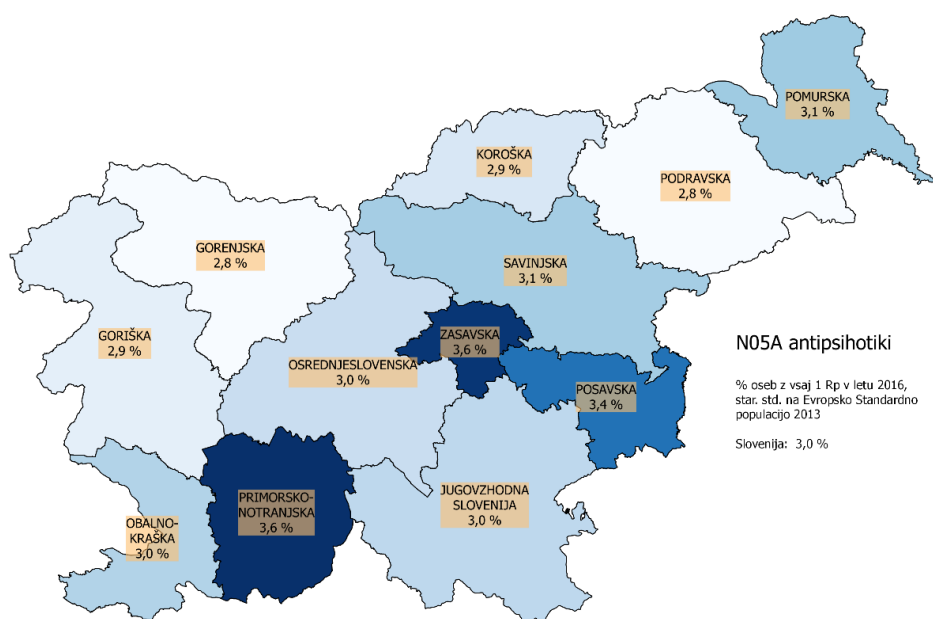
V skupini diazepinov, oksazepinov, tiazepinov in oksepinov (N05AH) je bil najpogosteje predpisan kvetiapin (N05AH04) z 104,5 tisoč recepti v vrednosti skoraj 2,5 milijon EUR. Sledila sta olanzapin (N05AH03) s 36,4 tisoč recepti in klopazin (N05AH02) s 15 tisoč recepti.

Med benzamidi (N05AL) je bil najpogosteje predpisan sulpirid (N05AL01) z 21,2 tisoč recepti. Med fenotiazini z alifatsko stransko verigo (N05AA) je bil najpogosteje predpisan promazin (N05AA03) z 10,7 tisoč recepti.

Litij (N05AN01) je bil predpisan na 2.594 receptih.

Med drugimi antipsihotiki (N05AX) je bil najpogosteje predpisan risperidon (N05AX08) s 44 tisoč recepti. Sledi mu aripiprazol (N05AX12) z 14 tisoč recepti.

Največ so antipsihotike predpisovali v primorsko-notranjski regiji, sledita zasavska in posavska regija. Povprečno je antipsihotite prejemalo 3 % populacije (slika 4.19).

Slika 4.19: Odstotek oseb, katerim so bili predpisani antipsihotiki v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2016.

Anksiolitiki (N05B) predstavljajo že vrsto let najpogosteje predpisano podskupino med psiholeptiki. Predpisanih je bilo 426,6 tisoč receptov v vrednosti skoraj 2,7 milijona EUR. Glede na leto 2015 se je število receptov zmanjšalo za 2 %, skupna vrednost zdravil prav tako. Povprečna vrednost enega recepta je znašala 6,3 EUR, na 1000 prebivalcev je bilo predpisanih 207 receptov.

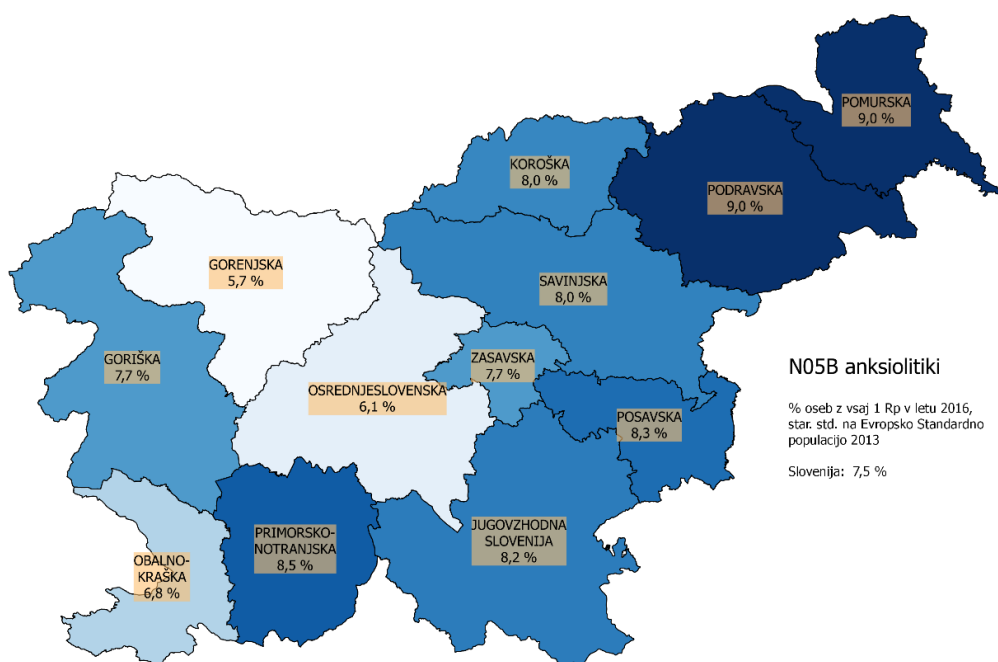

Vse predpisane učinkovine so bile v podskupini *benzodiazepini (N05BA)*. Najpogosteje predpisane učinkovine med anksiolitiki so bile alprazolam (skoraj 166 tisoč receptov), bromazepam (130,6 tisoč receptov) in diazepam (73,4 tisoč receptov). Nebenzodiazepinskih anksiolitikov nimamo.

Tabela 4.14: Poraba anksiolitikov (N05B) v številu DDD ter DID po spolu od leta 2002 do 2016

leto	DDD			DDD na 1000. preb. na dan		
	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj
2002	5.968.242	12.558.392	18.538.440	16,75	33,74	25,45
2003	5.761.709	11.990.740	17.768.496	16,15	32,23	24,38
2004	5.569.986	11.375.882	16.962.751	15,62	30,56	23,27
2005	5.342.756	10.735.813	16.096.116	14,94	28,81	22,04
2006	5.182.211	10.300.609	15.487.056	14,40	27,60	21,13
2007	5.187.581	10.069.237	15.256.818	14,28	26,93	20,70
2008	5.089.397	9.692.940	14.782.337	13,99	25,89	20,02
2009	5.100.360	9.250.083	14.350.443	13,81	24,59	19,25
2010	5.070.431	8.988.240	14.058.671	13,69	23,80	18,80
2011	5.024.515	8.836.650	13.861.165	13,56	23,34	18,50
2012	4.904.171	8.382.687	13.286.858	13,21	22,11	17,70
2013	4.801.967	8.099.840	12.901.806	12,90	21,35	17,17
2014	4.545.997	7.713.734	12.259.731	12,19	20,32	16,29
2015	4.310.591	7.251.473	11.562.064	11,55	19,09	15,35
2016	4.115.475	6.938.441	11.053.916	11,0	18,3	14,70

Največ so anksiolitike predpisovali v pomurski in podravski regiji, sledita primorsko-notranjska in posavska regija. Najmanj so jih predpisovali v gorenjski regiji. Povprečno je anksiolitike prejelo 7,5 % populacije, leto prej pa 7,7 % populacije (slika 4. 20).

Slika 4.20: Odstotek oseb, katerim so bila predpisani anksiolitiki v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2016.

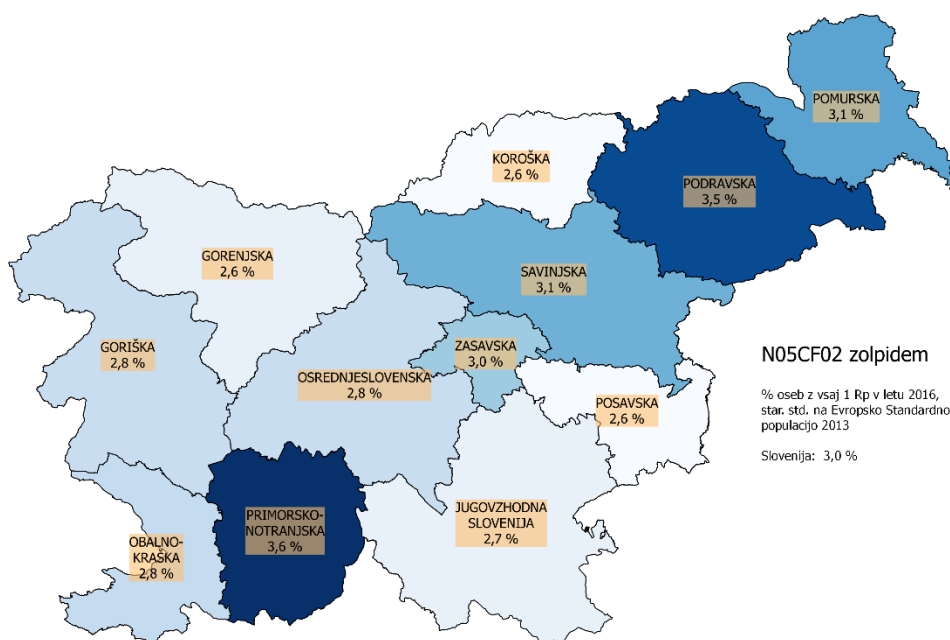
Število receptov s **hipnotiki in sedativi (N05C)** se je zmanjšalo za 4 %, stroški prav tako. Predpisanih je bilo skupno 8.361.896 DDD oz. 11,1 DID zdravil te skupine.

Največ je bilo predpisanih benzodiazepinom podobnih zdravil (N05CF) s 182,6 tisoč recepti v vrednosti 1,4 milijona EUR in s povprečno ceno recepta 7,7 EUR.

Sledijo benzodiazepini (N05CD) s 29,2 tisoč recepti v vrednosti 467,9 tisoč EUR s povprečno ceno recepta 16 EUR ter drugi hipnotiki in sedativi (N05CM) s 13,1 tisoč recepti v vrednosti 485,7 tisoč EUR in s povprečno ceno recepta 36,9 EUR.

Najpogosteje je bil predpisan **zolpidem (N05CF02)** iz skupine benzodiazepinom podobnih zdravil (N05CF), s 182,6 tisoč recepti v vrednosti 1,4 milijona EUR.

Največ so zolpidem predpisovali v primorsko-notranjski regiji, sledi podravska regija. Povprečno so zolpidem predpisovali 3,0 % populacije (slika 4.21).

Slika 4.21: Odstotek oseb, katerim je bil predpisan zolpidem v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2016.

Sledita klometiazol (N05CM02) iz skupine drugih hipnotikov in sedativov s 13,1tisoč recepti v vrednosti 485,5 tisoč EUR in midazolam (N05CD08) iz skupine benzodiazepinov s 12,7 tisoč recepti v vrednosti 282,7 tisoč EUR.

N06 Psihoanaleptiki

Psihoanaleptiki so predstavljali 19,7 % delež v številu receptov in 25,5 % delež v vrednosti predpisanih zdravil z delovanjem na živčevje. Povprečna vrednost za 1 recept je znašala 27 EUR, na 1000 prebivalcev je bilo predpisanih 314 receptov.

Najpogosteje so predpisovali **antidepresive (N06A)**. Število teh receptov se je v primerjavi z letom prej povišalo za 4 %, predpisanih je bilo 559 tisoč receptov v vrednosti 11,2 milijona EUR. Skupno je bilo predpisanih 44.271.390 DDD oz. 58,8 DID antidepresivov. Predpisani antidepresivi v skupinah N06AA, N06AB in N06AG so bili po vrsti padajoče glede na število receptov: escitalopram, sertralin, paroksetin, citalopram, amitriptilin, fluoksetin, maprotilin in moklobemid.

Najpogosteje predpisani antidepresivi so že vrsto let iz skupine *selektivnih zaviralcev privzema serotonina (N06AB)*. Predpisanih je bilo 33,2 tisoč receptov v vrednosti 4,1 milijona EUR, 29.609.752 DDD oz. 39,3 DID te skupine antidepresivov. Glede na leto 2015 so stroški za selektivne zaviralce prevzema serotonina ob 2 % večjem številu receptov ostali enaki. Najpogosteje so bila predpisana zdravila z escitalopramom (N06AB10) s 145,6 tisoč recepti v vrednosti 1,8 milijona EUR, in s sertralinom (N06AB06) s 113,6 tisoč recepti v vrednosti 1 milijon EUR. Sledijo zdravila s paroksetinom (N06AB05) s 46,8 tisoč recepti v vrednosti 866 tisoč EUR in citalopramom (N06AB04) s 16,1 tisoč recepti v vrednosti 255,4 tisoč EUR.

Pogosto so predpisani tudi recepti za *druge antidepresive (N06AX)*, 205 tisoč receptov v vrednosti 6,8 milijonov EUR. Skupno je bilo predpisanih 13.901.476 DDD oz. 18,5 DID drugih antidepresivov (N06AX). Največ predpisanih zdravil iz te podskupine je vsebovalo duloksetin (N06AX21) z 69 tisoč recepti v vrednosti 3,1 milijona EUR in mirtazapin (N06AX11) z 41,7 tisoč recepti. Sledijo venlafaksin (N06AX16) z 32,8 tisoč recepti, trazodon (N06AX05) z s 25,6 tisoč recepti, bupropion (N06AX12) z 18,7 tisoč recepti in tianeptin (N06AX14) z 10,1 tisoč recepti.

Edini na recept predpisan predstavnik *zaviralcev monoaminooksidaze tipa A (N06AG)* je moklobemid (N06AG02) z 2.586 recepti v vrednosti 122 tisoč EUR.

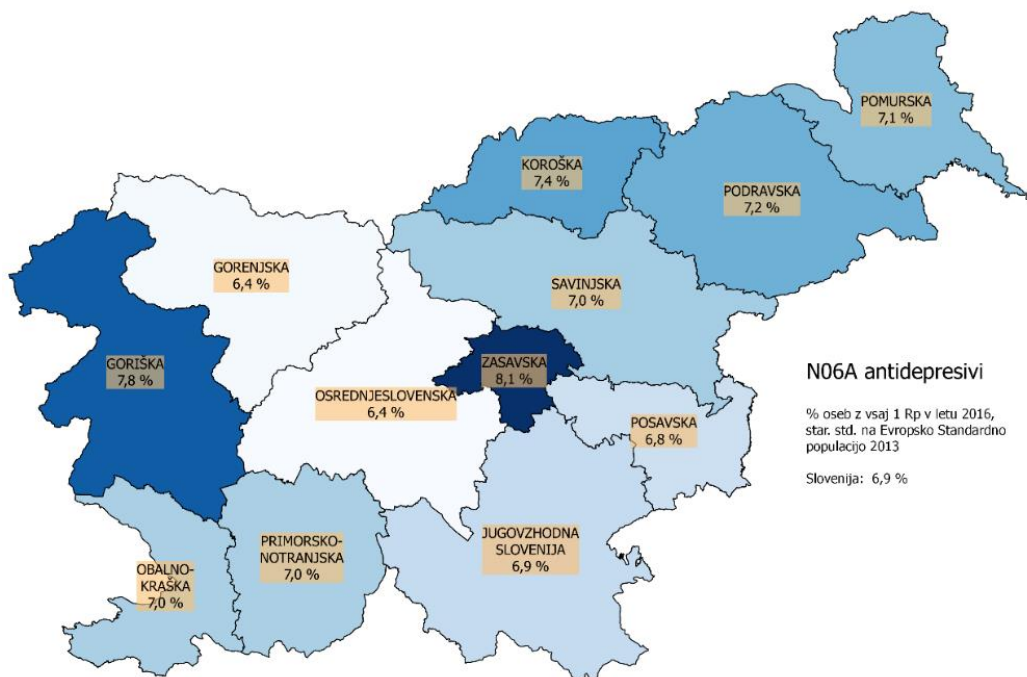
Predpisanih je bilo 18,3 tisoč receptov za *neselektivne zaviralce privzema monoaminov (N06AA)* v vrednosti 194 tisoč EUR. Najpogosteje predpisan neselektivni zaviralec privzema monoaminov je bil amitriptilin (N06AA09) s 14,7 tisoč recepti.

Tabela 4.15: Poraba antidepresivov (N06A) po spolu v številu DDD ter DID od leta 2002 do 2016

leto	DDD			DDD na 1000. preb. na dan		
	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj
2002	3.927.574	9.733.803	13.663.352	11,02	26,16	18,76
2003	4.703.438	11.536.421	16.241.734	13,18	31,01	22,28
2004	5.537.711	13.459.861	18.999.049	15,53	36,16	26,07
2005	6.263.461	15.143.864	21.409.172	17,51	40,63	29,31
2006	6.938.126	16.972.763	23.911.311	19,28	45,47	32,62
2007	7.973.067	19.529.012	27.502.079	21,95	52,24	37,31
2008	8.972.043	21.824.163	30.796.206	24,66	58,30	41,71
2009	9.650.635	23.109.215	32.759.850	26,13	61,43	43,95
2010	10.416.552	24.724.393	35.140.945	28,12	65,48	46,98
2011	11.294.324	26.194.612	37.488.937	30,47	69,20	50,04
2012	11.712.077	26.660.791	38.372.868	31,54	70,31	51,13
2013	12.321.810	27.733.957	40.055.767	33,11	73,10	53,30
2014	12.737.994	28.625.246	41.363.239	34,17	75,39	54,97
2015	13.256.730	29.496.315	42.753.045	35,52	77,66	56,78
2016	13.690.906	30.580.484	44.271.390	36,6	80,5	58,80

Največ so antidepresive predpisovali v zasavski regiji, sledita goriška in koroška regija.

Povprečno je antidepresive prejelo 6.9 % populacije, enako kot leto prej (slika 4.22).

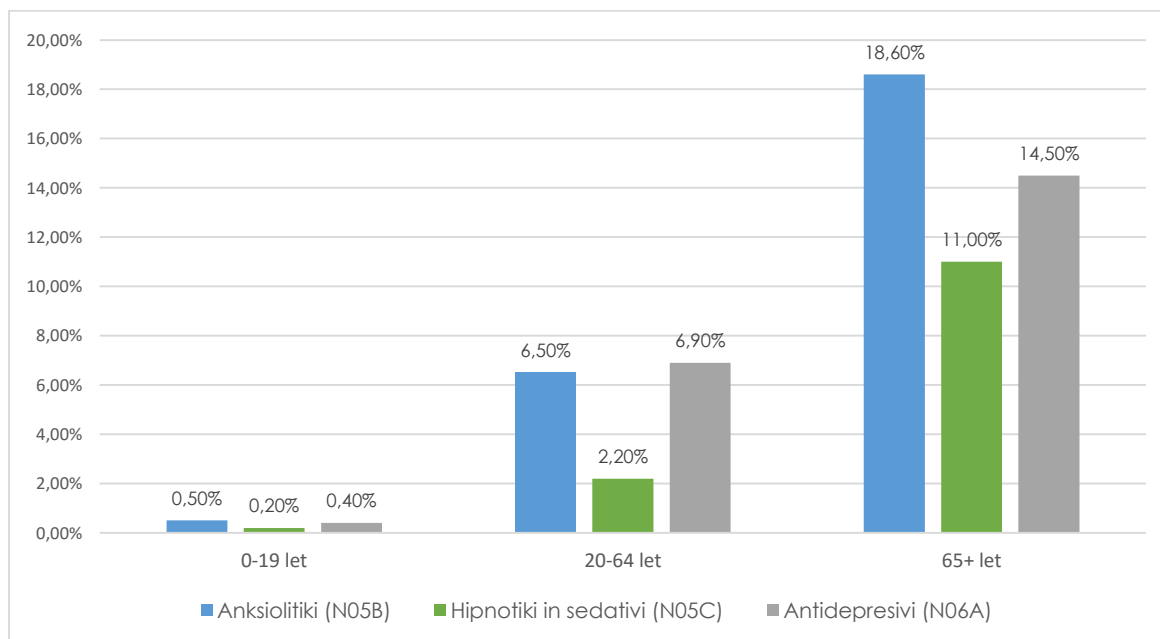

Slika 4.22: Odstotek oseb, katerim so bili predpisani antidepresivi v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2016.

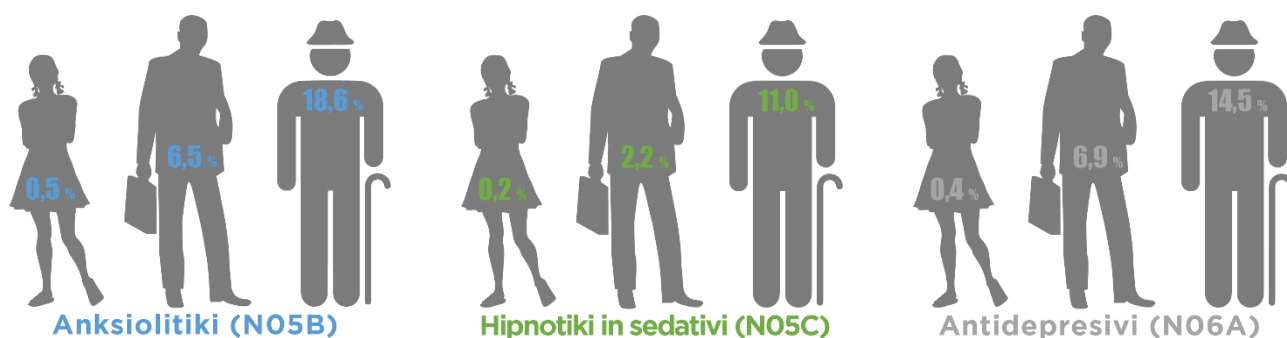
Antidepresive prejema 0,4 % populacije v starosti do 19 let, 6,9 % v starosti 20-64 let in 14,5 % v skupini starejših od 65 let (leto prej 14,3 %).

Anksiolitike prejema 0,5 % populacije v starosti do 19 let, 6,5 % v starosti 20-64 let (leto prej 6,3 %) in 18,6 v skupini starejših od 65 let (leto prej 19,2 %).

Hipnotike in sedative prejema 0,2 % populacije v starosti do 19 let, 2,2 % v starosti 20-64 let in 11,0 % v skupini starejših od 65 let (leto prej 11,6 %).

Slika 4.23: Odstotek oseb v vsaki starostni skupini, ki so v letu 2016 prejeli vsaj 1 recept za navedena zdravila

Psihostumulansi, učinkovine za zdravljenje hipertenzije in učinkovine za obnavljanje celic CŽS (N06B) zavzemajo med psihoanaleptiki manjši delež tako v številu receptov, kot tudi v vrednosti zdravil. V letu 2016 je število receptov povečalo za 7 %, stroški so se povečali za 8 %. Največ predpisanih psihostimulansov, 6,1 tisoč receptov, je vsebovalo piracetam (N06BX03) iz skupine drugih psihostimulansov in učinkovin za obnavljanje celic CŽS (N06BX). Najpogosteje predpisani učinkovini iz skupine simpatikomimetikov s centralnim delovanjem (N06BA) sta bila metilfenidat (N06BA04) s 5.569 recepti in atomoksetin (N06BA09) z 2.717 recepti.

Število receptov in vrednost zdravil za zdravljenje demence (N06D) se z leti povečuje in se je glede na leto 2015 povečalo za 7 %. Skupni stroški za ta zdravila so se znižali za 3 %, povprečna vrednost enega recepta je znašala 72,3 EUR.

Razvrstitev zdravil za zdravljenje demence, ki so se predpisovala v letu 2016, glede na število receptov: rivastigmin, memantin, donepezil, galantamin in list ginka.

Največ predpisanih zdravil iz skupine antiholinesteraz (N06DA) je bilo z rivastigminom (N06DA03) s 26,3 tisoč recepti. Sledita donepezil (N06DA02) s 14 tisoč recepti in galantamin (N06DA04) z 11,4 tisoč recepti. Skupno je bilo predpisanih 4.117.877 DDD oz. 5,5 DID antiholinesteraz (N06DA). Med drugimi zdravili za zdravljenje demence (N06DX) je prevladoval memantin (N06DX01) z 21,4 tisoč recepti.

N07 Druga zdravila z delovanjem na živčevje

Recepti s predpisanimi zdravili, ki pripadajo podskupini N07, predstavljajo 2 % delež v številu in 7,7 % vrednostni delež zdravil z delovanjem na živčevje. Število receptov se je glede na leto 2015 povečalo za 6 %, vrednost pa se je povečala za 41 %. Povprečna vrednost enega recepta je bila 76,9 EUR, na 1000 prebivalcev je bilo predpisanih 33 receptov.

Večino predpisanih receptov so predstavljali recepti s predpisanimi zdravili proti vrtoglavici (N07C). Predpisanih je bilo 56 tisoč receptov v vrednosti 608,9 tisoč EUR, 4.653.071 DDD oz. 6,2 DID. Najpogosteje predpisana zdravila, ki se uporabljajo proti vrtoglavici so vsebovala betahistin (N07CA01) s 50,9 tisoč recepti in cinarizin (N07CA02) s 5,3 tisoč recepti.

Parasimpatikomimetikov (N07A) je bilo predpisanih 2.484 receptov, od tega za piridostigmin (N07AA02) 2.167 receptov, za pilokarpin (N07AX01) pa 315 receptov.

Za zdravljenje zasvojenosti je bilo predpisanih 3.057 receptov, od tega zdravil za zdravljenje zasvojenosti z alkoholom (N07BB) 1.797 receptov, od tega naltreksona (N07BB04) 1.692 receptov in nalmefena (N07BB05) 102 receptov. Skupno je bilo predpisanih 103.613 DDD oz. 0,1 DID zdravil za zdravljenje zasvojenosti z alkoholom.

Za zdravljenje zasvojenosti z nikotinom (N07BA) je bilo predpisanih 1.232 receptov, za vareniklin (N07BA03) 1.225 receptov in 7 receptov za nikotin (N07BA01). Skupno je bilo predpisanih 15.728 DDD zdravil za zdravljenje zasvojenosti z nikotinom.

Zdravila za zdravljenje boleznih odvisnosti od opioidov

Za zdravljenje zasvojenosti z **opioidi (N07BC)** je bilo predpisanih 28 receptov, kar je 20 % manj kot leta 2015 (35 receptov), v vrednosti 290 EUR. Od tega je bilo predpisanih 26 receptov za metadon in 2 recepta za buprenorfin.

Zdravila za zdravljenje boleznih odvisnosti od opioidov se skladno z Zakonom o preprečevanju uporabe drog in o obravnavi uživalcev (Ur.list 98/99) v mreži Centrov za zdravljenje odvisnosti predpisujejo na naročilnico. Podatke o porabi sporočajo Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije.

Predpisanih je bilo 14.818 škatel **morfina (N02AA01)** v obliki:

- *Substitol 120 mg* (škatla s 30 kapsulami (3 x 10 kapsul v pretisnem omotu))
- *Substitol 200 mg* trdih kapsul s podaljšanim sproščanjem (škatla s 30 kapsulami (3 x 10 kapsul v pretisnem omotu)).

Predpisanih je bilo 6,9 % manj škatel v primerjavi s prejšnjim letom (15.855 škatel).

Predpisanih je bilo 15.100 škatel **buprenorfina (N07BC01)** v obliki:

- *Buprenorfin Alkaloid 2mgx28tbl* (podjezične tablete, škatla z 28 tabletami (4 x 7 tablet v pretisnem omotu))
- *Buprenorfin Alkaloid 8mgx28tbl* (podjezične tablete, škatla z 28 tabletami (4 x 7 tablet v pretisnem omotu)).

Predpisanih je bilo 14,6 % več škatel v primerjavi s prejšnjim letom (13.172 škatel).

Predpisanih je bilo 4962 steklenic (1000 ml) **metadona (N07BC02)** v obliki:

- *metadonijevega klorida Alkaloid peroralna raztopina 10 mg/1 ml* (škatla s steklenico s 1000 ml peroralne raztopine s plastičnim pokrovčkom, plastično odmerno pipeto in plastičnim adapterjem za steklenico),
- *Heptanon 10 mg/ml peroralna raztopina* (steklenica s 1000 ml raztopine) in *Metadon Krka 10 mg/ml peroralna raztopina* (steklenica s 1000 ml raztopine).

Predpisanih je bilo 983 steklenic metadona (100 ml) v obliki:

- *metadonijevega klorida Alkaloid peroralne raztopine 10 mg/1 ml* (škatla s stekleničko s 100 ml peroralne raztopine s plastično odmerno pipeto in plastičnim pokrovčkom)
- *Metadon Krka 10 mg/ml peroralne raztopine* (škatla s steklenico s 100 ml raztopine).

Predpisano je bilo za 12,7 % manj steklenic metadona (1000 ml) in 21,5 % več stekleničk metadona (100 ml) v primerjavi s prejšnjim letom.

Predpisanih je bilo 40.066 škatel **kombinacije buprenorfina in naloksona (N07BC51)** v obliki suboxone 2 mg/0,5 mg (podjezične tablete, škatla po 7 tablet) in Suboxone 8 mg/2 mg (podjezične tablete, škatla po 7 tablet). Predpisano je bilo 2,3 % manj škatel v primerjavi s prejšnjim letom.

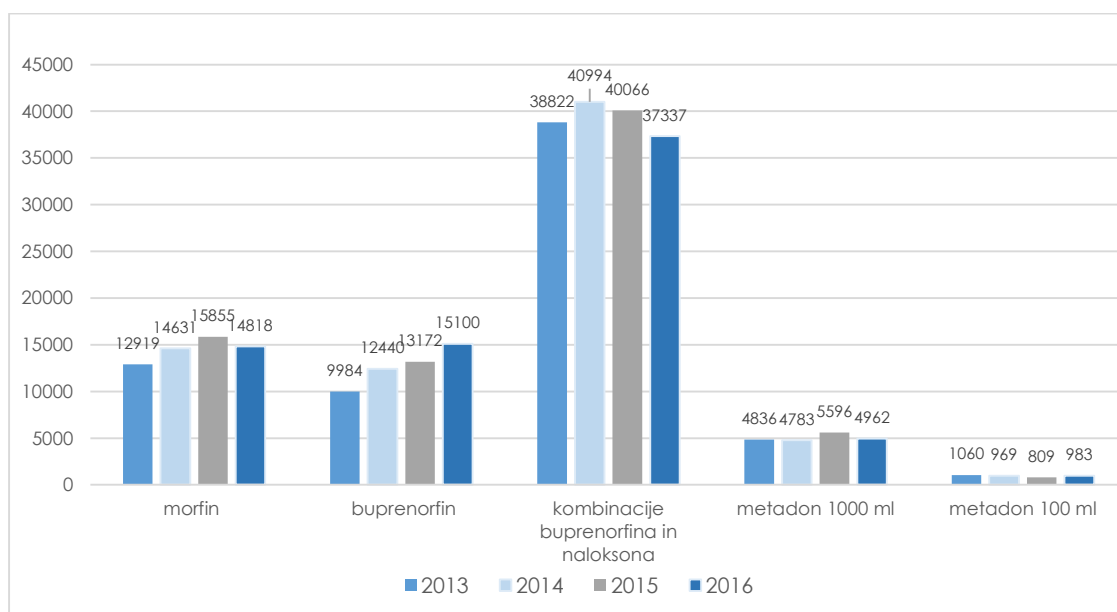
V letu 2016 je znašal strošek zdravil v programu zdravljenja odvisnosti 1.849.582,66 EUR, kar je 10,4 % manj kot leta 2015 (2.041.765,6 EUR). V znesku niso upoštevani stroški soka, plastenke, signature in konzervansa ob pripravi metadona.

Strošek za zdravila z metadonom je bil 217.559,48, kar je 55 % manj kot leta 2015, ko je bil strošek 390.429,9 EUR.

Strošek za zdravila z buprenorfinom je bil 524.230,56 EUR (13,3 % več kot leta 2015),

Strošek za zdravila z buprenorfinom in naloksonom 357.616,30 (7,6 % manj kot leta 2015)

Strošek za zdravila z morfinom je bil 750.176,32 EUR (7,1 % manj kot leta 2015).

Slika 4.24: Trend porabe zdravil v programu zdravljenja odvisnosti izražen v enotah v mere po šifrantu osnovnih pakiranj v CBZ (npr: škatla, steklenica, ...)

Predpisovanje zdravil iz kanabinoidov

V Sloveniji do zdaj še ni bilo registriranih gotovih zdravil z učinkovino THC. Zdravniki lahko predpišejo magistralno zdravilo z učinkovinami tetrahidrokanabinol (THC), kanabidiolom (CBD) ter kombinacijami na beli recept. Recept se izda v dvojniku, vpisan mora biti v knjigo narkotikov, lekarna pa vodi evidenco o uporabi. Magistralno zdravilo lahko pripravi bolnišnična ali javna lekarna. Podatke o cenah vodi ZZS.

Lekarne so o predpisanih receptih za omenjene pripravke poročale Lekarniški zbornici Slovenije.

Predpisani recepti so razvrščeni po posameznih lekarnah in regijah.

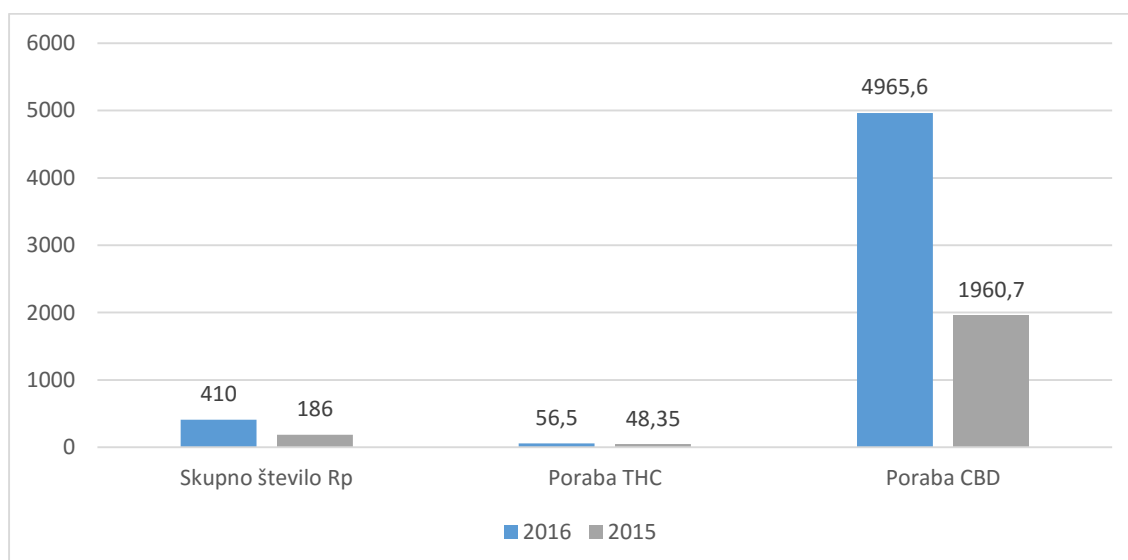
Tabela 4.16: Število izdanih receptov in količine THC in CBD v letih 2014 – 2016

Leto 2016				Leti 2014, 2015			
Regija / Lekarna	Št. Receptov/ pripravkov	Količina (celokupna)		Regija / Lekarna	Št. Receptov/ Pripravkov	Količina (celokupna)	
		THC	CBD			THC	CBD
Osrednje-slovenska regija							
Lekarna UKC Ljubljana	141 Rp (964 mag. pripravkov)	4755,0 g		Lekarna UKC Ljubljana	7 Rp (THC) 2 Rp (THC+CBD) +1mag. pripravek 18 Rp (CBD)+ 315 mag. pripravkov	10,10 g	1922,0 g
Lekarna Nove Poljane	3 Rp (THC) 57 Rp (komb. THC in CBD) 8 Rp (CBD)	15,25 g	96 g	Lekarna Nove Poljane	52 Rp	13,250 g	32,75 g
Lekarna Ljubljana - Lekarna pri polikliniki - Centralna lekarna	44 Rp (THC) 34 Rp (CBD)	12,50 g	16,53 g	-			
-				Lekarna Prule-Trnovo	1	*	*
-				Lekarna URI-Soča	1	0,250 g	
-				JZ Mestne lekarne (Lekarna Domžale)	8 Rp (THC) 6 Rp (CBD)	2 g	1,65 g
Regija jugovzhodna Slovenija							
Dolenjske lekarne - Lekarna Novo mesto	3 Rp (THC) 4 Rp (komb. THC in CBD)	1,75 g	1,0 g				
Lekarna Novak (Novo mesto)	2 Rp	0,5 g	0,5 g				
Lekarna Vrščaj (Črnomelj)	2 Rp	0,5 g	1 g				
Lekarna Kočevje	1 Rp (THC) 2 Rp (komb. THC in CBD)	0,75 g	0,5 g	Lekarna Kočevje	1 Rp	250 mg	
Lekarna Ribnica	1 Rp	0,25 g					
Posavska regija							
Lekarna Krško - Lekarna Kostanjevica	10 Rp	2,5 g		Lekarna Krško - Lekarna Kostanjevica	4 Rp	1 g	
Lekarna Brežice	26 Rp (THC) 26 Rp (THC in CBD)	14,0 g	6,5 g	Lekarna Brežice	32 Rp (THC) 5 Rp (THC in CBD)	9,5 g	1,25 g
Koroška regija							
Koroška lekarna - Lekarna Slovenj Gradec	3 Rp	0,75 g	1,1 g	Koroška lekarna - Lekarna Slovenj Gradec	3 Rp	0,75 g	
Gorenjska regija							
Gorenjske lekarne - Lekarna Jesenice - Lekarna Škofja Loka	9 Rp (THC) 1 Rp (komb. THC in CBD)	2,25 g	0,5 g	Gorenjske lekarne - Lekarna Jesenice - Lekarna Škofja Loka	29 Rp (THC) 1 Rp (CBD)	7,25 g	0,5 g
				Lekarna Deteljica	2 Rp	500 mg	
Savinjska regija							
Celjske lekarne - Lekarna Center	10 Rp	2,25 g	4,75 g	Celjske lekarne - Lekarna Center	4 Rp	1 g	1 g
Podravska regija							
Mariborske lekarne - Lekarna Tabor	16 Rp (17 pripravkov)	2,25 g	7,0 g	Mariborske lekarne - Lekarna Tabor	2 Rp	0,5 g	
Lekarna Toplek (Ptuj)	1 Rp	0,25 g	0,25 g	Lekarna Toplek (Ptuj)	4 Rp	1 g	1 g
				Lekarna Ormož	1 Rp (komb. THC in CBD)	0,25 g	0,5 g

Leto 2016				Leti 2014, 2015			
Regija / Lekarna	Št. Receptov/ pripravkov	Količina (celokupna)		Regija / Lekarna	Št. Receptov/ Pripravkov	Količina (celokupna)	
		THC	CBD			THC	CBD
Pomurska regija							
Pomurske lekarne - Lekarna Murska Sobota	3 Rp	0,75 g		Pomurske lekarne - Lekarna Murska Sobota	3 Rp	0,75 g	
Goriška regija							
Goriška lekarna - Lekarna Nova gorica	3 Rp (15 pripravkov)		75 g				
SKUPAJ	410 Rp	56,5 g	4965,6 g		186 Rp	48,35 g	1960,65 g

*ni podatka

V letih 2014 - 2015 je bilo predpisanih 186 Rp in porabljenih 48,35 g THC in 1960,65 g CBD. V letu 2016 bilo predpisanih 410 Rp in porabljenih 56,5 g THC in 4965,6 g CBD (slika 4.25).

Slika 4.25: Skupno število izdanih receptov in količine THC in CBD v letih 2014 – 2016.

Skupno število Rp v letu 2016

410

Poraba THC
56,5 g

Poraba CBD
4965,6 g

4.11 P Antiparazitiki, insekticidi in repelenti

Antiparazitiki, insekticidi in repelenti so razvrščeni v tri podskupine.

Število in vrednost predpisanih receptov z antiparazitiki, insekticidi in repelenti je sorazmerno nizko glede na ostale skupine zdravil. V letu 2016 je prišlo do 6 % povečanja števila izdanih receptov ob 8 % višjih stroških za zdravila. Povprečna vrednost na en recept z izdanimi zdravili iz skupine P je znašala 9,1 EUR, na 1000 prebivalcev je bilo izdanih 29 receptov.

Iz celotne skupine P so 43 % delež v številu receptov in 30,7 % vrednosti zdravil predstavljali recepti s predpisanimi antiprotozoiki (P01). 53 % delež v številu receptov in 56,9 % vrednosti zdravil pa so predstavljali antihelmintiki (P02). Predpisanih je bilo 79.092 DDD oz. 0,1 DID antiprotozoikov, 144.911 DDD oz. 0,2 DID antihelmintikov in 144.280 DDD oz. 0,2 DID zdravil proti parazitom zunanjih površin in proti garjam, insekticidi in repelenti.

Tabela 4.17: Število predpisanih receptov, vrednosti zdravil ter porabljenih DDD in DID za antiparazitike, insekticide in repelente, Slovenija, 2016

ATC skupina	Število Rp	Indeks 2016/2015	Vrednosti zdravil 2016	Indeks 2016/2015	Povprečna vrednost na 1 recept	Št. Rp na 1000 prebivalcev	Število DDD	Število DID
P - ANTIPARAZITIKI, INSEKTICIDI IN REPELENTI	59.162	106	539.986	108	9,1	29	368.283	0,5
P01 - ANTIPROTOZOIKI	25.425	91	165.571	94	6,5	12	79.092	0,1
P01A - Zdravila za zdravljenje ameboz in drugih protozojskih bolezni	25.375	91	162.336	94	6,4	12	76.940	0,1
P01AB - Derivati nitroimidazola	25.375	91	162.336	94	6,4	12	76.940	0,1
P01B - Antimalariki	50	227	3.235	141	64,7	0	2.152	0,0
P01BA - Aminokinolini	18	1800	324	2596	18,0	0	1.300	0,0
P01BB - Bigvanidi	32	152	2.911	128	91,0	0	852	0,0
P02 - ANTIHELMINTIKI	31.420	122	307.564	120	9,8	15	144.911	0,2
P02C - Zdravila proti boleznim, ki jih povzročajo nematodi (nitasti črvi)	31.420	122	307.564	120	9,8	15	144.911	0,2
P02CA - Derivati benzimidazola	31.420	122	307.564	120	9,8	15	144.911	0,2
P03 - ZDRAVILA PROTI PARAZITOM ZUNANJIH POVRŠIN IN PROTI GARJAM, INSEKTICIDI IN REPELENTI	2.317	103	66.850	99	28,9	1	144.280	0,2
P03A - Zdravila proti parazitom zunanjih površin in proti garjam	2.317	103	66.850	99	28,9	1	144.280	0,2
P03AC - Piretrini in sintezne spojine	2.249	103	66.322	99	29,5	1	128.100	0,2
P03AX - Druga zdravila proti parazitom zunanjih površin in proti garjam	68	117	528	103	7,8	0	16.180	0,0

V podskupini antiprotozoikov so bila najpogosteje predpisana zdravila tista, ki so vsebovala metronidazol (P01AB01) na 25,3 tisoč receptih, v skupini antihelmintikov zdravila z mebendazolom (P02CA01) na 31 tisoč receptih in v skupini zdravil proti parazitom zunanjih površin in proti garjam, insekticidov in repelentov zdravila s permetrinom (P03AC04) na 2,2 tisoč receptih.

4.12 R Zdravila za bolezni dihal

Zdravila za bolezni dihal so razvrščena v 6 podskupin.

V letu 2016 je bilo predpisanih več kot milijon receptov v vrednosti 27 milijonov EUR. V primerjavi z letom 2015 se je število receptov zvišalo za 1 %, vrednost za 3 %. Povprečna vrednost na en recept s predpisanimi zdravili iz skupine R je bila 25,3 EUR.

Predpisanih je bilo 55.297.726 DDD, to je 73,4 DDD na 1000 prebivalcev na dan. Največ DDD na 1000 prebivalcev na dan je bilo predpisanih v skupini zdravil za zdravila za obstruktivne pljučne bolezni (R03) ter v skupini antihistaminikov za sistemsko zdravljenje (R06).

Tabela 4.18: Število predpisanih receptov, vrednosti zdravil ter porabljenih DDD in DID za zdravila za bolezni dihal, Slovenija, 2016

ATC skupina	Število Rp	Indeks 2016/2015	Vrednosti zdravil 2016	Indeks 2016/2015	Povprečna vrednost na 1 recept	Št. Rp na 1000 prebivalcev	Število DDD	Števil o DID
R - ZDRAVILA ZA BOLEZNI DIHAL	1.074.279	101	27.191.528	103	25,3	520	55.297.726	73,4
R01 - ZDRAVILA ZA BOLEZNI NOSNE SLUZNICE	185.786	100	1.772.033	97	9,5	90	8.396.047	11,1
R01A - Dekongestivi in druga zdravila za lokalno zdravljenje nosne sluznice	185.522	100	1.770.006	97	9,5	90	8.394.517	11,1
R01AA - Simpatikomimetiki, enokomponentna zdravila	6.759	101	51.492	105	7,6	3	79.488	0,1
R01AB - Simpatikomimetiki, kombinacije brez kortikosteroidov	511	90	4.622	97	9,0	0	7.725	0,0
R01AC - Zdravila s protialergijskim delovanjem brez kortikosteroidov	2	7	25	9	12,4	0	54	0,0
R01AD - Kortikosteroidi	174.039	100	1.693.711	97	9,7	84	8.228.726	10,9
R01AX - Druga zdravila za bolezni nosne sluznice	4.211	87	20.158	92	4,8	2	78.525	0,1
R01B - Nazalni dekonjestivi za sistemsko zdravljenje	264	69	2.027	73	7,7	0	1.530	0,0
R01BA - Simpatikomimetiki	264	69	2.027	73	7,7	0	1.530	0,0
R02 - ZDRAVILA Z UČINKOM NA ŽRELO	1.670	118	20.516	119	12,3	1	14.122	0,0
R02A - Zdravila z učinkom na žrelo	1.670	118	20.516	119	12,3	1	14.122	0,0
R02AA - Antiseptiki	1.185	143	13.816	163	11,7	1	10.972	0,0
R02AX - Druga zdravila z učinkom na žrelo	485	83	6.700	76	13,8	0	3.150	0,0
R03 - ZDRAVILA ZA OBSTRUKTIVNE PLJUČNE BOLEZNI	541.267	103	22.196.055	104	41,0	262	31.876.335	42,3
R03A - Inhalacijski adrenergiki	361.935	104	15.271.879	105	42,2	175	19.683.245	26,1
R03AC - Bronhoselektivni agonisti adrenergičnih receptorjev beta-2	112.314	101	1.249.476	92	11,1	54	4.253.416	5,6
R03AK - Adrenergiki v kombinaciji s kortikosteroidi ali drugimi učinkovinami razen antiholinergikov	118.407	105	10.864.830	102	91,8	57	8.650.770	11,5
R03AL - Adrenergiki v kombinaciji z antiholinergiki	131.214	104	3.157.574	121	24,1	64	6.779.058	9,0
R03B - Druga zdravila za obstruktivne pljučne bolezni, za inhaliranje	122.543	104	5.432.338	103	44,3	59	8.376.473	11,1
R03BA - Glukokortikoidi	78.991	102	2.179.829	100	27,6	38	4.961.003	6,6
R03BB - Antiholinergiki	43.552	106	3.252.509	105	74,7	21	3.415.470	4,5
R03C - Adrenergiki za sistemsko zdravljenje	1.996	84	12.426	85	6,2	1	46.910	0,1
R03CC - Bronhoselektivni agonisti adrenergičnih receptorjev beta-2	1.996	84	12.426	85	6,2	1	46.910	0,1
R03D - Druga sistemska zdravila za obstruktivne pljučne bolezni	54.793	96	1.479.412	105	27,0	27	3.769.708	5,0
R03DA - Ksantini	9.318	92	156.106	96	16,8	5	802.550	1,1
R03DC - Antagonisti levkotrienskih receptorjev	45.142	96	1.297.424	106	28,7	22	2.944.088	3,9

ATC skupina	Število Rp	Indeks 2016/2015	Vrednosti zdravil 2016	Indeks 2016/2015	Povprečna vrednost na 1 recept	Št. Rp na 1000 prebivalcev	Število DDD	Števil o DID
R03DX - Druga sistemska zdravila za obstruktivne pljučne bolezni	333	123	25.883	114	77,7	0	23.070	0,0
R05 - ZDRAVILA ZA ZDRAVLJENJE KAŠLJA IN PREHLADA	36.363	81	463.295	89	12,7	18	271.359	0,4
R05C - Ekspektoransi, kombinacije brez antitusikov	8.220	83	237.977	97	29,0	4	84.970	0,0
R05CA - Ekspektoransi	422	93	2.579	94	6,1	0	2.699	0,0
R05CB - Mukolitiki	7.798	83	235.397	97	30,2	4	82.271	0,1
R05D - Antitusiki, kombinacije brez ekspektoransov	27.581	80	219.074	82	7,9	13	179.804	0,2
R05DA - Opijevi alkaloidi in njihovi derivati	23.304	79	180.047	81	7,7	11	97.260	0,1
R05DB - Drugi antitusiki	4.277	83	39.028	85	9,1	2	82.544	0,1
R05X - Druga zdravila za zdravljenje prehlada	295	95	3.485	116	11,8	0	3.120	0,0
R06 - ANTIHISTAMINIKI ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE	305.092	100	2.635.277	99	8,6	148	14.647.479	19,4
R06A - Antihistaminiki za sistemsko zdravljenje	305.092	100	2.635.277	99	8,6	148	14.647.479	19,4
R06AA - Aminoalkiletri	95	120	871	133	9,2	0	340	0,0
R06AB - Substituirani alkilamini	7.201	91	38.813	98	5,4	3	39.800	0,1
R06AD - Derivati fenotiazina	10.328	102	62.110	109	6,0	5	200.779	0,3
R06AE - Derivati piperazina	65.362	96	630.642	98	9,6	32	3.039.436	4,0
R06AX - Drugi antihistaminiki za sistemsko zdravljenje	222.106	101	1.902.842	99	8,6	108	11.367.124	15,1
R07 - DRUGA ZDRAVILA ZA BOLEZNI DIHAL	4.101	101	104.352	104	25,4	2	92.383	0,1
R07A - Druga zdravila za bolezni dihal	4.101	101	104.352	104	25,4	2	92.383	0,1
R07AX - Druga zdravila za bolezni dihal	4.101	101	104.352	104	25,4	2	92.383	0,1

R01 Zdravila za zdravljenje bolezni nosne sluznice

Zdravila za zdravljenje bolezni nosne sluznice so predstavljala 17,3 % v deležu receptov in 6,5 % vrednosti zdravil za bolezni dihal. Glede na leto 2015 je število receptov ostalo praktično enako, vrednost zdravil pa se je znižala za 3 %. Predpisanih je bilo 185,8 tisoč receptov, skoraj vsi iz podskupin dekonjestivov in drugih zdravil za lokalno zdravljenje nosne sluznice (R01A).

Večina receptov za enokomponentna zdravila za bolezni nosne sluznice, ki vsebujejo simpatikomimetike (R01AA), vsebuje oksimetazolin (R01AA05) s 5,9 tisoč recepti.

Največji delež zdravil za lokalno zdravljenje nosne sluznice, predpisanih na recept, zavzemajo kortikosteroidi (R01AD). Skupno je bilo predpisanih 8.228.726 DDD oz. 10,9 DID zdravil te skupine. Število predpisanih receptov je ostalo praktično enako, stroški za zdravila pa so se znižali za 3 %. Največje število predpisanih receptov s kortikosteroidi je bilo z zdravili, ki so vsebovala mometazon (R01AD09) na 124,4 tisoč receptih v vrednosti 847,7 tisoč EUR in flutikazonfuroat (R01AD12) na 27 tisoč receptih v vrednosti 330 tisoč EUR.

R03 Zdravila za obstruktivne pljučne bolezni

Največji delež v številu receptov (50,4 %) in vrednosti (81,6 %) s predpisanimi zdravili za bolezni dihal, je pripadalo zdravilom za obstruktivne pljučne bolezni. V tej podskupini je bila tudi največja povprečna vrednost na en recept, ki je znašala 41 EUR.

Od zdravil za obstruktivne pljučne bolezni so se najpogosteje predpisovali inhalacijski adrenergiki (R03A), predpisanih je bilo preko 361,9 tisoč receptov v vrednosti 15 milijonov EUR, 19.683.245 DDD oz. 26,1 DID.

Večino bronhoselektivnih agonistov adrenergičnih receptorjev beta-2 (R03AC) so predstavljala zdravila s salbutamolom (R03AC02) na 102,8 tisoč receptih v vrednosti 686 tisoč EUR.

V skupini adrenergikov in drugih učinkovin za obstruktivne pljučne bolezni (R03AK) je bilo predpisanih 118 tisoč receptov, vrednost zdravil je bila 10,8 milijonov EUR. Vsebovala so formoterol in beklometazon (R03AK08) s 40,7 tisoč recepti in stroški skoraj 3,5 milijona EUR, salmeterol in flutikazon (R03AK06) s 36 tisoč recepti in stroški skoraj 3,8 milijonov EUR, formoterol in budezonid (R03AK07) z 31,7 tisoč recepti in stroški 2,8 milijonov EUR ter vilanterol in flutikazonfuroat (R03AK10) z 9,8 tisoč recepti in stroški 763,8 tisoč EUR.

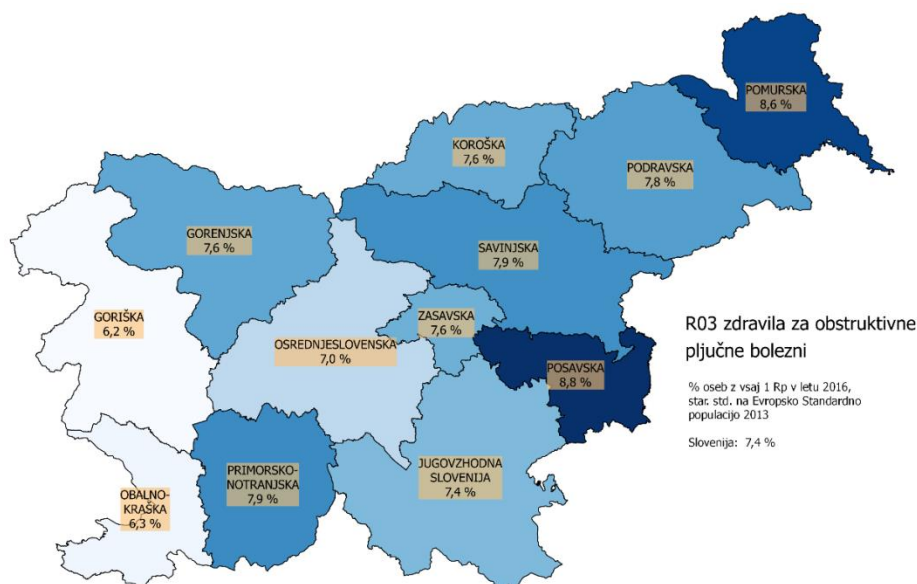
V skupini adrenergikov v kombinaciji z antiholinergiki (R03AL) je bilo predpisanih 131 tisoč receptov, v vrednosti 3 milijone EUR, večina za fenoterol in ipratropijev bromid (R03AL01).

V skupini drugih zdravil za obstruktivne pljučne bolezni za inhaliranje (R03B) je bilo predpisanih 122 tisoč receptov v vrednosti 5,4 milijone EUR. Največ je bilo zdravil, ki so vsebovala glukokortikoide (R03BA). Najpogosteje je bil predpisan flutikazon (R03BA05) z 47,2 tisoč recepti v vrednosti 1,1 milijon EUR.

V skupini antiholinergikov (R03BB) je bil najpogosteje predpisan tiotropijev bromid (R03BB04) s 35 tisoč recepti.

V skupini drugih sistemskih zdravil za obstruktivne pljučne bolezni (R03D) je bilo predpisanih 54,8 tisoč receptov v vrednosti čez 1,4 milijone EUR, od tega največ za montelukast (R03DC03) s skoraj 45 tisoč recepti in teofilin (R03DA04) z 9,3 tisoč recepti.

Največ zdravil za zdravljenje obstruktivnih pljučnih bolezni so v letu 2016 predpisovali v posavski in pomurski regiji. Poprečno zdravila za obstruktivne pljučne bolezni prejema 7,4 % prebivalcev (slika 4.26).

Slika 4.26: Odstotek oseb, katerim so bila predpisana zdravila za obstruktivne pljučne bolezni v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2016.

R05 Zdravila za zdravljenje kašlja in prehlada

Na recept je bilo predpisanih 36,4 tisoč zdravil za zdravljenje kašlja in prehlada, od tega skoraj 27,6 tisoč receptov za antitusike in kombinacije brez ekspektoransov (R05D).

Največ predpisanih zdravil iz skupine z opijevimi alkaloidi in njihovimi derivati (R05DA) je vsebovalo folkodin (R05DA08) z 20,6 tisoč recepti. Sledil je kodein (R05DA04) z 2,7 tisoč recepti.

Vsa zdravila iz skupine drugi antitusiki (R05DB) so vsebovala butamirat (R05DB13) s 4.277 recepti, 82.544 DDD oz. 0,1 DID.

V skupini ekspektoransov, kombinacij brez antitusikov (R05C) je bilo predpisanih 8,2 tisoč receptov, od tega večina za mukolitike (R05CB). Predpisanih je bilo 82.271 DDD oz. 0,1 DID mukolitikov.

R06 Antihistaminiki za sistemsko zdravljenje

Antihistaminiki za sistemsko zdravljenje so v letu 2016 predstavljali 28,4 % delež v številu receptov in 9,7 % delež v vrednosti zdravil za bolezni dihal, predpisanih je bilo 305 tisoč receptov. V primerjavi z letom 2015 je bilo predpisanih praktično enako število receptov z 1 % nižjo skupno vrednostjo zdravil.

Med aminoalkiletri (R06AA) so bila najpogosteje predpisana zdravila z difenhidraminom (R06AA02), ki pa imajo režim izdaje brez zdravniškega recepta v lekarni, zato je bila poraba zdravil višja od prikazane.

Od substituiranih alkilaminov (R06AB) se je predpisovala samo učinkovina dimetinden (R06AB03) s 7,2 tisoč recepti, 39.800 DDD oz. 0,1 DID.

Od derivatov fenotiazina (R06AD) so vsa predpisana zdravila vsebovala tietilperazin (R06AD03) s 10,3 tisoč recepti, 200.779 DDD oz. 0,3 DID. Število receptov z derivati piperazina (R06AE) se je zmanjšalo za 4 %, ob znižanju stroškov za 2 %. Predpisanih je bilo 65 tisoč receptov, 3.081.496 DDD oz. 4,1 DID, in sicer s cetirizinom (R06AE07) 44 tisoč receptov in z levocetirizinom (R06AE09) 21 tisoč receptov.

Največ, 222 tisoč receptov in 11.367.124 DDD oz. 15,1 DID s predpisanimi antihistaminiki za sistemsko zdravljenje je bilo z zdravili v skupini drugi antihistaminiki za sistemsko zdravljenje (R06AX). Zdravila z loratadinom (R06AX13) so bila predpisana na skoraj 127,5 tisoč receptih, sledila so zdravila z desloratadinom (R06AX27) na 77,3 tisoč receptih in feksofenadinom (R06AX26) na 17,2 tisoč receptih.

4.13 S Zdravila za bolezni čutil

Zdravila za bolezni čutil so razvrščena v tri podskupine.

V letu 2016 je bilo predpisanih preko 703 tisoč receptov v vrednosti čez 8,3 milijone EUR. V primerjavi z letom 2015 je število ostalo približno enako, prav tako skupna vrednost receptov. Povprečna vrednost na en recept s predpisanimi zdravili iz skupine S je bila 11,8 EUR. Skupno je bilo predpisanih 16.379.603 DDD, to je 21,7 DDD na 1000 prebivalcev na dan. Vsa predpisana zdravila so bila iz skupine zdravil za očne bolezni (S01).

Tabela 4.19: Število predpisanih receptov, vrednost zdravil ter porabljenih DDD in DID za zdravila za zdravljenje očesnih, Slovenija, 2016

ATC skupina	Število Rp	Indeks 2016/2015	Vrednosti zdravil 2016	Indeks 2016/2015	Povprečna vrednost na 1 recept	Št. Rp na 1000 prebivalcev	Število DDD	Število DID
S - ZDRAVILA ZA BOLEZNI ČUTIL	703.706	100	8.300.115	100	11,8	341	16.379.603	21,7
S01 - ZDRAVILA ZA OČESNE BOLEZNI	703.706	100	8.300.115	100	11,8	341	16.379.603	21,7
S01A - Zdravila za preprečevanje in zdravljenje infekcij	218.215	97	1.097.856	97	5,0	106	1.065.183	1,4
S01AA - Antibiotiki	179.591	99	863.708	100	4,8	87	807.336	1,1
S01AD - Protivirusna zdravila	563	14	7.772	19	13,8	0	2.937	0,0
S01AE - Fluorokinoloni	38.061	100	226.376	101	5,9	18	254.910	0,3
S01B - Protivnetna zdravila	71.602	104	632.267	107	8,8	35	567.635	0,8
S01BA - Kortikosteroidi, enokomponentna zdravila	54.536	107	448.695	110	8,2	26	476.670	0,6
S01BC - Nesteroidna protivnetna zdravila	17.066	97	183.572	101	10,8	8	90.965	0,1
S01C - Protivnetne učinkovine v kombinacijah s protimikrobnimi učinkovinami	141.325	94	695.813	94	4,9	68	741.795	1,0
S01CA - Kortikosteroidi v kombinaciji s protimikrobnimi učinkovinami	141.325	94	695.813	94	4,9	68	741.795	1,0
S01E - Zdravila za zdravljenje glavkoma in zdravila za zožitev zenice	146.566	102	3.849.387	95	26,3	71	9.945.645	13,2
S01EA - Simpatikomimetiki za zdravljenje glavkoma (zeleno mreže)	3.128	139	43.867	129	14,0	2	185.900	0,2
S01EB - Parasimpatikomimetiki	6	200	199	167	33,2	0	18	0,0
S01EC - Zaviralci karboanhidraze	17.284	103	387.892	101	22,4	8	1.049.023	1,4
S01ED - Antagonisti adrenergičnih receptorjev beta	66.494	100	2.041.918	90	30,7	32	4.527.275	6,0
S01EE - Analogi prostaglandina	59.654	103	1.375.511	100	23,1	29	4.183.430	5,6
S01F - Midriatiki in cikloplegiki	27	60	222	58	8,2	0	900	0,0
S01FA - Antiholinergiki	27	60	222	58	8,2	0	900	0,0
S01G - Dekongestivi in protialergijska zdravila	49.192	110	585.810	110	11,9	24	1.601.525	2,1
S01GA - Simpatikomimetiki za oženoje krvnih žil	236	90	1.772	81	7,5	0	3.470	0,0
S01GX - Druga protialergijska zdravila	48.956	110	584.039	111	11,9	24	1.598.055	2,1
S01H - Lokalni anestetiki	4	33	38	29	9,6	0	300	0,0
S01HA - Lokalni anestetiki	4	33	38	29	9,6	0	300	0,0
S01X - Druga zdravila za očne bolezni	76.775	110	1.438.722	114	18,7	37	2.456.620	3,3
S01XA - Druga zdravila za očne bolezni	76.775	110	1.438.722	114	18,7	37	2.456.620	3,3

S01 Zdravila za očne bolezni

Največ predpisanih receptov z zdravili za očne bolezni je bilo iz skupine zdravil za preprečevanje in zdravljenje infekcij (S01A), 218 tisoč receptov, od tega največ zdravil z antibiotiki (S01AA), čez 179 tisoč receptov.

Največ predpisanih zdravil je vsebovalo tobramicin (S01AA12) s 150 tisoč recepti. Zdravila s tobramicinom so predstavljala 21,4 % delež v številu receptov in 8,4 % delež v vrednosti vseh zdravil za bolezni čutil. Od drugih zdravil za preprečevanje in zdravljenje infekcij je bilo predpisanih največ receptov s ciprofloksacinom (S01AE03) z 34 tisoč recepti v vrednosti skoraj 195 tisoč EUR.

Protivnetna zdravila (S01B) so v večini vsebovala kortikosteroide, od tega največ (38,6 tisoč receptov) z deksametazonom (S01BA01).

Z deksametazonom (S01CA01) so bila predpisana tudi vsa kombinirana zdravila, ki so vsebovala tudi antimikrobne učinkovine (S01C); predpisanih je bilo 141 tisoč receptov, 741.795 DDD oz. 1,0 DID.

Število receptov z zdravili za zdravljenje glavkoma in zožitev zenice (S01E) se je v letu 2016 povečalo za 2 %, stroški so se znižali za 5 %. Povprečna vrednost enega recepta je bila 26,3 EUR. Predpisanih je bilo skupno 9.945.645 DDD oz. 13,2 DID zdravil za zdravljenje glavkoma in zožitev zenice.

Največ predpisanih zdravil za zdravljenje glavkoma je vsebovalo zaviralca adrenergičnih receptorjev beta timolol v kombinaciji z drugimi učinkovinami (S01ED51) s skoraj 54 tisoč recepti in monokomponentnim timololom (S01ED01) z 9,3 tisoč recepti. Najpogosteje predpisan analog prostaglandinov je bil latanoprost (S01EE01) z 39,6 tisoč recepti v vrednosti 792 tisoč EUR.

Med dekongestivi in protialergijskimi zdravili (S01G) so bila najpogosteje predpisana zdravila z olopatadinom (S01GX09) na 28,7 tisoč receptih in s ketotifenom (S01GX08) na 18 tisoč receptih. Skupno je bilo predpisanih 1.601.525 DDD oz. 2,1 DID dekongestivov in protialergijskih zdravil.

V skupino druga zdravila za zdravljenje očesnih bolezni (S01X) so razvrščene umetne solze in druga nevtralna zdravila (S01XA20) s 76,8 tisoč recepti v vrednosti 1,4 milijone EUR.

4.14 V Razna zdravila

Razna zdravila so zdravila, ki niso uvrščena v nobeno izmed prej omenjenih skupin in so razvrščena v 8 podskupin: alergijo sprožajoče snovi (alergeni), druga nerazvrščena zdravila za različne bolezni, diagnostiki, osnovna hranila, drugi neterapevtski pripravki, kontrastna sredstva, radiodiagnostiki in radioterapevtiki.

Število receptov v skupini V, ki jo sestavljajo različna zdravila, znaša skoraj 73 tisoč, kar pomeni 20 % porast glede na leto prej.

Največ predpisanih zdravil je bilo iz skupine osnovnih hranil (V06) z 62,5 tisoč recepti ter iz skupine drugih nerazvrščenih zdravil za različne bolezni (V03) z 9,1 tisoč recepti.

Med osnovnimi hranili prevladujejo recepti za hranila, ki vsebujejo maščobe, ogljikove hidrate, proteine, minerale in vitamine ter kombinacije (V06DB) s 55,8 tisoč recepti.

Tabela 4.20: Število predpisanih receptov, vrednosti zdravil ter porabljenih DDD in DID za skupno razna zdravila, Slovenija, 2016

ATC skupina	Število Rp	Indeks 2016/2015	Vrednosti zdravil 2016	Indeks 2016/2015	Povprečna vrednost na 1 recept	Št. Rp na 1000 prebivalcev	Število DDD	Števil o DID
V - RAZNA ZDRAVILA	72.820	120	6.072.632	93	83,4	35	354.851	0,5
V01 - ALERGIJO SPROŽAJOČE SNOVI (ALERGENI)	1.171	44	235.116	46	200,8	1	36.910	0,0
V01A - Alergijo sprožajoče snovi (alergeni)	1.171	44	235.116	46	200,8	1	36.910	0,0
V01AA - Alergenski ekstrakti	1.171	44	235.116	46	200,8	1	36.910	0,0

ATC skupina	Število Rp	Indeks 2016/2015	Vrednosti zdravil 2016	Indeks 2016/2015	Povprečna vrednost na 1 recept	Št. Rp na 1000 prebivalcev	Število DDD	Števil o DID
V03 - DRUGA NERAZVRŠČENA ZDRAVILA ZA RAZLIČNE BOLEZNI	9.136	106	2.147.464	78	235,1	4	317.941	0,4
V03A - Druga nerazvrščena zdravila za različne bolezni	9.136	106	2.147.464	78	235,1	4	317.941	0,4
V03AB - Antidoti	33	56	0	56	0,0	0	33	0,0
V03AC - Kelirajoča sredstva za zdravljenje akutnih zastrupitev z železom	760	108	889.494	88	1.170,4	0	13.230	0,0
V03AE - Zdravila za zdravljenje hiperkaliemije in hiperfosfatemije	7.580	107	1.198.458	72	158,1	4	278.833	0,4
V03AG - Zdravila za zdravljenje hiperkalciemije	763	104	59.512	97	78,0	0	25.845	0,0
V06 - OSNOVNA HRANILA	62.489	127	3.689.841	112	59,0	30		0,0
V06C - Hranila za otroke	2.430	103	776.848	99	319,7	1		0,0
V06CA - Hranila brez fenilalanina	528	110	614.615	102	1.164,0	0		0,0
V06D - Druga hranila	60.051	128	2.912.110	116	48,5	29		0,0
V06DB - Maščobe, ogljikovi hidrati, proteini, minerali in vitamini, kombinacije	55.851	129	2.587.879	117	46,3	27		0,0
V06DF - Mlečni nadomestki	4.079	117	314.494	104	77,1	2		0,0
V06DX - Druge kombinacije hranil	121		9.737		80,5	0		0,0
V07 - DRUGI NETERAPEVTSKI PRIPRAVKI	16	52	134	53	8,4	0		0,0
V07A - Drugi neterapevtski pripravki	16	52	134	53	8,4	0		0,0
V07AC - Krvne transfuzije, pomožni izdelki	16	53	134	55	8,4	0		0,0
V08 - KONTRASTNA SREDSTVA	8	160	76	104	9,5	0		0,0
V08A - Jodirana rentgenska kontrastna sredstva	1	20	9	13	9,4	0		0,0
V08AB - Nefrotropna, nizkoosmolalna rentgenska kontrastna sredstva, topna v vodi	1	20	9	13	9,4	0		0,0
V08C - Kontrasti za jedrsko magnetno resonanco	7		67		9,6	0		0,0
V08CA - Paramagnetna kontrastna sredstva	7		67		9,6	0		0,0

---

5 BOLNIŠNIČNA ZDRAVILA

Tatja Kostnapfel Rihtar, Aleš Korošec

Po Zakonu o zbirkah podatkov s področja zdravstvenega varstva (ZZPPZ) na področju zdravil je NIJZ določen kot upravljavec zbirk podatkov *IVZ 64*: Evidenca porabe zdravil izdanih na recept, *IVZ 65*: Evidenca porabe zdravil izdanih brez zdravniškega recepta, na naročilnico ter *IVZ 66*: Evidenca porabe zdravil v bolnišnicah (1).

Ker NIJZ spremlja le porabo ambulantno predpisanih zdravil so na Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS) predvsem zaradi zagotavljanja racionalne rabe dragih zdravil v bolnišnicah in obvladovanja stroškov ter zaradi načina financiranja bolnišničnih zdravil oblikovali dve skupini, seznam B in seznam A.

Oba seznama zdravil sta v skladu s Splošnim dogovorom, kjer partnerji določijo program zdravstvenih storitev in izhodišča za njegovo izvajanje ter oblikovanje cen v Republiki Sloveniji za tekoče pogodbeno leto, ločeno financirana bolnišnicam tako za uporabo v bolnišnični kot tudi specialistični ambulantni dejavnosti (17).

Podatke o porabi zdravil s seznama A in B povzemamo na podlagi podatkov Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije.

Seznam A

Leta 2013 je bil uveden seznam ampuliranih in drugih zdravil za ambulantno zdravljenje (seznam A). Vanj so uvrščena ločeno zaračunljiva zdravila v specialistični ambulantni in v osnovni zdravstveni dejavnosti, katera niso bila predpisana na recept. V seznamu A so po vrednosti najpomembnejša zdravila z delovanjem na novotvorbe (L), sledijo depo antipsihotiki (N05A).

Seznam B

Na seznam B se uvrščajo tista bolnišnična zdravila, katerih cena v priporočenem odmerku presega vrednost 5000 EUR na osebo v enem letu.

Zdravila s seznama B se financirajo na osnovi mesečnih zahtevkov bolnišnic glede na njihovo dejansko porabo. Po podatkih ZZZS je skupna poraba zdravil s seznama B v letu 2016 znašala 68.075.702, leta 2015 pa 64.978.778 EUR in se je povečala za 4 % glede na leto 2015.

Leta 2016 je bilo izdanih 87.267 pakiranj, leta 2015 pa 81.487 pakiranj.

Zdravila z delovanjem na novotvorbe (L), med njimi *citostatiki (L01)* so največja skupina na seznamu B. Izmed njih so imeli daleč najvišjo celotno vrednost 31,5 milj. EUR in največje število pakiranj (38,9 tisoč, leto prej pa 38,5 tisoč). Večinoma se uporabljajo za zdravljenje metastatskih vrst raka in levkemij.

Sledijo *zdravila za zaviranje imunske odzivnosti (L04A)* s 23.242 pakiranj v vrednosti 15,7 milj. EUR.

Izmed ostalih ATC skupin zdravil so imela največjo skupno vrednost 13,3 tisoč EUR (leta 2015 11,4 tisoč EUR) in tudi število pakiranj (15,7 tisoč) zdravila za očne bolezni (S01) oz. zdravila za bolezni mrežnice (S01L) (tabela 5.1).

Tabela 5.1: Poraba dragih bolnišničnih zdravil (seznam B) v letu 2016

ATC, višji nivo	ATC, 5. nivo	generično ime	lastniško ime	Povzetek omejitev predpisovanja	Število pakiranj, 2015	Število pakiranj, 2016	Povprečna cena pakiranja v EUR, 2016	Celotna vrednost v EUR, 2016	Indeks celotne vrednosti 2016/2015	Indeks št. pakiranj 2016/2015
A16AB Encimi	A16AB02	imigluceraza	Cerezyme	Za zdravljenje Gaucherjeve bolezni.	586	301	1.753	527.569	51	51
	A16AB03	agalzidaza alfa	Replagal	Za zdravljenje Fabryjeve bolezni pod nadzorom Centra za zdravljenje Fabryjeve bolezni SB Slovenj Gradec.	847	858	1.810	1.552.645	95	101
	A16AB04	agalzidaza beta	Fabrazyme	Za zdravljenje Fabryjeve bolezni pod nadzorom Centra za zdravljenje Fabryjeve bolezni SB Slovenj Gradec.	448	410	3.757	1.540.223	99	92
	A16AB07	alglukozidaza alfa	Myozyme	Za zdravljenje: 1. otrok z zgodnjo obliko Pompejeve bolezni. 2. odraslih s poznim nastopom Pompejeve bolezni.	1.283	1.132	523	592.093	88	88
	A16AB08	galsulfaza	Naglazyme	Za zdravljenje bolnikov z mukopolisaharidozo VI.	419	461	1.439	663.270	109	110
	A16AB10	velagluceraza alfa	Vpriv	Za zdravljenje Gaucherjeve bolezni.	397	333	1.740	579.453	87	87
	SKUPAJ					3.980	3.495	1.561	5.455.253	88
B01AC Zaviralci agregacije trombocitov brez heparina	B01AC09	epoprostenol	Epoprostenol	Za bolnike s pljučno arterijsko hipertenzijo ali neoperabilno kronično tromboembolično pljučno hipertenzijo NYHA-WHO III ali IV, ki se jih ne da stabilizirati z zaviralci fosfodiesteraze in/ali endotelinskih receptorjev. Po odobritvi konzilija za pljučno hipertenzijo.	78	-	-	-	0	0
	B01AC11	iloprost	Ilomedin	Za zdravljenje ishemije udov.	189	154	205	31.489	78	81
	B01AC21	treprostinil	Remodulin	Za bolnike s pljučno arterijsko hipertenzijo ali neoperabilno kronično tromboembolično pljučno hipertenzijo NYHA-WHO III ali IV, ki se jih ne da stabilizirati z zaviralci fosfodiesteraze in/ali endotelinskih receptorjev.	-	1	7.061	7.061	-	-
	SKUPAJ				267	155	249	38.550	85	58
B02BD Krvni koagulacijski faktorji	B02BD02	koagulacijski faktor VIII	Kogenate, Kovaltry, NovoEight, Nuwiq, ReFacto	Za zdravljenje in preprečevanje krvavitev pri bolnikih s hemofilijo A.	105	112	587	65.745	134	107
	B02BD03	zaviralci inhibitorjev faktorja VIII	Feiba	Za zdravljenje krvavitev pri bolnikih s hemofilijo A in inhibitorji faktorja VIII, pri bolnikih brez hemofilije, ki imajo pridobljene inhibitorje faktorja VIII, in za preprečevanje krvavitev pri bolnikih s hemofilijo A zaradi inhibitorjev, ki so imeli značilne mišičnoskeletne krvavitve.	229	227	433	98.293	97	99
	B02BD08	eptakog alfa (aktivirani)	NovoSeven	Za zdravljenje in za preprečevanje krvavitev pri operacijah ali invazivnih postopkih v naslednjih skupinah bolnikov: pri bolnikih s prirojeno hemofilijo z zaviralci koagulacijskih faktorjev VIII ali IX > 5 Bethesda-enot (BU), kjer je pričakovana visok anamnestičen odziv na uporabo faktorja VIII ali faktorja IX, pri bolnikih s pridobljeno hemofilijo, s prirojenim pomanjkanjem FVII, z Glanzmannovo trombastenijo s protitelesi proti GP IIb-IIIa in/ali HLA in refraktarnostjo proti transfuzijam trombocitov	94	680	1.710	1.162.902	631	723
	B02BD09	nonakog alfa	BeneFIX	Za zdravljenje in preprečevanje krvavitev pri bolnikih s hemofilijo B.	-	40	329	13.206	-	-
	SKUPAJ				428	1.059	1.265	1.340.146	400	247

ATC, višji nivo	ATC, 5. nivo	generično ime	lastniško ime	Povzetek omejitev predpisovanja	Število pakiranj, 2015	Število pakiranj, 2016	Povprečna cena pakiranja v EUR, 2016	Celotna vrednost v EUR, 2016	Indeks celotne vrednosti 2016/2015	Indeks št. pakiranj 2016/2015
B06AC Zdravila za zdravljenje hereditarnega angioedema	B06AC01	zaviralec C1	Berinert	Za zdravljenje bolnikov z napadi hereditarnega angioedema.	3	1	508	508	33	33
	B06AC02	ikatibant	Firazyr	Za zdravljenje bolnikov z anamnezo težjih napadov hereditarnega angioedema.	5	-	-	-	-	-
	B06AC04	konestat alfa	Ruconest	Za zdravljenje bolnikov z napadi hereditarnega angioedema.	5	4	761	3.043	77	80
	SKUPAJ				13	5	710	3.551	32	38
L01 Zdravila z delovanjem na novotvorbe (citostatiki)	L01AA09	bendamustin	Levact, Benmak	a) Za zdravljenje prvega izbora kronične limfatične levkemije (Binetov stadij B ali C) kjer kombinirano zdravljenje s fludarabinom ni primerno. b) Za zdravljenje indolentnega ne-Hodgkinovega limfoma kot monoterapija pri bolnikih, ki so med zdravljenjem z rituksimabom napredovali. c) Za prednostno zdravljenje multiplega mieloma (Durie-Salmonov stadij II z napredovanjem ali stadij III) v kombinaciji s prednizonom pri bolnikih, starejših od 65 let, ki niso primerni za avtogeno presaditev izvornih celic.	38	265	634	168.008	214	190
	L01BA04	pemetreksed	Alimta	V kombinaciji s cisplatinom v prvi liniji zdravljenja s citostatsko terapijo: 1. bolnikov z lokalno napredovalim ali metastatskim nedrobnoceličnim karcinomom pljuč, ki nima pretežno skvamozne celične histologije, 2. bolnikov z nereseptabilnim malignim plevralnim mezoteliomom.	3.285	3.924	584	2.291.232	97	102
	L01BB06	klofarabin	Evoltra	Za zdravljenje otrok z akutno limfoblastno levkemijo.	28	24	1.411	33.510	86	86
	L01BC07	azacitidin	Vidaza	Za zdravljenje odraslih bolnikov, ki niso primerni za presaditev hematopoetskih matičnih celic z: 1. mielodisplastičnimi sindromi (MDS) 2. kronično mielomonocitno levkemijo (KML) 3. akutno mieloično levkemijo (AML)	3.091	3.875	362	1.403.617	124	125
	L01BC08	decitabin	Dacogen	Le za zdravljenje odraslih bolnikov, starih 65 let ali več z nedavno ugotovljeno ali sekundarno akutno mieloično levkemijo (AML), za katere standardna indukcijska kemoterapija ni primerna.	183	142	1.234	174.777	78	78
	L01CD01	paklitaksel	Abraxane	Za zdravljenje: 1. metastatskega raka dojke pri odraslih bolnicah, pri katerih je bilo zdravljenje prve izbire neuspešno, kjer je zdravljenje z drugimi antraciklini kontraindicirano. 2. V kombinaciji z gemcitabinom za zdravljenje prve izbire bolnikov z metastatskim adenokarcinomom trebušne slinavke.	1.965	1.963	297	583.459	100	100
	L01CD04	kabazitaksel	Jevtana	V kombinaciji s prednizonom ali prednizolonom za zdravljenje bolnikov z metastatskim, proti hormonom odpornim rakom prostate, predhodno zdravljenim s shemo, ki je obsegala docetaksel.	147	160	3.891	622.753	106	109
	L01CX01	trabektedin	Yondelis	Za zdravljenje: 1. bolnikov z napredovalim sarkomom mehkega tkiva, po neuspešnem zdravljenju z antraciklini in ifosfamidom, 2. bolnic, občutljivih na platino, s ponovljenim karcinomom jajčnikov 6-12 mesecev po prvem zdravljenju, v kombinaciji s pegiliranim liposomalnim doksorubicinom.	246	207	1.417	293.670	85	84

ATC, višji nivo	ATC, 5. nivo	generično ime	lastniško ime	Povzetek omejitev predpisovanja	Število pakiranj, 2015	Število pakiranj, 2016	Povprečna cena pakiranja v EUR, 2016	Celotna vrednost v EUR, 2016	Indeks celotne vrednosti 2016/2015	Indeks št. pakiranj 2016/2015
	L01DB01	doksorubicin	Caelyx, Lipidox, Myocet	Za zdravljenje: 1. napredujočega diseminiranega plazmocitoma v kombinaciji z bortezomibom pri bolnikih, ki so pred tem že prejeli najmanj eno terapijo 2. metastatskega raka dojk v obliki monoterapije za bolnice, ki imajo kardiomiopatijo z iztisnim deležem levega prekata 0,30 ali manj. 3. napredovanega raka jajčnikov, če prva, platinska kemoterapija pri bolnici ni bila uspešna.	783	706	711	502.106	136	90
	L01DB11	piksantron	Pixuvri	Indicirano je kot monoterapija za zdravljenje odraslih bolnikov z večkrat ponovljenimi ali i neodzivnimi agresivnimi ne-Hodgkinovimi B-celičnimi limfomi (NHL).	-	69	657	45.608	-	-
	L01XC02	rituksimab	Mabthera	Za zdravljenje: 1. Ne-Hodgkinovega limfoma (NHL). 2. Kronične limfocitne levkemije (KLL) v kombinaciji s kemoterapijo za zdravljenje bolnikov s kronično limfocitno levkemijo, ki predhodno še niso bili zdravljeni oziroma se na prejšnje zdravljenje niso odzvali. 3. Revmatoidnega artritisa v kombinaciji z metotreksatom za zdravljenje odraslih bolnikov z zelo aktivnim revmatoidnim artritidom, ki niso zadostno odgovorili na druga imunomodulirajoča zdravila 4. Za zdravljenje avtoimunih buloznih dermatoz.	6.735	6.400	1.072	6.863.067	90	95
	L01XC03	trastuzumab	Herceptin	Za zdravljenje HER2 pozitivne oblike: 1. metastatskega raka dojk v kombinaciji s kemoterapijo ali zaviralcem aromataze do napredovanja bolezni. 2. zgodnjega raka dojk po operaciji, kemoterapiji ali radioterapiji v trajanju enega leta ali manj v primeru ponovitve bolezni. 3. metastatskega adenokarcinoma želodca ali gastroezofagealnega prehoda, v kombinaciji s kapecitabinom ali 5-fluorouracilom in cisplatinom, ki še niso prejeli zdravil za zdravljenje raka za metastatsko bolezen.	7.369	4.989	553	2.758.950	57	68
	L01XC06	cetuksimab	Erbix	Za zdravljenje bolnikov z: 1. metastatskim kolorektalnim rakom z ekspresijo receptorjev za epidermalni rastni faktor (EGFR) in nemutiranim tipom RAS. 2. rakom skvamoznih celic glave in vratu.	2.139	2.652	680	1.803.874	122	124
	L01XC07	bevacizumab	Avastin	Za zdravljenje: 1. metastatskega raka debelega črevesa in danke v kombinaciji s kemoterapijo na osnovi fluoropirimidina. 2. v kombinaciji s karboplatinom in paklitakselom za prvo linijo zdravljenja napredovalega (FIGO klasifikacija: stadij III B, III C in IV) epiteljskega raka jajčnikov, karcinoma jajcevodov ali primarnega peritonealnega karcinoma;	6.622	4.963	976	4.843.804	70	76
	L01XC08	panitumumab	Vectibix	Za zdravljenje bolnikov z metastatskim kolorektalnim rakom z ekspresijo receptorjev EGFR in nemutiranim tipom RAS.	2.100	2.208	403	889.066	105	105

ATC, višji nivo	ATC, 5. nivo	generično ime	lastniško ime	Povzetek omejitev predpisovanja	Število pakiranj, 2015	Število pakiranj, 2016	Povprečna cena pakiranja v EUR, 2016	Celotna vrednost v EUR, 2016	Indeks celotne vrednosti 2016/2015	Indeks št. pakiranj 2016/2015
	L01XC10	ofatumumab	Arzerra	1. V kombinaciji s klorambucilom ali bendamustinom v prvi liniji zdravljenja bolnikov s kronično limfocitno levkemijo (KLL), ki imajo neugodno citogenetiko in za starejše bolnike, ki niso primerni za intenzivno zdravljenje. 2. Pri bolnikih s KLL, pri katerih je bolezen neodzivna na zdravljenje s fludarabinom in alemtuzumabom in so kandidati za presaditev krvotvornih matičnih celic.	202	199	1.334	264.927	108	97
	L01XC11	ipilimumab	Yervoy	Le za zdravljenje napredovelega neoperabilnega ali metastatskega melanoma pri predhodno zdravljenih odraslih bolnikih.	175	28	3.233	90.533	14	16
	L01XC12	brentuksimab vedotin	Adcetris	Za zdravljenje bolnikov s: 1. ponovljenim ali refraktarnim CD30-pozitivnim Hodgkinovim limfomom (HL) po presaditvi avtolognih matičnih celic ali po vsaj dveh predhodnih zdravljenjih 2. bolnikov s ponovljenim ali refraktarnim sistemskim anaplastičnim limfomom velikih celic (sALCL).	154	172	2.991	514.454	111	112
	L01XC13	pertuzumab	Perjeta	V kombinaciji s trastuzumabom in docetakselom za zdravljenje odraslih bolnikov z metastatskim HER2 pozitivnim rakom dojk ali z lokalno, neoperabilno ponovljivo raka dojk, ki pred tem še niso prejeli anti-HER2 terapije ali kemoterapije za metastatsko bolezen.	323	539	2.729	1.470.837	167	167
	L01XC14	trastuzumab emtanzin	Kadcyla	Za zdravljenje bolnikov s HER2-pozitivnim, neoperabilnim, lokalno napredovalim ali metastatskim rakom dojk, predhodno zdravljenih s trastuzumabom in taksanom, samostojno ali v kombinaciji.	-	211	1.688	355.643	-	-
	L01XC15	obinutuzumab	Gazyvaro	V kombinaciji s klorambucilom za zdravljenje bolnikov s kronično limfocitno levkemijo (KLL), ki niso primerni za intenzivno zdravljenje.	8	60	3.332	200.281	699	751
	L01XC18	pembrolizumab	Keytruda	Za zdravljenje napredovelega neoperabilnega ali metastatskega melanoma pri odraslih v monoterapiji.	-	1.518	1.641	2.490.037	-	-
	L01XC21	ramucirumab	Cyramza	Za zdravljenje odraslih bolnikov z napredovalim rakom želodca ali adenokarcinomom gastro-efozagealnega prehoda z napredovalo boleznijo po predhodni kemoterapiji, ki je vključevala platino in fluoropirimidin; le v kombinaciji s paklitakselom.	-	229	501	114.556	-	-
	L01XE09	temsirrolimus	Torisel	Za zdravljenje: 1. Kot zdravilo prve izbire za zdravljenje bolnikov z napredovalim karcinomom ledvičnih celic, ki imajo vsaj tri od šestih prognostičnih dejavnikov tveganja. 2. odraslih bolnikov z recidivnim in/ali proti zdravljenju odpornim limfomom plaščnih celic.	134	131	882	115.509	97	97
	L01XX32	bortezomib	Velcade, Bortezomib Teva, Bortezomib Accord	Zdravilo se uporablja: 1. Kot ena od možnosti za prvo linijo zdravljenja bolnikov z diseminiranim plazmocitomom, pri katerih kemoterapija v visokih odmerkih pred presaditvijo kostnega mozga ni primerna. 2. Kot ena od možnosti za drugo linijo zdravljenja bolnikov z diseminiranim plazmocitomom po presaditvi kostnega mozga.	2.359	2.675	881	2.358.310	89	113

ATC, višji nivo	ATC, 5. nivo	generično ime	lastniško ime	Povzetek omejitev predpisovanja	Število pakiranj, 2015	Število pakiranj, 2016	Povprečna cena pakiranja v EUR, 2016	Celotna vrednost v EUR, 2016	Indeks celotne vrednosti 2016/2015	Indeks št. pakiranj 2016/2015
	L01XX41	eribulin	Halaven	Za zdravljenje bolnic z lokalno napredovalim ali metastatskim rakom dojke, ki je napredoval po vsaj dveh režimih kemoterapije za napredovalo bolezen vključno z antraciklinom in taksanom.	251	335	351	117.757	134	133
	L01XX44	aflibercept	Zaltrap	Za zdravljenje bolnikov v kombinaciji s kemoterapijo z irinotekanom/5-fluorouracilom/folno kislino (FOLFIRI) z metastatskim kolorektalnim rakom, ki je odporen na ali je napredoval po zdravljenju s shemo, ki je vključevala oksaliplatin.	211	336	509	171.122	157	159
	SKUPAJ				38.548	38.980	809	31.541.467	97	101
L04A Zdravila za zaviranje imunske odzivnosti	L04AA23	natalizumab	Tysabri	Zdravilo se uporablja za zdravljenje multiple skleroze (MS) v drugem redu zdravljenja: 1. za bolnike, ki so ob zdravljenju z interferonom beta ali glatiramer acetatom imeli vsaj en zagon bolezni v zadnjem letu 2. za bolnike s hitro napredujočo in aktivno obliko recidivno remitentne MS z dvema ali več zagoni v enem letu in imajo na MR eno ali več s kontrastnim sredstvom obarvanih lezij.	859	1.011	1.653	1.671.328	117	118
	L04AA25	ekulizumab	Soliris	Za zdravljenje odraslih in pediatričnih bolnikov: - s paroksizmalno nočno hemoglobinurijo (PNH). - z atipičnim hemolitično-uremičnim sindromom (aHUS)	452	713	4.700	3.351.428	157	158
	L04AA26	belimumab	Benlysta	Le za zdravljenje odraslih bolnikov z aktivnim, na avtoprotitelesa pozitivnim sistemskim eritematoznim lupusom, ki imajo kljub standardnemu zdravljenju visoko stopnjo bolezenske aktivnosti (npr. pozitivno anti-dsDNA in nizek komplement).	71	136	279	37.902	177	192
	L04AA33	vedolizumab	Entyvio	Za zdravljenje zmerno do močno aktivnega ulceroznega kolitisa in Crohnove bolezni pri odraslih bolnikih, če pri predhodnem zdravljenju z zaviralci tumor nekrotizirajočega faktorja alfa odziv na zdravljenje ni bil zadosten, je izzvenel ali pa ga bolnik ni prenašal.	-	185	2.267	419.435	-	-
	L04AA34	alemtuzumab	Lemtrada	Za zdravljenje multiple skleroze (MS) v drugem redu zdravljenja: 1. za bolnike, ki so ob zdravljenju z interferonom beta ali glatiramer acetatom imeli vsaj en zagon bolezni v zadnjem letu in imajo na MR znake aktivnosti z vsaj eno s kontrastnim sredstvom obarvano lezijo. 2. za bolnike s hitro napredujočo in aktivno obliko recidivno remitentne MS z dvema ali več zagoni v enem letu in imajo na MR eno ali več s kontrastnim sredstvom obarvanih lezij.	43	63	6.968	439.001	147	147
	L04AB02	infliksimab	Remicade, Remsima	Za zdravljenje: 1. Revmatoidnega artritisa, aksialnega spondiloartritisa, psoriatičnega artritisa. 2. Crohnove bolezni in ulceroznega kolitisa. 3. Psoriaze.	14.638	16.253	439	7.135.001	99	111

ATC, višji nivo	ATC, 5. nivo	generično ime	lastniško ime	Povzetek omejitev predpisovanja	Število pakiranj, 2015	Število pakiranj, 2016	Povprečna cena pakiranja v EUR, 2016	Celotna vrednost v EUR, 2016	Indeks celotne vrednosti 2016/2015	Indeks št. pakiranj 2016/2015
	L04AC07	tocilizumab	Roactemra	Za zdravljenje: 1. Revmatoidnega artritisa v kombinaciji z metotreksatom pri odraslih bolnikih, ki se niso zadostno odzvali na predhodno zdravljenje z enim ali več imunomodulirajočimi protirevmatičnimi zdravili in zaviralci tumorje nekrotizirajočega faktorja, ali takšnega zdravljenja niso prenašali. 2. Sistemskega juvenilnega idiopatskega artritisa in juvenilnega idiopatskega poliartritisa in razširjenega oligoartritisa.	4.813	4.848	478	2.319.258	100	101
	L04AC08	kanakinumab	Ilaris	Le za zdravljenje s kriopirinom povezanih periodičnih sindromov pri odraslih, mladostnikih in otrocih, ki so stari 4 leta ali več in imajo telesno maso večjo od 15 kg	6	33	10.985	364.703	523	523
	SKUPAJ				20.882	23.242	677	15.738.056	117	111
R03D Druga sistemska zdravila za obstruktivne pljučne bolezni	R03DX05	omalizumab	Xolair	1. Le kot dodatno zdravilo za težko astmo pri bolnikih, ki imajo v kljub vsaj 6 mesečnem zdravljenju z maksimalnimi odmerki inhalacijskih glukokortikoidov in dolgodelujočih bronhodilatatorjev neurejeno astmo in trajno okrnjeno pljučno funkcijo (FEV1<80%) ali za normalizacijo pljučne funkcije. 2. V najmanjšem učinkovitem odmerku za bolnike s kronično urtikarijo, kadar odziv na zdravljenje s H1 antihistaminikom ni zadosten (komponenta srbeža UAS7 vsaj 8).	1.403	-	-	-	-	-
	SKUPAJ									
S01 Zdravila za očene bolezni	S01BA01	deksametazon	Ozurdex	Za zdravljenje: 1. okvare vida zaradi makularnega edema po zapori mrežničnih ven, 2. okvare vida zaradi diabetičnega makularnega edema, 3. vnetja posteriornega dela očesa.	-	121	893	108.038	-	-
	S01LA04	ranibizumab	Lucentis	Le za zdravljenje: 1. neovaskularne (vlažne) starostne degeneracije rumene pege pri odraslih, 2. okvare vida zaradi diabetičnega makularnega edema.	9.370	10.397	642	6.679.620	97	111
	S01LA05	afibercept	Eylea	Le za zdravljenje: 1. neovaskularne (vlažne) starostne degeneracije rumene pege pri odraslih, 2. okvare vida zaradi diabetičnega makularnega edema, kot posledice zapore veje mrežnične vene ali zapore centralne mrežnične vene, 3. okvare vida zaradi diabetičnega makularnega edema, 4. okvare vida zaradi miopične horoidalne neovaskularizacije.	6.347	9.671	677	6.543.592	144	152
	SKUPAJ				15.717	20.189	660	13.331.250	117	128
V10X Drugi radioterapevtiki	V10XX03	[223Ra]radijev diklorid	Xofigo	Za zdravljenje bolnikov z na kastracijo odpornim rakom prostate, simptomatskimi metastazami v kosteh in brez znanih metastaz v notranjih organih.	249	142	4.419	627.430	57	57
SKUPAJ VSA ZDRAVILA					81.487	87.267	780	68.075.702	104	107

Tabela 5.2: Poraba ampuliranih zdravil (seznam A) v letu 2016

ATC, višji nivo	ATC, 5. nivo	Splošno ime	Lastniško ime	Celotna vrednost v EUR	Indeks celotne vrednosti 2016/2015
B03A Zdravila z železom	B03AC	železo	Iroprem, Venofer	1.141.761	283
B05B Raztopine za intravensko uporabo	B05BA03	glukoza	Glukoza 5%	6.503	93
	B05BB01 in B05BA10	elektroliti in ostale raztopine	Natrijev klorid, Ringer raztopina, Nutriflex	82.401	83
	SKUPAJ			1.230.665	
G02B Lokalni kontraceptivi	G02BA03	maternični vložek z levonorgestrelom	Mirena, Jaydess	699.634	103
	SKUPAJ			699.634	
J01D Drugi betalaktamski antibiotiki	J01DD04	ceftriakson	Ceftriakson, Olicef	43.217	83
J06B Imunoglobulini	J06BA02	humani polispecifični imunoglobulini	Octagam, Privigen	1.211.293	122
	J06BB01	humani imunoglobulin anti-D (Rh)	Rhesonativ, Rhophylac	172.287	93
	SKUPAJ			1.383.580	
L01XC Monoklonska protitelesa	L01XC02	rituksimab	Mabthera sc	353.811	-
	L01XC03	trastuzumab	Herceptin sc	5.095.780	136
	SKUPAJ			5.449.591	
L02 Endokrino zdravljenje	L02AE02	levprorelin	Eligard	1.018.843	118
	L02AE03	goserelin	Zoladex, Reseligo	370.024	91
	L02AE04	triptorelin	Diphereline, Pamorelin	1.314.804	117
	L02BA03	fulvestrant	Faslodex	436.272	111
	L02BX02	degareliks	Firmagon	114.620	105
	SKUPAJ			3.254.563	
L04A Zdravila za zaviranje imunske odzivnosti	L04AA25	ekulizumab	Soliris	432.355	-
	SKUPAJ			432.355	
M03A Mišični relaksanti s perifernim delovanjem	M03AX01	botulinski toksin	Dysport	226.498	154
	SKUPAJ			226.498	
M05B Zdravila z učinkom na strukturo in mineralizacijo kosti	M05BA03	pamidronska kislina	Aredia, Pamitor	1.103	31
	M05BA06	ibandronska kislina	Bondronat	14.226	68
	M05BA08	zoledronska kislina	Zometa in ostali	67.451	48
	M05BX04	denozumab	Xgeva, Prolia	1.248.642	102

ATC, višji nivo	ATC, 5. nivo	Splošno ime	Lastniško ime	Celotna vrednost v EUR	Indeks celotne vrednosti 2016/2015	
	SKUPAJ			1.331.422		
N01B Lokalni anestetiki	N01BX04	kapsaicin	Qutenza	16.651	143	
N05A Antipsihotiki	N05AB02	flufenazin	Moditen depo, Afluditen	31.604	186	
	N05AD01	haloperidol	Haldol depo	14.142	89	
	N05AF01	flupentiksol	Fluanxol Depot	137	32	
	N05AF05	zuklopentiksol	Clopixol Depot	9.927	141	
	N05AH03	olanzapin	Zypadhera	377.033	125	
	N05AX08	risperidon	Risperdal consta	429.318	75	
	N05AX12	aripiprazol	Abilify Maintena	274.984	525	
	N05AX13	paliperidon	Xeplion	1.742.520	108	
		SKUPAJ			2.879.665	
	R03D Druga sistemska zdravila za obstruktivne pljučne bolezni	R03DX05	omalizumab	Xolair	1.252.118	461
SKUPAJ VSA ZDRAVILA				18.199.960	135	

6 ZDRAVILA ZA IZVAJANJE PROGRAMA CEPLJENJA

Staša Javornik, Tatja Kostnapfel

Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ) vsako leto pripravi predlog Programa cepljenja in zaščite z zdravili in ga predlaga ministru za zdravje v sprejem. V njem so opredeljeni programi cepljenja in zaščite z zdravili za različne skupine prebivalstva.

Pravilnik o določitvi Programa cepljenja in zaščite z zdravili za leto 2016 je bil objavljen v Uradnem listu RS, št. 35/16. Letni programi se objavijo na spletni strani Ministrstva za zdravje in na spletni strani NIJZ.

Preskrbo s cepivi in specifičnimi imunoglobulini za izvajanje Programa cepljenja, ki se financira iz sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja, zagotavlja NIJZ.

V tabeli 6.1 prikazujemo izdajo zdravil, ki se financirajo iz sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja za izvedbo programa cepljenja. Tabela prikazuje količine zdravil v odmerkih izdanih in distribuiranih na cepilna mesta v letih 2012, 2013, 2014, 2015 in 2016 ter porabljenih sredstev za nakup zdravil za izvajanje programa cepljenja v letu 2016, ki se financirajo iz sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja (vrednosti so v EUR brez DDV).

Nakup humanega imunoglobulina proti hepatitisu tipa B (ATC: J06BB04) in cepiva proti meningokokom tipa C s prečiščenimi in vezanimi polisaharidnimi antigeni (ATC: J07AH07) v letu 2016 ni bil izveden zaradi uporabe obstoječih zalog.

Tabela 6.1: Število izdanih odmerkov zdravil za izvajanje programa cepljenja v letih 2012, 2013, 2014, 2015 in 2016

ATC	Vrsta zdravila	Število izdanih odmerkov v posameznem letu					Indeks 2016/2015	Vrednost v letu 2016 (EUR brez DDV)
		leto 2012	leto 2013	leto 2014	leto 2015	leto 2016		
J06BB02	Humani imunoglobulin proti tetanusu	15.687	12.139	11.423	12.153	11.606	95	97.223,00
J06BB04	Humani imunoglobulin proti hepatitisu tipa B	28	39	26	29	24	86	-*
J06BB05	Humani imunoglobulin proti steklini	277	313	195	147	258	176	24.354,00
J06BB16	Palivizumab 50 mg - humana monoklonska protitelesa proti respiratornem sincicijskem virusu (RSV)	265	285	358	265	254	96	147.363,84
	Palivizumab 100 mg - humana monoklonska protitelesa proti respiratornem sincicijskem virusu (RSV)	849	808	977	768	687	89	672.922,80
J07AG01	Cepivo proti hemofilusu influence tipa B, konjugirano	287	348	347	400	436	109	2.660,00
J07AH04	Štirivalentno cepivo proti meningokokom s prečiščenimi polisaharidnimi antigeni (skupine A, C, W ₁₃₅ in Y)	152	222	25	/	/	/	/
J07AH07	Cepivo proti meningokokom tipa C s prečiščenimi in vezanimi polisaharidnimi antigeni	38	22	8	10	6	60	-*
J07AH08	Štirivalentno cepivo proti meningokokom tipov A,C,Y,W-135 z očiščenimi in vezanimi polisaharidnimi antigeni	/	/	228	304	362	119	18.072,25
J07AJ52	Mešano cepivo proti davici, tetanusu in oslovskemu kašlju (acelularno), adsorbirano	18.093	18.900	18.134	19.160	20.646	108	256.141,90
J07AL01	Cepivo proti pnevmokokom s prečiščenimi polisaharidnimi antigeni	887	898	820	923	952	103	9.000,00
J07AL02	Cepivo proti pnevmokokom s prečiščenimi in vezanimi polisaharidnimi antigeni	729	1.104	1.310	1.344	1.603	119	76.606,00

		Število izdanih odmerkov v posameznem letu					Indeks 2016/ 2015	Vrednost v letu 2016 (EUR brez DDV)
ATC	Vrsta zdravila	leto 2012	leto 2013	leto 2014	leto 2015	leto 2016		
J07AL52	Cepivo proti pnevmokokom s prečiščenimi in vezanimi polisaharidnimi antigeni (nosilni protein – hemofilus influence)	312	242	813	18.354	27.851	152	649.741,00
J07AM01	Cepivo proti tetanusu, adsorbirano	48.742	46.655	45.479	44.409	44.116	99	144.900,00
J07AM51	Mešano cepivo proti davici in tetanusu, adsorbirano	44.200	40.100	36.950	37.390	38.900	104	137.095,00
J07AN01	Cepivo proti tuberkulozi z oslavljenimi bakterijami	5.410	5.200	7.200	6.640	7.900	119	5.568,70
J07BA01	Cepivo proti klopnemu meningoencefalitisu z inaktiviranimi virusi (za otroke)	1.183	924	1.217	1.187	1.071	90	21.546,00
	Cepivo proti klopnemu meningoencefalitisu z inaktiviranimi virusi (za odrasle)	4.424	4.172	4.145	3.198	3.566	112	39.162,89
J07BB02	Cepivo proti gripi – prečiščen antigen virusa influence (za otroke)	306	216	223	154	176	114	1.233,00
	Cepivo proti gripi – prečiščen antigen virusa influence (za odrasle)	83.720	73.663	68.329	60.743	59.131	97	192.085,00
J07BC01	Cepivo proti hepatitisu tipa B, rekombinantno (za otroke)	54.690	56.080	59.810	61.210	61.262	100	264.846,40
	Cepivo proti hepatitisu tipa B, rekombinantno (za odrasle)	4.725	3.203	2.309	2.386	2.995	126	17.494,40
	Cepivo proti hepatitisu tipa B, rekombinantno (za dializne bolnike)	/	/	452	1.050	848	81	25.000,00
J07BC02	Cepivo proti hepatitisu tipa A z inaktiviranimi virusi, adsorbirano (za otroke)	5	57	/	9	31	344	477,4
	Cepivo proti hepatitisu tipa A z inaktiviranimi virusi, adsorbirano (za odrasle)	125	117	55	64	112	175	2.152,59
J07BC20	Cepivo proti hepatitisu tipa A (inaktivirano) in hepatitisu tipa B (rekombinantno), adsorbirano	304	319	362	337	334	99	9.522,80
J07BD01	Cepivo proti ošpicam z oslavljenimi virusi	60	50	40	160	10	6	2.400,00
J07BD52	Mešano cepivo proti ošpicam, mumpsu in rdečkam z oslavljenimi virusi	42.140	40.930	44.250	43.120	41.800	97	334.219,00
J07BF03	Trovalentno cepivo proti otroški ohromelosti z inaktiviranimi virusi	306	262	260	343	324	94	1.744,35
J07BG01	Cepivo proti steklini z inaktiviranimi virusi	4.023	3.827	3.656	3.732	3.483	93	42.000,00
J07BK01	Cepivo proti noricam z oslavljenimi virusi	64	31	30	35	48	137	1.581,41
J07BM01	Cepivo proti humanim papiloma virusom (tipom 6, 11, 16, 18)	14.569	13.692	10.725	8.527	5.432	64	105.721,65
J07BM03	Cepivo proti humanim papiloma virusom (devetvalentno)	/	/	/	/	4.743		372.400,00
J07CA06	Mešano cepivo proti davici, tetanusu, oslovskemu kašlju (acelularno), otroški ohromelosti (inaktivirano) in hemofilusu influence tipa B (konjugirano), adsorbirano	85.715	83.540	81.410	80.750	78.790	98	1.029.555,00
J07CA09	Mešano cepivo proti davici, tetanusu, oslovskemu kašlju (acelularno), otroški ohromelosti (inaktivirano), hepatitisu tipa B in hemofilusu influence tipa B (konjugirano), adsorbirano					5		227,88
SKUPAJ								4.705.018,26

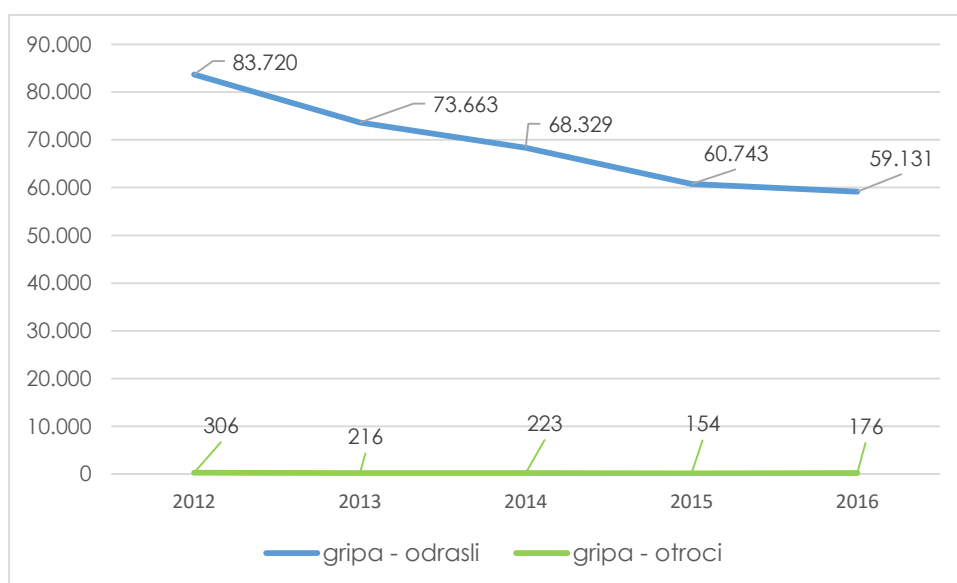
Preskrba z zdravili za izvajanje programa cepljenja sledi spremembam v programu cepljenja, epidemiološkim razmeram, številu rojstev pri rutinskih cepljenjih ter številu oseb s posamezno zdravstveno indikacijo pri nerutinskih cepljenjih. Pri preskrbi se upoštevajo tudi najnovejše raziskave na področju cepiv in morebitne spremembe na trgu zdravil.

Na preskrbo z zdravili za izvajanje programa cepljenja so v letu 2016 vplivale naslednje spremembe:

- Vključitev rutinskega cepljenja otrok proti pnevmokoknim okužbam v program cepljenja. Cepljenje se izvaja kot neobvezno cepljenje pri otrocih rojenih od oktobra 2014 dalje, od napolnjenih treh mesecev starosti dalje. Cepljenje se opravi s konjugiranim cepivom (ATC: J07AL52). NIJZ je pričel z izdajo cepiva za izvajanje rutinskega cepljenja otrok proti pnevmokoknim okužbam v decembru 2014. V prvem letu starosti prejmejo otroci 2 odmerka cepiva, s tretjim odmerkom cepiva so otroci cepljeni v drugem letu starosti.
- S šolskim letom 2016/2017 se je za rutinsko cepljenje proti HPV pričelo uporabljati devetvalentno cepivo.
- V letu 2014 je štirivalentno cepivo proti meningokokom tipov A, C, Y, W135 z očiščenimi in vezanimi polisaharidnimi antigeni (ATC: J07AH08) zamenjalo štirivalentno cepivo proti meningokokom s prečiščenimi polisaharidnimi antigeni (skupine A, C, W135 in Y) (ATC: J07AH04). Proizvajalec je prenehal s proizvodnjo polisaharidnega cepiva. Konjugirano cepivo je v primerjavi s polisaharidnim cepivom bolj učinkovito, bolj imunogeno, trajanje imunskega odziva je daljše.
- V letu 2016 je bilo v program cepljenja vključeno 6-valentno cepivo proti davici, tetanusu, oslovskemu kašlju, okužbam s hemofilusom influence b, hepatitisu tipa B in otroški paralizi. V kolikor obstaja indikacija za obvezno cepljenje proti hepatitisu tipa B se cepljenje lahko opravi s kombiniranim 6-valentnim cepivom, ki vsebuje tudi komponento proti hepatitisu B.

Sliki 6.1. in 6.2. prikazujeta trende v število izdanih odmerkov zdravil za izvajanje programov cepljenja proti gripi ter klopnemu meningoencefalitisu od leta 2012 do leta 2016.

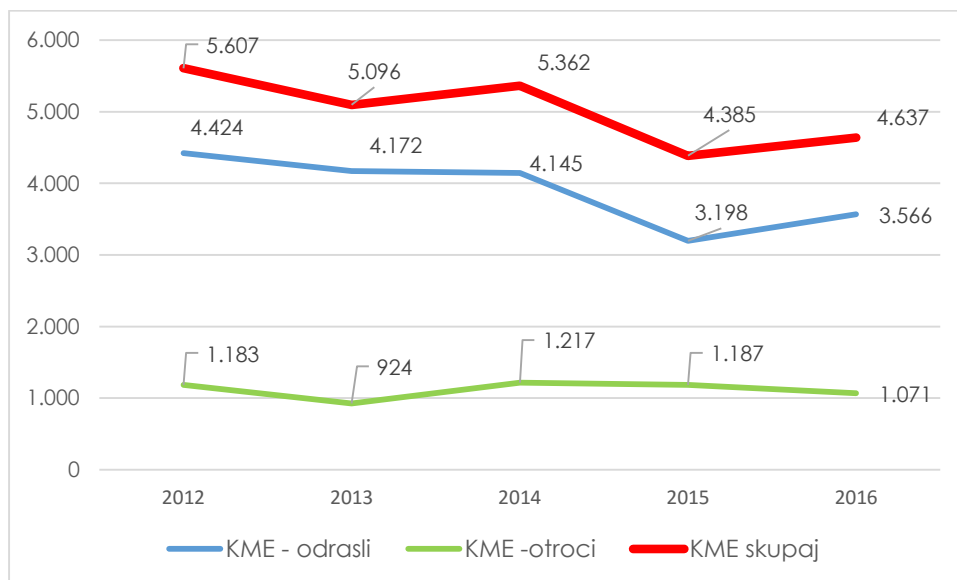
Pri odraslih je opazen trend upadanja izdanih odmerkov za **cepljenje proti gripi**. Tudi pri otrocih se je od leta 2012 število izdanih odmerkov za cepljenje proti gripi zmanjšalo in je v letu 2016 znašalo le 57,5 % izdanih odmerkov v primerjavi z letom 2012.

Slika 6.1: Trend porabe cepiva proti gripi pri odraslih in otrocih

Cepljenje proti klopnemu meningoencefalitisu (KME) je po padcu v letu 2015 pričela naraščati. Skupno se je izdaja cepiva proti klopnemu meningoencefalitisu v letu 2016 dvignila za 5,7 odstotkov v primerjavi z letom prej.

Cepljenje proti klopnemu meningoencefalitisu je obvezno za dijake in študente, ki so pri praktičnih vajah izpostavljeni nevarnosti okužbe. Cepljenje se opravi s cepivom, ki je primerno glede na starost.

Slika 6.2: Trend porabe cepiva proti KME in gripe pri odraslih

---

7 LITERATURA IN VIRI

---

1. Resolucija o nacionalnem planu zdravstvenega varstva 2016 - 2025: »Skupaj za družbo zdravja«. Uradni list RS št. 25/2016. Pridobljeno dne 12.05. 2017 s spletne strani: <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/125979#!/Resolucija-o-nacionalnem-planu-zdravstvenega-varstva-2016-2025-Skupaj-za-druzbo-zdravja-%28ReNPZV16-25%29>
2. ATC/DDD metodologija. Pridobljeno s spletne strani: http://www.whooc.no/atc/structure_and_principles/
3. Guidelines for ATC classification and DDD assignment. 12th ed. Oslo: Norwegian Institute of Public Health, WHO Collaborating Centre for Drug Statistics Methodology, 2011.
4. Učinki uvedbe prvih terapevtskih skupin zdravil v letu 2013 in 2014. Pridobljeno dne 16.05.2017 s spletne strani: [http://www.zzs.si/ZZS/info/gradiva.nsf/0/919867aebfbc427cc1257d65002fa7e4/\\$FILE/PR_uedba%20novih%20terapevtskih%20skupin_u%C4%8Dinki_2.10.2014.pdf](http://www.zzs.si/ZZS/info/gradiva.nsf/0/919867aebfbc427cc1257d65002fa7e4/$FILE/PR_uedba%20novih%20terapevtskih%20skupin_u%C4%8Dinki_2.10.2014.pdf)
5. Čufar A. Terapevtske skupine zdravil ob letu osorej. Lekarništvo 2014;4: 5-7.
6. Kostnapfel Rihtar T, Albreht T, urednika. Poraba ambulantno predpisanih zdravil v Sloveniji 2013. Ljubljana: Nacionalni inštitut za javno zdravje, 2014.
7. Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Uradni list RS št. 72/06, 114/06 – ZUTPG, 91/07, 76/08, 62/10 – ZUPJS, 87/11, 40/12 – ZUJF, 21/13 – ZUTD-A, 91/13, 99/13 – ZUPJS-C, 99/13 – ZSVarPre-C, 111/13 – ZMEPIZ-1, 95/14 – ZUJF-C in 47/15 – ZZSDT).
8. Pravilnik o razvrščanju zdravil na listo (Ur. list RS št. 35/2013).
9. Marčun T, Hafner R, Rezar U, Mikuš P, Magajna S, Brborović O et al. Učinkovito upravljanje cen zdravil. In: Boljše informacije za več zdravja. Ljubljana: Slovensko društvo za medicinsko informatiko, 2014: 62-66.
10. Kos M. Elementi upravljanja s stroški zdravil v Sloveniji. Farm Vestn 2015; 66: 239-244.
11. Marđetko N, Kos M. Sistem zunanje primerjave cen zdravil z vidika Slovenije. Farm Vestn 2015; 66: 231-237.
12. Kostnapfel T, Mikolič J, Petrič VK. Pomen upravljanja in vrednotenja zdravstvenih tehnologij. ISIS, Ljubljana, oktober 2015.
13. Statistični urad RS, http://pxweb.stat.si/pxweb/Database/Dem_soc/Dem_soc.asp, 1. 7. 2016.
14. Zakon o lekarniški dejavnosti, Ur.l. št. 85/16.
15. Lekarniška zbornica Slovenije: <http://www.lzs.si/Uporabneteme/Statistika/Lekarne/tabid/110/language/sl-SI/Default.aspx>
16. NIJZ, Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreža zdravstvenih zavodov - BPI (IVZ 16). Ljubljana. 2016
17. Splošni dogovor za pogodbeno leto 2016. Pridobljeno dne 7.9.2016 s spletne strani <http://www.zzs.si/egradivap/827714AA6BBB87D2C1257FD40041FCC2>

Dostopno na spletni strani
www.nijz.si

Junij 2017